

STORTINGET

Dokument 15:7

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr.901-1050
6.–17.01.2023

Innhold

901. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. oversikt over strømkostnadene, besvart av helse- og omsorgsminister.....	11
902. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. retten til inkluderende utdanning, besvart av kunnskapsminister.....	12
903. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. hvor mye av pengene som tidligere ble brukt til fritt behandlingsvalg som nå er brukt til inngåelse av nye avtaler, besvart av helse- og omsorgsminister.....	14
904. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. kapasitet i sykehusene, besvart av helse- og omsorgsminister.....	15
905. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. forbrukerrettigheter for dem som ikke er på digitale plattformer, besvart av barne- og familieminister.....	16
906. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. overgangen til en sirkulær økonomi, besvart av klima- og miljøminister.....	18
907. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. mulighetene og utfordringene ved å bruke kunstig intelligens som ChatGPT i undervisningssammenheng, besvart av kunnskapsminister.....	19
908. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. konsekvensene for ansatte i bemanningsbyråene som nå står i fare for å miste AFP-ordningen, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	20
909. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. alkoholreklame, besvart av helse- og omsorgsminister.....	20
910. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. næringsrettede virkemiddelapparatet, besvart av næringsminister.....	22
911. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. Salikatt, besvart av helse- og omsorgsminister.....	23
912. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. detaljerte kart over norsk sjøbotn, besvart av forsvarsminister.....	25
913. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	25
914. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. nytt polititjenestested på Sandefjord Lufthavn Torp i Vestfold, besvart av justis- og beredskapsminister.....	26
915. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. kuttet i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, besvart av justis- og beredskapsminister.....	27
916. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. selskapene Hikvision og Dahua, besvart av justis- og beredskapsminister.....	27
917. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. fastpriskontrakter, besvart av finansminister.....	28
918. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. strømpriser, besvart av olje- og energiminister.....	29
919. Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. utviklingspolitikken, besvart av utviklingsminister.....	31
920. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. lavere strømpris, besvart av næringsminister.....	31
921. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. Kisavegen i Ullensaker, besvart av samferdselsminister.....	33
922. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. forskningsressurser, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	33
923. Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. politiattestordningen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	34
924. Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. NCMEC-tips, besvart av justis- og beredskapsminister.....	35
925. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. organisasjoner som redder liv på Middelhavet, besvart av utenriksminister.....	36
926. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. uttransportering av personer uten lovlig opphold, besvart av justis- og beredskapsminister.....	37
927. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. Fibreglass, besvart av næringsminister.....	37
928. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. ni nye tjenestesteder i 2023, besvart av justis- og beredskapsminister.....	39
929. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. ni nye tjenestesteder i 2023, besvart av justis- og beredskapsminister.....	39
930. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. Møreaksen, besvart av samferdselsminister.....	40
931. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. nedskalering av fødetilbudet i Volda, besvart av helse- og omsorgsminister.....	41
932. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. pasientsikkerhet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	42
933. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. den kinesiske applikasjonen TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister.....	43

934. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. energikostnadene, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	44
935. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. administrasjonskostnadene, besvart av utviklingsminister.....	44
936. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	45
937. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. granskingsutvalget for Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	46
938. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. rammevilkår for at næringen, besvart av fiskeri- og havminister.....	47
939. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. strømkundene, besvart av barne- og familieminister.....	48
940. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. dødsfall blant barn og unge som mottar tjenester av barnevernet, besvart av barne- og familieminister.....	49
941. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. implementeringen av Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister	50
942. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. egenprodusert strøm i borettslag og næringsbygg, besvart av olje- og energiminister	51
943. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. spørsmålet om hvordan den tredje statsmakt skal organiseres, besvart av justis- og beredskapsminister.....	52
944. Fra stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg, vedr. midlertidig bevæpning, besvart av justis- og beredskapsminister.....	53
945. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. fastprisavtaler på strøm, besvart av næringsminister.....	53
946. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. flypassasjeravgiften, besvart av finansminister	54
947. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. kostnadene staten har til ferjedrift fordelt på riksvegferjesambanda i Noreg, besvart av samferdselsminister.....	55
948. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. hvilke kostnader som vil påløpe med nettførsterkninger på land, besvart av olje- og energiminister.....	56
949. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. forslag til forskrift om prioritering av nettilknytning, besvart av olje- og energiminister.....	57
950. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. tilbakeføring av renhold til Forsvaret, besvart av forsvarsminister	57
951. Fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand, vedr. netto skattelettelse/skatteøkning i forbindelse med skattereformene for 1992, 2006 og 2015, besvart av finansminister	58
952. Fra stortingsrepresentant Kathrine Kleveland, vedr. prosessen med utarbeidelse av de nye nordiske kostholdsradene, besvart av utviklingsminister	60
953. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. ekstern kvalitetssikring av KVU Orkdalsregionen E39 Vinjeøra-Klett, besvart av samferdselsminister	61
954. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. E6 som vesentlig samfunnsinteresse, besvart av samferdselsminister.....	61
955. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. folk må leve med smerter, besvart av helse- og omsorgsminister.....	62
956. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. personer som oppholder seg illegalt i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister	63
957. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. oversikt over familiegjenforeninger siste 10 år basert på opprinnelsesland, besvart av justis- og beredskapsminister	64
958. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. rapporten fra rolleforståelseutvalget, besvart av justis- og beredskapsminister	65
959. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. et lite småbruk på Reksteren på Tysnes, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	66
960. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. strømstøtte til innbyggere som bor i båt, hytte eller campingvogn, besvart av olje- og energiminister.....	67
961. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. barnevernstjenestene, besvart av barne- og familieminister ..	68
962. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. lærere som føler seg presset til å sette for høye karakterer, besvart av kunnskapsminister	70
963. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. alderstesting, besvart av justis- og beredskapsminister ..	71

964. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. midlertidig forskrift i medhold av konkurranseloven § 14 om usaklig prisdiskriminering, besvart av næringsminister	72
965. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. utlendingsforvaltningen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	73
966. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. overføre helsetjenesten på Trandum til Ullensaker og Hurdal kommuner, besvart av justis- og beredskapsminister	74
967. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. likebehandling av kosesjonskraft kommunane, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	74
968. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. celleprøver, besvart av helse- og omsorgsminister	76
969. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. felles nordisk forsvarskommisjon, besvart av forsvarsminister.....	77
970. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. å utbedre drivstofftanken på St. Olavs hospital, besvart av helse- og omsorgsminister	78
971. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. russiske fiskefartøy, besvart av finansminister.....	79
972. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. dekning av private barnehagers pensjonsutgifter gjennom pensjonstilskuddet, besvart av kunnskapsminister	80
973. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. pensjonsutgifter for ansatte i private barnehager, besvart av kunnskapsminister.....	81
974. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Framnes, vedr. byggesaker, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	82
975. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. kontroll av samtlige russiske fiskefartøy på over 500 bruttotonn, besvart av finansminister	82
976. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. trepartsavtalen mellom Norge, Afghanistan og UNHCR, besvart av justis- og beredskapsminister	84
977. Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. klimaendringar, besvart av klima- og miljøminister	85
978. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. tostatsløsning, besvart av utenriksminister.....	86
979. Fra stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg, vedr. overtredelse av legemiddeloven, besvart av justis- og beredskapsminister.....	87
980. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. grunnrenteskatt , besvart av finansminister	88
981. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. strømstøtte til idretten, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	89
982. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering gjennom kunst og tilsvarende verdifulle gjenstander, besvart av finansminister.....	90
983. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. arbeidsgiveravgift, besvart av finansminister.....	90
984. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. retten til fritt sykehusvalg, besvart av helse- og omsorgsminister.....	91
985. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. kommuner og sykehus som nå mister sine lovede LIS1-stillinger, besvart av helse- og omsorgsminister	92
986. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. anbudskonkurranse om avtaler med rehabiliterings- og habiliteringsinstitusjoner i Helse Nord RHF, besvart av helse- og omsorgsminister.....	93
987. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. kontroll og tilsyn med hjemmeundervisning, besvart av kunnskapsminister.....	94
988. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. Equinor, besvart av næringsminister	95
989. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	96
990. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. eldreomsorgen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	97
991. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. skattepliktig formue, besvart av finansminister	98
992. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. satsning på høyere yrkesfaglig utdanning , besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	99
993. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wethrus Thorsvik, vedr. samarbeidet mellom e-tjeneste, PST og Oslopolitiet, besvart av justis- og beredskapsminister	100
994. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. nav saksbehandlingstid på klager, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	100
995. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kraftselskapene, besvart av olje- og energiminister	101
996. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. krafteksport, besvart av olje- og energiminister	102

997. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. innføringen av Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	102
998. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. situasjonen til Forandringsfabrikken, besvart av barne- og familieminister.....	103
999. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. Strømpriser, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	104
1000. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. Bankid, besvart av barne- og familieminister.....	105
1001. Fra stortingsrepresentant Ane Breivik, vedr. effektbalansen i det norske kraftsystemet, besvart av olje- og energiminister.....	106
1002. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. Heimevernets innsatsstyrker, besvart av forsvarsminister.....	107
1003. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. tillatelser til å produsere stamfisk på land, besvart av fiskeri- og havminister.....	108
1004. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. obligatorisk småbåtregister, besvart av fiskeri- og havminister.....	109
1005. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. driftstillatelse til viktige grønne industriinvesteringer, besvart av klima- og miljøminister.....	110
1006. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. strømstøtten, besvart av næringsminister.....	111
1007. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. sjøforsyningsgrad i jordbruket, besvart av landbruks- og matminister.....	112
1008. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. Statens vegvesen sin forbruk og pengebruk til planleggingsmidlar i 2022, besvart av samferdselsminister.....	113
1009. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. E6 gjennom Lågendeltaet, besvart av samferdselsminister.....	113
1010. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fyllkesnes, vedr. vederlagsfrie konsesjonene for torskeoppdrett, besvart av fiskeri- og havminister.....	114
1011. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. bruken av returprovisjonar for turistguidar, besvart av næringsminister.....	115
1012. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. alenemor fra Iran som har fått sin oppholdstillatelse trukket tilbake, besvart av justis- og beredskapsminister.....	116
1013. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. elektrifisering av Melkøya, besvart av olje- og energiminister.....	116
1014. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. energimarkedspakke, besvart av olje- og energiminister.....	117
1015. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. norsk næringsliv, besvart av finansminister.....	118
1016. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. halvering av tobakksalget i taxfree ved ankomst til Norge, besvart av finansminister.....	119
1017. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. krisesenterloven, besvart av barne- og familieminister.....	120
1018. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. alkoholreklame, besvart av helse- og omsorgsminister.....	120
1019. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. legeerklæringer, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	121
1020. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. responsmiljø for maritim sektor, besvart av fiskeri- og havminister.....	122
1021. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. praksis eller regler som gjør at en leverandør som har teknologi fra selskapene Hikvision og Dahua i sin underleverandørkjede er utelukket fra å delta i en sikkerhetsgradert anskaffelse, besvart av justis- og beredskapsminister.....	123
1022. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. pasientrettigheter, besvart av helse- og omsorgsminister.....	124
1023. Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. tabell over marginalsatt på lønn inkludert arbeidsgiveravgift for de ulike trinnene i trinnskatten i 2023, besvart av finansminister.....	125
1024. Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. endringer som er gjort i beløpsgrenser for skattefradrag med særskilte formål, besvart av finansminister.....	126
1025. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. varselet fra E-tjenesten til PST om planene for et terrorangrep mot Skandinavia, besvart av justis- og beredskapsminister.....	129
1026. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. EU kontroll i utlandet, besvart av samferdselsminister.....	129
1027. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. Rolleforståelseutvalget, besvart av justis- og beredskapsminister.....	130

1028. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. E39, besvart av samferdselsminister	131
1029. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. opptrappingsplan for landbruket, besvart av landbruks- og matminister	131
1030. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. offentlige tilfluktsrom, besvart av justis- og beredskapsminister	132
1031. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. PST-ansatte, besvart av justis- og beredskapsminister	133
1032. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. NorSIS, besvart av justis- og beredskapsminister	133
1033. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. Norsk Landbruksrådgivings ti selvstendige regionale virksomheter, besvart av landbruks- og matminister	134
1034. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. gjødselvereforskrift, besvart av klima- og miljøminister	135
1035. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. gjenvinningsløsninger, besvart av klima- og miljøminister	136
1036. Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. personalbillett for NSB-pensjonister, besvart av samferdselsminister	137
1037. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. seksårsreformen, besvart av kunnskapsminister	138
1038. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. Havila Kystruten, besvart av samferdselsminister	138
1039. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. midlertidig kollektiv beskyttelse som svar på det store antallet flyktninger fra Russlands invasjon av Ukraina, besvart av justis- og beredskapsminister	139
1040. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. nytt system for veibruksavgift og bompenger, besvart av samferdselsminister	140
1041. Fra stortingsrepresentant Ane Breivik, vedr. TikTok installert på sin tjenestetelefon, besvart av justis- og beredskapsminister	140
1042. Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. finansiere avtalen med NAMMO, besvart av forsvarsminister ..	141
1043. Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. renholdet i forsvarssektoren til Forsvarsbygg, besvart av forsvarsminister	142
1044. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. energiltak mot husholdninger, besvart av klima- og miljøminister	143
1045. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. strømstøtte, besvart av olje- og energiminister	144
1046. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. adopsjonssaker, besvart av barne- og familieminister	144
1047. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. reell stedlig ledelse på Klinikk Alta, besvart av helse- og omsorgsminister	145
1048. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. regelverk og praksis for pasientreiser, besvart av helse- og omsorgsminister	146
1049. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. et forbud mot variabelavtale, besvart av barne- og familieminister ..	147
1050. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. Sør-Korea og atomvåpen, besvart av utenriksminister	149

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (901 - 1050) for sesjonen 2022-2023**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	916, 1021
Amundsen, Per-Willy (FrP)	933, 943, 1025
Aydar, Seher (R)	968
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	988, 989, 1037
Bjørlo, Alfred Jens (V)	912, 991, 1011, 1015
Bjørnstad, Sivert (FrP)	1003, 1004
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	1029
Breivik, Ane (V)	1001, 1041
Ellingsen, Cato Brunvand (SV)	1036
Elvenes, Hårek (H)	1042, 1043
Elvestuen, Ola (V)	1035
Eskeland, Liv Kari (H)	936, 947
Fagerås, Mona (SV)	1038
Farahmand, Mahmoud (H)	951
Fiskaa, Ingrid (SV)	1050
Foss, Ingunn (H)	923, 924
Framnes, Sigbjørn (FrP)	974
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	1010, 1033
Gulati, Himanshu (FrP)	921, 922, 972, 973
Hagerup, Margret (H)	908
Halleland, Terje (FrP)	917, 920, 980
Haltbrekken, Lars (SV)	942
Hansson, Rasmus (MDG)	906, 910, 1005
Helleland, Trond (H)	1040
Hjemdal, Silje (FrP)	905, 939, 955, 1017, 1046
Hoksrud, Bård (FrP)	901, 904, 985, 990, 1022
Johnsen, Tor André (FrP)	981, 1030, 1032
Jønnes, Kari-Anne (H)	954
Jørgensen, Geir (R)	1006, 1007
Kleveland, Kathrine (Sp)	952
Larsen, Erlend (H)	914
Lie, Kathy (SV)	934, 1000, 1049
Listhaug, Sylvi (FrP)	978, 1016
Lund, Tobias Drevland (R)	925, 963, 976, 1027
Lønseth, Mari Holm (H)	953, 970
Marhaug, Sofie (R)	948, 949, 1044, 1045
Martinussen, Marie Sneve (R)	999
Melby, Guri (V)	969
Moxnes, Bjørnar (R)	950, 1002, 1014
Nilsen, Marius Arion (FrP)	918, 927, 995, 996
Njåstad, Helge André (FrP)	959, 960, 1018, 1028
Nyholt, Hege Bae (R)	961, 962
Ojala, Irene (PF)	986, 1047, 1048

Olsen, Dagfinn Henrik (FrP)	994, 1019
Orten, Helge (H)	1023, 1024
Pettersen, Tage (H)	940, 998
Raja, Abid (V)	907, 987, 992
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	1012
Rotevatn, Sveinung (V)	909
Schou, Ingjerd (H)	919
Skjelstad, André N. (V)	941
Steffensen, Roy (FrP)	911, 945, 946
Stensland, Sveinung (H)	928, 929, 1020
Stokkebø, Aleksander (H)	982, 983
Stordalen, Morten (FrP)	913, 937
Sve, Frank Edvard (FrP)	930, 931, 1008, 1009
Sølberg, Signe Bakke (MDG)	944, 979
Søreide, Ine Eriksen (H)	971, 975
Tajik, Hadia (A)	977
Thorheim, Bård Ludvig (H)	1013
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	915, 958, 993, 1031, 1039
Trellevik, Ove (H)	967
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	932
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	935
Tybring-Gjedde, Mathilde (H)	1034
Westgaard-Halle, Lene (H)	938, 964
Wiborg, Erlend (FrP)	926, 956, 957, 1026
Wold, Morten (FrP)	903, 984, 997
Wold, Grete (SV)	965, 966
Øvstegård, Freddy André (SV)	902

STORTINGET

Dokument 15:7

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 901

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 16. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden legge frem en oversikt over strømkostnadene, spesifisert også på de enkelte sykehusforetakene, med forventede kostnader for 2023 og hva kostnadene var i 2021 og 2022?

BEGRUNNELSE:

Jeg takker statsråden for å delvis ha svart på spørsmålet mitt om strømkostnadene ved sykehusene.

Viser til mitt spørsmål, Dokument nr. 15:697 (2022-2023):

“Kan statsråden legge frem en oversikt over forventede strømkostnader for 2023 i RHF, samt hva kostnadene var i 2022 og 2021, der det i oversikten spesifiseres på det enkelte sykehuset, samt en oversikt over hvilke sykehus som har fastprisavtale i 2022, og som vil ha det ved utgangen av 2023?”

Siden man har tallene for de regionale helseforetakene, så har man vel også tallene for de enkelte sykehusene. Jeg ber derfor statsråden om å svare på hele spørsmålet, og også legge ved tall for de enkelte sykehusene underlagt hvert enkelt regionale helseforetak, samt forventede kostnader for 2023 og hva kostnadene var i 2021 og 2022.

Svar:

Under følger en oversikt over kostnader for elektrisk kraft for landets 20 helseforetak som driver sykehusdrift. Jeg legger til grunn at dette er det nivået det bes om. Endelige forbrukstall for 2022 foreligger ikke pt og kostnadene som presenteres for 2022 er derfor basert på et anslått forbruk. Nettleie, el-avgift og mva kommer i tillegg til de beløpene som er oppgitt. Informasjonen er innhentet fra Sykehusinnkjøp HF.

Helse Sør-Øst RHF (i mill. kroner)	2021	2022 (prognose)	2023 (prognose)
Akershus universitetssykehus HF	16	26	56
Oslo universitetssykehus HF	67	109	241
Sunnaas sykehus HF	1	2	4
Sykehuset i Vestfold HF	11	20	39
Sykehuset Innlandet HF	19	30	67
Sykehuset Telemark HF	8	15	29
Sykehuset Østfold HF	9	15	32
Sørlandet sykehus HF	13	23	45
Vestre Viken HF	16	25	56
Sum	159	265	568

Helse Vest RHF (i mill. kroner)	2021	2022 (prognose)	2023 (prognose)
Helse Førde HF	3	7	-5
Helse Bergen HF	35	59	101
Helse Fonna HF	14	20	35
Helse Stavanger HF	23	31	56
Sum	76	116	187
Helse Midt-Norge RHF (i mill. kroner)	2021	2022 (prognose)	2023 (prognose)
Helse Møre og Romsdal HF	18	13	-23
St. Olavs Hospital HF	20	15	-26
Helse Nord-Trøndelag HF	8	6	-11
Sum	47	34	-60
Helse Nord RHF (i mill. kroner)	2021	2022 (prognose)	2023 (prognose)
Helgelandssykehuset HF	4	3	-7
Finnmarkssykehuset HF	6	4	-11
Nordlandssykehuset HF	10	7	-19
Universitetssykehuset Nord-Norge HF	17	12	-32
Sum	37	26	-68

Jeg viser for øvrig til presiseringer og informasjon i mitt svar på stortingsrepresentantens tidligere spørsmål om de samme forholdene.

SPØRSMÅL NR. 902

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 12. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Mener statsråden at retten til inkluderende utdanning blir godt nok ivaretatt i dag?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble det publisert en vitenskapelig artikkel skrevet av Mona Martnes som omhandler ufrivillig skolefravær hos

barn med autisme. Artikkelen peker på en rekke elementer. Den viser blant annet til følgende funn:

“I dag ser vi at andelen autistiske barn som utvikler ufrivillig skolefravær, er så høy at det tyder på en systematisk svikt. Det er flere undersøkelser som viser dette høye skolefraværet. En liten norsk undersøkelse viser at 53 % av en gruppe autistiske barn hadde opplevd vansker med å dra på skolen eller bli der en hel skoledag. Fraværet er ofte et symptom på for høyt stressnivå på skolen over lengre tid. Barnet har gjerne ønsket å gå på skolen,

og har presset seg selv i flere år. Det handler altså vanligvis ikke om at barna ikke vil på skolen, men at de ikke klarer det.”

Martnes skriver videre:

“Barn har en rekke rettigheter når det kommer til skolegang og undervisning. Etter FNs barnekonvensjon artikkel 28 og 29 og EMK4 TP 1 art. 2 har alle barn rett til en utdanning som oppfyller visse kvalitative krav. I tillegg angir Grunnloven § 109 en rett for barn til å motta grunnleggende opplæring som ivaretar deres evner og behov. Videre følger det av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne7 artikkel 24 en rett til «inclusive education».

Barn er ulike, og det som skal til for å ivareta ett barns behov, er ikke alltid riktig for å ivareta et annets. I tråd med dette har skolene en plikt til å tilpasse opplæringen til det enkelte barns evner og forutsetninger, jf. oppl. § 1-3. Hvis slik tilpasset opplæring ikke er nok til å gi barnet tilfredsstillende utbytte av undervisningen, har barnet rett til spesialundervisning etter oppl. § 5-1 første ledd. Gjennom hele skoleløpet er det likevel barn som ikke klarer å være på skolen – noen i korte perioder, andre over år. Blant autistiske barn er andelen som utvikler ufrivillig skolefravær, høy. Et barn som ikke klarer å være på skolen, får ikke ivaretatt sin rett til utdanning. I tillegg er det stor risiko for at deres rett til helse heller ikke oppfylles.”

Svar:

Ifølge opplæringsloven § 1-3 skal skolen gi alle barn tilpasset opplæring som ivaretar elevenes evner og forutsetninger. Tilpasset opplæring kan også bestå av intensiv opplæring etter reglene i § 1-4 om tidlig innsats på 1. til 4. trinn, noe som innebærer at skolen skal sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får intensiv opplæring. De elevene som ikke har, eller ikke kan få, tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett til spesialundervisning etter § 5-1. Reglene om tilpasset opplæring og spesialundervisning er med på å ivareta pliktene Norge har til å sørge for inkluderende opplæring etter FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne artikkel 24. Skolen har også ansvar for at elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, blir ivaretatt, jf. reglene i opplæringsloven kapittel 9 A. Reglene legger til rette for at alle barn skal bli inkludert i opplæringen. Likevel er det noen elever som ikke får et godt nok tilrettelagt og inkluderende tilbud i skolen. Slik skal det ikke være.

Det er kommunene som har ansvar for å gi alle elever en godt tilpasset og inkluderende opplæring i grunnskolen, og for å ha, eller skaffe seg, nødvendig kompetanse for å kunne løse sine lovpålagte oppgaver på en tilfredsstillende måte. Det er viktig at det er trygge voksne med relevant kompetanse tett på barna i skolen. Det er der utfordringer ofte kan fanges opp, og det er der det må tilrettelegges slik

at alle barn opplever at skolen er et godt sted å være, hvor de får den opplæringen de skal ha.

Noen barn har utfordringer som gjør at flere tjenester må gi støtte og hjelp for at barnet skal ha det bra både på skolen og på fritiden. Det er helt sentralt at tjenestene er samordnet og samarbeider godt, slik at det samlede tilbudet oppleves som forutsigbart og trygt for eleven, og slik at kompetansen blir brukt på best mulig måte.

Jeg vet at det er utfordrende for mange kommuner både å sikre tilstrekkelig kompetanse og få samarbeidet mellom ulike yrkesgrupper og tjenester til å fungere godt nok. Mange kommuner har jobbet systematisk over år og lykkes i stor grad med å tilrettelegge for mangfoldet av elever i skolen og skape inkluderende fellesskap. Kommunene kan ha mye å lære av hverandre.

Staten bidrar med støtte til kompetanseutvikling for ansatte i barnehage og skoler og støttesystemet rundt, utvikler veilednings- og støttmateriell, innhenter mere kunnskap om hva som virker og vurderer regelverksendringer på området. Ny opplæringslov skal etter planen legges frem for Stortinget til våren.

Det at noen elever ikke klarer å gå på skolen er en problemstilling jeg tar svært alvorlig, og jeg har merket meg at barn med autisme og andre nevroutviklingsforstyrrelser ser ut til å være overrepresentert blant elever som strever med dette. Skolen har et ansvar for å ivareta elevene og for å legge til rette så alle kan trives og få godt utbytte av opplæringen. Det skal oppleves trygt å gå på skolen i Norge. Kommunen plikter å oppfylle retten til grunnskoleopplæring for alle elever, og må derfor følge opp elever med fravær med sikte på å øke skolenærværet.

Sommeren 2022 ga jeg Utdanningsdirektoratet i oppdrag å utrede flere ulike forhold knyttet til skolefravær, inkludert å vurdere hvilke tiltak som kan settes inn for å bremse utviklingen og utbredelsen av høyt skolefravær både på kort sikt og på lengre sikt. Direktoratet skal levere sine vurderinger senere i år, og deres anbefalinger vil være viktige for hvordan vi følger opp dette videre.

Vi tar med andre ord flere grep for å bidra til at alle barn og elever skal få et inkluderende pedagogisk tilbud, at de både skal bli oppdaget, få hjelp tidligere og få et tilrettelagt tilbud, men dette er et endringsarbeid som tar tid.

SPØRSMÅL NR. 903**Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold****Besvart 16. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvor mye av pengene som tidligere ble brukt til fritt behandlingsvalg som nå er brukt til inngåelse av nye avtaler, og eventuelt hvordan disse midlene skal benyttes på de enkelte sykehusene; dette spesifisert på de regionale foretakene, samt ned på de enkelte sykehusene, og at spesifiseringen inneholder en oversikt over de avtalene som nå er inngått med private/ideelle og om kapasiteten blir like stor i 2023 som i 2022, eller om den er redusert?

BEGRUNNELSE:

Fra januar er fritt behandlingsvalg avviklet. En av begrunnelsene for avviklingen var at man skulle bruke pengene som ble brukt i fritt behandlingsvalg til å styrke det offentlige helsetilbudet. Men det blir ikke flere ansatte eller større kapasitet i sykehusene over natten. Derfor er sykehusene avhengige av at det inngås avtaler med andre aktører, for å kunne ta unna pasientbehandling og sørge for kortere køer.

Derfor ber jeg om at det redegjøres for hvor mye av midlene som tidligere ble brukt til fritt behandlingsvalg, som nå er brukt til å inngå nye avtaler, og hvordan disse midlene skal brukes på hvert enkelt sykehus. Nå som man først har avviklet fritt behandlingsvalg er det viktig å sørge for at pengene brukes til å sikre pasientbehandling, og at pasientene som tidligere har fått behandling hos aktører innenfor fritt behandlingsvalg ikke sendes rett ut i enda lengre helsekøer.

Svar:

Jeg viser til at de regionale helseforetakene finansierer pasientbehandling utført av fritt behandlingsvalg-leverandører over sine ordinære driftsbevilgninger. Disse utgiftene utgjorde over 500 mill. kroner i 2021. I 2022 overstiger utgiftene 600 mill. kroner. Selv om godkjenningensordningen i fritt behandlingsvalg er avviklet fra 1. januar 2023, gjelder det en overgangsordning for pasienter som har påbegynt helsehjelp hos en fritt behandlingsvalg-leverandør før avviklingstidspunktet. De godkjente leverandørene vil fortsatt få betalt for helsehjelp til disse pasientene ut 2023. De regionale helseforetakene må derfor legge til grunn at det fortsatt gjennomføres pasientbehandling innenfor rammen av overgangs-ordningen i 2023, som de har ansvar for å finansiere. Hvor stort dette omfanget blir, er usikkert.

De regionale helseforetakenes ansvar for at pasienter til enhver tid mottar nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester ligger fast ved avviklingen av godkjenningensordningen i fritt behandlingsvalg. I oppdragsdokumentet for 2022 presiserte jeg dette ved å be de regionale helseforetakene om å påse at pasienter som mottar behandling hos private leverandører gjennom godkjenningensordningen i fritt behandlingsvalg får videreført det tilbudet de har behov for når ordningen avvikles.

De regionale helseforetakene har i hovedsak fire virkemidler for å ivareta pasienters behov og etablere tilstrekkelig behandlingsskapasitet ved avviklingen av godkjenningensordningen i fritt behandlingsvalg:

1. Benytte restkapasitet i helseforetak, ideelle sykehus og private avtaleparter
2. Utvide behandlingsskapasiteten i helseforetakene og ideelle sykehus
3. Utvide volumene i eksisterende avtaler med private avtaleparter
4. Gjennomføre nye anskaffelser gjennom anbudskonkurranser

Bruken av leverandører i godkjenningensordningen har vært ujevnt fordelt mellom regionene. I 2021 gikk over 70 pst. av utgiftene i ordningen til Helse Sør-Øst RHF. Det betyr også at det ved avviklingen av ordningen varierer hvilke tiltak de regionale helseforetakene må gjennomføre, og i hvilket omfang.

Nedenfor redegjør jeg for de regionale helseforetakenes gjennomførte og planlagte anskaffelser i forbindelse med avviklingen av godkjenningensordningen i fritt behandlingsvalg. Dette er basert på tidligere innspill fra de regionale helseforetakene.

Helse Sør-Øst RHF har avtale med elleve private leverandører innen psykisk helsevern, hvorav åtte leverandører leverer samme tjeneste som i godkjenningensordningen. Alle disse åtte leverandørene er tilbudt en utvidet avtale fra 2023, hvorav syv takket ja. Fire av dem; Capio Anoreksi Senter, Friskstiftelsen, Modum Bad og Stiftelsen Fekjær, har vært godkjente fritt behandlingsvalg-leverandører. Innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling har Helse Sør-Øst RHF varslet en anskaffelse av døgnplasser i Agder-området. Innen somatiske tjenester har Helse Sør-Øst RHF inngått nye avtaler med virkning fra 1. januar 2023. Volum i avtalene er økt fire ganger i forhold til tidligere nivå. Det kan gjøres utvidelser av enkelte delytelser på et senere tidspunkt. Innen rehabilitering er det foretatt utvidelse av enkelte eksisterende avtaler.

Helse Vest RHF har gjennomført anskaffelser i 2022 innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling, radiologi og kirurgi, som følge av at gjeldende avtaler løper ut. I tillegg inngikk det regionale helseforetaket mot slutten av året en avtale med Stiftelsen Barnas fysioterapisenter. Helse Vest RHF har tidligere vist til at aktivitet i godkjenningssordningen utgjør en liten del av det samlede tilbudet i regionen, og at de vurderer å ha tilstrekkelig kapasitet til å ivareta denne aktiviteten gjennom ledig kapasitet hos egne helseforetak og private avtaleparter.

Helse Midt-Norge RHF har i 2022 inngått nye avtaler innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) og om polikliniske tjenester innen psykisk helsevern for både barn/unge og voksne, med mulighet for utvidelse. Kapasiteten innen psykisk helsevern er dermed betydelig økt. Anskaffelsen innen TSB ble reservert for ideelle virksomheter og avtaler er inngått med Blå Kors Lade Behandlingscenter og Tyrilistiftelsen i Trondheim og i Molde for

inntil 8 år. Helse Midt-Norge RHF har trukket fram at det innen rehabilitering vil foretas en nærmere vurdering av behovet og om det dekkes innenfor eksisterende avtaler eller om det bør gjennomføres en anskaffelse for å supplere det tilbudet de allerede har.

Helse Nord RHF har tidligere vurdert at de har tilstrekkelig kapasitet i sine helseforetak og eksisterende avtaler med private leverandører til å gi utredning og behandling til pasientene som har benyttet fritt behandlingsvalg-ordningen. Helse Nord RHF har dessuten avtaler med noen av de samme virksomhetene som er godkjent i fritt behandlingsvalg, f.eks. Finnmarkskollektivet. Skulle behovet endre seg i 2023 kan disse avtalene utvides for å sikre tilstrekkelig kapasitet. Helse Nord RHF har opplyst at de inngikk en ny avtale med Modum Bad tidlig i 2022 om behandling av alvorlige spiseforstyrrelser. Denne anskaffelsen var begrunnet med sterk økning i forekomst av diagnosen i 2020 og 2021.

SPØRSMÅL NR. 904

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 16. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hva konkret som er gjort og hva som gjøres for å sikre bedre kapasitet i sykehusene og for å sørge for at pasientene som venter på operasjoner får gjort de til avtalt tid, samt legge frem tall for hvor mange som venter på behandling?

BEGRUNNELSE:

Sykehusene står i en svært presset situasjon, med mange benbrudd og virusinfeksjoner. Samtidig har man avvirket fritt behandlingsvalg, som betyr at flere pasienter må behandles ved sykehusene. Sykehusene roper varsko om at de ikke har mer bemanning å sette inn dersom situasjonen skulle bli verre, og de har skyhøye ekstrakostnader til strøm og annet utstyr.

Hele 12 sykehus har nå økt beredskapen, og flere har signalisert at dette vil kunne gå ut over pasientbehandlingen, føre til færre operasjoner og behandlinger, og at pasienter får utsatt sin planlagte operasjon. Dette er svært alvorlig for pasientene det gjelder. Derfor lurer jeg på hva konkret som er gjort for å øke kapasiteten i sykehusene for å sikre best mulig pasientbehandling.

Svar:

Jeg deler representantens vurdering av at sykehusene står i en presset situasjon. Samtidig vil jeg understreke at de aller fleste pasientene som henvises til spesialisthelsetjenesten mottar nødvendig helsehjelp innen planlagt og forsvarlig tid, også når sykehusene står i en presset situasjon som nå.

Det er ikke uvanlig at antall innleggelser øker i vintersesongen, og dette er noe sykehusene er forberedt på og setter i verk tiltak for hvert år. Denne vinteren har det imidlertid vært et uvanlig høyt antall innleggelser med luftveisinfeksjoner på sykehus, og antallet øker. Flere land, inkludert de nordiske, opplever samtidige epidemier av influensa, covid-19 og RS-virus med betydelig belastning på sykehusene. Samtidig melder helseregionene om økt sykefravær hos ansatte. Samlet gir det en krevende situasjon.

Som representanten skriver har flere helseforetak i alle helseregionene økt beredskapsnivået de siste ukene, til grønt og gult nivå. Å øke beredskapsnivået vil ikke nødvendigvis føre til færre operasjoner og behandlinger, som representanten hevder. Det gjøres først og fremst for å styrke ledelsen, sette i verk tiltak for bedre koordinering

av pasientflyten og mtp. ressursituasjonen. Hvilke tiltak som settes i verk avhenger av de lokale forholdene og utfordringene. Jeg vet at fagfolk og ledere i sykehusene gjør en formidabel innsats under vanskelige forhold.

Kostnadsøkningene vi har sett i resten av samfunnet har også truffet sykehusene. I nysalderingen av statsbudsjettet for 2022 økte vi bevilgningene til de regionale helseforetakene med 2,5 milliarder kroner. Bevilgningene til sykehus i 2023 er økt med 2 milliarder kroner til aktivitetsvekst og 700 millioner kroner i grunnfinansiering. I normale tider ville dette vært en solid økning i sykehusbudsjettene, men jeg legger ikke skjul på at pris- og lønnsveksten vil gjøre det nødvendig med omstilling og tiltak i sykehusene i 2023, som i andre sektorer.

Å utdanne, rekruttere og beholde nok kompetanse og personell er avgjørende for å opprettholde en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste. Vi har satt ned en helsepersonell-kommisjon som skal gi oss et godt og samlet kunnskapsgrunnlag og en bedre analyse av hvordan vi kan utdanne, rekruttere og beholde personell i ulike deler av tjenesten i hele landet. Vi har allerede tatt grep for å sikre flere spesialsykepleiere. I fjor ble det bevilget til sammen 64 millioner kroner til opprettelse av 200 ut-

danningsstillinger for spesialsykepleiere innen anesthesi-, barn-, intensiv-, operasjon- og kreftsykepleie (ABIOK), samt jordmødre. Denne satsningen videreføres i år. Bevilgningen ble økt med 199 millioner kroner for å dekke helårseffekt av de 200 stillingene som startet i 2022, og til oppstart av nytt kull på 200 stillinger høsten 2023.

Regjeringen er også opptatt av at universiteter og høyskoler utdanner flere sykepleiere. Regjeringen har derfor tildelt 300 studieplasser til sykepleierutdanning, og bedt utdanningsinstitusjonene så langt det er mulig prioritere spesialsykepleierutdanning innen ABIOK, jordmor og helsesykepleier. I tillegg til de 300 studieplassene nevnt over, har regjeringen bedt utdanningsinstitusjonene om å øke utdanningskapasiteten i bachelorutdanning i sykepleie med 200 studieplasser, finansiert innenfor egne rammer. Totalt vil dette på sikt gi en økt utdanningskapasitet tilsvarende 500 studieplasser.

Ved utgangen av 2. tertial 2022 var det om lag 247 000 pasienter som ventet på oppstart av behandling i spesialisthelsetjenesten. Det er en økning på om lag 23 000 fra samme tidspunkt i 2021. Samtidig er det flere pasienter som får hjelp. Antall pasienter økte med 3 prosent per 2. tertial 2022, sammenliknet med samme periode i 2021.

SPØRSMÅL NR. 905

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 17. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre forbrukerrettigheter også for de som ikke er på digitale plattformer?

BEGRUNNELSE:

En ny undersøkelse gjort for Forbrukerrådet viser at mange folk har problemer med å skaffe seg varer og tjenester de trenger – både fra det offentlige og fra kommersielle leverandører. Dette gjelder både de som ikke er til stede på digitale plattformer, de som mangler sikker digital identifikasjon (f.eks. bank ID) og de som mangler smarttelefoner og nettilgang. Resultatet av dette er at svært mange trenger hjelp (f.eks. fra familie) til å skaffe seg varer og tjenester de trenger.

Noen får også problemer med å orientere seg om markedet for det de ønsker eller trenger, i tillegg til problemene med å bestille eller betale for en vare eller tjeneste.

Til slutt kan det også være problematisk å få dialog med selger, for oppfølging, service eller klager, som kan føre til at enkelte ikke får oppfylt sin lovbestemte rett (f.eks. ved klage).

Svar:

Digitalisering og nedbygging av manuelle tenester, gjer kvardagen utfordrande for enkelte grupper i samfunnet. Representanten viser til ein ny rapport frå Forbrukarrådet om utanforskap i forbrukarmarknadene. Eg er kjent med rapporten og funna frå undersøkinga som viser at låg digital kompetanse, manglande verktøy og tilgang til nett er nokre av årsakene til at digitale produkt og tenester blir utilgjengelege for forbrukarar.

Som representanten, er eg oppteken av at forbrukarar har tilgang til finansielle tenester. Det er derfor viktig at løysingar blir utvikla for kundar med særlege behov og for dei som treng hjelp til å utføre ulike økonomiske handlingar.

gar. Finansnæringa har sjølv sett behovet for å sikre kundar god kontroll over eigen økonomi uavhengig av digital kompetanse. Finans Norge lanserte i fjor ei bransjenorm for finansiell inkludering, som fastset minimumskrav som alle medlemmane av organisasjonen har forplikta seg til å følgje. Blant krava er at bankane skal tilby analoge tenester som gjer det mogleg å få kontoinformasjon, betale rekningar og overføre pengar utan å bruke digitale løysingar.

Enkelte har ikkje tilgang til elektroniske betalingsinstrument, og utan gode alternativ kan høve til å bruke kontantar vere viktig for finansiell inkludering. Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høyring eit forslag om å styrkje retten til kontant betaling. Regjeringa arbeider med å setje ned eit utval som mellom anna skal sjå på rolla kontantar skal ha i samfunnet framover.

Kommunal- og distriktsdepartementet har sett i gang eit arbeid med ein ny eID-strategi for offentleg sektor, for å sjå på korleis ein kan sikre tilgang til digitale tenester gjennom å gjere det mogleg for alle å skaffe seg ein eID på det tryggleiksnivået dei har behov for. Som ein del av arbeidet med strategien skal det òg greiast ut ei digital fullmaktsløysing for dei som treng å bli representert av andre. Digitaliseringsdirektoratet er allereie i gang med eit fullmaktsregister-prosjekt (FUFINN) som skal møte behovet for brukarvennlege digitale fullmaktsløysingar. Dette arbeidet kan innebere behov for å gjere endringar i regelverket for verjemål.

Regjeringa har som prioritert oppgåve å leggje til rette for at alle kan delta i den digitale utviklinga og nyte godt av fordelane som digitaliseringa gir. Det er sett i verk fleire tiltak for å styrkje den digitale kompetansen i befolkninga.

På oppdrag frå Kommunal- og distriktsdepartementet driftar og vidareutviklar Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse ulike opplæringsressursar som kan brukast vederlagsfritt av alle som tilbyr kurs og opplæring i grunnleggjande digitale ferdigheiter.

Både staten og kommunane har eit ansvar for å leggje til rette for at dei som treng det får tilbod om hjelp og opplæring. Mange kommunar har i dag gode tilbod på bibliotek og andre stader der folk møtest. Rundt 75 kommunar har etablert eit rettleiingstilbod i grunnleggjande digitale ferdigheiter til innbyggjarane sine.

I mars 2022 inngjekk Kommunal- og distriktsdepartementet og KS ein ny samarbeidsavtale om etablering av kommunale hjelpetilbod for å auke den digitale kompetansen til innbyggjarane. Avtalen varer ut 2025. Kommunal- og distriktsdepartementet arbeider no med ein handlingsplan for digital inkludering, kalla Digital heile livet, som skal lanserast i første kvartal 2023.

Regelverket om finansielle tenester legg opp til at forbrukaren kan reservere seg mot bruk av elektronisk kommunikasjon. Etter finansavtalelova § 3-2 skal tenesteytaren før ein avtale blir inngått eller når elektronisk

kommunikasjon blir brukt for fyrste gong, opplyse motakaren om at vedkomande kan reservere seg mot denne forma for kommunikasjon.

Forbrukarrådet gjer ein viktig jobb med å hjelpe og rettleie forbrukarar som opplever problem. Informasjon-soppgåva inneber òg å rettleie om måten å gå fram på for å ta saka vidare i forbrukarklagesystemet dersom forbrukaren opplever problem med kjøpet eller på annan måte ikkje sjølv når fram med kravet sitt. For å hjelpe så mange forbrukarar som mogleg, skal Forbrukarrådet gi hjelp til sjølvhjelp, fortrinnsvis via nettstaden sin og digitale verktøy. Eg har samstundes presisert at Forbrukarrådet skal leggje vekt på å leggje til rette informasjon til forbrukarar med særskilde behov, inkludert personar med dårleg kjennskap til norsk. I 2021 registrerte Forbrukerrådet 49 294 førespurnader, og av desse var 34 618 over telefon. Det er viktig at dei som treng nokon å snakke med har høve til det.

Eg har avtalt eit møte med Forbrukarrådet for ein gjennomgang av rapporten. Møtet vil vere eit godt høve til å sjå nærare på funna og forslag til tiltak som kan motverke utanforskapen i forbrukarmarknadene.

SPØRSMÅL NR. 906

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 19. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Under en debatt i Stortinget den 5. januar sa statsråden at overgangen til en sirkulær økonomi forutsetter en “gjenomgående omstrukturering av økonomien som krever at man tenker systemisk rundt alle sektorer”. Torvik-utvalget, som nylig avga sin NOU om skattesystemet, etterlyste en bred utredning av tiltak for å fremme sirkulærøkonomi.

Vil statsråden, i forbindelse med den varslede strategien for sirkulærøkonomi, ta initiativ til å nedsette et utvalg som skal gjennomføre en slik utredning?

BEGRUNNELSE:

Sirkulær økonomi er å skape jobber, lønnsomhet, velferd og rettferd uten å ødelegge livsgrunnlag og sosial kapital. Sirkulær økonomi er den endelige integreringen av klima- og natur i økonomien: Etter at et produkt er laget og brukt opp, skal klima, natur og sosial kapital fortsatt være i god stand. Varighet, reparasjon, gjenbruk og resirkulering må bli forutsetningen for all produksjon og alle produkter.

Dette krever en gjennomgripende endring i lovverk, reguleringer, skatter og avgifter. Skal norsk økonomi bli en sirkulær økonomi må det være et overordnet mål for hele økonomien.

Torvik-utvalget la før jul fram anbefalinger om skatte- og avgiftspolitik, herunder en mer sirkulær økonomi. Utvalget påpeker at dette er en helt ny måte å tenke økonomi på, og ber om at det settes ned et eget utvalg som fokuserer på sirkulær økonomi.

Svar:

Langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressurser er et grunnprinsipp i regjeringens politikk. Vi må legge til rette for en mer sirkulær økonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Et bredt sett av virkemidler og tiltak er viktige for å fremme en sirkulær økonomi, og økonomiske virkemidler er en del av dette. I Hurdalsplattformen konkretiserer regjeringen en rekke punkter innen sirkulær økonomi, blant annet at regjeringen vil utrede et mulig regime for avgifter på førstegangsbruk av ikke-fornybare naturressurser.

Torvik-utvalget hadde som mandat å

«...vurdere hvordan riktigere miljøprising og andre økonomiske virkemidler kan bidra til bedre ressursutnyttelse, fremme klimavennlige investeringer, øke sirkulære

produksjons- og forbruksmønstre og stimulere verdiskaping og sysselsetting basert på sirkulære løsninger.»

I NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem anbefaler utvalget at økonomiske virkemidler for å fremme en sirkulær økonomi bør utredes videre. De skriver videre at utredningen bør se ulike typer virkemidler og tiltak i sammenheng. Regjeringen vil vurdere utvalgets anbefalinger, inkludert anbefalingene innen sirkulær økonomi.

Vi har nylig sendt NOU 2022: 20 på høring med frist 15. april 2023. Før vi tar stilling hvordan økonomiske virkemidler for sirkulær økonomi skal settes inn i en bredere kontekst slik som Torvik-utvalget anbefaler, ønsker vi å ta med oss svarene fra høringen.

SPØRSMÅL NR. 907**Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 16. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva er statsrådets tanker om mulighetene og utfordringene ved å bruke kunstig intelligens som ChatGPT i undervisningssammenheng?

BEGRUNNELSE:

ChatGPT (Conditional Generative Pre-training Transformer) er en form for kunstig intelligens (KI) som kan generere meningsfulle svar på spørsmål, basert på store mengder av tidligere skrevet tekst. Teknologien ble utviklet av OpenAI, og har blitt brukt til å lage chatbots og andre typer av språkassistenter.

I den norske skolen har det vært en økende interesse for å integrere teknologi og digitale verktøy i undervisningen. Dette kan bidra til å gjøre læring mer tilgjengelig og mangfoldig, samt å øke elevenes motivasjon og engasjement. ChatGPT-teknologi kan være et interessant verktøy i denne sammenhengen, da det kan hjelpe elever med å få svar på spørsmål, løse oppgaver og lære mer om ulike emner.

Imidlertid kan det også være utfordringer med å bruke ChatGPT i skolen. Det kan være bekymringer knyttet til sikkerhet og personvern, samt at teknologien kan gjøre det vanskelig å gjennomføre vurdering av elevenes læring og trening på konsentrasjonsarbeid. Det er derfor viktig å vurdere nøye både mulighetene og utfordringene ved å bruke ChatGPT i undervisningssammenheng.

Svar:

Som representanten peker på, gir kunstig intelligens (KI) mange muligheter i skolen som både kan være motiverende og bidra til mer læring, samtidig som bruk av KI også har en del utfordrende sider. I dag er digital teknologi en helt naturlig del av vårt samfunn, også i skolen. Men å vite hva som er god bruk av teknologi er ikke noe vi er født med. Det må læres. Digitale ferdigheter er derfor også en del av kompetansen læreplanene beskriver at elevene skal utvikle gjennom opplæringen.

Kunstig intelligens er nytt for de fleste og det er et område i rivende utvikling. Det vil nok også føre til noen endringer i skolehverdagen for både lærere og elever. Pedagogisk praksis endrer seg gradvis over tid, blant annet når digital teknologi tas i bruk. For å sikre at det er kunnskapssektorens mål som styrer endringene må vi sørge for at de ansatte har relevant kompetanse og at digital teknologi som tas i bruk velges med omhu. Vi er nødt

til å finne løsninger som gjør at vi kan nyttiggjøre ny teknologi for læring på en god måte som fremmer læring, mestring og trivsel og som ivaretar barn og unges rettigheter.

Chatbots, som for eksempel Chat GPT, er et eksempel på ny teknologi som både er spennende, men som også vil utfordre praksisen i norsk skole slik som representanten påpeker. Jeg tror vi er mange som tenker at KI kan ha en del utfordrende sider. Jeg synes det er flott at det nå er mange lærere som engasjerer seg i denne tematikken og deltar i den offentlige debatten med å løfte frem både muligheter og utfordringer ved slik ny teknologi. Slike profesjonsfaglige drøftinger er helt avgjørende for kvaliteten i skolen. Utdanningsdirektoratet vil følge opp og sørge for god dialog med lærerorganisasjonene og aktuelle fagmiljøer om behov for både veiledning, behov for støtte og eventuelt også andre tiltak.

SPØRSMÅL NR. 908**Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 17. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Hvilke vurderinger har statsråden gjort av konsekvensene for ansatte i bemanningsbyråene som nå står i fare for å miste AFP-ordningen, som en konsekvens av regjeringens endringer i innleiereglerne, og vil statsråden gjøre noe for å ivareta dem som rammes av dette?

BEGRUNNELSE:

I Klassekampen, 30. desember, kan en lese om polske bygningsarbeidere som er bekymret for den avtalefestede pensjonen sin, når bemanningsbyråenes rolle nå begrenses etter innstramminger i innleieregelverket som trådte i kraft 1. januar 2023.

Kommunikasjonssjef i Adecco, Bjørn Wiik, bekrefter i saken at det er usikre tider for mange ansatte i Adecco nå. «Totalt 600 arbeidere hos oss blir berørt av dette forbudet. Noen av disse vil finne nye jobber, men ikke de fleste. Det er særlig utfordrende for de eldste. Mange av dem må ta en beslutning om de skal flytte hjem igjen eller prøve å få jobb hos entreprenører. Men det er en kjensgjerning at det er vanskelig å få ny jobb når man er 60 år i fysiske yrker som dette» sier Wiik i saken.

Svar:

Regjeringen ønsker et arbeidsliv der hele og faste stillinger er den klare hovedregelen og hvor arbeidstakeren er ansatt direkte i den virksomhet der arbeidet skal utføres.

Dette gir den enkelte arbeidstaker trygghet og forutsigbarhet med hensyn til framtidig arbeidssituasjon og inntekt.

Endringene medfører en generell innstramming i adgangen til innleie fra bemanningsforetak, ved at adgangen til innleie «når arbeidet er av midlertidig karakter» oppheves, og et forbud mot innleie til bygningsarbeid på byggeplasser i Oslo, Viken og tidligere Vestfold. I tilknytning til den generelle innstrammingen i adgangen til innleie fra bemanningsforetak, er det innført en forskriftshjemmel som åpner for en avgrenset unntaksadgang innenfor enkelte områder.

Jeg legger til grunn at virksomheter som har benyttet innleie fortsatt vil ha behov for arbeidskraft og at mange av dem som til nå har vært innleid kan få ansettelse i den virksomheten de har arbeidet i. Har de AFP i denne virksomheten, vil de fortsatt kunne få AFP dersom kvalifiseringsvilkårene er oppfylt.

AFP er en tariffavtalt ordning basert på en avtale mellom LO og NHO. AFP er ikke en ordning der man tjener opp rettigheter, men er en kvalifiseringsordning. LO og NHO har utredet en skisse til en alternativ utforming av AFP-ordningen som forsøker å møte noen av utfordringene med dagens AFP. En omlegging er betinget av at partene blir enige om sentrale forhold som ytelses- og premienivå i en reformert ordning. Regjeringen støtter en omlegging som gir økt forutsigbarhet for arbeidstakerne og bedriftene, og vil følge nøye med på hva partene kommer fram til.

SPØRSMÅL NR. 909**Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 16. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er reglane for alkoholreklame slik å forstå at dersom privatpersonar legg ut meldingar eller bilete av enkeltprodukt i sosiale medier, og merkar produsenten i innlegga, så kan produsenten bli halden ansvarleg for brot på forbodet mot alkoholreklame?

GRUNNGJEVING:

I følge bryggeriet Salikatt i Stavanger har Helsedirektoratet gjennom brev gjort dei merksame på at privatpersonar sin omtale av produkta deira på sosiale medier kan vere brot på forbodet mot alkoholreklame, når produsenten er merka i innlegget. «Det innebærer blant annet at privat-

personers og tredjepersoners kommentarer og bilder vil vurderes som om profileier selv har lagt det ut”, jf. brevets pkt. 2.2

Dette virkar som ei urimeleg streng tolking av regelverket, som både er i strid med den allmenne rettskjensla og som vil kunne medføre eit stort meirarbeid for små produsentar som må setje av ressursar til å røykte sosiale medier. Eg ber statsråden avklare om dette er ei forståing av regelverket som departementet deler.

Svar:

Jeg har mottatt to skriftlige spørsmål vedrørende alkoholreklame i sosiale medier. Spørsmålene angår det samme, og derfor vil min tilbakemelding på spørsmål nr. 909 fra stortingsrepresentanten Sveinung Rotevatn og spørsmål nr. 911 fra stortingsrepresentanten Roy Steffensen være lik.

Saken det vises til i spørsmålene er knyttet til Helsedirektoratets pågående tilsyn med alkoholreklameforbudet og deres forhåndsvarsel i den forbindelse. Saken er ikke avsluttet. Svaret mitt er ikke knyttet til den konkrete saken, men er en generell redegjørelse for reklameforbudet i alkoholregelverket.

Bakgrunnen for at vi har et forbud mot alkoholreklame er at alkohol ikke er en vanlig vare. Bruk av alkohol kan medføre skader og problemer for den som drikker, tredjepersoner og samfunnet generelt. Alkoholbruk kan forårsake en lang rekke psykiske og somatiske helseproblemer, samt sosiale problemer. Risikoen for sykdom øker med alkoholinntaket, men selv et lavt alkoholinntak innebærer risiko for alkoholrelatert sykdom, blant annet flere former for kreft. Det er et mål for norsk alkoholpolitikk å redusere de skader og ulemper bruk av alkohol kan medføre. I Norge har vi tatt i bruk en bred og helhetlig virkemiddelpakke som skal bidra til å begrense alkoholkonsum og derigjennom redusere skader og problemer som følge av alkoholbruk. Reklameforbudet er en sentral del av denne virkemiddelpakken. Forbudet har både en etterspørselsreducerende og en holdningsskapende begrunnelse. Det skal hindre påvirkning som fører til økt etterspørsel av alkoholholdig drikk, og opprettholde forståelse i befolkningen om at alkoholholdige drikkevarer er annerledes enn vanlige dagligvarer og at det derfor er behov for særskilt regulering. I den forbindelse er en viktig effekt av reklameforbudet at det ikke alminneliggjør alkohol. Det er slått fast i Hurdalsplattformen at Regjeringen ønsker å videreføre en restriktiv alkoholpolitikk. Dette innebærer blant annet å opprettholde viktige alkoholpolitiske virkemidler som reklameforbudet.

Reklameforbudet mot alkoholholdig drikk er nedfelt i alkoholloven § 9-2. I alkoholforskriften § 14-2 er reklame definert som «massekommunikasjon i markedsføringsøyemed». Det foreligger markedsføringsøyemed dersom et siktemål med kommunikasjonen er å fremme

salg, jf. forskriftens § 14-2 annet ledd. Det er gitt en uttømmende liste over unntak fra reklameforbudet i alkoholforskriften § 14-3.

Ut fra omtale i media og problemstillingen i de skriftlige spørsmålene ser det ut til at det har dannet seg en uriktig oppfatning om at privatpersoners omtale av alkoholholdige produkter og produsenter, herunder det å legge ut bilder og merke innlegg i sosiale medier, i seg selv innebærer at aktøren har brutt reklameforbudet. Jeg vil understreke at privatpersoners omtale av alkoholholdig drikk i sosiale medier, som ikke har til formål å fremme salg, faller utenfor reklameforbudet i alkoholloven. Det er ikke i strid med reklameforbudet at privatpersoner eller andre som ikke har markedsføringsøyemed, omtaler, legger ut bilde av eller merker et produkt for eksempel på Instagram.

Det som imidlertid i de fleste tilfeller vil anses som ulovlig alkoholreklame er alkoholaktørens videreføring av privatpersoners positive omtale av eller bilder av alkoholholdig drikk i sosiale medier. Når omtalen videreføres av aktørene, vil den som hovedregel være å anse som massekommunikasjon i markedsføringsøyemed og på den måten anses som alkoholreklame. Den enkelte alkoholaktør må selv ta ansvar for innholdet på sine egne profiler og kanaler i sosiale medier, og det fremstår som om det på en forholdsvis enkel måte går an å skru av funksjonen som gjør at slik omtale dukker opp i aktørens kanaler eller profiler.

Jeg kan også orientere om at Helsedirektoratet, som følge av misoppfatningen om at direktoratet i sitt tilsyn stiller alkoholaktører ansvarlig for privatpersoners ytringer, den 10. januar 2023 la ut en nyhetssak hvor de redegjorde nærmere for hva som anses som brudd på regelverket og som direktoratet følgelig har lagt til grunn i sitt tilsyn: <https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/reklameforbudet-mot-alkohol-gjelder-ogsaa-i-sosiale-medier> I nyhetssaken uttaler direktoratet bl.a. følgende:

«Det Helsedirektoratet vurderer som brudd på reklameforbudet, er alkoholaktørens videreføring av innlegg som inneholder positiv omtale av alkoholaktørens produkter eller av alkohol generelt.

[...]

«Privatpersoner kan fritt omtale og tagge alkoholprodusenter i sosiale medier.»

I sakens anledning vil jeg også knytte noen generelle merknader til sosiale medier som markedsføringskanal. Den digitale utviklingen har endret måten vi kommuniserer på og hvilke kommunikasjonskanaler som benyttes. De teknologiske og digitale endringene medfører at det oppstår nye plattformer hvor aktører kan nå et stort publikum. Sosiale medier vil kunne føre til at personer ufrivillig blir eksponert for alkoholholdig drikk og alkoholomtale vil kunne nå ut til svært mange personer sam-

tidig. Særlig problematisk er det dersom barn og unge utsettes for alkoholpositiv omtale og eksponering.

Da det for noen år siden ble gitt enkelte unntak fra reklameforbudet som skulle gi forbrukere som oppsøkte slik informasjon, nøktern og faktabasert informasjon om alkoholholdig drikk, var det et bevisst valg å ikke tillate aktørene å publisere slik informasjon i sosiale medier. Slik informasjon skulle aktørene kun publisere på hjemmesidene sine. Grunnen er at informasjon som ligger på sosiale medier i mye større grad spres til personer som ikke oppsøker informasjon om alkohol. Å åpne for publisering av denne typen informasjon i sosiale medier ville med-

ført en betydelig uthuling av reklameforbudet. Forbudet mot å reklamere for alkohol er ansett som et av de mest effektive tiltakene når det gjelder å begrense alkoholbruk og skader som følge av slik bruk, og er en tydelig anbefaling fra WHO. Flere land opplever utfordringer med alkoholreklame på sosiale medier, og de ser derfor til Norges lovgivning innen området. Det anses som en styrke at vår lovgivning også dekker sosiale medier.

På denne bakgrunn er det viktig å opprettholde et strengt reklameforbud mot alkohol i Norge, også i sosiale medier.

SPØRSMÅL NR. 910

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 16. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Regjeringen hovedprinsipp om at prosjekter som mottar støtte gjennom det næringsrettede virkemiddelapparatet skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030 og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050, er bl.a. lagt inn i tildelingsbrevet til Eksportfinansiering i Norge (Eksfin).

Kan statsråden konkretisere hva det nye prinsippet betyr for vurdering av støtte til prosjekter som har klimaeffekt, og hva prinsippet betyr i praksis for Eksfins vurdering av søknader om lån og garantier til petroleumsrelaterte prosjekter?

BEGRUNNELSE:

Selv om andelen har gått ned de siste årene, har det næringsrettede virkemiddelapparatet, blant andre Innovasjon Norge og Eksportfinansiering i Norge (Eksfin), fortsatt en betydelig andel petroleumsprosjekter i sin portefølje. Samtidig har næringsministeren varslet at virkemiddelapparatet skal vris tydelig i grønnere retning. I NFDs budsjettproposisjon for 2023 (Prop. 1 S (2022-2023)) står følgende:

“Regjeringen vil (...) innføre et hovedprinsipp om at prosjekter som mottar støtte gjennom det næringsrettede virkemiddelapparatet, skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030, og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050”.

Det står imidlertid også at dette hovedprinsippet “ikke [er] til hinder for å støtte gode prosjekter i petrole-

umsnæringen”. Det framgår imidlertid ikke av proposisjonen hva “gode petroleumsprosjekter” er.

Dette hovedprinsippet fremgår også av Eksfins tildelingsbrev for 2023, der det står at Eksfin skal prioritere “å utløse lønnsomme prosjekter som bidrar til økt eksport og grønn omstilling, bl.a. relatert til områdene som er pekt ut i regjeringens veikart for et grønt industriløft”, og at “det skal være et hovedprinsipp at prosjekter som får finansiering, skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030 og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.”

Svar:

Omstillingen til et lavutslippssamfunn er vår tids største utfordring. Høsten 2022 skjerpet regjeringen norske utslippsmål, og vi har nå forpliktet oss til å redusere utslippene med minst 55 prosent innen 2030 (sammenlignet med 1990). På noen få år skal hele norsk næringsliv endre seg mot et samfunn med lavere utslipp. Omstillingen vil kreve mye av bedriftene, men vil bringe med seg betydelige muligheter for grønn næringsutvikling. Det er viktig at også virkemiddelapparatet vårt støtter den grønne omstillingen. Derfor har regjeringen innført et nytt hovedprinsipp om «at prosjekter som mottar støtte fra virkemiddelapparatet skal ha en plass i omstillingsmålet mot 2030, og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050». Dette sender et klart signal til både virkemiddelapparatet og norsk næringsliv. Samtidig har regjeringen gjennomført konkrete tiltak for å sikre at det er tilstrekkelig kapital

til grønne og lønnsomme prosjekter og har blant annet utvidet Eksfins mandat til å finansiere klimavennlige investeringer i Norge med eksportpotensial.

Dagens energikrise i Europa har plassert fossile energikilder i en kontekst av geopolitikk og forsyningsikkerhet. Selv om vi skulle ønske at omstillingen gikk fort, ser det ut som fossile energikilder vil være nødvendig i årene fremover. Mye av kompetansen og infrastrukturen Norge har bygget opp i petroleumssektoren vil være sentral i det grønne skiftet. Gass er for eksempel en viktig innsatsfaktor i produksjon av blått hydrogen, som vil kunne bidra til å kutte klimagassutslippene. Hvordan vi konkret skal innrette virkemiddelapparatet best mulig for å oppnå en grønn omstilling krever at de ulike hensynene veies opp mot hverandre.

Disse avveiningene kommer til uttrykk i Eksfins virksomhet. Eksfin fremmer norsk eksport ved å gi lån og garantier til kjøpere av norske eksportvarer og -tjenester. Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har gitt Eksfin beskjed om å prioritere «å utløse lønnsomme prosjekter som bidrar til økt eksport og grønn omstilling». Det vises også til det ovennevnte hovedprinsippet og at prosjektene skal støtte opp om målet om å øke eksport fra fastlandet med 50 pst. innen 2030. Det er Eksfin som, innenfor sitt handlingsrom, vurderer og tar beslutning om

finansiering av enkeltsaker. Det gjøres nøye vurderinger av blant annet kredittverdighet, bærekraft, miljøforhold, sosiale forhold mv. Prosjekter i andre land som blir finansiert av Eksfin blir vurdert i henhold til landets forpliktelser til Paris-avtalen. Eksfin underlegger også prosjekter med et forventet høyt klimagassutslipp en særlig aktsomhetsvurdering samt ekstra oppfølgingstiltak og krav før endelig tilbud om finansiering eventuelt blir gitt. Eksfin kan ikke finansiere prosjekter knyttet til etablering av nye kullkraftverk eller prosjekter som gjelder utvidelse av, eller levetidsforlengelse av, eksisterende kullkraftverk og/eller termisk kullutvinning.

Representant Hansson viser til at andelen petroleumsprosjekter fremdeles er betydelig i det næringsrettede virkemiddelapparatet, selv om andelen har gått ned de siste årene. Eksponeringen mot olje og gass var i mange år helt dominerende, og ettersom det tar tid å fullføre prosjekter vil dette segmentet utgjøre en stor del av porteføljen i årene fremover. Fra Eksfins årsrapport for 2022 kommer det fram at prosjekter knyttet til fornybar energi utgjorde 40 prosent av nye garantier dette året, mens fornybar energi utgjorde 18 prosent av nye lån. Det forventes at andelen grønne prosjekter i Eksfins portefølje fortsetter å øke i årene som kommer.

SPØRSMÅL NR. 911

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 16. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hos Rogalands Avis 6. jan. kan vi lese at Helsedirektoratet har sendt varsel til Stavanger-bryggeriet Salikatt. Helsedirektoratet mener det er ulovlig reklame å bli tagget i tekst/bilder på sosiale medier som kunder uoppfordret har delt.

Er statsråden enig i denne strenge fortolkningen, og er det virkelig slik at Salikatt skal risikere å bli straffet fordi jeg nå skriver at jeg liker godt øl fra Salikatt, eller måtte skriftlige spørsmål fra Stortinget til statsråder hatt en bilde og taggefunksjon før regelen slår inn?

BEGRUNNELSE:

Til orientering har jeg ikke vært i kontakt med bryggeriet Salikatt før dette spørsmålet ble sendt inn. De har altså ikke hatt noen som helst innflytelse eller påvirkning på

utforming av spørsmålet, og er helt uvitende om at de blir omtalt i skriftlig spørsmål til helseministeren.

Svar:

Jeg har mottatt to skriftlige spørsmål vedrørende alkoholreklame i sosiale medier. Spørsmålene angår det samme, og derfor vil min tilbakemelding på spørsmål nr. 909 fra stortingsrepresentanten Sveinung Rotevatn og spørsmål nr. 911 fra stortingsrepresentanten Roy Steffensen være lik.

Saken det vises til i spørsmålene er knyttet til Helsedirektoratets pågående tilsyn med alkoholreklameforbudet og deres forhåndsvarsel i den forbindelse. Saken er ikke avsluttet. Svaret mitt er ikke knyttet til den konkrete saken, men er en generell redegjørelse for reklameforbudet i alkoholregelverket.

Bakgrunnen for at vi har et forbud mot alkoholreklame er at alkohol ikke er en vanlig vare. Bruk av alkohol kan medføre skader og problemer for den som drikker, tredjepersoner og samfunnet generelt. Alkoholbruk kan forårsake en lang rekke psykiske og somatiske helseproblemer, samt sosiale problemer. Risikoen for sykdom øker med alkoholinntaket, men selv et lavt alkoholinntak innebærer risiko for alkoholrelatert sykdom, blant annet flere former for kreft. Det er et mål for norsk alkoholpolitikk å redusere de skader og ulemper bruk av alkohol kan medføre. I Norge har vi tatt i bruk en bred og helhetlig virkemiddelpakke som skal bidra til å begrense alkoholkonsum og derigjennom redusere skader og problemer som følge av alkoholbruk. Reklameforbudet er en sentral del av denne virkemiddelpakken. Forbudet har både en etterspørselsreducerende og en holdningsskapende begrunnelse. Det skal hindre påvirkning som fører til økt etterspørsel av alkoholholdig drikk, og opprettholde forståelse i befolkningen om at alkoholholdige drikkevarer er annerledes enn vanlige dagligvarer og at det derfor er behov for særskilt regulering. I den forbindelse er en viktig effekt av reklameforbudet at det ikke alminneliggjør alkohol. Det er slått fast i Hurdalsplattformen at Regjeringen ønsker å videreføre en restriktiv alkoholpolitikk. Dette innebærer blant annet å opprettholde viktige alkoholpolitiske virkemidler som reklameforbudet.

Reklameforbudet mot alkoholholdig drikk er nedfelt i alkoholloven § 9-2. I alkoholforskriften § 14-2 er reklame definert som «massekommunikasjon i markedsføringsøyemed». Det foreligger markedsføringsøyemed dersom et siktemål med kommunikasjonen er å fremme salg, jf. forskriftens § 14-2 annet ledd. Det er gitt en uttømmende liste over unntak fra reklameforbudet i alkoholforskriften § 14-3. Ut fra omtale i media og problemstillingen i de skriftlige spørsmålene ser det ut til at det har dannet seg en uriktig oppfatning om at privatpersoners omtale av alkoholholdige produkter og produsenter, herunder det å legge ut bilder og merke innlegg i sosiale medier, i seg selv innebærer at aktøren har brutt reklameforbudet. Jeg vil understreke at privatpersoners omtale av alkoholholdig drikk i sosiale medier, som ikke har til formål å fremme salg, faller utenfor reklameforbudet i alkoholloven. Det er ikke i strid med reklameforbudet at privatpersoner eller andre som ikke har markedsføringsøyemed, omtaler, legger ut bilde av eller merker et produkt for eksempel på Instagram.

Det som imidlertid i de fleste tilfeller vil anses som ulovlig alkoholreklame er alkoholaktørers videreformidling av privatpersoners positive omtale av eller bilder av alkoholholdig drikk i sosiale medier. Når omtalen videreformidles av aktørene, vil den som hovedregel være å anse som massekommunikasjon i markedsføringsøyemed og på den måten anses som alkoholreklame. Den enkelte alkoholaktør må selv ta ansvar for innholdet på egne profiler og kanaler i sosiale medier, og det fremstår som om det

på en forholdsvis enkel måte går an å skru av funksjonen som gjør at slik omtale dukker opp i aktørenes kanaler eller profiler.

Jeg kan også orientere om at Helsedirektoratet, som følge av misoppfatningen om at direktoratet i sitt tilsyn stiller alkoholaktører ansvarlig for privatpersoners ytringer, den 10. januar 2023 la ut en nyhetssak hvor de redegjorde nærmere for hva som anses som brudd på regelverket og som direktoratet følgelig har lagt til grunn i sitt tilsyn: <https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/reklameforbudet-mot-alkohol-gjelder-ogsaa-i-sosiale-medier> I nyhetssaken uttaler direktoratet bl.a. følgende:

«Det Helsedirektoratet vurderer som brudd på reklameforbudet, er alkoholaktørers videreformidling av innlegg som inneholder positiv omtale av alkoholaktørens produkter eller av alkohol generelt.

[...]

«Privatpersoner kan fritt omtale og tagge alkoholprodusenter i sosiale medier.»

I sakens anledning vil jeg også knytte noen generelle merknader til sosiale medier som markedsføringskanal. Den digitale utviklingen har endret måten vi kommuniserer på og hvilke kommunikasjonskanaler som benyttes. Sosiale medier vil kunne føre til at personer ufrivillig blir eksponert for alkoholholdig drikk og alkoholomtale vil kunne nå ut til svært mange personer samtidig. Særlig problematisk er det dersom barn og unge utsettes for alkoholpositiv omtale og eksponering.

Da det for noen år siden ble gitt enkelte unntak fra reklameforbudet som skulle gi forbrukere som oppsøkte slik informasjon, nøktern og faktabasert informasjon om alkoholholdig drikk, var det et bevisst valg å ikke tillate aktørene å publisere slik informasjon i sosiale medier. Slik informasjon skulle aktørene kun publiseres på hjemmesidene sine. Grunnen er at informasjon som ligger på sosiale medier i mye større grad spres til personer som ikke oppsøker informasjon om alkohol. Å åpne for publisering av denne typen informasjon i sosiale medier ville medført en betydelig uthuling av reklameforbudet.

Forbudet mot å reklamere for alkohol er ansett som et av de mest effektive tiltakene når det gjelder å begrense alkoholbruk og skader som følge av slik bruk, og er en tydelig anbefaling fra WHO. Flere land opplever utfordringer med alkoholreklame på sosiale medier, og de ser derfor til Norges lovgivning innen området. Det anses som en styrke at vår lovgivning også dekker sosiale medier. På denne bakgrunn er det viktig å opprettholde et strengt reklameforbud mot alkohol i Norge, også i sosiale medier.

SPØRSMÅL NR. 912**Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 16. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Kor lenge har Forsvarsdepartementet vore kjend med at eit privat firma har laga detaljerte kart over den norske sjøbotnen og seld desse vidare til russiske næringsaktørar, er forsvarsministeren einig med talspersonar for Forsvaret i at risikoen ved dette har vore «handterleg» og at det er innanfor dagens lovverk, og ser departementet grunn til å stramme inn regelverk og rutiner knytt til spreining av tryggleikssensitiv informasjon om norsk kyst og havbotn til m.a. russiske aktørar?

GRUNNGJEVING:

NRK publiserte 31. desember 2022 ei sak der det kjem fram at eit norsk selskap har laga og selt på kommersiell basis svært detaljerte kart over norsk sjøbotn, mellom anna av havbotnen inne i Noregs største marinebase Haakonvern. Mellom anna står 230 russiske skip på kundelista som har kjøpt tilgang til slike detaljerte data.

Ein talsperson for Forsvaret seier til NRK at fagmiljøet er samd i at dette «..i nokon grad må sjåast på som skadeleg for riket si sikkerheit», og at det er uheldig at det ikkje har vore påtala.

Svar:

Når det gjeld det første spørsmålet har Forsvarsdepartementet i fleire år vore kjend med at eit privat firma har laga kart over den norske sjøbotnen. Departement har likevel vurdert at kartdata som denne aktøren tilbyr ikkje har hatt høgt nok oppløysningsnivå til at dei blir ramma av det gjeldande forbodet mot opptak og bruk av botninformasjon. Det har derfor ikkje vore naturleg å forfølge saka vidare, utover at departementet følger med på den teknologiske utviklinga og betydninga den har for praktisering av forbodet.

Når det gjeld det siste spørsmålet arbeider departementet med ei ny forskrift, og vurderer i samband med dette bl.a. kva for oppløysningsnivå forbodet skal omfatte og korleis ein elles kan modernisere forvaltningsregimet. Den endra sikkerheitspolitiske situasjonen inngår som eit premiss for arbeidet, og viser at det i høgste grad er eit behov for å skjerme informasjon om botnforholda i norske farvatn. Forskrifta skal ivareta den vanskelege balansegangen mellom Forsvarets behov for å skjerme informasjon om botnforhold og næringslivet sin legitime bruk av data, f.eks. til sikker navigering og fiskeleiing. Ei av løysingane som ein vurderer er om deling av innsamla data i «crowd-sourcing»-tenester som blir omfatta av forbodet, berre kan skje etter løyve frå myndighetene, og med vilkår for tilgang til og bruk av databasen.

SPØRSMÅL NR. 913**Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen****Besvart 17. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er bakgrunnen for at statsråden har tilbakeholdt informasjonen han fikk 23. desember?

BEGRUNNELSE:

Problemene på Follobanen skaper store problemer for mange mennesker. Det er viktig å løse disse så raskt som mulig. Derfor er det viktig å raskt finne årsaken til prob-

lemene for å kunne starte med utbedringene. Det ble kjent fredag at samferdselsministeren allerede 23. desember mottok informasjon om problemene og mulige årsaker til dem. Likevel har samferdselsministeren benektet at han hadde denne typen informasjon om saken i lang tid etter dette.

Svar:

Jeg har mottatt skriftlig spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om forløpet for stans i togtrafikken på Follobanene, og min oppfølging av saken. Jeg har gitt en utførlig redegjørelse i mitt svar på spørsmål nr. 844 fra representant André N. Skjelstad, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Samferdselsdepartementet mottok kvelden 23. desember et varsel fra Bane NOR om at situasjonen knyttet til Follobanen var mer alvorlig enn tidligere antatt. Sintef var på dette tidspunktet engasjert av foretaket for å bistå i arbeidet med å finne og rette feil, og det ble i varslet vist til at «Etter analysene fra Sintef er det konstatert at anlegget er underdimensjonert.» Det var ikke presisert hvilke deler av anlegget det ble vist til og hva det betød at dette var «underdimensjonert».

Problemer knyttet til strømproblemer, varmgang og røykutvikling var imidlertid allment kjent informasjon allerede 20. desember, da Bane NOR i en pressemelding første gang gikk ut med dette. Den 25. desember gjentar Bane NOR det samme og presiserer samtidig at de ikke

har funnet den bakenforliggende årsaken til at dette skjer. Dagen etter, 26. desember, bekrefter Bane NOR overfor departementet at de på det tidspunktet ikke kunne si sikkert hva årsakene var. I en pressemelding 29. desember legger Bane NOR til en antakelse om at det kan skyldes forhold knyttet til returstrøm og jording.

Så lenge det har vært usikkerhet knyttet til de tekniske årsakene til driftsstansen, har jeg ikke ønsket å bidra til eventuelle spekulasjoner om årsakssammenhengene, men har vært opptatt av å få klarlagt hvordan vi har kommet i denne uheldige situasjonen. For å få mer håndfaste svar, kalt jeg derfor inn Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Jernbanetilsynet til et hastemøte 3. januar. På bakgrunn av uklare årsaksforhold og ny informasjon om Bane NORs rapport fra Norconsult slo jeg fast behovet for en ekstern gjennomgang av saken. De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal.

SPØRSMÅL NR. 914

Innlevert 7. januar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke instanser har gjennom høringer ønsket opprettelse av nytt polititjenestested på Sandefjord Lufthavn Torp i Vestfold?

BEGRUNNELSE:

Ifølge et intervju med NRK sier Senterpartiets justispolitiker Else Marie Rødby at de kommunene som har fått nytt polititjenestested nå, har ønsket det selv. Hun sier også i intervjuet at plasseringen av de nye tjenestestedene i politiet er basert på en omfattende høringsrunde.

Torp ligger i Sandefjord kommune, hvor det i dag er et tjenestested. I nabokommunen Tønsberg er det også tjenestested.

Svar:

Av Hurdalsplattformen går det fram at regjeringen vil «[o]pprette polititjenestesteder i dialog med kommunane og

politidistrikta på stader der det er eit lokalt ønske om det, og geografiske faktorar eller kriminalitetsbildet tilseier at det bør opprettast.» Det er med andre ord en helhetsvurdering som ligger til grunn for lokaliseringen av de ni nye tjenestestedene, ikke ønsker fra kommunene alene.

I arbeidet med nye tjenestesteder og den kommende lokalpolitiplanen har jeg lagt stor vekt på å lytte både til kommunene og til faglige råd. Jeg har bedt om innspill fra alle landets kommuner, og jeg har hatt god dialog med politiet som har kommet med råd. Disse brede prosessene er grunnlaget for regjeringens beslutning om lokalisering av ni nye eller gjenopprettede tjenestesteder, herunder også Torp.

SPØRSMÅL NR. 915**Innlevert 7. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 17. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilke konkrete prosjekter eller tiltak vil måtte bli kuttet i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i 2023 for å finansiere ekstraordinær oppgradering av nødnettet?

BEGRUNNELSE:

Fagforeningene i samfunnssikkerhetsetaten opplyser om bekymring knyttet til kostnader ved oppgradering av nødnettet, som en følge av at kobbernettet skal stenges. Etter det opplyste skal DSB måtte betale kr. 71,2 millioner i 2023 og kr. 60 millioner i 2024. Det presiseres av avdelingsdirektør i DSB at summene er anslag og at det er knyttet usikkerhet til dem, jf. artikkelen “Millionsmell for nødnettet - ansatte frykter svekket beredskap”, publisert på frifagbevegelse.no 25.10.2022 (<https://frifagbevegelse.no/>

ntlmagasinet/millionsmell-for-nodnettet--ansatte-frykter-svekket-beredskap-6.158.910681.76567d9367). Det ligger ikke inne ekstrabevilgning til oppgradering i statsbudsjettet.

Svar:

Avviklingen av Telenors kobbernett og innføring av ny teknologi innebærer at komponenter i Nødnett må endres eller byttes ut. Dette er et omfattende arbeid som vil medføre større kostnader. Det pågår fortsatt arbeid og vurderinger i DSB og hos deres leverandører knyttet til dette arbeidet og hvilke kostnader som vil påløpe for de involverte parter.

Det pågår også avklaringer knyttet til framdriftsplaner for arbeidet, som slik det ser ut per nå vil pågå i 2023 og 2024.

SPØRSMÅL NR. 916**Innlevert 7. januar 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland****Besvart 23. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kjenner statsråden til at overvåkningsteknologi fra de kinesiske hhv. statlig eide og delvis statlig eide selskapene Hikvision og Dahua blir brukt for å overvåke statlig, fylkeskommunale og/eller kommunale bygg og offentlig rom i Norge, og mener statsråden i så fall at dette utgjør en risiko for norsk sikkerhet?

BEGRUNNELSE:

Hikvision og Dahua er to globalt markedsledende selskaper innen overvåkningsteknologi. Hikvision er eid av den kinesiske staten, mens Dahua er delvis eid av den kinesiske staten. Begge er under sanksjoner i blant annet USA og Storbritannia. Dette er begrunnet i både etikk og sikkerhet. For det første er det blant annet kjent at Hikvisions teknologi blir brukt for å overvåke uigurer i interneringsleire i Xinjiang. Foreign Affairs Select Committee i det

britiske underhuset går så langt som å hevde at Hikvisions kameraer “provide the primary camera technology used in the internment camps”. Hikvision er videre en hovedkilde for informasjon som fores inn i Kinas store database som mottar og lagrer informasjon om uigurer kalt Integrated Joint Operations Database. Hikvisions teknologi er med andre ord helt sentralt i det kinesiske regimets data-drevne undertrykkelse og systematiske og grove forbrytelser mot uigiurbefolkningen og menneskeheten.

Da britiske myndigheter i november 2022 forbød offentlige etater å ikke benytte Hikvision-kameraer for overvåkning av sine bygninger og lignende, var dette imidlertid hovedsakelig begrunnet i sikkerhet. USA har hatt sanksjoner mot selskapene siden 2019, men annonserte ytterligere innstramminger i november 2022. Også dette var begrunnet i at bruk av overvåkningsteknologien utgjorde en uakseptabel risiko for amerikansk nasjonal sikkerhet.

Selv om USA og Storbritannia ikke går veldig langt i å si nøyaktig hva slags risiko selskapene utgjør, er det naturlig å legge til grunn at det handler om frykt for kinesisk statlig overvåkning av britiske og amerikanske borgere og offentlige områder.

Senest på NHOs årskonferanse advarte NATOs generalsekretær mot å at allierte lar seg bli avhengige av kinesisk teknologi, og at dette kunne utgjøre en sikkerhetsrisiko. Ettersom både Storbritannia og USA gjorde klare innstramminger i muligheten for Hikvision og Dahua å operere i de to landene så sent som november, er det naturlig å vurdere å gjøre tiltak også i Norge.

Svar:

Jeg besvarer spørsmålet, da nasjonal sikkerhet i sivil sektor ligger under mitt ansvarsområde.

Når det gjelder statlig, fylkeskommunale og/eller kommunale bygg og offentlig rom i Norge er det virksomheten som gjennomfører anskaffelsen som er ansvarlig for å vurdere risiko og ivareta kravet til forsvarlig sikkerhet. Det vises for øvrig til svar på spørsmål nr. 1021 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Grunde Almeland for spørsmål knyttet til sikkerhetsgraderte anskaffelser.

EOS-tjenestene har belyst utfordringen med bruk av kinesisk teknologi i trussel- og risikovurderinger. I Risiko 2022 omtaler NSM at kinesisk dominans på verdensmarkedet innenfor enkelte teknologiområder utgjør en økende utfordring for å kunne ivareta forsvarlig sikkerhet. Kinesiske myndigheter har ifølge deres etterretningslov utstrakt anledning til å pålegge kinesiske virksomheter og enkeltpersoner å samarbeide med og utlevere informasjon

til kinesisk etterretning. NSM legger til grunn at en stor del av kinesiskprodusert teknologi vil kunne benyttes som en plattform for innhenting av ulovlig etterretning til fordel for Kina. EOS-tjenestene fortsetter å følge utviklingen i trussel- og risikobildet.

Hvorvidt bruk av kameraovervåkningssystemer fra kinesiske leverandører utgjør en risiko for nasjonal sikkerhet, er avhengig av hvor de benyttes og hvordan systemene er satt opp. Dette er avgjørende for om kinesiske myndigheter kan få tilgang på data fra disse systemene eller ikke, og må inngå i virksomhetenes vurdering av risikoen.

Vi står i en mer sammensatt og usikker sikkerhetsspolitisk situasjon enn vi har sett på mange år, og det internasjonale sikkerhetspolitiske klimaet påvirker Norge. Vi må forvente at situasjonen vil være slik fremover. Et risikobilde i stadig endring utfordrer oss, og vi må være forberedt på å revidere risikovurderinger og tiltak i takt med et stadig endret trussel- og risikobilde. Digitalisering og teknologiutvikling medfører økt effektivisering og fornyelse, men introduserer samtidig nye sårbarheter, avhengigheter og konsentrasjonsrisiko. Dette kan utnyttes av en trusselaktør og må derfor håndteres.

Regjeringen la frem for Stortinget i desember 2022 Meld. St. 9 (2022-2023) Nasjonal kontroll og digital motstandskraft for å ivareta nasjonal sikkerhet. Regjeringen vil følge opp meldingen, blant annet ved å vurdere hvordan vi kan få bedre oversikt over verdier, herunder teknologier, som kan ha betydning for vår nasjonale sikkerhet. Dette vil igjen danne et grunnlag for tilpassede virkemidler for å ivareta vår nasjonale sikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 917

Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I januar er prisen for 3-års kontrakter på NASDAQ markedsmessig priset til 129 øre/kWh.

Kan et kraftselskap som velger å selge fastpriskontrakter til 30 øre per kWh begrunnet med å styrke sin markedsposisjon, fremdeles få unntak for grunnrenteskatt, dersom et selskap gjør dette, kan finansministeren garantere at selskapet ikke vil få skattekrav?

BEGRUNNELSE:

I brev til energi Norge sier Finansministeren at unntaket i grunnrenteskatten ved fastprisavtaler på strøm forutsetter at kontrakten er inngått på forretningsmessige vilkår. Statsråden legger til at hva den konkrete prisen som tilbys blir, vil bygge på mange faktorer ut over spotmarkedsprisen. Det nevnes som eksempel at å styrke markedsposisjonen kan være en forretningsmessig grunn.

Svar:

Jeg bemerker for ordens skyld at fristen for svar på spørsmålet er utsatt fra 16. januar til 23. januar 2023.

Kontraktsunntaket i grunnrenteskatten for vannkraft for fastprisavtaler for strøm trådte i kraft 1. januar 2023, og innebærer at grunnrenteskattepliktig inntekt for kraftprodusenter fastsettes til kontraktspris, og ikke spotmarkedspris, slik hovedregelen for inntektsfastsettelse er i kraftbeskatningen.

Fastprisavtaler inngått på villkårene for det nye kontraktsunntaket i grunnrenteskatten forutsetter at avtaler om strøm inngås på forretningsmessig grunnlag. Hva som er forretningsmessig for den enkelte aktør, og dermed hva den konkrete prisen som tilbys blir, vil kunne bygge på mange faktorer ut over forventet spotmarkedspris i den aktuelle fastprisperioden. For noen aktører vil selskapsinteressen ivaretas ved at de legger seg lavere. Det kan være for å styrke markedsposisjonen eller av andre forretningsmessige grunner. Slike forretningsmessig/markedsmessig fastsatte fastpriskontrakter kommer inn under kontraktsunntaket.

Prisene på Nasdaq endrer seg fortløpende, og det kan være store svingninger, også over korte tidsrom. For ek-

sempel steg prisen på futurekontrakter for 2023 notert på Nasdaq med om lag 70 pst. til 2,4 kroner/kWh over en treukersperiode i månedsskiftet november/desember i 2022, før den falt med om lag 45 pst. til 1,3 kroner/kWh ved nyttår. Hva som anses som markedsmessig pris, vil derfor variere. Finansdepartementet verken kan eller bør gå inn i enkelttilfeller og vurdere hva som til enhver tid kan anses markedsmessig. Det er skattemyndighetene som, ved kontroll av kraftprodusentenes egenfastsettelse av grunnrenteskattepliktig inntekt, kan vurdere om fastprisavtalene er inngått på markedsmessige villkår. Departementets oppgave er å utvikle og forvalte regelverket om skatt.

Jeg vil i denne sammenhengen understreke at grensene på 70 øre/kWh for henholdsvis høyprisbidraget og strømstøtten til husholdningene er politisk satte grenser og ingen markedsmessig grense.

Avslutningsvis vil jeg minne om at en kraftprodusent kan oppnå en sikker fremtidig inntekt etter skatt, uavhengig av kontraktsunntaket, ved å prissikre en bestemt andel av kraftproduksjonen. Med dagens skatteregler er denne sikringsandelen 42,3 pst. av kraftproduksjonen.

SPØRSMÅL NR. 918

Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 16. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Regjeringspartner SPs P. O. Lundteigen argumenterer for kraftutveksling, ikke krafteksport via mellomlandsforbindelsene og et nytt mandat for Statnett. Det foreslås: Regjeringa må altså straks gi Statnett SF instruks for å iverksette denne prinsipielle bruken av likestrømkablene og få på plass et operasjonelt regelverk i samarbeid med sine internasjonale partnere. Dette må meddeles EU-kommisjonen og den britiske regjeringa.

Kan statsråden bekrefte/avkrefte at regjeringen deler dette synet, og om arbeidet med en slik løsning pågår?

BEGRUNNELSE:

FrP fremmet 9.12.22 Representantforslag om konkurransedyktige strømpriser i Norge hvor vi foreslår et nytt mandat for Statnetts operasjon av kraftutveksling.

Presumptivt inspirert skriver Lundteigen i VG 6.1.23 noe meget likt: Våre likestrømkabler til Danmark/Tyskland/Nederland og England har fått konsesjon for kraftutveksling og ikke krafteksport. Kraftflyten på likestrømkablene er styrbar i mengde og retning. Netto eksport fra Norge har samlet utgjort nær 30 TWh i 2021 og 2022. Dette var to år med moderat tilsig. En så stor netto eksport bidrar til tørrelegging (tømming) av norske vannmagasiner og driver opp strømprisene våre.

Kraftutveksling gjennom likestrømkablene kan skje ved at Norge bistår med «effektstøtte» til Europa i perioder hvor Europa har høye priser som følge av eksempelvis lav vindkraftproduksjon. Det kan ikke tillates netto energiekseksport (effekt x tid) i en gitt tidsperiode når våre vannkraftmagasiner er under median nivå (NVE sin statistikk).

Dette gjelder spesielt det viktige NO2-prisområdet (Sørlandet) som alle likestrømkablene går ut fra. Statnett

må fastsette kapasitetsgrenser for kraftutvekslingen gjennom likestrømkablene som ivaretar dette prinsippet.

Dette prinsippet kan avvikes i perioder med stort tilslag hvor produksjon for eksport er eneste mulighet for å utnytte tilsiget. På samme måte må importkapasiteten kunne tilpasses ekstreme vindforhold som presser prisene ned i våre naboland. Da er det naturlig med høy import.

Som i dag skal Statnett administrere kjøp og salg av strøm gjennom kablene. Denne form for kraftutveksling bør få Senterpartiet sin fulle støtte.

Regjeringa må altså straks gi Statnett SF – som er et statsforetak eid av Olje- og energidepartementet – instruks for å iverksette denne prinsipielle bruken av likestrømkablene og få på plass et operasjonelt regelverk i samarbeid med sine internasjonale partnere. Dette må meddeles EU-kommisjonen og den britiske regjeringa.

Balansert utnyttelse av norske vannmagasiner, slik at Norge kan levere effekt når det trengs, er i alle lands interesse. Konsekvensen av denne systemendringen er at vi får en mer balansert utnyttelse av det norske produksjonssystemet, og at norske sluttbrukere av strøm derfor får mer stabile og forutsigbare, samt konkurransedyktige strømpriser.

Svar:

Norge har i flere tiår vært del av det nordiske kraftmarkedet, som igjen er en del av det europeiske kraftmarkedet. Hovedgrepene i EU-landenes regulering av kraftmarkedene og krafthandel mellom land er langt på vei sammenfallende med prinsippene i det norske og nordiske kraftmarkedet.

Handelen over utenlandsforbindelsene skjer ved såkalt markedskobling. Dette innebærer at produsenter og forbrukere i Norge selger og kjøper kraften sin i Norge. På samme måte som produsenter og forbrukere i utlandet selger og kjøper kraften i sine land. Strømprisene i de forskjellige landene fastsettes på myndighetsgodkjente markedsplasser, slik som NordPool i Norge, og flyten på utenlandsforbindelsene går fra det landet som har lavest pris til det landet som har høyere pris. Dette kan variere time til time, og mellom forskjellige forbindelser til forskjellige land. Dette systemet sikrer at kraften til enhver tid flyter dit den trengs mest.

Det er kraftutveksling, og ikke ren krafteksport, over forbindelsene Norge har. Det ser man også tydelig ut fra erfaringene høsten 2022. I september var det nettoimport til Norge fra utlandet, også over de nye forbindelsene til Tyskland og Storbritannia. I oktober var det mer variert kraftutveksling. I november og de første ukene i desember hadde vi høy eksport over alle utenlandsforbindelsene, mens i romjulen og hittil i januar (11. januar) har vi hatt nettoimport over forbindelsene.

Dersom Norge kun skal eksportere kraft til utlandet når norske myndigheter ønsker det, vil det i praksis med-

føre at Norge ikke lenger er en del av det europeiske kraftsystemet slik dette fungerer i dag. Det vil ha en rekke konsekvenser, og kan blant annet medføre manglende tilgang på kraftimport når vi virkelig trenger det, for eksempel i en kald vinter hvor det også er svært lav magasinbefylling.

Regjeringen er opptatt av å finne gode og langsiktige løsninger som gjør at folk kan være trygge på at det er tilstrekkelig med rimelig energi tilgjengelig. Det er viktig at vi ikke beslutter kortsiktige løsninger som gjør situasjonen verre.

Nettopp fordi situasjonen er så særegen har det vært behov for å bygge et større kunnskapsgrunnlag om situasjonen i kraftmarkedet og hvilke tiltak som kan være aktuelle. Tidligere i høst kom regjeringen og SV til enighet om å nedsette et offentlig utvalg som skal utrede ulike forhold ved prisdannelsen for strøm. Utvalget skal se på og vurdere ulike modeller som kan bidra til mer stabile og forutsigbare strømpriser som samtidig sikrer investeringer i fornybar energi. Utvalget skal se på disse modellene innenfor handlingsrommet i EØS-avtalen og et fortsatt sterkt energisamarbeid.

En slik utredning av strømmarkedet vil gi bedre grunnlag for å ta gode beslutninger, herunder hvordan ulike modeller for prisdannelse vil påvirke kraftflyten mellom ulike prisområder. Det endelige mandatet til utvalget vil utformes etter at energikommisjonen har levert sin utredning 1. februar 2023.

Regjeringen har også arbeidet med en styringsmekanisme som sikrer at mer vann spares i magasinene ved lave magasinnivåer, og at eksporten av kraft gjennom dette begrenses. Jeg vil komme tilbake til dette.

SPØRSMÅL NR. 919**Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou****Besvart 12. januar 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinneim****Spørsmål:**

Hvor mye mindre vil bevilges fra Norges side til utdanning i utviklingspolitikken, sammenlignet med Prop. 1 S (2021-2022), og hvordan vil midlene fordeles ulikt sammenlignet med samme proposisjon?

BEGRUNNELSE:

Ber om fordeling etter kapittel og post, og navngitte tiltak.

Svar:

Budsjettforslaget i Prop. 1 S (2021-2022) på kap. 161 post 70 Utdanning var på 2028,8 mill. kroner. I tilleggnummeret til Prop. 1 S (2021-2022) ble beløpet redusert til 1366,8 mill. kroner, og i revidert nasjonalbudsjett i 2022 ble posten ytterligere kuttet til 1123,6 mill. kroner. I Prop. 1 S (2022-2023) er det foreslått bevilget 1096,8 mill. kroner fra utdanningsposten.

Utdanningsstøtten fordeler seg på 18 kapitler og poster. Med unntak av kap. 161 post 70 Utdanning støttes utdanning under kapitler og poster der midlene ikke er øremerket på sektor.

Hovedandelen av ikke øremerkede midler til utdanning i 2022 var på 251 mill. kroner fra kap. 150 Humanitær bistand, 644 mill. kroner fra kap. 159 Regionbevilgningene, 107,9 mill. kroner fra kap. 161 post 72 Matsikkerhet, fisk og landbruk og 596,2 mill. kroner fra kap. 170 post 71 Sivilt samfunn. I tillegg beregnes en andel av den multilaterale støtten.

Foreløpige tall viser at den totale utdanningsbistanden var på 3160,8 mill. kroner i 2022. I tallet inngår 418,7 mill. kroner beregnet andel av multilateral støtte til utdanning. Endelig bistandsstatistikk for 2022 vil først foreligge våren 2023.

Foreløpige tall viser at den totale utdanningsbistanden var på 3160,8 mill. kroner i 2022. I tallet inngår 418,7 mill. kroner beregnet andel av multilateral støtte til utdanning. Endelig bistandsstatistikk for 2022 vil først foreligge våren 2023.

Fordelingen på kapitler og poster for 2023, der midler ikke er øremerket, er ennå ikke besluttet. Nivået på utdanningsstøtten er dermed ikke klar.

I tillegg til vedtatt budsjett for utdanningsposten på 1096,8 mill. kroner er det foreløpig inngått avtaler for 903,7 mill. kroner til utdanning for 2023. Beregnet andel av multilateral støtte kommer i tillegg.

Det legges opp til at det vil bli gitt betydelig støtte til utdanning, som ennå ikke er avtalefestet, både gjennom humanitær og langsiktig bistand i 2023, fra kapitler og poster der utdanning er prioritert.

Jeg viser til vedlegget for foreløpig detaljert oversikt over fordeling på kapittel og post og fordeling på enkeltavtaler, innhentet fra Norad.

Vedlegg:

[Norsk utdanningsbistand 2022-23 foreløpige tall](#)

SPØRSMÅL NR. 920**Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 16. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Om regjeringen lykkes med sine alternative løsninger for en lavere strømpris, etter at bedrifter har inngått dyre fastprisavtaler, vil regjeringen ta ansvar for dette og sørge for at disse kontrakter opphører?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen og statsråd Vestre har gjennom lang tid fortalt at fastprisavtaler er regjeringen sin løsning på høye strømpriser for næringslivet. Vestre har flere ganger vist til at konkurransen mellom tilbydere av fastpris fører til lavere priser, selv om prisene som i dag tilbys ligger mange ganger over prisene som bedriftene historisk er vant til.

Samtidig har flere statsråder i regjeringen tatt til ordet for at det arbeides med alternative løsninger for å få lavere strømpriser.

Olje og Energiministeren har uttalt at regjeringen jobber kontinuerlig med å finne løsninger på både energikrisen og strømpriseringen.

Dette kan medføre at bedrifter som inngår fastprisavtaler blir sittende med dyre strømprisavtaler om regjeringen lykkes med sine alternative planer for lavere strømpris.

Svar:

Som representanten viser til, foreslo regjeringen i statsbudsjettet for 2023 et nytt kontraktsunntak i grunnrenteskatten på vannkraft som legger til rette for at energinæringen enklere kan tilby fastprisavtaler til sluttbrukere enn tidligere, og at flere bedrifter dermed vil kunne få mer forutsigbare strømregninger dersom de ønsker det. Forslaget innebærer at grunnrenteskatten for strøm solgt gjennom slike fastprisavtaler baseres på den faktiske inntekten til kraftprodusentene, og ikke på spotpris som er hovedregelen. Forslaget om nytt kontraktsunntak var i stor grad basert på innspill fra bransjen, som har ønsket endringen for å legge til rette for bedre fastprisavtaler. Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag, jf. Innst. 4 L (2022-2023) og Lovvedtak 31 (2022-2023).

Det første tilbudet av standard fastprisavtaler under det nye kontraktsunntaket ble lagt frem 7. desember 2022. Siden har ytterligere kraftprodusenter og strømselskaper kommet til med sine tilbud. Vi ser at prisene på fastprisavtalene har falt betydelig siden det første tilbudet, på tvers av de tre avtalevarighetene (3, 5 og 7 år). Samtidig er det kun et begrenset antall aktører som har lagt frem sine tilbud.

Prisutviklingen så langt sett i sammenheng med antallet aktører som deltar i konkurransen, tilsier at det er for tidlig å evaluere eller trekke konklusjoner om fastprismarkedet allerede nå. Markedet må få litt tid slik at det får «sette seg» og konkurransen kommer skikkelig i gang. Derfor vil jeg oppfordre alle kraftleverandører til å legge frem sine tilbud, og jeg vil oppfordre bedrifter til å ta kontakt med ulike leverandører og innhente priser.

Fastprisavtalene kan være aktuelle både for kraftleverandører som tilbyr avtaler som sluttbrukere vil ha, og sluttbrukere som ønsker mer forutsigbarhet rundt sine strømkostnader. Beslutningene om å ev. inngå slike avtaler må selvsagt være opp til bedriftene å gjøre, bl.a. ut fra hvilke risikopreferanser hver enkelt bedrift har. Bedriftene kan og må ta egne valg ut fra egne vurderinger av hva som er best for dem. Fastprisavtaler som bedrifter inngår iht. det nye kontraktsunntaket er et forretningsmessig forhold mellom to parter (strømleverandør og bedrift), og regjeringen kan ikke gripe inn i slike privatrettslige avtaler.

Og så er det riktig at regjeringen kontinuerlig arbeider med gode og langsiktige løsninger på den underliggende utfordringen; at vi trenger mer kraft for å gjennomføre den grønne omstillingen av samfunnet som klimamålene forplikter oss til, for å legge til rette for ny, grønn næringsvirksomhet, og ikke minst å sørge for en robust, trygg og formålstjenlig kraftforsyning for husholdninger og bedrifter også i fremtiden. Det finnes ikke noen enkle og raske løsninger her, men regjeringen har allerede satt inn en rekke tiltak som på kortere og lengre sikt vil bidra mot disse målene.

Blant annet har vi i statsbudsjettet for 2023, i tillegg til skattegrepet for å legge til rette for fastprisavtaler, lagt frem en betydelig satsing på energieffektivisering gjennom Enova og Husbanken. Gjennom energitilskuddsordningen, som regjeringen fremmet for å hjelpe strømintensive foretak i en overgangsperiode med å omstille seg i lys av de høye strømprisene, har vi lagt til rette for energitiltak som potensielt kan bidra til å redusere energiforbruket med opptil 550 gigawattimer i året, tilsvarende det årlige strømforbruket til alle husholdninger i en by på størrelse med Kristiansand. Vi har lagt frem en historisk satsing på havvind, med ambisjon om å tildele områder som tilsvarer 30 GW havvind innen 2040, tilsvarende nesten like stor produksjonskapasitet som i det eksisterende norske kraftsystemet. Vi har styrket energimyndighetene vesentlig for å legge til rette for raskere utbygging av havvind, mer effektiv konsesjonsbehandling av strømmnett og ny fornybar energi.

God tilgang på kraft har i årtier vært et viktig fortrinn for norsk industri og næringsliv. Regjeringen står fast bak målet om at dette også skal være et fortrinn i fremtiden og fortsette å bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet. Da må vi ha langsiktige og robuste løsninger. Ved den storstilte satsingen på energieffektivisering, utbygging av ny fornybar kraftproduksjon og nettkapasitet gjør vi noe med de underliggende utfordringene, og ikke bare symptomene.

SPØRSMÅL NR. 921**Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 12. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Mener statsråden det kan være grunn å unnta veier med et stort antall busspasseringer hver time fra ÅDT/miljøkravet for å kunne tillatte økt vedlikehold/salting av hensyn til tryggheten til kollektivpassasjerene, sjåførene og øvrige brukere av slike veier, med referanse til de mange farlige situasjonene som f.eks. har oppstått på Kisavegen i Ullensaker?

BEGRUNNELSE:

Jeg vil gjerne begynne å gratulere statsråden med både 50 års dagen og giftemålet.

Kisavegen i Ullensaker er et eksempel på en vei som frekventeres av rutebusser, men som er svært ulykkesbelastet. Bare de siste ukene har det vært flere tilfeller av busser som har sklidd ut i grøfta eller som sitter fast som følge av svært glatt føre. Dette har vært en utfordring lenge før det ekstraordinære vinterværet vi har sett den siste uken, og er en fare for sikkerheten og tryggheten til både busspassasjerer, sjåførene og øvrige trafikanter.

Så vidt jeg har forstått så er det et nasjonalt miljøkrav på mer enn 3000 ÅDT for å kunne få økt vedlikehold eller salting av veien. Siden veien ikke har et så høyt ÅDT, så har jeg oppfattet det som at veien kun kan strøs, ikke saltes. Dette til tross for at det er en vei med et stort antall busser som passerer hver time.

Svar:

Kisavegen er en fylkeskommunal vei og fylkeskommunene har derfor selv ansvar for å velge hvilke standardkrav og strømetoder som skal benyttes på sine veier. Jeg kan imidlertid svare for hvilke vurderinger som blir gjort ifm. vinterdrift på riksveiene.

For riksveiene har Statens vegvesen utarbeidet egne retningslinjer for vinterdrift beskrevet i Håndbok R610 «Standard for drift og vedlikehold av riksveger». Her er det definert fem vinterdriftsklasser med forskjellige standardkrav. Valg av vinterdriftsklasse gjøres ut fra trafikkvolum og forhold som veikategori (nasjonal/regional transportrute), trafikksammensetning (lette/tunge kjøretøy, syklende/fotgjengere), kollektivtrafikk, geometrisk standard (veibredde, horisontal og vertikalkurvatur), topografi, klima, værforhold, ulykkesnivå, rushtidsproblematikk, næringstrafikk, turisttrafikk, miljøforhold, mm. Busstrafikk er følgelig en av flere kriterier for valg av vinterdriftsstandard for riksvegene. Det er ingen nedre ÅDT-grense for bruk av salt. Salting vurderes ut fra forholdene og gjeldende instruksjoner for hver vinterdriftsklasse.

Statens vegvesen gjennomfører for tiden en revisjon av håndbok R610 som forventes å være ferdig i 2024. Målet med revisjonen er å få en sikker og mest mulig samfunnsøkonomisk optimal vedlikeholdsstandard.

SPØRSMÅL NR. 922**Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 12. januar 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

Tenker statsråden at det er en fornuftig anvendelse av forskningsressurser å bruke flere millioner av skattebetalernes penger på et forskningsprosjekt om hvordan Norge har gjort verden hvitere, herunder hvordan blant annet norsk hvitmaling kan være forbundet med rasistiske holdninger, ikke minst i lys av statsrådets eget fokus

det siste året på begrenset økonomisk handlingsrom innenfor bevilgninger til forskning?

BEGRUNNELSE:

Nettavisen skrev nylig om at et stort forskningsprosjekt ved Universitetet i Bergen (UiB) fått bevilget 12 millioner kroner av Forskningsrådet til å utforske hvordan Norge

har gjort verden hvitere, herunder hvordan blant annet norsk hvitmaling kan være forbundet med rasistiske holdninger.

Nettavisen skriver at det i prosjektet er lagt vekt på m historikken knyttet til at Norge har industrielt utviklet titandioksid, en farge beskrevet til å være «det hviteste av det hvite». I en ny utlysning til en forskningsstilling med lønn på inntil 604 000 kroner, er det ifølge avisen lagt vekt på hvordan fargen kan bidra til rasistiske holdninger.

Svar:

Forskningsprosjektet Gulati spør om er ett av prosjektene som har vunnet fram i den skarpe konkurransen om midler i Norges forskningsråd. Søknadsbehandlingen in-

nebar at prosjektet ble vurdert av flere uavhengige internasjonale faglig eksperter, og meg bekjent fikk søknaden topp score på vitenskapelig kvalitet.

Som forsknings- og høyere utdanningsminister har jeg et ansvar for de overordnede økonomiske rammene til forskning og for at vi har et system som både bidrar til høy kvalitet på forskningen og fornuftig ressursutnyttelse.

At jeg eller andre politikerne skal sette oss til doms over de uavhengige faglige vurderingene som er gjort i denne grundige og godt organiserte seleksjonsprosessen er uaktuelt og prinsipielt veldig uheldig. Det er bra med politisk debatt om forskning, men jeg tror at alle er enige i at vurderinger av den faglige kvaliteten på enkeltprosjekter ikke er politikk.

SPØRSMÅL NR. 923

Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener statsråden at vi fortsatt kan ha tillit til at politiattestordningen fungerer etter formålet, når politiet av kapasitetshensyn unnlater å opprette straffesaker på personer som laster ned og deler overgrepsmateriale med den konsekvens at de kan søke politiattest uten merknader?

BEGRUNNELSE:

Viser til sak i Stavanger Aftenblad 5. januar 2022. I saken fremgår det at Sør-Vest politidistrikt siden april 2021 har mottatt 358 tips, og at distriktet på grunn av kapasitetsutfordringer har måttet la 30 saker bli liggende uten etterforskning.

Svar:

Krav til fremleggelse av politiattest er et virkemiddel for kontroll med vandelen for personer som skal ha en stilling eller oppgave som fordrer tillit og egnethet. En særlig attestform, barneomsorgsattester, utstedes for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige. På barneomsorgsattesten skal det anmerkes om personen er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for nærmere angitte straffebestemmelser som anses relevante for formålet om å beskytte barn og unge. Blant

annet skal det på slike attester gis opplysninger om eventuelle seksual-, volds- og rans- og narkotikalovbrudd.

Anmerkningene som føres på politiattester hentes fra opplysninger politiet har registrert i forbindelse med straffesaker. Barneomsorgsattesten er, til forskjell fra andre attestformer, delvis utvidet til også å omfatte opplysninger om verserende straffesaker, nettopp fordi det anses særlig viktig å gi mindreårige et sterkt vern. Det anmerkes imidlertid ikke opplysninger om anmeldelser eller tips om straffbare forhold før det er tatt ut tiltale eller siktelse mot personen. Ei heller avsluttede saker som ikke har ført til noen strafferettslig reaksjon, anmerkes. Politiaattestordningen fanger heller ikke opp personer som kan ha begått straffbare handlinger uten at politiet har blitt kjent med det.

Krav til fremleggelse av politiattest gir følgelig kun en begrenset trygghet for at uegnede personer og personer man ikke kan ha den nødvendige tillit til, utelukkes fra stilling eller oppgave. Politiregisterutvalget la i NOU 2003: 21 til grunn at den antatt viktigste effekten av krav til politiattester ligger i at den som har eller antar å ha noe på rullebladet unnlater å søke stilling eller annet hvor det oppstilles vandelskrav.

Til tross for de nevnte begrensningene mener jeg at politiattestordningen er et viktig bidrag for å utelukke uegnede personer fra visse stillinger og funksjoner. Krav til politiattest må imidlertid alltid suppleres med andre til-

tak for å forebygge og redusere risikoen for seksuelle overgrep og andre alvorlige hendelser.

SPØRSMÅL NR. 924

Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre rede for hvor mange straffesaker hvert enkelt politidistrikt har opprettet med bakgrunn i NCMEC-tips etter at Kripos i april 2021 la om praksis og sendte tipsene til distriktene for vurdering av opprettelse av straffesak?

BEGRUNNELSE:

Kripos mottar som nasjonalt kontaktpunkt daglig tips fra blant annet National Center for Missing and Exploited Children (NCMEC). NCMEC er en halvstatlig ideell organisasjon i USA som jobber for å forhindre blant annet seksuell utnyttelse av barn og deling av overgrepsmateriale. NCMEC mottar og behandler blant annet NCMEC-tips fra tjenestetilbydere (Facebook, Snapchat, Instagram, Skype etc.) på internett lokalisert i USA etter en lovpålagt plikt. NCMEC etterforsker ikke egne saker, men viderefremidler informasjon til politimyndigheten i det landet mistenkte antas å bo i.

Praksis inntil april 2021 var at Kripos, som mottaker av tipsene, selv behandlet tipsene og tok en vurdering av hvorvidt det burde opprettes straffesak. Fra april 2021 har Kripos endret sin praksis og sendt tipsene videre til det politidistriktet hvor mistenkte antas å bo slik at distriktene selv kan vurdere og beslutte opprettelse av straffesak.

Svar:

Det samlede antallet anmeldelser som ble opprettet av politidistriktene i 2022, med bakgrunn i tips fra NCMEC, var 610. Oversikten nedenfor viser fordelingen på politidistriktene.

Politidistrikt	Antall anmeldelser
Innlandet	75
Øst	37
Oslo	102
Sør-Øst	55
Agder	3
Sør-Vest	53
Vest	98
Møre og Romsdal	33
Trøndelag	59
Nordland	47
Troms	32
Finmark	16

I 2021 registrerte Kripos kun totalt antall opprettede anmeldelser, og det er derfor ikke mulig å presentere tall for det enkelte politidistrikt. Det ble opprettet til sammen 402 anmeldelser. Det er ikke mulig å avgrense opplysningene for 2021 til perioden etter praksisendring uten manuell gjennomgang.

Det tas forbehold om usikkerhet knyttet til tallene.

SPØRSMÅL NR. 925

Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 16. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Et nytt italiensk dekret, signert av den italienske presidenten 2. januar i år, vil redusere kapasiteten til organisasjoner som redder liv på Middelhavet. Beslutningen vil gjøre det som allerede er en av verdens dødeligste migrasjonsruter enda farligere.

Vil utenriksministeren ta opp denne problemstillingen med italienske myndigheter?

BEGRUNNELSE:

EMERGENCY, Luventa Crew, Mare Liberum, Médecins Sans Frontières/Doctors Without Borders (MSF), MEDITERRANEA Saving Humans, MISSION LIFELINE, Open Arms, r42-sailtraining, ResQ - People Saving People, RESQSHIP, Salvamento Marítimo Humanitario, SARAH-SEENOTRETTUNG, Sea Punks, Sea-Eye, Sea-Watch, SOS Humanity, United4Rescue, Watch the Med - Alarm Phone, Borderline-Europe, Menschenrechte ohne Grenzen e.V. Human Rights at Sea har alle signert en uttalelse der de er dypt bekymret over at italienske myndigheter forsøker å hindre livreddende nødhjelp på Middelhavet. Den italienske regjeringen krever blant annet at sivile redningsskip umiddelbart skal dra til Italia etter å ha gjort én redning. Ettersom redningsskip vanligvis utfører flere redninger over flere dager før det går mot land, vil dette gjøre at flere redninger blir utsatt.

Leger uten Grenser opplyser videre om at beslutningen er rettet mot ikke-statlige organisasjoner som driver søk- og redningsarbeid, men det er menneskene som flykter over det sentrale Middelhavet som må betale prisen. Siden 2014 har sivile redningsskip fylt tomrommet som europeiske stater bevisst etterlot seg da de avsluttet sine statlige søk- og redningsaktiviteter. Ikke-statlige organisasjoners arbeid har vært viktig for å forhindre at flere mister livet på havet. Samtidig har organisasjonene hele tiden fulgt gjeldende lover.

Det finnes allerede mange lover og regler for søk- og redningsaktivitet i FNs havrettskonvensjon (UNCLOS) og den internasjonale konvensjonen om maritim søk og redning. Nå har den italienske regjeringen introdusert enda et sett med regler for sivile søk- og redningsskip, som hemmer redningsoperasjonene og setter mennesker i havsnød i enda større fare.

Å instruere redningsskipene til å seile til en havn umiddelbart, samtidig som andre mennesker er i havsnød, er i strid med kapteinens forpliktelse til å øyeblikkelig hjelpe

mennesker i nød. Dette er nedfelt i FNs havrettskonvensjon.

Svar:

Norge anerkjenner Italias bidrag til å håndtere flyktninge- og migrasjonsbevegelser som første ankomstland til EUs yttergrense. Mange forsøker å ta seg over Middelhavet og det var en sterk økning fra 2021 til 2022. Den italienske kystvakten gjør en god jobb i å hjelpe migranter i italiensk søk- og redningsområde.

Vi er kjent med det nye italienske dekretet og vil følge nøye med på hvordan det praktiseres.

Flere NGO-fartøy, herunder de to norskflaggede skipene Ocean Viking og Geo Barents driver søk- og redningsoperasjoner i Middelhavet. Ocean Viking er eid av norske Høyland Offshore og leies av organisasjonen SOS Mediterranée. Geo Barents er eid av rederiet Uksnøy og leies av Leger Uten Grenser.

Havretten pålegger flaggstaten en plikt til å pålegge føreren av skip å yte bistand til personer i havsnød. Bistandsplikten følger av FNs havrettskonvensjon, folkerettslig sedvane, IMOs konvensjoner, samt SOLAS- og SAR-konvensjonene («Maritime Search and Rescue Convention»).

Hovedansvaret for å koordinere arbeidet med å skaffe en trygg havn for dem som er reddet er den kyststat som har ansvaret for søk og redning i det området hvor redningsoperasjonen ble foretatt. Nærliggende kyststater har også et spesielt ansvar. Hovedformålet er ivaretagelse av reddede personer og effektiv bistand til involverte skip. Statene har etter SAR-konvensjonen plikt til å samarbeide for å sikre at ilandsetting kan skje med minimum av forstyrrelser på skipets reiserute, slik at kapteinen snarest mulig kan løses fra sine plikter.

Norge forventer at Italia forholder seg til havretten og menneskerettighetskonvensjonene. Dette har blitt kommunisert til italienske myndigheter og vil tas opp i den videre dialogen.

SPØRSMÅL NR. 926**Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvor mange har årlig blitt uttransportert fra Norge årlig de siste 10 årene?

BEGRUNNELSE:

Det å sørge for uttransportering av personer uten lovlig opphold og som selv ikke forlater landet er veldig viktig. Jeg ønsker derfor en oversikt over antall som har blitt uttransportert årlig de siste 10 årene. Jeg ønsker både tall for de politidistriktene har ansvaret for (bort- og utvisning),

de PU har ansvaret for (asyl, Dublin og trygge tredjeland) og også assistert retur som UDI har ansvaret for.

Hvis det er mulig ønsker jeg at det også kommer frem hvor mange av de som er straffedømt i Norge.

Svar:

Jeg viser til tabellene nedenfor som viser hvor mange personer som er blitt uttransportert fra Norge de siste ti årene.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asyl	1275	1804	1558	1379	918	552	357	112	96	163
Dublin	1408	1679	1143	1343	461	471	343	150	177	366
Bort-, utviste og andre	3293	3776	5179	5371	4065	4070	3481	9855	18538	2165
Totalt	5976	7259	7880	8093	5444	5093	4181	10117	18811	2694
Herav straffede	2224	2810	2636	2429	2196	1819	1449	1346	1672	640

Kilde: Politiets utlendingsenhet

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Assisterte returer i regi av UDI	1924	1655	1180	1462	571	242	213	127	127	88*

*Foreløpig tall da etterregistreringer kan forekomme

Kilde: Utlendingsdirektoratet

SPØRSMÅL NR. 927**Innlevert 8. januar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 19. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Med Natos Generalsekretær Stoltenbergs ord og betraktninger fra NHOs årskonferanse i bakhodet, kan statsråden avklare om han deler Stoltenbergs oppfatning av disse temaene, og hvis statsråden deler bekymringen for avhengighet av land, som f.eks. Kina, utrede hvordan regjeringen planlegger å sikre norsk produksjon til det grønne

skiftet av produkter som solceller og vindmøller hos f.eks. Rec Solar i Kristiansand og 3B Fibreglass i Birkeland?

BEGRUNNELSE:

Natos Generalsekretær Jens Stoltenberg sa på NHOs årskonferanse 5. januar at globalisering og det å være avhengig av andre for kritiske innsatsfaktorer og teknologileveranser er forbi, sammen med naiviteten. Det å utelukkende

belage seg på og stole på produksjon i autoritære land som Kina eksempelvis var uklokt og Vesten måtte erkjenne dette og tenke annerledes. Dette fordrer en politikk og som gir forutsetninger for å drive i vesten.

Svar:

Regjeringen har stor oppmerksomhet om å ivareta Norges og norske bedrifters forsyningssikkerhet. Vi er en åpen økonomi, tett integrert i globale verdikjeder, og vi er avhengige av å importere en rekke innsatsvarer til vår produksjon, på samme måte som vår velferd avhenger av god markedstilgang for vår eksport. Dette gjelder store deler av næringslivet, men i lys av det grønne skiftet vi skal gjennom, er jeg i likhet med representanten særlig opptatt av å sikre stabil og forutsigbar tilgang på innsatsfaktorer til grønne produkter.

Hvordan vi kan gjøre den grønne omstillingen i Norge mer robust mot raske endringer i globale forsyningskjeder er et sentralt tema i, og noe av bakteppet for, regjeringens initiativ Grønt industriløft. Det grønne industriløftet setter retningen for en massiv omstilling av norsk økonomi og industri, basert på tette samarbeid og en aktiv næringspolitikk. Regjeringen har lansert Veikart for Grønt industriløft med 100 tiltak og som viser hvordan regjeringen som ett kollektiv vil bidra til å løfte industrien inn i en grønnere framtid, der det skal investeres, forskes, utvikles og realiseres i høyere tempo og med bedre gjennomføringsevne enn før. I veikartet går vi nærmere inn på betydningen av tilstrekkelig tilgang på ressurser som mineraler, råvarer og fornybar energi, i tillegg til arbeidskraft med rett kompetanse. Dette er avgjørende for å kunne utvikle helhetlige verdikjeder for produksjon av blant annet batterier, havvind og hydrogen i Norge over de neste tiårene.

Omstillingene vi skal gjennom har et omfang og en kompleksitet som krever økt samarbeid ifm. tilgang til kapital, teknologi, råvarer, arbeidskraft, leverandører og markeder. Et av regjeringens viktigste grep for det grønne industriløftet er derfor å forsterke det industrielle samarbeidet med våre internasjonale partnere i Norden, med EU og sentrale enkeltland, med Storbritannia og USA. Som eksempel har vi under etablering et industrielt samarbeid med EU om råvarer og batterier, og nylig signerte vi to erklæringer med Tyskland om samarbeid på områder som hydrogen, batterier, havvind og karbonfangst og -lagring.

Samtidig må vi sikre at de øvrige rammevilkårene for å utvikle og produsere grønne produkter i Norge er konkurransedyktige. Tilgangen til rike naturressurser og høy industriell kompetanse, høy digitaliseringsgrad, og en stabil økonomi og arbeidsliv har lagt grunnlag for det næring-

slivet vi har i dag, og vil også være et fortrinn i utviklingen av nye grønne næringer og produkter.

Behovet for risikoavlastning til grønne industriprosjekter er betydelig, og regjeringen vil dimensjonere virkemiddelapparatet for å kunne møte det økende behovet for garantier og lån til grønne investeringsprosjekter. Vi tok tak i dette allerede i fjor, da vi etablerte grønne vekstlån i Innovasjon Norge, styrket tilgang på investeringsmidler fra EU og utvidet Eksfins mandat til å kunne omfatte lån til innenlandske klimaprosjekter med eksportpotensial.

I Statsbudsjettet for 2023 presenterte vi en omfattende grønn nærings- og eksportomstillingsspakke, basert på et nytt prinsipp om at prosjekter som får støtte skal ha en plass på veien mot lavutslippssamfunnet. I denne pakken inngår blant annet 600 mill. kroner til nye prosjekter under Grønn plattform totalt i perioden 2023-2025, og en øremerking av inntil 900 mill. kroner til grønne vekstlån under innovasjonslåneordningen. Siva styrkes også med 100 mill. kroner til utvikling av grønne industri- og eienomsprosjekt, og Nysnø tilføres totalt 600 mill. kroner i ny kapital til nye klimavennlige investeringer.

Videre er bevilgningen til Enova styrket med hele 1,4 mrd. kroner, noe som utgjør en økning på mer enn 30 pst. fra i fjor. Dette er midler som vil utløse mer teknologiutvikling og markedsintroduksjon av klimavennlige løsninger i nye og eksisterende næringer

Sammen med tilgangen på kapital er trolig tilgangen på kraft den mest sentrale faktoren for investeringsbeslutninger i industrien fremover. Norge har fortsatt et overskudd av fornybar energi, men med et raskt økende kraftforbruk og omfattende elektrifisering av samfunnet trenger vi å produsere mer. Derfor legger regjeringen til rette for en havvindutbygging som nesten kan doble dagens kraftproduksjon. Vi åpner for konsesjonsbehandling av vind på land igjen, og vi vil satse på solenergi og oppgradering av eksisterende vannverk. Alt dette vil gi mer fornybar energi til norsk industri og bidra til at ren og rimelig kraft igjen kan bli et konkurransefortrinn for norsk næringsliv, slik det har vært i over 100 år.

I tillegg trenger vi å styrke overføringskapasiteten i strømmettet og et kraftsystem som har evne til å møte behovet i perioder med høy belastning. I lys av dette ble bevilgningen til energimyndighetene forsterket med 165 mill. kroner i årets budsjett, med mål om å muliggjøre raskere utbygging av havvind og mer effektiv konsesjonsbehandling av nettilgang og fornybar energiproduksjon. Dette er avgjørende for at vi skal lykkes med å kutte utslipp, samtidig som industrien og øvrig næringsliv videreutvikles, blant annet med nye verdikjeder for batteri og hydrogen.

Avslutningsvis vil jeg nevne Norge og Nordens betydelige mineralressurser, som gir potensial for ytterligere

produksjon av mineraler i fremtiden. Dette er gode nyheter, blant annet for norsk industri, som kan få kortere vei og sikrere tilgang til kritiske råvarer i fremtiden. Dette

er et område jeg og mitt departement arbeider mye med nå, i rammen av den kommende mineralstrategien, og som dere snart vil få høre mer om.

SPØRSMÅL NR. 928

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke forventninger har statsråden til hvilke åpningstider og bemanning de nye tjenestestedene skal ha?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen varslet 6. januar at det skal åpnes ni nye tjenestesteder i 2023.

Svar:

De nye tjenestestedene vil være omfattet av de samme krav og reguleringer som politiets øvrige 225 tjenestesteder. Regjeringen mener at det ikke er hensiktsmessig å innføre egne, nasjonale krav til de nye tjenestestedene som etableres nå.

Åpningstider, bemanning og tjenestetilbud ved det enkelte tjenestested fastsettes i det enkelte politidistriktet i samråd med kommunene. Lokalt politi og kommunen kjenner de lokale forholdene best. I tråd med regjeringens politikk legger jeg stor vekt på gode, lokale løsninger på lokale behov.

SPØRSMÅL NR. 929

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Har statsråden fått et estimat fra Politidirektoratet eller departementet på hvor mye det vil koste å åpne ni nye tjenestesteder i 2023, og hva er i tilfelle anslått kostnad?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen varslet 6. januar at det skal åpnes ni nye tjenestesteder i 2023.

Svar:

I statsbudsjettet for 2023 er det bevilget 75 mill. kroner til tiltak som fører politiet nærmere folk, gir bedre lokale polititjenester og beredskap og mer tilgjengelig politi for folk i hele landet. Nye tjenestesteder er ett slikt tiltak. Regjeringen vil presentere andre tiltak i en lokalpolitiplan som vil bli lagt fram i løpet av året. De ulike tiltakene må sees i sammenheng, både faglig og økonomisk. Tiltakene vil samlet sett gi bedre lokale polititjenester og et mer tilstedeværende og tilgjengelig politi.

SPØRSMÅL NR. 930**Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 16. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren bekrefte med bakgrunn i at Møreaksen ikkje ligg inne med planleggingsmidlar for budsjettet 2023, og at all planlegging av Møreaksen som folket i Møre og Romsdal ikkje vil ha, no faktisk er stoppa?

BEGRUNNELSE:

I spørsmål til samferdselsministeren i 2022 bekrefta ministeren at Møreaksen ikkje ligg inne med planleggingsmidlar for budsjettåret 2023.

Dette sjølvstykke begrunna med at Møreaksen ligg langt utanfor noko prioriteringslister.

Regjeringa har utsatt dei store vegprosjekta her i landet som stod klare for bygging, noko som sjølvstykke betyr at dei neste 10-20 prosjekta rundt omkring i landet vert utsatt ytterlegare.

Møreaksen er eit prosjekt som aldri har vore prioritert på topp i Møre og Romsdal, men har "sneket i køa" ved at Statens vegvesen region midt har brukt planleggingsmidlane på dette prosjektet, i staden for dei prosjekta som faktisk har blitt prioritert som nr. 1,2 og 3 osv. i fylket.

Døme på dette er E-136 Ålesund-Romsdalen- Bjorli , E-39 Veibust- Blindheim - Moa og RV15 Strynefjellet. Dette er prosjekt Møreaksen urettvis har henta planleggingsressursar frå, til eit prosjekt som folket i heile Møre og Romsdal ikkje vil ha.

Statsbudsjetta og midlane for planlegging, må gå til dei prosjekta som faktisk er prioritert og skal byggjast, ikkje til det Statens vegvesen region midt ynskjer å holde på med kun for å sysselsette sin stab.

Planlegging av Møreaksen er å "bære høyt til ein døydande hest" som ordtaket seier, Møreaksen vil aldri kunne realiserast og med dagens prisgallopp og regjeringa sin stopp av vegutbygging, vil Møreaksen raskt passere både 40-50 milliard kr, og sjølvstykke er totalt urealiserbart.

Når ein ikkje klarer å bygge dei vegsambanda som verkeleg har stor trafikk, mange alvorlege ulykker og store utfordringar for trafikantane, kan ein ikkje fortsette å sløse med skattebetalarane sine pengar på fortsatt planlegging av Møreaksen.

Det er nyleg kome rapport for 2022 ang dødsulykker på Norske vegar, 118 omkomne er svært alvorleg.

Det er brei politisk semje om at trafikktrygging, sikre og trygge vegar er pri 1, og at ulykkestalla må ned her i landet.

Då må faktisk pengane til samferdsel nyttast til å bygge nye sikre vegar på ulykkesutsatte smale og dårlege veier,

meir rassikring, trafikktrygging, og eit betydeleg styrka vegvedlikehold både på fylkes og riksvegnettet.

Derfor kan ein ikkje fortsette å sløse vekk pengar på prosjekt slik som Møreaksen, med sine 2300 bilar i døgnnet over Romsdalsfjorden der ingen ulykker skjer.

Svar:

Nasjonal transportplan (NTP) 2022-2033, med mål, økonomiske rammer og portefølje av utbyggingsprosjekt, har vore utgangspunkt for Statens vegvesen sin planleggingsaktivitet. E39 Ålesund-Molde er prioritert i NTP 2022-2033.

I svar på skriftleg spørsmål nr. 168 (2022-2023) frå representanten Sve opplyste eg om at det innanfor ramma til investeringar er Statens vegvesen som vurderer behovet for midlar til pågåande planarbeid gjennom året. I Prop. 1 S (2022-2023) er det oppgitt midlar til planlegging dersom anslag for desse utgifta er over 25 mill. kr.

I Prop. 1 S (2022-2023) er det ikkje nemnt planleggingsmidlar til E39 Ålesund-Molde, slik det heller ikkje er for hovuddelen av planleggingsprosjekta som det vil bli arbeidd med. Det er fordi dei er under grensa på 25 mill. kr for omtale i budsjettframlegget.

Statens vegvesen opplyser at ein innafor ramma til investeringar i 2023 vil finansiere følgjande arbeid med planlegging etter plan- og bygningslova knytt til E39 Ålesund-Molde:

- Vidareføre arbeid med kommunedelplan for E39/E136 Ålesund (Breivika)-Ørskogfjellet i Ålesund kommune. Dette er ei fellesstrekning for E39 og E136.
- Støtte Vestnes kommune i slutthandsaming av reguleringsplan for E39 Ørskogfjellet-Vik.

Planleggingsarbeidet er knytt til prosessar som er starta. Omfanget av planlegginga blir redusert i høve til dei siste åra.

Samferdselsdepartementet har bestilt ei ekstern kvalitetssikring (KS2) av E39 Vik-Molde, slik statens prosjektmodell for store investeringsprosjekt legg opp til. Den er no under avslutning. Kostnadane for kvalitetssikringa er ikkje ein del av planleggingskostnadane for eit prosjekt. Statens vegvesen dekkjer kostnadane til KS2 innafor ramma til investeringar. Kostnadane omfattar honorar til konsulentane som gjer kvalitetssikringa og arbeid Statens vegvesen har for å optimalisere og redusere usikkerheita i prosjektet som grunnlag for KS2.

SPØRSMÅL NR. 931**Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Det er full fyr i Nordmøre på grunn av kutt i fødetilbudet der. No har altså Helse Møre og Romsdal tenkt å skape same situasjonen for sørfylket i Møre og Romsdal ved å starte nedskalering av fødetilbudet i Volda.

Kva vil helseministeren gjere for å hindre at fødetilbudet i Volda og Søre Sunnmøreregionen vert svekka ved sommarstenging av fødeavdelinga i Volda?

GRUNNGJEVING:

Det var trist lesing i media for dei tilsette ved Føden i Volda 14/12-22, der leiinga i Helse Møre og Romsdal foreslår å stenge føden i Volda om sommaren.

I Volda står 17,8 faste jordmødrer klare til å ta imot gravide og fødande i sommar, betre bemanna enn nokon gong.

Dette tilseier at alle stillingar er fylte. Det er med dette fem fleire jordmødrer i arbeid enn sommaren 2022. Drifta 2023 er grunna dette, planlagt utan bruk av vikarbyrå. Argumentasjonen til administrerande direktør Øyvind Bakke for sommarstenging av fødeavdelinga i Volda knytt til bruk av vikarbyrå, dette fell derfor bort.

Mange stiller oss undrande til at fødeavdelinga i Ålesund, utan problem har kapasitet til å ta imot våre gravide og fødande frå vårt distrikt i sommar, i tillegg til føde poliklinikk, omgåande hjelp, telefonar frå bekymra gravide, gynekologisk poliklinikk og omgåande hjelp, ultralyd poliklinikk/screeningundersøkingar, samstundes som dei skal avvike ferie sjølve.

Ein har framleis til gode å sjå eit rekneskap over kva dei kjem til å spare på dette. Førre gang dette vart utprøvd (i 2007) var rapporten nedslåande, og konsekvensane så negative for dei gravide og tilsette at det vart anbefalt å aldri gjenta det. Eit slikt vedtak vil få store ringverknader og føre til utryggleik, bekymring og eit uføreseieleg tilbod til kvinnene i vårt distrikt. I 2007 reiste 1/3 av dei fødande til Nordfjord, no er ikkje lenger dette eit alternativ.

Helsedirektoratet har sendt ut ekstern høyring av utkast til ny nasjonal fagleg retningslinje for fødselsomsorg i Norge: «Helseføretaka skal sørge for at det organiseres en døgnkontinuerlig vaktberedskap, og en følgetjeneste for gravide og fødande med mer en 1,5 timers reise fra heimen til fødeinstitusjonen.» Denne vaktberedskapen vil gjelde svært mange av kvinnene i vårt distrikt. I 2007 vart det rapportert at HMR sparte 550 000 kroner på sommarstenginga. For 2023 vil det påløpe kostnadar med bakgrunn i at ein skal ha døgnvaktberedskap og følgetjeneste

med jordmor, og ambulansetenesta vil ikkje kunne kompensere dette då dei fødande vil ta mykje av kapasiteten til følgetjeneste. Kommunehelsetenesta må også førebu det auka trykket frå bekymra gravide og nybakte mødrer midt i fellesferien, utan ekstra kapasitet til å gjere dette.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har i forbindelse med spørsmålet fra stortingsrepresentant Sve bedt Helse Midt-Norge RHF om en kommentar i anledning spørsmålet.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at administrerende direktør Øyvind Bakke i Helse Møre og Romsdal HF, under et styremøte i november skal ha adressert at det vil være et større behov for samarbeid mellom sykehusene i helseforetaket under kommende sommerferieavvikling. Dette skal så ha blitt eksemplifisert ved å trekke fram blant annet fødeavdelingen i Volda, som et av flere mulige tiltak i den gitte konteksten. Ut over dette foreligger det ikke noe konkret forslag om verken nedskalering av fødetilbudet eller sommarstenging i Volda.

Jeg vil ellers få legge til at sommarstenging generelt sett er noe mange av landets helseforetak har lang erfaring med i forbindelse med ferieavvikling. Dette planlegges da på en slik måte at man har trygghet for gode tilbud også i disse periodene.

SPØRSMÅL NR. 932**Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen****Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva er konsekvensene for pasientbehandling og pasientsikkerhet i Helse-Midt knyttet til utfordringene med Helseplattformens innfasing, hvilke konsekvenser får problemene ved innfasing når det gjelder ventetid for pasientene, hvor mange behandlinger må utsettes, og iverksettes det avbøtende tiltak ved bruk av andre sykehus, inkludert private gjennom økt kjøp av behandling for det offentlige regning?

BEGRUNNELSE:

Det er bekymringsfullt at implementeringen av Helseplattformen i Midt-Norge ser ut til å strekke seg lenger i tid enn planlagt. Aftenposten skriver 9.1.23 at utfordringene går ut over pasientsikkerheten. Høyre er både bekymret for arbeidssituasjonen for de ansatte og for hva denne situasjonen innebærer for pasientbehandlingen og pasientsikkerheten.

Svar:

Jeg viser innledningsvis til mitt svar 22. desember 2022 på skriftlig spørsmål nr. 731 fra stortingsrepresentant Bollstad, som delvis også gir svar på spørsmålet som stilles her.

Helseforetakene opplever nå en økt pasienttilstrømming og høyt sykefravær blant de ansatte, særlig knyttet til høy forekomst av luftveisinfeksjoner som korona og influensa. Ved St. Olavs hospital HF har de tillegg en utfordring knyttet til innføringen av det nye pasientjournalssystemet, Helseplattformen. Det er med andre ord flere forhold som påvirker utvikling av ventetider og det kan være vanskelig å skille årsakene fra hverandre. På bakgrunn av spørsmålet fra stortingsrepresentant Wilhelmsen Trøen har jeg innhentet informasjon fra Helse Midt-Norge RHF.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at det i forbindelse med innføring av Helseplattformen den 12. november 2022 var planlagt redusert aktivitet i de påfølgende fire ukene, hhv. 50 % reduksjon i uke 1 og 2 og deretter 25 % reduksjon i uke 3 og 4. Kapasiteten for øyeblikkelig hjelp har vært normal under hele innføringsperioden, men med styrket bemanning. Fra og med den femte uken etter oppstart var det planlagt med aktivitet på normalt nivå med normal bemanning. Dette var ikke mulig å gjennomføre på grunn av utfordringer knyttet til løsningens kvalitet, der de største utfordringene var knyttet til svikt i meldingsutvekslinger både internt og eksternt, samt

tungvint arbeidsflyt for merkantilt personell og leger. Sykehuset måtte derfor drives videre med redusert planlagt virksomhet og høyere bemanning enn normalt.

Helse Midt-Norge RHF rapporterer at det fortsatt er utfordringer knyttet til innføringen av Helseplattformen som medfører at den planlagte aktiviteten ved sykehuset er lavere enn normalt, men situasjonen har bedret seg noe.

Tilgang på styringsdata gjennom Helseplattformen har vært og er fortsatt begrenset, opplyser Helse Midt-Norge RHF. Feil i datagrunnlaget for nyhenviste pasienter og pasienter som er i et forløp med oppfølging ved sykehuset gir feil ventetider, og feil i antall fristbrudd og avtalebrudd. Lavaktivitetsperioder gir økte ventelister, og ventetidene, både for nyhenviste pasienter og pasienter i forløp antas å være lengre enn før innføring av nytt system. Pasientene blir ivaretatt ved at helsepersonell og merkantilt personell innen de ulike fagområdene har kontinuerlig oppmerksomhet på klinisk prioritering av pasientene.

St. Olavs hospital HF hadde før innføringen av Helseplattformen utarbeidet planer for iverksettelse av tiltak dersom de skulle komme i en situasjon med redusert aktivitet ut over de første fire ukene. Tiltakene er iverksatt, og i tillegg til styrket bemanning inkluderer disse viderehenvisning av pasienter til avtalespesialister, private sykehus og helseforetak i og utenfor egen helseregion. Helse Midt-Norge RHF inngikk i forkant avtaler om tilleggskjøp innenfor etablerte avtaler med private for å avlaste sykehuset innenfor kritiske områder.

Den faglige kompetansen til ansatte ved St. Olavs hospital HF er den viktigste faktoren for å ivareta pasientsikkerheten under innføringen av Helseplattformen.

Helse Midt-Norge RHF og St. Olavs hospital HF skal sørge for at journal- og informasjonssystemene er forsvarlige, det vil blant annet si at de ansatte skal ha et journalverktøy som gjør at de kan ivareta sitt ansvar som helsepersonell. Helse Midt-Norge RHF opplyser at St. Olavs hospital har en god meldekultur. Ansatte melder uønskede hendelser og risikoforhold i pasientbehandlingen slik at nødvendige korrigerende tiltak kan iverksettes for å sikre forsvarlig helsehjelp. Helse Midt-Norge RHF opplyser at antall meldte avvik har økt betydelig etter 12. november i fjor. Feil i løsningen knyttet til meldingsutveksling både internt i sykehuset og med andre samarbeidsaktører, samt en uoversiktlig funksjon for legemiddeladministrasjon – er de områdene som utpeker seg og hvor risikoen for pasientsikkerheten anses å være størst.

Feil i meldingsutvekslingen har medført forsinkelser i enkelte pasientforløp, også for kreftpasienter, noe som potensielt gir en risiko for prognosetap. Det pågår feilretting og situasjonen er i bedring, men samtidig er det et etterlep og oppfølging som løpende blir ivaretatt, opplyser Helse Midt-Norge RHF.

Helse Midt-Norge RHF økte 13. januar beredskapen for å koordinere håndtering av utfordringene knyttet til innføring av Helseplattformen ved St. Olavs hospital HF.

St. Olavs hospital HF har siden desember vært i økt beredskap for å ivareta forsvarlig drift og pasientsikkerheten.

Helse Midt-Norge RHF rapporterer at arbeidsbelastningen for de ansatte har vært og fremdeles er høy i forbindelse med innføring av Helseplattformen og at antall arbeidstidsavvik har vært svært høyt etter 12. november. I tillegg til å prioritere retting av innmeldte feil og optimalisering av arbeidsflyten, er det ved St. Olavs hospital iverksatt tiltak for økt lederstøtte og for oppfølging av arbeidsmiljøet.

SPØRSMÅL NR. 933

Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 19. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Har statsråden på noe tidspunkt mellom datoen for tiltrødelse som justis- og beredskapsminister og frem til den 22.12.22 hatt den kinesiske applikasjonen TikTok installert på sin tjenestettelefon?

«Jeg forholder meg til gjeldende råd og retningslinjer for bruk av bl.a. mobiltelefon i tjenesten.»

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål nr. 729 av 14.12.22 og statsrådets respons til spørsmålet av 22.12.22. I sin respons til spørsmålet blir første del av spørsmålet ignorert, og den andre delen av spørsmålet blir delvis besvart. Dette foranlediger oppfølgende spørsmål, som egentlig er en repetisjon av det andre elementet i spørsmål nr. 729.

Statsråden har ved sin respons til spørsmål nr. 729 opplyst at den kinesiske applikasjonen TikTok nå er installert på en telefon dedikert til sosiale medier. Spørsmålets ordlyd var om hun på noe tidspunkt har hatt denne applikasjonen installert på sin tjenestettelefon. Det bes om at spørsmålet nå besvares, også for tiden mellom tiltrødelsen som statsråd og besvarelsen av spørsmål nr. 729. Avslutningsvis bemerkes at repeterende spørsmål om samme tema hadde vært unngått dersom statsråden hadde vist en større vilje til å besvare Stortingets spørsmål og et høyere presisjonsnivå i besvarelsenes innhold.

Svar:

Jeg viser til mine svar på spørsmålene nr. 7, nr. 65, nr. 152, nr. 433, nr. 728 og nr. 729. I svar på spørsmål nr. 7 fremgår det blant annet følgende:

SPØRSMÅL NR. 934**Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie****Besvart 17. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen****Spørsmål:**

Kunsthåndverkerne har ønsket en strømstøtteordning på linje med enten frivilligheten eller veksthusnæringen for å kunne opprettholde produksjonen og faget. Situasjonen er prekær for det vernede faget glasskunstner.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at denne immaterielle kulturarven ikke forsvinner på grunn av energikostnadene?

BEGRUNNELSE:

De høye energiprisene har skapt enorme utfordringer for glasskunstnerne og nær halvparten har måttet stenge ned ovnene midlertidig. Mange står i fare for å ikke klare seg. Strømstøtteordningen for bedrifter treffer svært dårlig. F.eks. en glasskunstner som fikk en strømregning på 48 000 fra oktober til desember, satt igjen med kr. 5050 i samme periode. Hennes strømstøtte ble den laveste da ENØK tiltak ikke var mulig på grunn av allerede optimalisert og moderne ovn. Glasskunstnerne opplever fastpris-

tilbudene som helt uaktuelle da de må binde seg til 7 år for å få prisen under 1 krone kWh og fordi prisen fordeles på alle årets timer slik at de må betale også for de periodene hvor ovnene er avslått.

Svar:

Jeg legger til grunn at representanten kjenner innholdet i strømforliket som SV fremforhandlet med regjeringspartiene før jul.

Kunsthåndverkere er ofte private næringsdrivende, og energitilskuddsordningen for næringslivet, som regjeringen etablerte høsten 2022, har kommet svært mange kulturaktører til gode. De kunsthåndverkerne som driver i områder med høy strømintensitet var altså dekket av energitilskuddsordningen på lik linje med andre næringsdrivende. Vi vet at noen av glasshyttene, hvor glassblåserfaget utøves, har søkt og nytt godt av den støtten, som er gitt innenfor de budsjettmessige rammene som SV har vært med på å fremforhandle.

SPØRSMÅL NR. 935**Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde****Besvart 16. januar 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinneim****Spørsmål:**

I Bistandsaktuelt den 8. januar i år påstår tidligere Norad-direktør Jon Lomøy at norsk bistand har en administrasjonskostnad på over ti prosent.

Kan statsråden fremlegge en oversikt over de faktiske administrasjonskostnadene knyttet til norske bistandsmidler, da inkludert administrasjonskostnader i de påfølgende leddene før midlene faktisk benyttes til formålene?

BEGRUNNELSE:

I artikkelen vises det til et intervju med Bistandsaktuelt i desember i fjor, hvor Lomøy påpekte at han mener bistandsbudsjettet «subsiderer» vanlig norsk utenrikstje-

neste. Han begrunner det med at mange stillinger i UD, som ikke handler om bistand, betales over bistandsbudsjettet.

Han anslo at denne «bistandssubsidieringen» av utenrikstjenestens arbeid for norske interesser har økt med årene og nå dreier seg om 300-500 millioner kroner årlig.

Den tidligere Norad-sjefen mener dette er hovedforklaringen på at administrasjonsandelen i norsk bistand ikke har gått ned selv om den formen for bistand som nå dominerer – via store internasjonale organisasjoner – krever mindre administrasjon fra norsk side enn mye av den «gamle» bistanden.

I følge artikkelen fremkommer det at Konsulentselskapet Deloitte og Fridtjof Nansens Institutt i 2022 leverte en områdegjennomgang av utenrikstjenesten på oppdrag fra

Finansdepartementet og Utenriksdepartementet. I gjennomgangen har konsulentene blant annet sett nærmere på administrasjonskostnadene knyttet til norsk bistand. De har fått tall fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring som viser en ganske klar økning i det konsulentteamet kaller forvaltningsandelen i norsk bistand, altså andelen av den totale bistanden som norske myndigheter bruker på å forvalte bistanden. Denne andelen har «økt betydelig fra 2005 til 2019», heter det i rapporten.

Det er derfor interessant å vite hvor mye av bistandsmidlene som går til administrasjon i hele kjeden av forvaltning av midlene før de når frem til endelig mottaker.

Svar:

Administrasjonskostnader for 2021, ref. Norads statistikkportal for bistand, utgjorde totalt 2,2 mrd. kroner og tilsvarer 5,5 pst. av regnskapsførte bistandsmidler i 2021. Dette gjelder administrasjonskostnader under UD, KLD, FIN, Norad, Norec, DFØ og Innovasjon Norge.

Lomøy viser i artikkelen til at administrasjonskostnadene også i 2014 utgjorde 5,5 pst., og burde vært lavere i dag som følge av at han mener formen for bistand har gått mer i retning av forvaltning gjennom store internasjonale organisasjoner. I den sammenheng vil jeg bemerke at bistandsmidlene i samme periode har økt med over 8 mrd. kroner og følgelig krever økt arbeidsinnsats til forvaltning. Samtidig er kontrollmekanismer styrket og kravene til oppfølging for å unngå mislighold har økt. Dette er ivaretatt uten å øke administrasjonsandelen.

Det er i tillegg enkelte elementer vi ikke har mulighet til å påvirke, som har medført økte utgifter i perioden. Dette gjelder blant annet drift av utenriksstasjonene. Kronkursen i perioden 2014 til 2021 har svekket seg betydelig mot flere utenlandske valutaer. Snittkursen for euro og dollar var i 2014 hhv. 8,4 og 6,3 og i 2021 hhv. 10,2 og 8,6. Dette har medført økte utgifter. Et annet eksempel er pensjonsutgiftene. De ble i 2017 overført fra SPK til UD og Norad og medførte at utgiftene ble økt med om lag 100 mill. kroner. Til tross for disse økningene har vi klart å holde administrasjonsprosenten stabil.

For tilskudd til sivilt samfunn (NGOer) og private aktører etc. er de administrative kostnadene vanligvis mellom 5 og 7 pst. av tildelt støtte.

For multilaterale organisasjoner fastsettes de administrative kostnadene ved beslutninger i de styrende organene i disse organisasjonene. I dag varierer disse kostnadene mellom 2 og 13 pst. av tildelt øremerket støtte.

Det finnes også globale, tematiske finansieringsmekanismer (såkalte Financial Intermediary Funds) som givere har bedt Verdensbanken administrere hvor kostnadene kan være høyere, men ikke direkte sammenlignbare med det som telles for annen øremerket støtte.

Regjeringen er opptatt av effekt og resultater i utviklingspolitikken og at mest mulig av støtten skal komme de trengende til gode. Dette er også noe av bakgrunnen for at jeg har igangsatt en gjennomgang av departementets bruk av globale fond. Det tas sikte på å slutføre gjennomgangen innen sommeren.

SPØRSMÅL NR. 936

Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 18. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Med bakgrunn i de forhold som er kome fram i media den siste tida og prosessen fram mot åpning av Follobanen, vil statsråden ta initiativ til å komme å orientere Stortinget om hendelsesforløp og korleis saka skal handteres vidare?

GRUNNGJEVING:

Etter dei siste dagars medieoppslag vil det vere naturleg at statsråden overfor stortinget gjer greie for hendelsesforløp, kven som har visst kva når, og korleis saka blir handtert framover.

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har stor betydning i folks hverdag og som er viktig for verdiskaping i regionen.

Jeg har mottatt skriftlig spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om forløpet for stans i togtrafikken på Follobanen, og min oppfølging av saken. Jeg har gitt en utførlig redegjørelse i svar på spørsmål nr. 844 fra repre-

sentant André N. Skjelstad, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Så lenge det har vært usikkerhet knyttet til de tekniske årsakene til driftsstansen, har jeg ikke ønsket å bidra til eventuelle spekulasjoner om årsakssammenhenger, men har vært opptatt av å få klarlagt hvordan vi har kommet i denne uheldige situasjonen. De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal.

Samferdselsdepartementet har 17. januar mottatt en rapport fra Jernbanedirektoratet om Follobanen og Østfoldbanen basert på redegjørelser og dokumentasjon fra Bane NOR og Vy. Rapporten bekrefter informasjonen som har fremkommet fram til nå og peker på at foretaket enda ikke har funnet de bakenforliggende årsakene til strømproblemene. I lys av at rapporten ikke inneholder vesentlig ny informasjon utover det jeg allerede har gitt til Stortinget i forbindelse med svar på spørsmål nr. 844 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, ser jeg derfor ikke behov for en redegjørelse til Stortinget på det nåværende tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 937

Innlevert 9. januar 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 16. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vil mandatet til granskingsutvalget for Follobanen se ut?

BEGRUNNELSE:

Behovet for å bidra til å finne svar knyttet til det som har skjedd rundt Follobanen og Bane Nor sitt prosjekt er betydelig. Spesielt viktig er det for befolkningen i Nordre Follo, så vel som alle andre aktører som er berørt av de omfattende problemene som har kommet som et resultat av problemene på Follobanen.

Det er kommunisert fra Statsråden og Samferdselsdepartementet at det skal gjennomføres en ekstern granskning vedrørende Follobanen. Dette er viktig og noe jeg naturligvis støtter. Men det er da avgjørende at man i et slikt granskingsutvalg sørger for at dette blir et reelt uavhengig utvalg for å sørge for at alle fakta kommer frem. Det er også interessant å få vite hvordan utvalget skal opprettes, samt hvilken tidslinje samferdselsministeren ser for seg knyttet til opprettelsen av utvalget, og om fremdriftsplanen.

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har

stor betydning i folks hverdag og som er viktig for verdiskaping i regionen.

Jeg har mottatt skriftlig spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om forløpet for stans i togtrafikken på Follobanen, og min oppfølging av saken. Jeg har gitt en utførlig redegjørelse i svar på spørsmål nr. 844 fra representant André N. Skjelstad, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Det er viktig å komme til bunns i hvordan vi kunne havne i denne situasjonen, og jeg vil derfor sørge for at det gjennomføres en ekstern gjennomgang for å gå grundig gjennom årsakene til det inntrufne og vurdere nødvendige tiltak for å unngå at slikt kan skje igjen. Gjennomgangen skal omfatte både forløpet forut for den konkrete hendelsen og se på Bane NORs håndtering av situasjonen som oppstod i etterkant av hendelsen og frem til feil(ene) er rettet. Gjennomgangen skal vurdere prosjektstyringen i Bane NOR, herunder systemene og kulturen for å håndtere risiko/avvik og dele informasjon og den praktiske etterlevelsen av disse. Det nærmere omfanget av og rammene for den eksterne gjennomgangen av Follobane-prosjektet er ennå ikke avklart og det arbeides nå med et mandat for dette oppdraget.

De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold i denne konkrete saken vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal.

Den eksterne gjennomgangen av Follobane-prosjektet må også ses i sammenheng med gjennomgangen av

styring og organisering av jernbanesektoren jeg allerede har satt i gang i tråd med Hurdalsplattformen.

SPØRSMÅL NR. 938

Innlevert 10. januar 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 19. januar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hvordan kan statsråden bidra til å sikre både nødvendig kompetanse og riktigst mulige rammevilkår for at næringen skal lykkes i den viktige oppbyggingsfasen de nå er inne i?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag flere aktører i Norge som satser på torskeoppdrett. Selskapene viser til at avlsarbeidet som har vært gjort de siste 20 årene har utviklet en torsk som vokser bedre og som fungerer godt som oppdrettsfisk. Det er gledelig, for resultatet er norsk sjømat av høy kvalitet, flere helårige arbeidsplasser og mer verdiskapning langs kysten.

Ny teknologi og aktører som er villige til å satse gjør at næringen har muligheten til å bli en viktig eksportnæring for Norge. Det er viktig for å sikre at Norge har flere ben å stå på i fremtiden. Staten har også selv bidratt til den nye bølgen med torskeoppdrett gjennom tunge investeringer i det nasjonale avlsprogrammet for torsk. Næringen er i utvikling og opplever nå at det er svært krevende å få tilgang på nye lokaliteter, at kompetansen som er nødvendig hos aktuelle kommuner samt statsforvalterne har et utviklingspotensiale og at det mangler god forvaltningsspraksis for torskeoppdrett.

Svar:

Regjeringen ønsker å legge til rette for at flere skal ta havet i bruk, inkludert de som driver med torskeoppdrett. Det er derfor gledelig at flere nå satser på oppdrett av torsk og at vi har sett en vekst i denne aktiviteten den siste tiden. Samtidig må vi ivareta og balansere hensynet til kysttorsk.

I mange år har det vært drevet et torskeavlsprogram i regi av Nofima med tilskudd fra staten. Forbedringene som er gjort, både avlsmessig og produksjonsmessig, gjør at torskeoppdrettere nå har et langt bedre utgangspunkt for sin produksjon enn tidligere. Dette gir økte muligheter

for å oppnå lønnsomhet i torskeoppdrett. Vekst i torskeoppdrett må naturligvis være miljømessig forsvarlig og skje innenfor bærekraftige rammer. Fiskeridirektoratet vil i 2023 gjennomføre et pilottilsyn rettet mot torskeoppdrettsnæringen der målet er å undersøke om drift av disse tillatelsene er i samsvar med akvakulturregelverket og vilkår i tillatelsene.

Jeg mener at en forutsigbar forvaltning basert på fagkunnskap er av stor verdi for havbruksnæringen. Jeg opplever at havbruksforvaltningen på mange områder fungerer svært godt. Samtidig er det også potensial for forbedringer. Forvaltningens praksis utvikles over tid og i takt med utviklingen i næringen og tilfanget av ny kunnskap. Dette gjelder også forvaltningen av torskeoppdrett. I Havforskningsinstituttets "Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2022 - kunnskapsstatus" fremgår det at bestandene av kysttorsk har vært vurdert som mest utsatt for negativ påvirkning fra torskeoppdrett. Oppdrettstorsk som rømmer og kan gyte med villtorsk, og oppdrettstorsk som gyter i merd kan føre til genetisk innkryssing mellom domestisert oppdrettstorsk og ville bestander av torsk med varierende sårbarhet langs Norskekysten. I tillegg kan torskeoppdrettsanlegg føre til endringer i vandringer, adferd, smittespredning og sykdomsutbrudd og fysiologi/reproduksjon hos villtorsk. Dette kan igjen påvirke overlevelse, vekst og rekruttering til ville bestander av torsk. Fiskeridirektoratet arbeider med å skaffe et bedre kunnskapsgrunnlag knyttet til risiko for økologisk interaksjon mellom oppdrettstorsk og villfisk, og har i den forbindelse bestilt ytterligere risikoråd og kunnskapsstøtte fra Havforskningsinstituttet.

Tilgang på godt og egnet areal er en forutsetning for vekst i torskeoppdrett og i havbruksnæringen for øvrig. Kommunene har ansvaret for planlegging av arealbruken i sin kystzone, og jeg har stor tillit til lokaldemokratiet. Areal er en knapp ressurs, og det er begrensninger for hvor det kan etableres torskeoppdrett. Ifølge Fiskeridirektoratet var det per 12. januar 2023 tildelt 94 kommersielle matfisktillatelser i sjø til akvakultur av torsk. Av disse er 67 tillatelser tildelt i perioden fra 1. januar 2020. Jeg mener

det er potensial for vidare vekst i torskeoppdrett innen-

for dagens rammer, og jeg vil støtte opp under denne utviklingen.

SPØRSMÅL NR. 939

Innlevert 10. januar 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 18. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å sikre strømkundene et velfungerende, utenomrettslig klagetilbud?

BEGRUNNELSE:

Norge er gjennom EØS-avtalen forpliktet til å ha utenomrettslige klageorganer av god kvalitet. Dette er hjemlet i EU-direktivet 2013/11/EU om alternativ tvisteløsning på forbrukerområdet. I Norge løses dette blant annet av de ulike bransjeklagenemndene.

Direktivet pålegger Norge å sikre at forbrukerne har tilgang til utenrettslig klagebehandlingstilbud med en rekke minstekrav, blant annet at tvister som hovedregel skal være løst innen 90 dager. Det er Barne- og familiedepartementet som har ansvar for at nemndene oppfyller kravene etter direktivet og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker.

I den siste tiden har det i bransjetidsskriftet Europower samt i TV2 kommet frem opplysninger om svært lang behandlingstid i Elklagenemnda. Enkelte saker skal ha tatt så lang tid som ett år å få avklart. Forbrukerrådet har i medieoppslagene advart om at forbrukernes rettssikkerhet er truet.

I TV2s sak fremkommer det at nemnda i løpet av 2022 mottok klager fra over 1200 kunder, som er en økning på 100 prosent på to år. Statsråden uttaler i samme sak at det:

«Det er til syvende og sist norske myndigheter som må tilse at dette (nemnden) fungerer.»

Elklagenemnda bruker ofte mer enn et år på klagesaker mot strømselskapene og det synes forbrukerrådet ikke er tilfredsstillende og krever derfor at regjeringen griper inn. (tv2.no)

Etter lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker kan departementet tilbakekalle godkjenningen av et klageorgan som ikke driver etter lovens krav til saksbehandlingstider. Direktivet er også et minimumsdirektiv og forhindrer ikke Norge til å sette ytterligere krav til

nemndene, slik som krav til sekretariat, saksbehandlingsregler, veiledning av forbrukere m.v.

I denne sammenhengen viser jeg til at NOU 2010:11 Nemndsbehandling av forbrukertvister, klart anbefalte at

«det bør arbeides for at nemndene og deres sekretariat blir større og mer profesjonelle, og at dette kan skje ved at flere nemnder og sekretariat slår seg sammen».

I Sverige og Danmark er den utenomrettslige klagesaksbehandlingen i hovedsak samlet.

Svar:

Alle forbrukarar skal ha tilgang til eit godt og effektivt klagehandsamingstilbod der dei kan ta opp tvistar som oppstår med næringsdrivande. Straumkundar skal få sine klagesaker handsama av Elklagenemnda. Elklagenemnda har dei siste to åra om lag fått tredobla talet på saker. Mykje tyder på at straumpriskrisa har medverka til denne utviklinga. Saksoppgangen har ført til at straumkundar må vente for lenge på å få sine klagesaker handsama.

Eg meiner at det er viktig at bransjen og selskapa sjølve ryddar opp i utfordringane som oppstår i marknaden. Systemet med klagehandsaming er bygd på «forureinar betalar»-prinsippet. Det vil seie at dei som sel straumavtalar òg må finansiere eit klageorgan som skal handsame klager knytt til straumsal. Fornybar Norge og Forbrukarrådet, som representerer bransjen og forbrukarane i Elklagenemnda, har derfor eit ansvar for å sørge for at nemnda driv etter sitt føremål og i tråd med det gjeldande regelverket.

Eg har invitert bransjen til eit møte om korleis dei vil sørge for at straumkundar får eit godt klagehandsamingstilbod. Misnøgde straumkundar skal få den hjelpa dei treng raskt og avgjerdene skal halde god kvalitet. Eg vil arbeide saman med bransjen og Forbrukarrådet for at Elklagenemnda leverer på dette.

Det viktigaste som kan gjerast for å løyse utfordringane er at Fornybar Norge og Forbrukarrådet ser på korleis sakshandsaminga til nemnda kan forbeistrast. Bransjen må i samband med dette sjå til at nemnda er godt nok

finansiert. Administrerende direktør Åslog Haga i Fornybar Norge sa nyleg at næringa skal styrkje Elklagenemnda, både i form av menneskelege ressursar og digitalisering av sakshandsaminga. Dette meiner eg både er naudsynt og positivt.

Eg er òg oppteken av å sjå utfordringane til Elklagenemnda i ein større samanheng. Straumpriskrisa har fått fram ein del andre utfordringar i straummarkeden. Eg meiner grepa vi gjer for å møte desse òg vil medverke til å få ned talet på forbrukarklager. At Elklagenemnda får inn så mange klagesaker, er symptom på eit djupareliggande problem. Straumbransjen har ein jobb å gjere med å sørgje for at dei har tillit hos forbrukarane.

Som forbrukarminister forventar eg at bransjen opptrer ryddig og etterretteleg. Eg forventar at straumselskapa sin praksis er i tråd med gjeldande regelverk og god forretningsskikk. Bransjen må ta lærdom av klagesakene

som nemnda får inn og sjå på korleis den kan unngå å få så mange misnøgde straumkundar. Straumselskapa må òg ha oversikt over og rette seg etter avgjerdene til nemnda. Ved at bransjen lærer av avgjerder i nemnda, og rettar opp praksis, slepp nemnda å måtte handsame mange like saker.

Regjeringa har i november stramma til regelverket for straumselskapa. Når straumselskapa inngår eller endrar avtalar skal dei vere tydelege om både prisar og andre avtalevilkår. Dei skal gje forbrukarane tydeleg varsling. No må straumselskapa følgje opp med god og etterretteleg kundehandsaming i tråd med regelendringane. Forbrukartilsyn har som oppgåve å handheve dei nye reglane og målet er at dette vil bidra til å betre tilhøva for forbrukarane i straummarknaden og føre til færre klagesaker. Eg vil følgje nøye med på utviklinga.

SPØRSMÅL NR. 940

Innlevert 10. januar 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 18. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at Bufdir har nødvendig informasjon, kunnskap og innsikt over dødsfall blant barn og unge som mottar tjenester av barnevernet?

BEGRUNNELSE:

Aftenposten har avdekket at det ikke er standard praksis at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet gransker alle dødsfall som skjer med barn og unge som mottar tjenester eller behandling av barnevernet. Denne kunnskapen fortjener de pårørende og tjenestene trenger denne for å forbedre seg og forebygge at tilsvarende vil skje i fremtiden.

Svar:

Det er ei stor og prioritert oppgåve å sikre at alle barn i barnevernet får den hjelpa dei treng og å forebygge alvorlege hendingar. Når det likevel skjer dødsfall eller andre alvorlege hendingar, er det svært viktig at dei vert gjennomgått for å lære og forebyggje at slike hendingar skjer igjen. Ein føresetnad for å sikre god kvalitet i barnevernet er at det fins god informasjon, kunnskap og innsikt om tilbodet og om behova som barna har.

Eg har i denne saka innhenta ei skildring frå Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om korleis dei følgjer opp alvorlege hendingar. Bufetat følgjer opp alle opphold i institusjonane og alle opphold blir dokumenterte i saksbehandlingssystemet. Alle vesentlege dokument rundt kvart einskild barn blir dokumenterte.

Direktoratet har oppretta ei eiga eining i Bufetat mellom anna med ansvar for å godkjenne alle barnevernsinstitusjonar. Dei fører òg årleg etterfølgjande kontroll for å sikre at regelverket blir følgt, og at alle barn får forsvarlege tenester.

Direktoratet og Bufetat brukar eit avviks- og forberingssystem for å registrere og følgje opp alle avvik og alvorlege hendingar. Alle alvorlege hendingar i institusjonar skal registrerast og rapporterast.

Eg vil òg vise til at Statens helsetilsyn og statsforvaltaren har ansvar for å føre tilsyn med barnevernsinstitusjonane. Formålet er å føre kontroll med at barnevernsinstitusjonane følgjer barnevernslova og forskrifter til lova. Tilsynet skal òg bidra til å styrkje kvaliteten i barnevernsinstitusjonane slik at institusjonen gir kvart enkelt barn forsvarleg omsorg og behandling. Vidare skal tilsynet bidra til at kvart enkelt barn blir behandla omsynsfullt og med respekt for den personlege integriteten sin, og at rettstryggleiken til barnet blir vareteken.

Det kjem fram av tilsynsforskrifta til ny barnevernslov at dersom statsforvaltaren får kunnskap om hendingar som inneber fare for liv eller helse, skal dette snarast mogleg følgjast opp. Det same gjeld dersom statsforvaltaren blir kjend med forhold som tilseier at barn ikkje blir gitt forsvarleg omsorg og behandling.

Direktoratet opplyser at det blir sett i verk kriseberedskap i samsvar med beredskapsplan og kriseleiing i Bufetat når alvorlege hendingar skjer. Rutinar og tiltak skal vareta både barna som er under omsorg, dei tilsette i barnevernet og pårørande. Regionen går gjennom kvar enkelt hending.

I tillegg til dei rutinane som allereie er etablert har direktoratet vedteke at det årleg skal utarbeidast ein analyse av alvorlege hendingar. Dette skal bidra til å sikre god dokumentasjon, best mogleg læring, og at ein vel rette tiltak.

Direktoratet arbeider òg med eit oppdrag frå departementet om å utvikle og setje i verk eit system for individuell risikovurdering og -handtering som sikrar at barn på barnevernsinstitusjon blir fanga opp når vurdert risiko aukar og at det blir sett i verk tiltak.

Hausten 2022 oppnemnte eg eit utval som skal greie ut institusjonstilbodet, med utgangspunkt i dei behova barn og unge i barnevernet har. Den overordna oppgåva for utvalet er å vurdere kva oppgåver, rammer og omfang institusjonsbarnevernet skal ha i framtida, for å hjelpe dei barna som treng det mest på ein god nok måte, og sikre barna ein trygg oppvekst og ei god utvikling. Utvalet skal gi utgreiinga i form av ein NOU med tilrådingar i oktober 2023.

Helsetilsynet har for 2023 fått i oppdrag å gi ei årleg framstilling av alvorlege hendingar og svikt som er blitt avdekt gjennom tilsynsrapportar, med tanke på læring.

Eg vil òg nemne at eg vil gje Statens helsetilsyn i oppdrag å gå gjennom alle tilfelle der barn med tilknytning til opphald i barnevernsinstitusjon har mista livet dei siste 5 åra. Formålet vil vere å avdekkje eventuell svikt og bidra til samfunnsmessig læring og utvikling slik at liknande tragiske hendingar kan unngåast.

Regjeringa har også vedtatt at det skal etablerast ein undersøkingskommisjon for alvorlege hendingar som skjer barn. Slik vil alvorlege hendingar i barnevernet, som dødsfall, i framtida bli granska eksternt.

SPØRSMÅL NR. 941

Innlevert 10. januar 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden nå sørge for at effektivitetstapet som følge av implementeringen av Helseplattformen ikke blir så stort at det går utover ventetiden til pasientene, og deler statsråden fagfolkenes bekymring og store uro for at kommunikasjonen mellom St. Olavs hospital, de andre sykehusene og fastlegene ikke fungerer og at det bare er spørsmål om tid før vi får de første pasientskandalene?

BEGRUNNELSE:

I et leserinnelegg 9. januar kan vil lese i Adresseavisa en alvorlig bekymringsmelding fra spesialist i generell kirurgi og karkirurgi ved St. Olavs hospital. Hun ber oss rett og slett stanse Helseplattformen før det går på pasientsikkerheten løs. Det er varslet full krise i sykehuset og stor bekymring for pasientsikkerheten og det at sensitiv informasjon havner på avveie, for å nevne noe.

Det er svært alvorlig at 90 prosent av overlegene i en undersøkelse utført av Legeforeningen også mener at

pasientsikkerheten er truet, og at flertallet av legene mener de nå, pga. Helseplattformen, gjør en dårligere jobb. Utfordringene ved St. Olavs hospital har vist seg mye større enn forventet. Systemet synes ikke å være tilpasset den norske sykehusmodellen og systemet genererer masse manuelt arbeid for å sikre seg at informasjonen kommer frem mellom St. Olavs hospital, andre sykehus i regionen og fastlegene. Når implementeringen av teknologi som skulle effektivisere og gjøre behandlingen tryggere fører til det motsatt, så er prosjektet ganske feilslått. For hver dag som går, blir det et store effektivitetstap det kan synes vanskelig å ta igjen. Da står vi i en situasjon der vi får et varig effektivitetstap som vil gå utover pasientene for lang tid fremover. Det synes å være to virkelighetsoppfatninger om det som nå skjer, der styret og fagfolket befinner seg på to ulike planeter, i hvordan de opplever det nye systemet.

Svar:

Helse Midt-Norge RHF og St. Olavs hospital HF skal sørge for at journal- og informasjonssystemene er forsvarlige, det vil blant annet si at de ansatte skal ha et journalverktøy som gjør at de kan ivareta sitt ansvar som helsepersonell.

Helse Midt-Norge RHF har opplyst at tilgang på styringsdata gjennom Helseplattformen har vært og fortsatt er begrenset. Feil i datagrunnlaget for nyhenviste pasienter og pasienter som er i et forløp med oppfølging ved sykehuset gir feil ventetider, og feil i antall fristbrudd og avtalebrudd. Lavaktivitetsperioder gir økte ventelister, og ventetidene, både for nyhenviste pasienter og pasienter i forløp, antas å være lengre enn før innføring av nytt system. Pasientene blir ivaretatt ved at helsepersonell og merkantilt personell innen de ulike fagområdene kontinuerlig har oppmerksomhet på klinisk prioritering av pasientene.

St. Olavs hospital HF hadde før innføringen av Helseplattformen utarbeidet planer for iverksettelse av tiltak dersom de skulle komme i en situasjon med redusert aktivitet også etter de fire første ukene som de hadde planlagt for. Tiltakene er iverksatt, og i tillegg til styrket bemanning inkluderer disse viderehenvisning av pasienter til avtalespesialister, private sykehus og helseforetak i og utenfor egen helseregion. Helse Midt-Norge RHF inngikk i forkant avtaler om tilleggskjøp innenfor etablerte avtaler med private for å avlaste sykehuset innenfor kritiske områder.

Den faglige kompetansen til ansatte ved St. Olavs hospital er den viktigste faktoren for å ivareta pasientsikkerheten under innføringen av Helseplattformen.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at St. Olavs hospital HF har en god meldekultur. Ansatte melder uønskede hendelser og risikoforhold i pasientbehandlingen slik at nødvendige korrigerende tiltak kan iverksettes for å sikre forsvarlig helsehjelp. Helse Midt-Norge RHF opplyser at antall meldte avvik har økt betydelig etter 12. november i fjor. Feil i løsningen knyttet til meldingsutveksling både internt i sykehuset og med andre samarbeidsaktører, samt en uoversiktlig funksjon for legemiddeladministrasjon – er de områdene som utpeker seg med hensyn til økt risiko for pasientsikkerhet. Feil i meldingsutvekslingen har medført forsinkelser i enkelte pasientforløp, også for kreftpasienter, noe som potensielt gir en risiko for prognosetap. Det pågår feilretting og situasjonen er i bedring, men samtidig er det et etterslep og oppfølging som løpende blir ivaretatt, opplyser Helse Midt-Norge RHF.

Helse Midt-Norge RHF økte 13. januar beredskapen for å koordinere håndteringen av utfordringene knyttet til innføring av Helseplattformen ved St. Olavs hospital HF. Sykehuset har siden desember vært i økt beredskap for å ivareta forsvarlig drift og pasientsikkerheten.

Helse Midt-Norge RHF rapporterer at arbeidsbelastningen for de ansatte har vært og fremdeles er høy i forbindelse med innføring av Helseplattformen og at antall arbeidstidsavvik har vært svært høyt etter 12. november. I tillegg til å prioritere retting av innmeldte feil og optimalisering av arbeidsflyten, er det ved St. Olavs hospital iverksatt tiltak for økt lederstøtte og for oppfølging av arbeidsmiljøet.

SPØRSMÅL NR. 942

Innlevert 10. januar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 19. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Regjeringen har nylig valgt å utsette ordningen med begrunnelse om at «flere nettselskap har varslet at de ikke rekker å innføre nødvendige endringer innen 1. januar 2023». RMEs anbefalinger i rapport av november 2022 beskriver hvilke oppgaver ordningen gir nettselskapene, som er en forenklet håndtering av delingsløsningen sammenlignet med høringsforslaget.

Når vil regjeringen innføre RMEs forslag om deling av egenprodusert strøm i borettslag og næringsbygg?

Svar:

Regjeringen ønsker mer solenergi i Norge. Vi har derfor hatt et forslag på høring som vil legge bedre til rette for lokal strømproduksjon i borettslag, og til dels på næringsseiendommer. Forslaget innebærer at kunder på samme eiendom kan gå sammen om å produsere fornybar kraft,

og få fritak for elavgift og nettleie når de forbruker den kraften de selv har produsert.

Finansdepartementet er ansvarlig fagdepartement for fritaket i elavgiften. Fritaket vil kunne iverksettes så snart EØS-rettslige spørsmål om offentlig støtte er avklart med EFTAs overvåkingsorgan (ESA), jf. Prop. 1 LS (2022-2023) Skatter, avgifter og toll 2023 punkt 8.6

Det har vært stor oppmerksomhet rundt høringen av dette forslaget. Olje- og energidepartementet har mottatt

RMEs anbefalinger. Forslaget ligger nå dels hos Olje- og energidepartementet og dels hos Finansdepartementet til vurdering. Olje- og energidepartementet tar sikte på å fastsette forskriftsendringer så snart som mulig og samtidig med endringer i fritaket for elavgiften. Flere nettselskap peker på at de vil trenge noe tid for å gjennomføre endringene.

SPØRSMÅL NR. 943

Innlevert 10. januar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Ser statsråden noen prinsipielle betenkeligheter ved at innspill fra kommuner, fylkeskommuner og interkommunale råd vektlegges i spørsmålet om hvordan den tredje statsmakt skal organiseres?

Jeg viser for øvrig til svar på skriftlig spørsmål nummer 1788, 1790 og 1921 fra stortingssesjonen 2021–2022 og til svar på skriftlig spørsmål nummer 806 inneværende sesjon.

BEGRUNNELSE:

Det fremgår av Hurdalsplattformen at regjeringen vil gjeninnføre den gamle strukturen for domstolene, slik denne var før domstolsreformen av 2021. Etter først å ha hatt en så tvetydig kommunikasjon at det oppsto en berettiget tvil om hvor vidt regjeringen ville sende forslaget ut på høring, ble det omsider besluttet høring i saken etter klare forventninger om dette fra regjeringens samarbeidspartner SV.

Forslaget ble sendt på høring den 26.01.21. Ifølge en gjennomgang NTB har gjort av høringssvarene, står kommuner, fylkeskommuner og interkommunale råd for 131 av de totalt 369 høringssvarene. Spørsmålsstiller ønsker på denne bakgrunn å vite om statsråden ser noen prinsipielle betenkeligheter ved at innspill fra kommuner, fylkeskommuner og interkommunale råd tillegges vekt ved beslutningen om hvordan den tredje statsmakt skal organiseres.

Svar:

Jeg ser ingen prinsipielle betenkeligheter ved å tillegge innspill fra kommuner, fylkeskommuner og interkommunale råd vekt. Regjeringen er opptatt av å lytte til alle som har avgitt høringssvar.

SPØRSMÅL NR. 944**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg****Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Siden 2014 har politiet vært bevæpnet i over to år til sammen ved midlertidig bevæpning. Nylig ble det gitt 8 nye uker. Midlertidig bevæpning er et viktig virkemiddel, men skal det ha tillit må det begrunnes godt og ha rimelig terskel for bruk. Om bevæpning blir brukt i unødvendig stor grad risikerer man at skillene mellom midlertidig og generell bevæpning viskes ut.

Hvordan vil regjeringen sikre at midlertidig bevæpning kun benyttes når det er strengt nødvendig, og at det ikke på sikt fører til generell bevæpning?

Svar:

Politoloven med tilhørende våpeninstruks setter strenge rammer for når midlertidig bevæpning av politiet kan tillates. Jeg er opptatt av at vi har en forsvarlig forvaltning av dette regelverket for å sikre at bevæpning av politiet kun tillates når dette faktisk er påkrevd. Behovet for midlertidig bevæpning knytter seg nå til den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen vi befinner oss i, og kan van-

skelig hevdes å være kontroversiell eller egnet til å svekke befolkningens tillit til politiet eller forvaltningen av bevæpningsregelverket.

Beslutningen om fortsatt midlertidig bevæpning i nye åtte uker frem til og med 9. februar 2023, hviler på en faglig tilrådning fra politiet. Slik regelverket krever, var anmodningen om forlengelse forankret i en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) i henhold til vilkårene satt i politilovens § 29 (2) bokstav a), og våpeninstruksen § 3-2 (3), samt en konkret vurdering av nødvendighet, geografisk differensiering, utilstrekkeligheten av fremskutt lagring sett i lys av blant annet terrortrusselvurderinger fra PST.

Jeg kan forsikre stortingsrepresentanten om at det ved hver enkelt anmodning om midlertidig bevæpning, foretas en selvstendig og grundig vurdering av behovet opp mot konkrete terrortrusselvurderinger fra PST. Jeg ønsker å være tydelig på at bevæpning av politiet utgjør et unntak fra den av lovgiver bestemte hovedregel om et ubevæpnet politi, og at dette selvsagt utgjør et viktig bakteppe i vurderingen av bevæpningsanmodninger.

SPØRSMÅL NR. 945**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 18. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvor mange bedrifter med 1 eller flere ansatte er det i Norge, og kan statsråden skaffe oversikt over mange bedrifter som har signert fastprisavtaler på strøm, gjerne brutt ned på regioner?

Svar:

Ifølge statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB), var det 208 800 aktive virksomheter i Norge med én eller flere ansatte per 1. januar 2023 (jf. SSBs statistikktabell 10308). I dette tallet er også virksomheter innenfor offentlig forvaltning samt husholdninger og ideelle organisasjoner inkludert.

Dersom vi kun tar med virksomheter under finansielle og ikke-finansielle foretak, blir det tilsvarende antallet aktive virksomheter 164 431.

SSB publiserer statistikk både om foretak og om virksomheter. Slik det fremgår av SSBs nettsider, er en virksomhet i statistikken som vises til over definert som en lokalt avgrenset funksjonell enhet som hovedsakelig driver virksomhet innenfor en bestemt næringsgruppe, mens i foretaksstatistikken er et foretak definert som den minste kombinasjonen av juridiske enheter som produserer varer eller tjenester, og som til en viss grad har selvstendig beslutningsmakt. Med andre ord er det en forskjell mellom virksomheter og foretak i SSBs statistikk. Et foretak (i betydningen en juridisk enhet) kan for eksempel innehol-

de flere virksomheter; dette kan være tilfellet dersom ett aksjeselskap/en hovedenhet (foretaket) har virksomhet ved flere filialer som er registrert som underenheter (virksomheter) under foretaket. Ifølge foretaksstatistikken var det 143 449 aktive foretak unntatt offentlig forvaltning og primærnæringene i Norge med én eller flere ansatte per 1. januar 2021, som er siste offentlig tilgjengelige tall (jf. SSBs statistikktabell 07195).

Jeg legger videre til grunn at representanten ber om svar på hvor mange bedrifter som har signert standard fastprisavtaler på strøm under det nye kontraktsunntaket i grunnrenteskatten for vannkraft, som regjeringen fremmet forslag om i statsbudsjettet for 2023. Fastprisavtaler under det nye kontraktsunntaket er forretningsmessige avtaler mellom den enkelte strømleverandør og bedrift. Strømleverandørene publiserer ikke løpende offentlig statistikk på antall solgte avtaler, og er ikke forpliktet til å løpende rapportere antall solgte avtaler til regjeringen. Nærings- og fiskeridepartementet har nylig vært i kontakt med strømleverandører, og har bl.a. fått opplyst at Fjordkraft og Lyse Energi hhv. har solgt om lag 50 og 80 kontrakter. Jeg tar forbehold om at antallet solgte kontrakter kan ha økt siden vi hadde kontakt med strømleverandørene, og viser også til at strømleverandørene til dels har ulike salgsperioder hvor salget av gitte kraftvolum til visse priser starter opp på ulike tidspunkter.

Vi skal være varsomme med å sammenligne antallet bedrifter i Norge med antallet bedrifter som har inngått standard fastprisavtaler under det nye kontraktsunntaket, spesielt dersom hensikten er å evaluere de nye fastprisavtalene. Bedrifter er ulike, både mht. til geografisk plassering, hvor stor betydning strømkostnader har for driften, hvilken mulighet bedriftene har til å ta ut økte ko-

stnader i økte utsalgspriser, og hvilke preferanser bedriftene har mht. forutsigbarhet osv. Statistikken som er gjen-gitt over tar ikke innover seg slike momenter.

Beslutningene om å ev. inngå fastprisavtaler må selvsagt være opp til bedriftene å gjøre, ut fra egne vurderinger av hva som er best for dem. Faktum er at vi med det nye kontraktsunntaket i grunnrenteskatten for vannkraft har lagt til rette for et bedre tilbud av fastprisavtaler enn det bedrifter tidligere hadde – og dette er bra for bedrifter som ønsker mer forutsigbarhet rundt sine strømkostnader. Vi ser at prisene på fastprisavtalene har falt betydelig siden de første kontraktene ble tilbudt 7. desember 2022 - prisene på de korteste avtalene har falt om lag 35 prosent i pris og en kan nå tegne langsiktige avtaler ned mot 68 øre. Samtidig er det kun et begrenset antall aktører som har lagt frem sine tilbud. Prisutviklingen så langt sett i sammenheng med antallet aktører som deltar i konkurransen, tilsier at det er for tidlig å evaluere eller trekke konklusjoner om fastprismarkedet allerede nå.

Mitt inntrykk fra dialog med bedrifter og aktører i kraftbransjen er at det er betydelig interesse for de nye fastprisavtalene, med mange bedrifter som tar kontakt med strømleverandørene for å få pristilbud og som ønsker å vite mer om avtalene. Derfor oppfordrer jeg til at flere strømleverandører og kraftprodusenter deltar i det nye markedet – fastprisavtalene kan være et godt alternativ både for kraftaktørene og sluttbrukerkundene. Beslutningen om å inngå slike kontrakter kan være vesentlig for bedriftene, og det er helt naturlig at de vurderer dette nøye før de ev. bestemmer seg for å tegne kontrakter. Som nevnt over har det vært en positiv utvikling i fastprismarkedet så langt og bedriftene vurderer sannsynligvis situasjonen også i lys av dette.

SPØRSMÅL NR. 946

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 17. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

1. jan. økte regjeringen flypassasjeravgiften. Dette er interessant fordi regjeringen samtidig jobber med en luftfartsstrategi der mandatet blant annet beskriver at flypassasjeravgiften skal legges om fra en fiskal avgift til en avgift med reell klimaeffekt. I Stortinget 13. des. spurte jeg om økingen hadde klimaeffekt, eller var et salderingsgrep, uten å få svar.

Hva var det som gjorde at regjeringen valgte å øke en avgift de samtidig sier de arbeider med å endre, og hvilken klimaeffekt har økningen?

Svar:

Flypassasjeravgiften inngår i budsjettoplegget og vedtas av Stortinget for ett år av gangen, jf. Grunnloven § 75 bokstav a. Økningen i avgiften for flyginger ut av Europa var

en del av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV. Stortinget ga sin tilslutning 13. desember 2022.

Flypassasjeravgiften er i første rekke fiskal ved at den skal skaffe inntekter til statskassen. I 2019 ble flypassasjeravgiften differensiert etter lengde for å gi avgiften en miljøprofil. Det er en lav sats for flygninger innad i Europa

og en forhøyet sats for øvrige flygninger. Å øke flypassasjeravgiften for reiser ut av Europa kan ha en klimaeffekt ved at den reduserer etterspørselen etter slike reiser.

Samferdselsdepartementet utarbeider for tiden en ny strategi for norsk luftfart.

SPØRSMÅL NR. 947

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 19. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Korleis vert kostnadene staten har til ferjedrift fordelt på riksvegferjesambanda i Noreg, og korleis har fordelinga på dei enkelte riksvegsambanda endra seg etter at staten har teke større del av kostnaden?

GRUNNGJEVING:

I statsbudsjettet for 2023 er det løyvd 2,3 mrd. til drift av riksvegferjer. Dei seinare åra har fordelinga av kostnader for ferjedrift endra seg mellom staten og betalinga trafikantane har for overfarten. Dette som følgje av endringar i riksvegferjetaksregulativet og ein politikk for gratis ferjer til øysamfunn der innbyggjarane ikkje har fast vegsamband til fastlandet (der dette gjeld riksvegsamband). Dette er politiske og økonomiske grep som truleg vil endre etterspurnad til ferjetransport, og vil der-

for truleg påverke tilbodssida og resultere i behov for auka frekvens, meir materiell og dermed ytterlegare kostnader. Det er derfor av interesse å avdekkje korleis den nye politikken har påverka dette allereie no, og kva prognosane er for framtidige behov.

Svar:

I statsbudsjettet blir bruttobudsjettering nytta for riksvegferjedrifta. Dette inneber at utgifter og inntekter blir budsjetterte kvar for seg. Utgiftene til staten blir budsjetterte på kap. 1320, post 72, medan trafikkinntekter som staten har inntektsrisikoen for blir budsjetterte på kap. 4320, post 04. I tabellen under er netto kostnad for staten i 2022 lagt inn for det enkelte sambandet/kontrakt. Beløp er i mill. kr.

E39 Anda-Lote	68
Rv. 85 Bognes-Lødingen og rv. 80 Bodø-Røst-Værøy-Moskenes	338
E6 Bognes-Skarberget og rv. 827 Drag-Kjøpsvik	139
E39 Halhjem-Sandvikvåg	326
E39 Halså-Kanestraum	66
Rv. 13 Hjelmeland-Nesvik-Skipavik	97
Rv. 5 Mannheller-Fodnes og rv. 13/rv. 55 Vangsnes-Hella-Dragsvik	140
E39 Lavik-Oppedal	113
E39 Molde-Vestnes	76
E39 Mortavika-Arsvågen	491
Rv. 651 Volda-Folkestad og E39 Festøya-Solavågen	107
Rv. 19 Moss-Horten	0
Sum netto kostnad (utgifter på kap. 1320, post 72, minus inntekter på kap. 4320, post 04)	1 961

Ferjesambandet rv. 19 Moss-Horten er halde utanom takstreduksjonane som er innførte. På resterande 15 riksvegferjesamband var takstnivået (ekskl. mva) 33,75 pst. lågare i 2022 enn per januar 2021. Frå juli 2022 vart det også gjort gratis å reise til/frå øyane Ombo (Skipavik), Røst og Værøy på riksvegferjesambanda rv. 13 Hjelmeland-Nes-

vik-Skipavik og rv. 80 Bodø-Røst-Værøy-Moskenes. Statens vegvesen har berekna at billettinntektene på desse 15 sambanda ville vore i underkant av 500 mill. kr høgare i 2022 om takstnivået hadde vore tilsvarande som i januar 2021, og om det ikkje vart gjort gratis å reise til/frå nemnde øyar.

SPØRSMÅL NR. 948

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 20. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Statsråden skriver i svar til meg (Dokument nr. 15:854 (2022-2023)) at regjeringens utgangspunkt er at nettkundene på land ikke skal bære investeringskostnaden for nettet til havs for de første havvind prosjektene.

Kan statsråden redegjøre for hvilke kostnader som vil påløpe med nettførsterkninger på land hvis 3 000 MW fra Sørlig Nordsjø II skal tilkobles dagens strømmnett på Agder, og hvordan disse forsterkningene i dagens strømmnett skal finansieres?

BEGRUNNELSE:

Det er sannsynlig at Sørlig Nordsjø II tilkobles strømmettet i Agderregionen utfra et ønske om å ikke bygge unødvendige lange radialer. Dette er et område som allerede har tilkoblinger til Danmark (Skagerak 1 – 4), Nederland, Tyskland og England. Det er i dag på dager med mye vind ofte stor import på disse kablene, og nettet i regionen må forberedes på å ta imot kraften fra Sørlig Nordsjø II på toppen av kraftimporten gjennom eksisterende utenlandskabler. Når fremtidens strømmnett planlegges må det også tas hensyn til at Norge ofte vil ha høy import i perioder hvor deler av næringslivet er stengt ned, og forbruket derfor lavere enn normalt. Dette så vi eksempelvis rundt jul og nyttår 2022/2023.

Svar:

Sørige Nordsjø II er åpnet for en kapasitet på totalt 3 000 MW. I første fase lyses det ut 1 500 MW. Regjeringen har besluttet at første fase skal tilknyttes Norge via en radial. Regjeringen har per i dag ikke tatt stilling til tilknytningssløsning for den neste fasen i utbyggingen.

Statnett kom med sine foreløpige anbefalinger om ilandføring for Sørige Nordsjø II 1. desember 2022, i

forbindelse med at rapporten “Forbruk, havvind og nett på Sør og Østlandet” ble lagt fram. Statnett anbefaler Kvinesdal transformatorstasjon som primæralternativ, med framtidige Mosby stasjon, i nærheten av Kristiansand, som sekundæralternativ. Kvinesdal anses som et sterkt punkt i nettet. Kvinesdal transformator-stasjon er dessuten det tilknytningspunktet som er nærmest Sørige Nordsjø II, noe som har betydning for kostnadene ved å bygge nett inn til land. Statnett understreker at det tar lang tid å planlegge og bygge nett, og at ny informasjon kan påvirke spørsmålet om endelig tilknytningspunkt. Både endelig valg av tilknytningspunkt og den øvrige utviklingen i forbruk, produksjon og nett vil kunne påvirke omfanget av nødvendige nettinvesteringer på land.

Hvis tilknytningen av havvind krever nettinvesteringer på land må kunden, i dette tilfellet havvindaktøren, dekke en forholdsmessig andel av investeringskostnadene gjennom anleggsbidrag.

I transmisjonsnettet er anleggsbidraget begrenset oppad til maksimalt 50 prosent av kostnaden av nettinvesteringene. Bakgrunnen for denne reduksjonsfaktoren er at investeringer i transmisjonsnettet som oftest har nyttevirkninger for flere enn kunden som utløser investeringene. Slike nyttevirkninger kan for eksempel være reduserte flaskehalsar og bedre forsyningsikkerhet. Kundespesifikt nett på land må kunden dekke fullt ut.

SPØRSMÅL NR. 949**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 17. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil statsråden legge fram forslag til forskrift om prioritering av nettilknytning i februar, og vil statsråden sørge for at utslippskutt fra fastlandsindustrien og nye arbeidsplasser blir prioritert?

BEGRUNNELSE:

Altinget.no skriver 6.1.22 at regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av energimeldingen om at regjeringen skal vurdere og fremme forslag som sørger for at NVE gjennom forskrifter prioriterer hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere. I saken skrives det at regjeringen vil presentere sitt forslag allerede i februar.

Svar:

Over hele landet står det nå mange kunder i kø for å få nettkapasitet. Det er positivt med ny industri og næringsvirksomhet. Samtidig utløser dette et behov for mer nett. Regjeringen er allerede godt i gang med å gjennomføre tiltak for å redusere tidsbruken i konsesjonsbehandlingen av nettanlegg, herunder økt saksbehandlingskapasitet i NVE. I en periode med etterslep i nettutbyggingen er det også svært viktig at nettselskapene utnytter nettet effektivt.

Som et ledd i oppfølgingen av strømnnettutvalget arbeider departementet nå med å se på blant annet tiltak knyttet til nettselskapenes tilknytningsprosess for forbruk. Dette er et prioritert arbeid. Jeg har imidlertid ikke planer om å legge fram en forskrift om dette i februar.

SPØRSMÅL NR. 950**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 18. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Vil regjeringen sikre en forsvarlig arbeidsbelastning for de renholdsansatte ved tilbakeføring av renhold til Forsvaret og legge til grunn ytelseskravene i den eksisterende avtalen om renhold Forsvarets regi mellom NTL Forsvaret og Forsvaret; hva vil regjeringen gjøre for å kompensere de ansattes tap av pensjonsrettigheter som fulgte av privatiseringen og kan regjeringen garantere at tilbakeføring til Forsvaret ikke medfører tap av opparbeidet pensjon?

BEGRUNNELSE:

4. januar i år ble det klart at regjeringen vil sette i gang tilbakeføring av renhold i Forsvarets egen regi, i tråd med løftet fra Hurdalsplattformen. Spørsmålsstiller viser til at Rødt i mange år har vært pådriver for å reversere privatiseringen av renholdet i forsvarssektoren, og støtter at regjeringen endelig setter i gang arbeidet med å gjennomføre dette.

Privatiseringen av renhold i Forsvaret har vært en fiasko. Blant annet har flere av Hærens bygg blitt stengt ned på grunn av manglende renhold som førte til uholdbar risiko for brann og kortslutning og dårlig hygiene som kunne være skadelig for soldatenes helse.

Fiaskoen henger blant annet sammen med at renholderne som følge av privatiseringen fikk en for høy arbeidsbelastning, som var uforenelig med forsvarlig kvalitet på renholdet.

I en utredning Forsvarsbygg har gjort om tilbakeføring av renholdstjenesten, er det lagt til grunn at de ansatte ved tilbakeføring vil få ansvar for renhold av 200 m² per time i gjennomsnitt, i tråd med vedlegget til Renholdsbestemmelsen, som gjelder for renhold i Forsvarets regi og er avtalt mellom NTL Forsvaret og Forsvaret. Dette er vesentlig lavere enn gjennomsnittlig ytelseskrav i dagens kontrakter med private leverandører, som er 278 m² per time.

Spørsmålsstiller mener det er avgjørende at de ansattes arbeidsbelastning reduseres både av hensyn til kvaliteten

på renholdet, som påvirker hele Forsvaret, og av hensyn til de ansatte, noe som innebærer behov for flere årsverk.

Ved privatiseringen av renholde i Forsvaret opplevde ansatte å tape opp til 1,3 mill. i pensjon. I utredning fra forsvarsbygg står det at det antas at tilbakeføring til forsvarssektoren vil sikre renholdsansatte bedre pensjonsrettigheter. Men det synes ikke avklart om de ansatte vil få kompensert for tap av pensjon i forbindelse med privatiseringen eller hva som vil skje med opparbeidet pensjon ved Forsvarsbyggs overtakelse.

Svar:

Regjeringen har besluttet å gi Forsvarsbygg ansvaret for renholdstjenesten i forsvarssektoren og de starter nå arbeidet med å bygge opp denne tjenesten. Tilbakeføringen skal gjøres skikkelig og planlegges godt. Dette både av hensyn til berørt personell og til etableringen av en profesjonell organisasjon for å håndtere renhold i et så stort omfang. Ambisjonen med tilbakeføringen er ikke å gå tilbake til den gamle modellen for tjenesten, men å sikre en totalt sett bedre løsning for renholdet i sektoren enn den vi har i dag.

Det er viktig for regjeringen å sikre gode arbeidsvilkår for dem som står for renholdet i forsvarssektoren. Vi vet at det følger kostnader med at renholderne får en bedre pensjon gjennom Statens pensjonskasse. Regjeringen

mener at forsvarsbudsjettet ikke skal salderes med pensjonen til renholderne. Personellet skal ivaretas i tråd med lov- og avtaleverk, og regjeringen er opptatt av at de personellmessige konsekvensene skal kartlegges grundig, herunder forholdet til pensjon.

Som en del av prosessen med å videreutvikle renholdstjenesten, er det viktig å dra nytte av de erfaringene man har gjort seg de senere årene, samtidig som man ser på mulighetene for både kvalitetsforbedring og kostnadsbesparelser som ligger i ny teknologi og synergier med den øvrige eiendomsforvaltningen i Forsvarsbygg.

Den nye løsningen vil ta utgangspunkt i renhold-splanene som foreligger ved overtakelses-tidspunktet, men vi er kjent med at bemanningen er lav på enkelte områder og vil ta hensyn til dette. I arbeidet med å videreutvikle renholdsløsningen vil Forsvarsbygg utarbeide nye bestemmelser for renholdstjenesten. Fastleggelse av forsvarlige ytelseskrav vil være en del av dette arbeidet. Regjeringen er opptatt av at utarbeidelsen av nye bestemmelser baseres på en grundig gjennomgang av erfaringene med dagens avtaler og standarder i bransjen, og på god involvering av de ansatte og tillitsvalgte.

Jeg er trygg på at Forsvarsbygg vil finne gode løsninger som ivaretar kravene til kvalitet og effektivitet, samtidig som personellet ivaretas på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 951

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand

Besvart 17. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hva var netto skattelettelse/skatteøkning i forbindelse med skattereformene for 1992, 2006 og 2015?

BEGRUNNELSE:

Ber om beløp i mrd. kroner nominelt og i samme prisenivå.

Svar:

Endringer i skatte- og avgiftsreglene vedtas etter hovedregelen i forbindelse med de årlige statsbudsjettene om høsten, eventuelt også i forbindelse med budsjettrevisjonen i vårsesjonene. Gjennomføringen av skattereformer kan skje gradvis, over flere budsjettår, og endringene

av en større skattereform lar seg ikke nødvendigvis lett å avgrense mot andre skatte- og avgiftsendringer og tallfeste på en enkel måte. Provenyanslagene gjengitt nedenfor er dels basert på anslag i forbindelse med innføringen, dels på anslag fra budsjettokumenter/innstillinger fra finanskomiteen som gjelder innføringsåret (eller innføringsårene).

Skattereformen 2016–2018

Utgangspunktet for skattereformen 2016–2018 var NOU 2014: 13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi (Scheel-utvalget). Utvalget ble fulgt opp av Meld. St. 4 (2015 – 2016) Bedre skatt – en skattereform for omstilling og vekst (Skattemeldingen) og la grunnlaget for en enighet mellom seks partier i Stortinget om oppfølgingen av meldingen, jf. Innst. 273 S (2015–2016). Finansde-

partementet anslo at forslagene ville redusere det årlige skatteprovenyet med i alt 9,9 mrd. 2016-kroner. Jeg viser til oppstillingen i brev fra finansminister Siv Jensen til finanskomiteen 10. mai 2016, vedlagt Innst. 273 S (2015–2015), og forbeholdene som fremgår i brevet.

Enigheten ble fulgt opp gjennom Stortingets budsjetvedtak, i hovedsak over perioden 2016–2018.

Skattereformen 2006

Utgangspunktet for skattereformen 2006 var NOU 2003: 9 Skatteutvalget (Skaugeutvalget) og NOU 2005: 2 Uttaksutvalget. Utvalgene ble fulgt opp gjennom St.meld. nr. 29 (2003–2004) Om skattereform (skattemeldingen) og Innst. S. nr. 232 (2003–2004), og videre med konkrete forslag i budsjettet for 2005, jf. St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, og i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005, jf. Ot.prp. nr. 92 (2004–2005) Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivingen mv. I skattemeldingen ble det lagt opp til at reformen skulle fases inn over budsjettårene 2005, 2006 og 2007.

Det var nokså bred enighet i Stortinget om flere av hovedelementene i reformen, som innføring av aksjonærmodellen (jf. Innst. S. nr. 232 (2003–2004)), fritaksmetoden (Innst. O. nr. 10 (2004–2005)), deltakermodellen og foretaksmodellen (Innst. O. nr. 125 (2004–2004)). Enigheten favnet ikke like bredt når det gjaldt for eksempel formues- og boligbeskatning og satsstruktur i personbeskatningen, som hadde vesentlig betydning for samlede provenyvirkninger av reformen. I skattemeldingen anslo Bondevik II-regjeringen at deres forslag til skattereform ville redusere det årlige skatteprovenyet med om lag 12 mrd. kroner.

I 2005-budsjettet under Bondevik II innebar oppfølgingen av skattereformen lettelse på om lag 7,1 mrd. kroner. Regjeringen Stoltenberg II, som tiltrådte høsten 2005, fulgte opp skattereformen gjennom å redusere skatt på arbeid med om lag 5,4 mrd. kroner, utvide skattegrunnlagene med om lag 1,4 mrd. kroner og øke næringsbeskatningen med om lag 4,1 mrd. kroner (innføring av skjermingsmetoden utgjorde om lag 3,8 mrd. kroner av

dette) – i sum en skjerpelse på om lag 0,1 mrd. kroner. Samlede skatte- og avgiftslettelse av det som er rimelig å regne som oppfølging av skattereformen 2006, var dermed om lag 7 mrd. kroner.

Skattereformen 1992

Utgangspunktet for skattereformen i 1992 var NOU 1989: 14 Bedrifts- og kapitalbeskatningen – en skisse til reform (Aarbakkegruppen). Utvalget ble fulgt opp gjennom Ot.prp. nr. 35 (1990–1991) Skattereformen 1992 og Ot.prp. nr. 70 (1990–91) Tillegg til Ot.prp. nr. 35 (1990–91) Skattereformen 1992 (investeringer i bankaksjer, grunnfondsbevis m.v.) og i Innst. O. nr. 80 (1990–91) Innstilling fra finanskomiteen om skattereformen 1992 (Ot.prp. nr. 35 og 70).

Skattereformen 1992 var en gjennomgripende og prinsipielt fundert reform, i retning av bredere skattegrunnlag og lavere satser. Hovedmålene var å bidra til en bedre ressursutnyttelse, mer rettferdig fordeling av skattebyrden og forenkling av skattesystemet. Evalueringer viser at reformen trolig bidro til mer effektiv ressursbruk i norsk økonomi, se for eksempel NOU 2003: 9 Skatteutvalget kapittel 3.

I arbeidet med 1992-reformen var det fra regjeringens side lagt opp til netto skatte- og avgiftslettelse på om lag 2,4 mrd. kroner i innføringsåret. I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 13 (1991–1992) Saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 1992 fremgår det at samlede skatte- og avgiftslettelse i 1992 var anslått til 5,6 mrd. kroner. Vedtatt 1992-budsjett inkludert Revidert nasjonalbudsjett 1992 resulterte i skatte- og avgiftslettelse på om lag 5,7 mrd. kroner i 1992. Som en tilnærming legger departementet til grunn at dette gir uttrykk for skatte- og avgiftsendringene i skattereformen 1992.

Tabell 1 illustrerer provenyvirkningene av de tre reformene i nominelle kroner, som andel av brutto nasjonalprodukt (markedsverdi) for Fastlands-Norge og i 2023-kroner (justert med konsumprisindeksen).

Tabell 1 Anslag for skatte- og avgiftslettelse i forbindelse med tidligere skattereformer

	Nominelt (mrd. kroner)	Andel av BNP for Fastlands-Norge (prosent)	Mrd. 2023-kroner
1992-reformen	5,7	0,82	11,4
2006-reformen	7,0	0,42	10,5
2016–2018-reformen	9,9	0,35	11,8

Kilde: Finansdepartementet

SPØRSMÅL NR. 952**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Kathrine Kleveland****Besvart 18. januar 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim****Spørsmål:**

Hva tenker den nordiske samarbeidsministeren som oppdragsgiver om spørsmålene som er stilt rundt prosessen med utarbeidelse av de nye nordiske kostholdsrådene?

BEGRUNNELSE:

Nordisk Ministerråd har bestilt en oppdatering av ernæringsanbefalingene (NNR) for Norden og Baltikum. Rådene skal presenteres i juni i år. Bærekraft skal integreres i ernæringsrådene. De nordiske ernæringsanbefalingene danner så utgangspunkt for de norske kostrådene.

Arbeidet med de nye ernæringsrådene har skapt debatt i Norge. To av de norske forskerne som deltok i arbeidet har trukket seg ut, begrunnet blant annet i at bakgrunnsartiklene er faglig uholdbare, ubalanserte og ideologisk preget, og at de ikke kan stå inne for innholdet. I høringene av bakgrunnsartiklene og i den offentlige debatten har det også kommet kritikk av metodebruk og manglende åpenhet, et ensidig negativt fokus på animalsk produksjon, en snever vurdering av bærekraft og lite fokus på lokale forhold. Det har også blitt kritisert at oppdraget med å utarbeide bærekraftsartiklene så langt har vært gitt til den britiske tenketanken Chatham House med hovedforfattere som tidligere har gitt ut artikler som er sterkt kritiske til husdyrhold.

De norske kostrådene har tradisjonelt hatt stor tillit i befolkningen. Det er viktig at denne tilliten ikke blir svekket i arbeidet med å utarbeide nye nordiske og sendere norske råd.

Svar:

De nordiske ernæringsanbefalingene (NNR) utgjør det vitenskapelige grunnlaget for nasjonale kostråd i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de baltiske landene.

Den 5. utgaven av NNR ble publisert i 2012/2013, og i 2023 publiseres den 6. utgaven (NNR2022). Anbefalingene må revideres med jevne mellomrom fordi det foregår mye forskning på kosthold, både relatert til helse og bærekraft. Nordisk ministerråd besluttet i 2019 at NNR skulle revideres og at revisjonen skal integrere overvekt/fedme og bærekraft der det finnes tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag for det. Anbefalingene skal utarbeides etter strengt vitenskapelige metoder.

De nordiske landene bytter på å ta ansvaret for prosessen. Denne gangen organiserer Helsedirektoratet ar-

beidet og er sekretariat, men det faglige innholdet utarbeides av NNR-komiteen, som har knyttet til seg flere hundre uavhengige fagpersoner innenfor relevante tema. Komiteen ledes av professor Rune Blomhoff ved Universitetet i Oslo.

Det er en forutsetning for legitimiteten til rådene at uavhengighet, dokumentasjon og transparens står sentralt, og dette står høyt på NNR-komiteens agenda. Metodikken som brukes er beskrevet på NNRs nettsider. Alle interessenter skal ha anledning til å spille inn i arbeidet gjennom at artiklene fortløpende legges ut på høring via nettsidene.

Anbefalingene utarbeides i første rekke utfra et helseperspektiv, men der det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon, vil også bærekraftselementer inkluderes. For at arbeidet med bærekraft skulle bli overkommelig, besluttet komiteen å starte med klima og miljø, og deretter vurdere sosiale og økonomiske aspekter av bærekraft.

På grunnlag av anbefalingene i NNR2022 kan myndighetene i hvert enkelt av de nordiske landene velge å revidere sine nasjonale kostråd. Helsedirektoratet vil gå grundig gjennom anbefalingene og kunnskapsgrunnlaget fra NNR2022 og vurdere dette opp mot norske forhold. Helsedirektoratet er i gang med å planlegge prosessen for dette arbeidet.

Som nordisk samarbeidsminister er min rolle i saken begrenset til at Nordisk ministerråd formelt har bestilt arbeidet og vil motta anbefalingene når de er ferdige, etter planen sommeren 2023. For oppdragsgiver er det viktig at prosessen ivaretar den nødvendige transparens slik at de endelige anbefalingene nyter høy grad av legitimitet. De nordiske samarbeidsministrene og Nordisk ministerråd har mottatt henvendelser fra aktører som utfordrer deler av prosessen, særlig knyttet til bærekraft. Av hensyn til å sikre en høy grad av tillit til de vitenskapelige kostholdsrådene mener jeg det er viktig å lytte til eventuelle bekymringer knyttet til selve prosessen med høring av eksterne osv., for å sikre transparens i arbeidet. Jeg har til hensikt å ta opp saken med mine nordiske samarbeidsministerkolleger på et møte i slutten av januar.

SPØRSMÅL NR. 953**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 17. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden følge opp ekstern kvalitetssikring av KVV Orkdalsregionen E39 Vinjeøra-Klett, og når planlegger han å komme tilbake til Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Høsten 2020 mottok regjeringen ekstern kvalitetssikring av KVV Orkdalsregionen E39 Vinjeøra-Klett («Orkdal-pakken»). Orkdalpakken omfatter E39, samt en rekke fylkesveier, herunder fv. 710 Gjølme-Valset, fv. 65 Surnadal-Bårdshaug, fv. 701 Storås-Meldal og fv. 700 Meldal-Berkåk. Trøndelag fylkeskommune har nylig vedtatt igangsetting av forprosjekt for Orkdalpakken. Dersom prosjektet realiseres fra fylkeskommunens side, vil dette medføre en forbedring av flaskehalser og bedret trafikksikkerhet. For å sikre en helhetlig forbedring av veinettet,

trenge et tett samarbeid mellom lokale og nasjonale myndigheter. Bes derfor om svar på hvordan regjeringen planlegger videre oppfølging fra nasjonale myndigheter.

Svar:

Saken er på det nåværende tidspunkt under behandling i Samferdselsdepartementet. Konseptvalgutredning, ekstern kvalitetssikring av denne og høring av utredningen er gjennomført. På bakgrunn av utredningene og høringen skal regjeringen i det videre arbeidet ta stilling til hvilket konsept som skal legges til grunn for videre planlegging, og eventuelt om 0-konseptet skal legges til grunn.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med den videre utviklingen av den aktuelle transportkorridoren når ny NTP legges frem våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 954**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 20. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Mener regjeringen at E6 fortsatt skal regnes som en vesentlig samfunnsinteresse, eller er dette endret?

BEGRUNNELSE:

19. desember i fjor omgjorde miljødirektoratet statsforvalterens tillatelse til å bygge ny E6 over Lågendeltaet naturreservat. Tillatelsen fra statsforvalteren forutsatte at tiltaket var nødvendig, og at E6 er en vesentlig samfunnsinteresse. Direktoratet legger til grunn at ny E6 ikke lenger skal regnes som en vesentlig samfunnsinteresse, og dette er en av to begrunnelser for omgjøringen. E6 er Norges viktigste samferdselsåre. God vei og jernbane er en forutsetning for at folk kan bosette seg der de har lyst i landet, og at vi kan ha gode jobbmuligheter og næringslivet kan ha gode utviklingsmuligheter i alle landsdeler.

Både under Solberg-regjeringen og under tidligere regjeringer fra alle partier har det derfor vært helt klart at de viktige veg- og jernbanestrekningene utgjør vesentlige samfunnsinteresser. E6 er helt klart en av disse veiene, og Stortinget har derfor vedtatt bygging av ny og forbedret vei. Bare for strekningen Biri-Øyer har Stortinget lagt til grunn å bruke omkring 15 mrd kroner. Hvis regjeringen har endret på vurderingen av viktige veier og jernbane som en vesentlig samfunnsinteresse, vil det være en radikal omlegging av distriktspolitikken og næringspolitikken i Norge.

Svar:

E6 knytter landet sammen fra nord til sør og er landets viktigste riksvei. Regionalt muliggjør veien de eksisterende bo- og arbeidsmarkedene i Gudbrandsdalen og Mjøso-regionen og legger grunnlaget for videre utvikling av det

store potensialet her. Den pågående og fremtidige E6-utbyggingen i Innlandet forbedrer framkommelighet for både gods- og persontransport, reduserer ulykker og øker regionens samfunnsikkerhet og beredskap. Utbyggingen av E6 er derfor utvilsomt en vesentlig samfunnsinteresse.

Det legges også til grunn i Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (veileder M106-2014 fra Miljødirektoratet) kap. 7.5 at det med vesentlige samfunnsinteresser i dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning, som for eksempel større samferdselsprosjekter.

Samtidig er vernede naturområder de viktigste naturområdene Norge har. Det er derfor også en vesentlig samfunnsinteresse å bevare disse. Som det fremgår av Nasjonal transportplan (NTP) 2022-2033 skal det ikke planlegges samferdselsprosjekter gjennom disse områdene. Det vil imidlertid oppstå situasjoner hvor bevaring av eksisterende verneområder må avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, som utbyggingen av ny E6 fra Moelv til Øyer.

I saken om dispensasjon fra vernevedtaket for framføring av ny E6 på bru gjennom Lågendeltaet naturreser-

vat, har Miljødirektoratet som ledd i vurderingen av om vilkårene i naturmangfoldloven § 48 første ledd var oppfylte, konkludert med at utbyggingsprosjektet E6 Moelv - Øyer ikke er en vesentlig samfunnsinteresse.

Hva som anses som «vesentlige samfunnsinteresser» etter naturmangfoldloven § 48 er et rettslig spørsmål og må avgjøres gjennom lovtolkning. Det vil si ut fra lovteksten, lovens forarbeider, rettspraksis mv.

Miljødirektoratet behandler slike saker som siste instans og har i denne saken altså gjort en rettslig vurdering av lovvilkårene. Jeg tar til etterretning at direktoratet mener at vilkårene ikke er oppfylt, blant annet på grunn av negativ samfunnsøkonomisk nytte. Vedtaket betyr først og fremst at Nye Veier ikke lenger har dispensasjon til å bygge den planlagte traseen med firefelts bru og fartsgrense 110 km/t gjennom Lågendeltaet.

E6 sin status som vesentlig samfunnsinteresse for regjeringens samferdselspolitikk er ikke endret som følge av Miljødirektoratets vedtak. Videre prosess er nå til vurdering hos utbyggings-selskapet Nye Veier.

SPØRSMÅL NR. 955

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Mener statsråden det er mer fornuftig at folk må leve med smerter, enn at de får offentlig finansiert behandling hos en privat klinikk?

BEGRUNNELSE:

I Bergens Tidene, søndag 8. januar kunne man lese om Frode som har slitt med vonde skuldre etter et langt yrkesliv som brannmann. Gjennom avtale med Helse Vest, fikk Frode operert den ene skulderen hos den private klinikken Aleris. Operasjonen i den andre skulderen måtte vente til første skulderen var sterk nok. I mellomtiden har Helse Vest avsluttet sin avtale med Aleris, og Frode må derfor stille seg i en behandlingsskø som kan ta opp mot to år, før han kan operere den andre skulderen. Han lever med store smerter, der han har avrevne sener og forkalkning i skulderen. Det er også usikkert om det offentlige i det heletatt har kapasitet til å gi Frode operasjonen han trenger for å leve et normalt liv.

Svar:

De regionale helseforetakene har et lovpålagt ansvar for å oppfylle befolkningens rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, ved å tilby tjenester enten fra egne helseforetak eller fra private virksomheter som de har inngått avtale med. Jeg kan forsikre representanten om at de regionale helseforetakene kontinuerlig jobber for å ivareta dette ansvaret, innenfor de økonomiske rammene som er fastsatt av Stortinget. Jeg viser til at de regionale helseforetakene kjøpte tjenester fra private aktører for over 17 milliarder kroner i 2021. Regjeringen er positiv til at de regionale helseforetakene samarbeider med private aktører, så lenge samarbeidet skjer på vår felles helsetjenes premisser.

Jeg har innhentet innspill fra Helse Vest RHF for å kommentere forholdene som representanten tar opp i begrunnelsen til spørsmålet.

Helse Vest RHF viser til at de gjennom de siste årene har kjøpt enkle kirurgiske tjenester innen plastisk kiru-

rgi, urologi, øre-nese-hals og ortopedi av private leverandører. Hovedargumentet for å kjøpe disse tjenestene har vært ønske om økt totalkapasitet og dermed reduserte ventetider. Det har imidlertid vært stilt spørsmål ved nytteverdien av disse avtalene og i hvor stor grad de har avlastet offentlig spesialisthelsetjeneste. På bakgrunn av dette har Helse Vest RHF derfor valgt å ikke lyse ut ny anbudskonkurranse for kjøp av kirurgiske tjenester for 2023.

Helse Vest RHF viser til at kunnskapsoppsummeringer peker på at volumet av flere av behandlingsprosedyrene som var omfattet av avtalene ligger for høyt i Norge og bør reduseres. Dette er også inngrep som er viktige i utdanningssammenheng og det virker hensiktsmessig at man utfører dem i helseforetakene for å sikre opplæring av fremtidige kirurger og også for å sikre god operasjonssindikasjon. Med god operasjonssindikasjon menes at man ønsker å operere de pasientene som har størst nytte av operasjonen i forhold til risiko for komplikasjoner, og ikke de pasientene som har lavere sannsynlighet for nytte

i forhold til risiko. Helse Vest RHF viser til at det for noen skulderlidelser er anbefalt at det sjeldnere gjøres kirurgisk behandling, fordi konservativ behandling (f.eks. fysioterapi) er vurdert som like god behandling. Helse Vest RHF bemerker også at det er de friskeste pasientene som kan få et tilbud hos de private aktørene, altså de som ikke har andre sykdommer, ikke er overvektige eller har sukkersyke. Grunnen til dette er den reduserte muligheten de private aktørene har til å overvåke pasienter dersom noe uforutsett skulle inntreffe.

Etter at Helse Vest RHF har besluttet å ikke lyse ut et nytt anbud, har det regionale helseforetaket, sammen med de private institusjonene, sørget for overføring av pasientene som var på venteliste ved de private institusjonene – til helseforetakene. Helse Vest RHF opplyser at de følger med på utviklingen og har dialog med de private leverandørene og helseforetakene om hvordan de kan ivareta dette best mulig.

SPØRSMÅL NR. 956

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 24. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener statsråden at Vestland fylkeskommune undergraver regjeringens asyl- og flyktningpolitikk når de belønner personer som oppholder seg illegalt i Norge med bedre velferdsgoder enn det nordmenn får?

BEGRUNNELSE:

Vestland fylkeskommune har valgt å bryte med Stortingets vedtak som slår fast at personer som oppholder seg illegalt i Norge kun skal ha rett på akutt helsehjelp. Vestland fylkeskommune velger å gi velferdstjenester som f.eks. gratis tannbehandling, noe de fleste andre i Norge må betale for selv. Undertegnende tok opp saken med statsråden i skriftlig spørsmål (dok. 15:3026 (2021-2022)) uten å få svar. Statsråden ønsket da ikke å kommentere velferdstilbudet til en enkelt fylkeskommune, derfor spør jeg nå om statsråden mener at dette undergraver politikken Stortinget og regjeringen har besluttet skal gjelde i hele Norge.

Svar:

Som nevnt i mitt svar på spørsmål 3026 fra representanten av 4. oktober i fjor er det viktig at personer som ikke har krav på beskyttelse forlater landet for å sikre tilliten til asylinstituttet.

Når det gjelder hvilket tilbud Vestland fylkeskommune vil gi utlendinger med endelig avslag på asylsøknaden, er dette foreløpig ikke avklart.

Fordi det i debatten om helsehjelp til de som har fått avslag på sin søknad om opphold i Norge ofte skapes et bilde av at disse ikke har noen rettigheter vil jeg nevne at Helse- og omsorgsdepartementet har opplyst at alle som oppholder seg i Norge, har rett til øyeblikkelig hjelp fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten og fra spesialisthelsetjenesten. Alle som oppholder seg i Norge, har videre rett til helsehjelp som er helt nødvendig og ikke kan vente. Det omfatter blant annet situasjoner der pasientens tilstand er slik at det mest sannsynlig i løpet av kort tid vil oppstå et behov for øyeblikkelig hjelp. Alle barn og gravide har i stor grad samme rett til helsehjelp, uavhengig av om oppholdet er lovlig eller ikke. Personer som er psykisk ustabile og utgjør en nærliggende og al-

vorlig fare for eget eller andres liv eller helse, har rett til psykisk helsevern også når de oppholder seg ulovlig i Norge. Alle som oppholder seg i Norge, har dessuten rett til svangerskapsavbrudd etter reglene i abortloven og smittevern hjelp etter smittevernloven.

Regelverket er samlet og tydeliggjort i forskrift 16. desember 2011 nr. 1255 om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket. Forskriften er ikke til hinder for å gi helsehjelp utover det personene har krav på, men det må være budsjettmessig dekning for tilbudet.

Fylkeskommunen skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttannhelsetjenester, i rimelig grad er

tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket. Fylkeskommunen må uansett følge prioriteringsrekkefølgen i tannhelsetjenesteloven § 1-3.

Helse- og omsorgsdepartementet har startet arbeidet med en gjennomgang for å sikre at rettighetene i forskrift om tjenester til personer uten fast opphold praktiseres etter intensjonen. Departementet har i den forbindelse invitert Røde Kors og Kirkens Bymisjon, som sammen driver helsesentrene for papirløse migranter i Oslo og Bergen, til et møte der de kan gi innspill til hvordan en slik gjennomgang bør innrettes og gjennomføres.

SPØRSMÅL NR. 957

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 18. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan jeg få en oversikt over familiegjenforeninger siste 10 år basert på opprinnelsesland?

skaffe sammenlignbare tall fra våre naboland. Noe jeg håper hun kan ta kontakt med dem om slik at hun får besvart et høyst relevant spørsmål.

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt skriftlige spørsmål (dok 15:835 (2022-2023)) og ber om tilsvarende oversikt basert på opprinnelsesland. I sitt svar på samme spørsmål kunne ikke statsråden frem-

Svar:

Tabellen gir oversikt over antall førstegangs familieinnvandringstillatelser som har blitt innvilget per år fordelt på søkers statsborgerskap for perioden 2012-2021.

Førstegangs innvilgede familieinnvandring etter statsborgerskap, 2012-2021:

Statsborgerskap	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Sum 2012-2021
Eritrea	728	880	664	916	1 534	1 506	870	913	855	987	9 853
Syria	33	109	209	647	2 059	2 810	902	945	872	841	9 427
India	641	766	909	875	937	974	975	1 436	643	895	9 051
Filippinene	1 007	972	992	1 157	1 171	867	923	884	505	507	8 985
Somalia	1 210	1 305	1 847	1 386	956	618	471	427	289	219	8 728
Thailand	1 227	1 027	517	973	1 342	931	874	652	514	339	8 396
USA	584	494	379	470	417	424	467	518	428	541	4 722
Pakistan	492	386	313	326	356	403	311	360	275	471	3 693
Russland	627	506	364	415	367	306	313	314	225	250	3 687
Serbia	247	303	339	384	401	422	378	467	284	241	3 466
Andre land	5 681	5 163	4 545	5 043	6 040	5 171	4 456	4 862	4 071	4 904	49 936
Total	12 477	11 911	11 078	12 592	15 580	14 432	10 940	11 778	8 961	10 195	119 944

I begrunnelsen for spørsmålet ber representanten også om sammenliknbare tall fra våre naboland. Tabellen nedenfor gir oversikt over familieinnvandring til Norge,

Sverige og Danmark fordelt på statsborgerskap for perioden 2012 til 2021. For å sikre at de er sammenliknbare på tvers av land er tallene hentet fra Eurostat.

Førstegangs innvilgede familieinnvandring etter statsborgerskap, utvalgte land, 2012-2021:

Statsborgerskap	Danmark	Sverige	Norge
Syria	14 228	68 059	9 314
India	14 160	34 259	8 804
Somalia	1 446	30 247	8 248
Eritrea	2 647	24 242	9 438
Irak	1 087	25 913	1 590
Pakistan	4 747	17 113	3 540
Thailand	4 148	13 714	7 451
Afghanistan	1 613	18 310	3 108
Kina	6 022	13 869	2 543
USA	4 645	9 937	3 986
Iran	3 902	12 420	2 012
Tyrkia	3 010	12 502	2 076
Filippinene	3 724	5 674	6 804
Ukraina	7 044	6 743	2 099
Serbia	702	9 813	3 372
Russland	1 707	7 796	3 317
Etiopia	515	7 271	2 118
Kosovo	384	8 141	1 181
Vietnam	1 262	6 694	1 573
Brazil	1 641	4 858	2 292
Andre land	25 170	140 532	23 513
Total	103 804	478 107	108 379

Kilde: Eurostat, tallene vil avvike fra nasjonale rapporteringer

Merk at tabellene inneholder alle førstegangs familieinnvandringstillatelser, dvs. både familiegjenforening og -etablering.

Merk også at det er noe forskjell i tallene fra UDI i den første tabellen og tallene fra Eurostat i den andre tabellen.

Det er noe variasjon i hvordan saker telles, derav mindre forskjeller i tallene. Tabellen gir likevel et godt bilde på situasjonen mellom landene.

SPØRSMÅL NR. 958

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 18. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan vil justisministeren følge opp rapporten fra rolleforståelseutvalget og sørge for at problematisk prak-

sis som ikke alt har opphørt gjør det, og hvilke av anbefalingene fra utvalget vil justisministeren gjennomføre?

BEGRUNNELSE:

I dag la rolleforståelseutvalget frem sin rapport hvor de har gjennomgått forholdet mellom politiet og NNPF. Hovedkonklusjonene er blant annet at det ikke i tilstrekkelig grad har vært skilt mellom rollen som politi og rollen som medlem av NNPF. Videre konkluderes det med at politiet har overlatt ansvaret for gjennomføring og organisering av opplæring på doping- og narkotikafeltet til en privat forening, i stedet for å ta ansvar for kompetanseutviklingen selv. Det trekkes frem som et demokratisk problem og et rettssikkerhetsproblem når politipraksis og politipolitikk utvikles av personer i en privatforening, fremfor å forankres og styres av ansvarlig politiledelse sentralt og lokalt.

Svar:

Utvalget mener det ikke er mangel på regler som har medført de uheldige virkningene som er beskrevet i rapporten,

men mangel på etterlevelse av disse. Etterlevelse av regler er et ansvar som påhviler oss alle og som det er viktig at det er bevissthet rundt på alle nivåer i en organisasjon.

Rapporten er omfattende og inneholder elleve konkrete anbefalinger på åtte områder. Departementet må gå igjennom rapporten grundig før det kan tas stiling til hvordan rapporten og anbefalingene bør følges opp. Men det er allerede klart at de fleste av anbefalingene treffer områder hvor Politidirektoratet (POD) er hovedansvarlig for å sikre oppfølging.

Politidirektoratet har i påvente av utvalgets rapport iverksatt en rekke tiltak på flere av de områdene som omfattes av utvalgets rapport, og politidirektøren har

meddelt offentlig at direktoratet nå vurderer flere tiltak på bakgrunn av utvalgets anbefalinger. Jeg har fått opplyst at arbeidet har høy prioritet i POD.

Det skal ikke være tvil om at politiet etterlever de regler som til enhver tid gjelder og at opplæring av politiet skjer på en faglig forsvarlig måte

SPØRSMÅL NR. 959

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 18. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Er statsråden enig med lokalpolitikere med SP-representant i spissen i Tysnes kommune i slike saker eller statsforvalteren?

BEGRUNNELSE:

Lokalpolitikere i utvalg for landbruk/teknisk i Tysnes kommune i Vestland behandlet i fjor vår en dispensasjonssøknad. Saken går ut på en ombygging av et lite sagbruk som ble bygget i 1936 som nå trengs renovering. Saga står på et lite småbruk på Reksteren på Tysnes. Nye eiere overtok småbruket i 2016 og har begynt å bygge det opp etter at bruker ikke har vært i drift i flere år. Eierne søkte om dispensasjon til ombygging av Smievollsaga til mikrokraftverk for å skape en ny næring som kan kombineres med tradisjonell landbruksdrift. Eierne skriver til kommunen at de arbeider med å skape et småbruk som kan være levelig for eierne. Målet med ombyggingen av saga er å få til et næringsgrunnlag som er tilstrekkelig levelig for eierne som at de igjen kan bidra til et levende lokalsamfunn.

Politikerne sa ja til disse planene og godkjente søknaden. Utvalgslederen fra SP kommenterte at denne beslutningen var en gladsak. Statsforvalteren i Vestland og en nabo klaget på godkjennelsen. Begrunnelsen var at restaurering av sagbygning, kai og flytebrygge krever dispensasjon fra LNF-formålet på land, NK-formålet i sjø, byggeforbudet i strandsonen, og at lokalisering av eventuelt ny næringsvirksomhet bør bli avklart i overordna plan. Lokalpolitikere i Tysnes behandlet klagen i utvalg for landbruk/teknisk hvor de avviste begge klagen, og sa på nytt ja til en dispensasjonssøknad. Statsforvalteren klaget på nytt kommunen sitt vedtak. Saken ble sendt videre til Statsforvalteren i Rogaland som ble oppnevnt som setesstatsforvalter, her gjorde statsforvalteren om kommunen sitt vedtak.

Svar:

Det er viktig for regjeringa å leggja til rette for at folk kan byggja, bu og driva næringsverksemd i distrikta. Gjennom arealplanlegging er det kommunestyret som gir rammene for ønskt arealbruk. Statlege planretningslinjer for differ-

ensiert forvaltning av strandsona langs sjøen presiserer òg at byggjeforbodet i 100-meterbeltet mot sjø berre gjeld inntil anna byggjegrense er fastsett i kommuneplanen eller reguleringsplanen.

Statsforvaltaren skal vera varsam med å overprøva avgjerder som høyrer til det lokalpolitiske skjønnet. Sam-

tidig er det viktig at statsforvaltaren ser til at nasjonale og viktige regionale interesser ikkje blir vesentleg tilsidesett i enkeltsaker.

Når det gjeld den konkrete saka frå Tysnes kommune, så er den ikkje handsama av departementet og eg har derfor ikkje grunnlag for å kunne uttale meg om den spesifikt.

SPØRSMÅL NR. 960

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 20. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Når forventer statsråden at innbyggere som bor i båt, hytte eller campingvogn som eneste bolig skal få strømstøtte?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen innførte i 2021 en strømstøtteordning for norske husholdninger. Innbyggere som har valgt å bo i hytte, båt eller campingvogn har ikke fått mulighet til å bruke denne ordningen. Mye av dette skyldes at hytta/huset er registrert som fritidsbolig. For noen nordmenn har man ingen annen bolig enn hytta, campingvognen eller båten. Tall fra folkeregisteret viser i 2022 at det er rundt 1555 personer som hadde meldt flytting til fritidsbolig. Folk bor andre steder enn i «vanlige boliger» av flere grunner. Ofte fordi de ikke har økonomi til å komme inn på boligmarkedet, og straffes med å gjøre et økonomisk valg om å flytte til en hytte, båt eller campingvogn. Mange av disse har fått en skyhøy strømgregning som andre har fått kompensert gjennom strømstøtteordningen. For mange som velger å bo på denne måten opplever å få regninger som de ikke kan betale.

Svar:

Jeg har forståelse for at personer som bor fast i campingvogn eller lignende, og som ikke mottar strømstøtte, bekymrer seg for høye strømpriser.

Strømstøtteordningen for husholdninger administreres av nettselskapene, og er basert på deres kundesystemer. Nettselskapene kan ikke utbetale strømstøtte til andre enn egne nettkunder. Jeg viser til at husholdninger med separat måler, og som er rettmessig registrert hos et nettselskap som husholdningskunde, er omfattet av ordningen slik den er innrettet i dag. Uenighetssaker mellom

nettselskap og nettkunde avgjøres av Reguleringsmyndigheten for energi (RME).

Regjeringen vurderer kontinuerlig behovet for endringer i strømstøttestrukturen. Jeg sendte helt nylig på høring med kort frist et forslag om endringer i midlertidig forskrift om strømstøttestruktur. Departementet foreslår der en begrenset justering i strømstøttestrukturen for nettkunder som bor fast i fritidsbolig, slik at disse på nærmere vilkår kan bli omfattet av strømstøttestrukturen. Jeg vil understreke at forslaget ikke endrer lovmessigheten av å bo fast i fritidsbolig etter plan- og bygningssloven.

I forslaget som er sendt på høring foreslås det at nettkunder som bruker fritidsbolig som fast bolig og som kan dokumentere at de bodde i fritidsboligen da regjeringen fremmet forslag om en midlertidig strømstøttestruktur 16. desember 2021, blir omfattet. Dette må kunne dokumenteres ved hjelp av opplysninger i Folkeregisteret.

I den begrensede utvidelsen av strømstøttestrukturen som er foreslått, er det i prinsippet ikke utelukket at personer som bor i en campingvogn eller liknende og hadde dette som fast bostedsadresse 16. desember 2021, kan bli omfattet. Det er et krav om at disse må ha et eget kundeforhold med nettselskapet, og at vilkårene i forskriften ellers er oppfylt. Den endelige innretningen av forskriften vil måtte fastsettes etter høringen og i lys av innspill som kommer.

I alle vurderinger av eventuelle justeringer av strømstøtteordningen må omfanget av problemet som skal løses veies opp mot ressursbruk og eventuelle andre konsekvenser ved å foreta endringer. Ordningen med strømstøtte til husholdninger fungerer stort sett godt, og endringer som gjøres må ikke rokke ved dette.

SPØRSMÅL NR. 961**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 20. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Er ministeren enig i at tilgangen på informasjon om forholdene i barnevernstjenestene er for knapp, og vil ministeren vurdere tiltak for at mer informasjon og statistikk, f.eks. om alvorlige hendelser i henholdsvis kommersielle, ideelle og offentlige institusjoner, offentliggjøres?

BEGRUNNELSE:

9. januar forteller Aftenposten om at 10 barn har dødd under barnevernets omsorg siden mars 2020. Kun ett av disse dødsfallene er gransket. Tematikken aftenposten skriver om er nylig aktualisert gjennom de tragiske dødsfallene til tvillingparet Mille og Mina i Spydeberg.

Artikkelen forteller videre om innholdet av det som i barnevernet klassifiseres som "alvorlige hendelser". Det er blant annet snakk om selvmordsforsøk, brannstifting og grov vold. Aftenpostens artikler er basert på innsyn i de 200 mest alvorlige hendelsene siden mars 2020.

Avisen har tidligere kartlagt at når det kommer de barna med de mest komplekse behovene, og største utfordringene, havner 7 av 10 på institusjoner drevet av kommersielle aktører. Dette skjer i en kontekst hvor det totale antallet barn som plasseres i barnevernsinstitusjon går ned, men hvor kompleksiteten og alvorligheten i sakene til institusjonsbarna, øker. Det er slik nærliggende å anta at en flere av de alvorlige hendelsene finner sted i de kommersielle institusjonene.

Mye informasjon om enkeltsaker i barnevernet er av naturlige grunner taushetsbelagt. Samtidig er et grunnleggende problem at svært lite oversiktsdata om en av våre viktigste velferdstjenester når offentligheten. Jeg vil påstå at Aftenposten gjennom sitt grundige arbeid per i dag er den viktigste kilden til informasjon om helt sentrale forhold, slik som alvorlige hendelser og forskjellene mellom kommersielle, ideelle og statlige aktører i sektoren. Det er i seg selv et farevarsel.

Det vi vet fra SSBs heller sparsommelige barnevernsstatistikk, er at det er betydelige forskjeller mellom utviklinger i oppholds døgn i kommersielle, ideelle og statlige barnevernsinstitusjoner. Fra Bufdirs egne rapporter vet vi at det er forskjell mellom bemanning, arbeidsforhold og gjennomtrekk av ansatte på institusjoner etter eierforhold. Dette er relevant fordi det påvirker kvaliteten i tjenestene barna har krav på. Samtidig offentliggjøres ikke disse statistikkene jevnlig.

I kjølvannet av Aftenpostens avsløring om manglende gransking av dødsfall har ministeren selv tatt initiativ til

gransking. Det er en god start. Samtidig er det altså en mangel på informasjon og kunnskap om barnevernet i storsamfunnet.

Svar:

I bakgrunnen for spørsmålet framgår det at det er alvorlige hendinger i institusjonsbarnevernet som er tematikk. Eg vil difor ta dette som utgangspunkt for spørsmålet, men eg vil òg kommentera forhold som gjeld informasjon frå dei kommunale barnevernstenestene.

Eg er opptatt av at det skal være god tilgang på informasjon om forholda i barnevernet. Eg har allereie gitt Bufdir fleire oppdrag for å få tilgang på betre statistikk. Det gjeld blant anna statistikk over politiooppdrag og løypande oversikt over barn med omfattande helseutfordringar. Medieoppslag om ei rekke alvorlege saker dei siste åra om dødsfall, hyppige flyttingar, barn som bur aleine utan at det er tilsikta og andre alvorlege hendingar, kan være indikasjonar på systemsvikt som ville vore fanga opp tidlegare med betre informasjon. Difor er eg opptatt av at vi må jobba systematisk for å få på plass endå betre styringsinformasjon for å få ned risikoen for at vi ikkje fangar opp urovekkjande utviklingstrekk i sektoren.

Dei siste åra har BFD og Bufdir gjennomført fleire større kvantitative forskingsprosjekt på barnevernsfeltet om barn og unges behov og kva tiltak som blir gitt. Prosjekta har avdekka at det er manglar ved dagens statistikk- og informasjonsinnhenting frå barnevernet. Bufdir fekk i fjor i oppdrag å vurdere behovet for betre statistikk og auka tilgjengeliggjering av vesentleg statistikk og informasjon om sektorens vurderingar, tiltak og saksgang. Fristen er oktober 2023.

Bufdir har òg sett i gang to forskingsprosjekt som vert ferdig i løpet av 2023 som vil gje systematiske skildringar av ei særleg sårbar gruppe. Dette er ei oppfølgingsstudie av nytt integrert institusjonstilbod mellom barnevern og helse i regi av NTNU Samfunnsforskning og ei studie av einetiltak og rustiltak i barnevernet i regi av OsloMet.

Tilgjengelege nasjonale oversikter

Eg er samd med representanten i at tilgangen på statistikk og informasjon om forhold i barnevernet kan bli betre, og det er noko eg allereie har tatt tak i gjennom oppdrag til direktoratet. Sjølv om mest mogleg av informasjon bør vere offentleg tilgjengeleg, må vi òg ha med oss at det kan være snakk om informasjon som kan kome i konflikt med personvernomsyn.

Fagsystemet Birk er Bufetats styringssystem og har informasjon om alle barn og unge med statlege barnevernstiltak. Dette er eit godt utgangspunkt for å hente ut eit representativt og påliteleg statistisk datagrunnlag om behov relatert til helse, omsorg, skule, familie, vener og fritidsinteresser.

Alvorlege hendingar vert per i dag ikkje registrert i fagsystemet til Bufetat på ein måte som gjer at dei kan ta ut statistikk på dette. Men Bufdir og Bufetat har sidan 2020 tatt i bruk eit eige avviks- og forbettringssystem for å registrera og følge opp alle avvik og alvorlege hendingar både i statlege og private institusjonar. Mellom anna blir dødsfall, forsøk på å ta eige liv, kidnapping, brann og særleg mistanke om seksuelle overgrep registrert. Data frå systemet kan bli aggregert til statistikk og bli knytt til informasjon om barna og institusjonen. Bufdir har beslutta at det årleg skal leggast fram ei analyse av alvorlege hendingar. Dette vil sikre god dokumentasjon, gi grunnlag for best mogleg læring

I BiRK kan ein òg henta ut tal på barn med tvangsprotokollar som kan gje viktig informasjon for å vurdere tilstanden på ein institusjon, og ikkje minst seie noko om korleis barna har det. Denne informasjonen er tilgjengeleg i Bufdirs årsrapportar, og direktoratet vil jobba for å auka tilgangen på slike tal på nett.

Eg er elles opptatt av at vi har god informasjon om dei som bur i institusjonane og at vi har gode kjelder til systematisk informasjon. Birk er den viktigaste informasjonskjelda på individnivå. Direktoratet arbeider òg med eit oppdrag frå departementet om å utvikle og setje i verk eit system for individuell risikovurdering og -handtering som sikrar at barn på barnevernsinstitusjon blir fanga opp når vurdert risiko aukar til uakseptabelt nivå, og at det blir sett i verk tiltak. Systemet skal byggje på etablert praksis og informasjon regionane allereie samlar inn i dag.

I 2022 har Bufdir jobba med å revidera den såkalla helsefana i BiRK, for å få meir treffsikker informasjon om helsetilbodet til barn og unge i institusjon. Formålet er både å sikre oppfølging av det enkelte barns helsebehov og å kunne hente ut meir treffsikker informasjon om barnas helse. Det vil mellom anna bli mogleg å henta ut informasjon om barn som treng helsehjelp, om dei mottek helsehjelp, og kor lang tid det tar før dei får det.

Bufdir har òg gått gjennom sin registrering av skolenærvær for å få meir informasjon om årsaker til skolefråvær. Frå og med hausten 2022 har det vært mogeleg å trekkje ut statistisk informasjon om barn og unges skoledeltaking og fråvær, samt årsaker til fråvær. I 2023 vil Bufdir utvikla BiRK slik at ein får meir informasjon om korleis det går med ungdommane på institusjon og samarbeid med andre tenester.

Når det gjeld tvangsbruk og statistikk over hendingar som utløyser tvang overfor ungdom på institusjon, ligg det føre data om tvangsprotokollar i fagsystemet i dag, og

desse er forbetra frå og med 2023. Data vil være viktige for å få systematisk oversikt over unge med høg risiko for alvorlege smerteuttrykk som utset seg sjølv eller andre for alvorleg fare.

Barnevernsstatistikk frå kommunane

Dei seinaste åra har det skjedd ei utvikling av den kommunale barnevernsstatistikken. Bufdir har laga egne statistiksider som gir offentlegheita betre innsikt i tal og statistikk for barnevernet. Det er utvikla ein kommune-monitor som lar kommunane samanlikne seg med andre på sentrale indikatorar, f.eks. fristbrot og talet på tilsette per barn i tiltak. Bufdir arbeider kontinuerleg med å utvikla ny statistikk i samarbeid med SSB. I år vil direktoratet etter planen mellom anna få tilgang på informasjon om tilsette sitt kompetansenivå, årsaker til omsorgsovertakingar og flyttingar, og turnover i statleg og kommunalt barnevern.

Bufdir skal i løpet av 2023 etablere, og seinare drifte ein kunnskapsmodell basert på faste spørjeundersøkingar til ulike aktørar i barnevernssektoren, såkalla «Spørsmål til Barneverns-Norge». Hensikta er å få inn kunnskap om alvorlege hendingar og kjenneteikn ved barn og unge som er involvert i desse hendingane. Dette vil supplera informasjon Bufdir får gjennom avviks- og forbettringssystemet, samt supplera data frå fagsystema som inneheld informasjon på individnivå.

Eg vil òg nemne at eg vil gje Statens helsetilsyn i oppdrag å gå gjennom alle tilfelle der barn med tilknytning til opphald i barnevernsinstitusjon har mista livet dei siste 5 åra. Formålet vil vere å avdekkje eventuell svikt og bidra til samfunnsmessig læring og utvikling slik at liknande tragiske hendingar kan unngåast.

Eg viser også til at eg har gitt Statens helsetilsyn i oppdrag å gjere ei årleg samanstilling av tilsynserfaringane frå barnevernet med tanke på læring, og at regjeringa vil opprette ein undersøkingskommisjon for alvorlege hendingar som skjer barn. Dette vil også vere med å gi eit meir kunnskap om svikt og alvorlege hendingar som skjer i barnevernet.

Eg vil avslutningsvis seie meg einig med spørjaren i at informasjon om forholda i barnevernsinstitusjonane til no har vore for knapp. Eg har her gjort greie for informasjon og statistikk som no blir utarbeida, og eg vil også vurdere dette nærare framover. Eg viser også til utval som skal utgreie institusjonstilbodet i barnevernet, som skal levere sin rapport til hausten, og Barnevernutvalet som skal vurdere rettstryggleiken i alle delar av barnevernet, som skal levere sin rapport til våren.

SPØRSMÅL NR. 962**Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 20. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å beskytte den faglige integriteten til lærere som føler seg presset til å sette for høye karakterer, eller opplever at de systematisk overprøves av ledelse når elevene klager på karaktersetting?

BEGRUNNELSE:

I Klassekampen 09.12 omtales et varsel til Arbeidstilsynet, sendt fra seks lærere ved Akademiet VGS og Heltberg VGS i Oslo. Varselet handler om hvordan lærerne møter press fra ledelse om å sette bedre karakterer enn de mener er faglig forsvarlig. Deres opplevelse er at elevenes forventninger til karakterer får forrang. Varselet beskriver også hvordan ledelse ensidig fester lit til elevenes framstilling når karakterene klages på. Forholdene er ifølge varselet "i stor grad meget alvorlige, og gir store utslag på det psykososiale forholdet på arbeidsplassen.

Akademiet-kjeden har vært mye omtalt i det siste på grunn av forhold i driften, som peker mot at eierne tar ut ulovlig profitt.

VG dokumenterte i høst at andelen toppkarakterer i norsk videregående har økt kraftig, og gjort et byks under pandemiårene. Forskjellen mellom private og offentlige skoler er stor. I fjor var nesten 1 av 5 sluttkarakterer på private videregående skoler karakteren 6, mot 1 av 10 i offentlige skoler.

I denne saken pekte statsråden pekte selv på den sterke økningen i antall privatskoler i Norge, og hvor usunt det er at det oppstår en konkurranse mellom skolene, der gode karakterer hos elevene blir et mål i seg selv.

En plass ved Akademiet eller Heltberg VGS koster 25 000 kr i året. Det er ikke vanskelig å se at skolene har andre insentiver til å gjøre elever og foreldre fornøyde i form av gode karakterer enn de offentlige skolene. Dette kan stå i et direkte konkurranseforhold til lærernes faglige integritet og profesjonsetikk, og på sikt undergrave læreryrkets mandat i skolen.

Svar:

Sluttvurderingssystemet i Norge har lange tradisjoner og høy tillit. Standpunkt og eksamen utgjør samlet sett grunnlaget for konkurranse om opptak til videre utdanning og påvirker mulighetene i arbeidslivet. Det skal det også være i fremtiden, og vi må derfor hele tiden jobbe for at tilliten til systemet opprettholdes. Det innebærer at standpunktkarakterene settes på en mest mulig rettferdig måte og at

regelverket følges. Fastsetting av standpunktkarakterer er regulert i forskrift til opplæringsloven og forskrift til privatskoleloven. De samme reglene om vurdering gjelder i begge forskriftene, og de slår fast at det er faglæreren som setter standpunktkarakter.

Standpunktkarakterene i videregående skole skal settes av faglæreren på grunnlag av kompetansemålene i læreplanen. Karakteren skal gi uttrykk for elevens samlede kompetanse ved avslutningen av opplæringen i faget. Ifølge forskriftene har rektor eller daglig leder anledning til å kreve at faglærer gjør en ny faglig vurdering før karakteren blir fastsatt hvis det er tvil om at reglene for fastsetting av standpunktkarakter er fulgt. Det er likevel faglæreren som skal gjøre den nye vurderingen. Forskriften gir ikke rom for å vurdere elevens kompetanse ut fra annet enn det læreplanen etterspør når standpunktkarakteren i faget fastsettes. Det er tydelig slått fast både for private og offentlige skoler.

Når elever klager på standpunktkarakteren, er både faglærer og rektor/daglig leder involvert i klageprosessen. Faglæreren skal beskrive hva som ligger til grunn for standpunktkarakteren, og rektor/daglig leder skal informere om saksbehandlingen ved skolen. Ved klage på standpunktkarakter eller vedtak om ikke å fastsette standpunktkarakter (IV) kan klageinstansen bare vurdere om gjeldende regler om karakterfastsetting er fulgt. Dersom klagen anses rettmessig, må klageinstansen presisere hvilke regler den mener er brutt eller det kan reises tvil om er brutt, og sende saken tilbake til skolen. Hvis eleven får medhold av klageinstansen, skal skolen gjøre en ny vurdering og sette en ny karakter. Denne kan være den samme, lavere eller høyere enn den opprinnelige karakteren. Det er alltid elevens kompetanse i faget som skal avgjøre karakteren, også i en klagesak.

Vi jobber hele tiden med å styrke kvaliteten på standpunktkarakterer på ulike måter. Utdanningsdirektoratet har påpekt et behov for å vite mer om hva som skjer i praksis når standpunktkarakterene settes, og har derfor satt i gang et arbeid for å få mer kunnskap om dette. Mer arbeid med sluttvurdering innad i lærerkollegiet og på tvers av skoler kan sikre et sterkere tolkningsfellesskap som gir faglig støtte til den enkelte lærer. Et styrket tolkningsfellesskap kan gi felles forståelse av nivå i de ulike fagene. Utdanningsdirektoratet har også utformet kjennetegn på måloppnåelse i en rekke fag for å støtte lærerne i vurderingsarbeidet. Disse kjennetegnene gir et utgangspunkt for gode diskusjoner og konkretiseringer i lærerkollegiene. Lærernes integritet har alltid vært viktig for standpunktkarakterer.

tvurderingen, og lærernes kunnskap om elevenes kompetanse er grunnlaget for å sette en riktig karakter.

SPØRSMÅL NR. 963

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 19. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til en helhetlig gjennomgang av metoden for alderstesting som benyttes i Norge og utrede bedre metoder?

BEGRUNNELSE:

Både Legeforeningen og Tannlegeforeningen anbefaler sine medlemmer om å ikke ta del i aldersundersøkelser av asylsøkere. Legeforeningen har siden 2010 frarådet sine medlemmer om dette. Metoden som benyttes i Norge, BioAlder, er unøyaktig og har et manglende vitenskapelig grunnlag. NRK kunne tidligere denne uken avsløre at UDI sliter med å finne noen som er villige til å ta røntgenbilder for å bestemme alderen til asylsøkere i Norge. Også Unilabs, som er en av de største private leverandørene av røntgenbilder her til lands, nekter å ta bilder av håndrot fordi metoden kan føre til feilslutninger med store konsekvenser for unge mennesker. NRK har også kunnet avsløre at metoden praktiseres feil i Norge, da det kun tas et av to nødvendige bilder. Metoden forutsetter røntgen av hånd og av tenner, men i Norge er det ingen som er villige til å utføre førstnevnte, begrunnet med at det er en usikker og unøyaktig metode for å stadfeste alder.

Svar:

Jeg viser innledningsvis til representantforslag om helhetlig aldersfastsettelse for enslige mindreårige asylsøkere, Dok 8:198 S (2021-2022) fra april 2022, og mitt svar på forslaget vedrørende aldersundersøkelsene som gjennomføres av utlendingsmyndigheten.

Avdeling for rettsmedisinske fag ved Universitetssykehuset i Oslo (OUS) har det nasjonale fagansvaret for medisinske aldersundersøkelser av asylsøkere, og har utviklet den statistiske beregningsmodellen BioAlder. Da avdeling for rettsmedisinske fag overtok fagansvaret gjorde de i perioden 2016-2019 en systematisk og vitenskapelig gjennomgang av de mest brukte metodene for aldersvurderinger. Dette resulterte i fire kunnskapsoppsum-

meringer. BioAlder er basert på forskning fra 34 vitenskapelige publikasjoner, inkluderer data fra over 22 000 mennesker og studier fra 22 ulike land, og verktøyet oppdateres jevnlig med nye forskningsdata. BioAlder er basert på røntgenbilder av tann og håndskjelett, og gir ut ifra dette et estimat på søkerens kronologiske aldersspenn. Grunnlaget for aldersvurderingen ved bruk av BioAlder er mer vitenskapelig og objektivt enn tidligere, men vil likevel ikke kunne fastslå eksakt alder. Ingen av metodene som i dag brukes av ulike land til aldersvurderinger kan avgjøre nøyaktig alderen til en person. Avdeling for rettsmedisinske fag ser på BioAlder som en midlertidig metode og forsker videre på molekylærbiologiske metoder for aldersestimering (DNA-metylering). Denne metoden skal i første omgang brukes i kombinasjon med dagens røntgenbilder av tann og håndskjelett.

Med tanke på det grundige forskningsarbeidet som avdeling for rettsmedisinske fag har gjort etter at de overtok ansvaret for de medisinske aldersundersøkelsene, ser jeg ikke behovet for en ny helhetlig gjennomgang av metodene. Det er ikke uenighet om at alder ikke kan fastslås med hundre prosent sikkerhet med dagens metode, men et statistisk sannsynlig aldersspenn gir utlendingsforvaltningen en objektiv og faglig begrunnet vurdering som kan brukes inn i en konkret helhetsvurdering sammen med det øvrige faktum i saken. Metoden skal med andre ord ikke alene fastsette alderen, og det må opereres med trygge feilmarginer.

At Utlendingsdirektoratet i dag bare har tilgjengelig bilder av tann er ikke et brudd på retningslinjene for aldersvurdering av enslige mindreårige asylsøkere, og det er tatt høyde for denne problemstillingen både i retningslinjene og ved bruken av BioAlder. Dersom det bare er mulig å gjøre én, og ikke to ulike undersøkelser, innebærer det at resultatet av den medisinske aldersundersøkelsen må brukes med ekstra forsiktighet i de videre vurderingene.

Avdeling for rettsmedisin har ikke bare utviklet et nytt og forbedret verktøy med BioAlder, men bruker også mye ressurser på å utvikle en ny metode for aldersundersøkelser ved bruk av DNA. For dette formålet trenger de rønt-

genbilder av tann og håndskjelett slik at tre metoder kan danne grunnlaget for den medisinske vurderingen av sannsynlig aldersspenn. Videre forskning sikrer at de til enhver tid beste metodene for aldersvurderinger benyttes, og at kvaliteten på undersøkelsene forbedres dersom

det er mulig. Det er i denne sammenheng derfor uheldig at de ulike fagmiljøene ikke støtter opp under dette viktige vitenskapelige arbeidet avdeling for rettsmedisinske fag gjør for å utvikle enda bedre og sikrere metoder for de medisinske aldersundersøkelsene.

SPØRSMÅL NR. 964

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 20. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Når ser statsråden for seg å følge opp vedtaket og komme tilbake til Stortinget med forslag til oppfølging?

BEGRUNNELSE:

For sommeren vedtok Stortinget at regjeringen skulle sende på høring en midlertidig forskrift i medhold av konkurranseloven § 14 om usaklig prisdiskriminering, og eventuelt andre bestemmelser om usaklig prisdiskriminering.

Dagligvaremarkedet har stor betydning i hverdagen til folk flest. Det er derfor viktig at markedet fungerer godt. Når konkurransen i dag ikke er god nok, er det viktig å iverksette tiltak som gjør at forbrukerne får et bedre tilbud, og at det blir enklere for nye aktører å etablere seg.

Dette var bakgrunnen for at opposisjonen vedtok at regjeringen, blant annet, skulle komme tilbake til Stortinget innen utgangen av 2022 med resultatene av denne høringen, og forslag til videre oppfølging. Vi skriver nå 2023, og foreløpig har det vært stille fra regjeringen.

Svar:

Regjeringen har hatt mye oppmerksomhet på konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen siden vi tiltrådte. Mangel på konkurranse fører til høyere priser og dårligere utvalg for forbrukerne. I tillegg innebærer svekket konkurranse en fare for at bedrifter blir mindre effektive og innovative enn de kunne vært.

Jeg er bekymret for konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen av flere grunner. Noen få aktører dominerer store deler av markedet, og at det er vanskelig for nye aktører å etablere seg. Videre er det grunn til å stille spørsmål ved om hvordan prisdannelsen i markedet og prissignalisering fra aktørene påvirker konkurransen. Jeg kan forsikre representanten om at arbeidet med konkur-

ranseforholdene i dagligvarebransjen er høyt prioritert i regjeringen. I løpet av 2022 har vi satt i gang en rekke tiltak, og flere skal vurderes.

Under et dagligvareseminar 10. mai 2022 varslet jeg fire tiltak for å sikre bedre maktbalanse i verdikjeden for mat:

- Forslag om å forby negative servitutter
- Utredning om egne merkevarer (EMV) og vertikal integrasjon
- Forslag om regulering av usaklig prisdiskriminering
- Markedsetterforskningsverktøy for Konkurransetilsynet

Den 31. mai 2022 fattet Stortinget 12 vedtak knyttet til dagligvarebransjen om blant annet usaklig prisdiskriminering, dagligvarekjedenes egne merkevarer (EMV), negative servitutter og mer åpenhet i verdikjeden for mat. Det var bredt flertall for disse tiltakene, inkludert regjeringsspartiene. Representanten etterlyser oppfølging av vedtak nr. 612 fra behandlingen av Innst. 322 S (2021-2022), der regjeringen bes høre en midlertidig forskrift om usaklig prisdiskriminering, og komme tilbake til Stortinget innen utgangen av 2022 med resultatene fra høringen, og forslag til videre oppfølging.

Som oppfølging av dette vedtaket sendte regjeringen 25. oktober 2022 på høring to alternative forslag til regulering av prisdiskriminering. Felles for begge forslagene er at leverandører med vesentlig markedsrett skal kunne dokumentere at eventuelle forskjeller i innkjøpspriser er saklig begrunnet. I tillegg ble muligheten for å gi Konkurransetilsynet et nytt markedsetterforskningsverktøy introdusert. Høringsfristen var 16. desember 2022. I tråd med anmodningsvedtak nr. 612 ble en foreløpig tilbakemelding sendt til Stortinget 21. desember 2022, i form av et brev til Stortingets næringskomité. Som det framgår av nevnte brev har vi mottatt 53 høringsinnspill som vi nå jobber med å gå grundig igjennom. Ettersom forslagene reiser komplekse spørsmål om handlingsrommet i EØS-

avtalen, planlegger vi også å innhente en ekstern utredning om dette. Den videre oppfølgingen av forslagene har høy prioritet, og vil avhenge av blant annet høringsinnspillene og handlingsrommet i EØS-avtalen. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med sin endelige vurdering på egnet måte på et senere tidspunkt.

I brev av 21. desember 2022 redegjorde jeg også for de ulike grepene regjeringen har tatt, utover arbeidet med usaklig prisdiskriminering, knyttet til konkurranseforholdene i dagligvarebransjen. Vi har blant annet sendt et forslag om å forby negative servitutter og eksklusive leieavtaler som er egnet til å begrense konkurransen på høring, med høringsfrist 5. oktober 2022. Nærings- og fiskeridepartementet vurderer nå høringssvarene og videre prosess. Regjeringen har også lyst ut et kartleggingsoppdrag om vertikal integrasjon og kjedenes egne merkevarer. Oppdraget ble lyst ut 22. desember 2022, og fristen for ferdigstillelse er 1. juni 2023. Nærings- og fiskeridepartementet utreder også et nytt markedsetterforskningsverktøy til Konkurransetilsynet. Forslaget vil bli sendt på egen høring i vinter. I tillegg er Dagligvaretilsynet styrket med nesten 50 pst. i statsbudsjettet for 2023. Dette innebærer at Dagligvaretilsynet kan øke den faglige bemanningen, noe som vil gjøre det enklere å drive med målrettet veiledning og informasjonsarbeid overfor aktørene i dagligvarebransjen.

Konkurransetilsynet har over lang tid hatt stor oppmerksomhet om konkurranseforholdene i dagligvarebransjen. Tilsynet leverte blant annet en dagligvarerapport 14. desember 2022, som gir en god oversikt over tilsynets arbeid med konkurranseforholdene i dagligvare-

bransjen. Rapporten viser at det er behov for varige gode løsninger der de ulike utfordringene i dagligvarebransjen ses i sammenheng.

Regjeringen er bekymret for den høye prisveksten på mat og dagligvarer. Landbruks- og matministeren og jeg avholdt derfor møter med sentrale dagligvareaktører for å høre mer om årsakene til prisøkningen den 12. januar 2023. Samtidig ble ytterligere tre nye tiltak annonsert:

- Marginstudie
Det finnes i dag eksempler på at prisveksten på enkelte matvarer er høyere ut til forbruker enn ut fra produsent eller leverandør. Studien skal undersøke hvilke marginer de ulike delene av verdikjeden for dagligvarer har.
- Undersøkelse av prissignalisering
Konkurransetilsynet får i oppgave av regjeringen om å se nærmere på konsekvensene av dagligvareaktørenes prissignalisering.
- Utredning av prisdannelse i dagligvarebransjen
Dagligvareaktørene forhandler om innkjøpspriser to ganger i året med virkning fra 1. februar og 1. juli, kalt «prisvinduer». Utredningen skal gi kunnskap om hvordan måten aktørene forhandler på kan ha konsekvenser for prisdannelsen, og foreslå mulige tiltak.

Konkurransetilsynet utfordringene i dagligvarebransjen er komplekse, og jeg er opptatt av at det gjøres grundige vurderinger, slik at vi finner gode tiltak som bidrar til tøff konkurranse til det beste for forbrukerne. Jeg er glad at det er en bred tverrpolitisk interesse for å styrke konkurransen i dagligvarebransjen, og jeg ser fram til videre samarbeid med Stortinget om saken.

SPØRSMÅL NR. 965

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 18. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva er UDI sine kostnadene ved en tilbakekallssak (både tilbakekall av oppholdstillatelse og statsborgerskap)?

BEGRUNNELSE:

De siste årene har saker om tilbakekall av oppholdstillatelse/statsborgerskap og utvisning blitt prioritert i utlendingsforvaltningen. Dette er også presisert i departementets tildelingsbrev for 2022. UDI har selv foreslått å henlegge tilbakekallelssaker som ble opprettet i 2018

eller tidligere, men ikke fått støtte i departementet for dette. Ressursbruken i disse sakene er en prioritering og vil antakeligvis gå på bekostning av andre saksfelt, det er derfor av interesse å vite hva ressursbruken er i en tilbakekallelssak, både når det gjelder oppholdstillatelse og statsborgerskap.

Svar:

Tilbakekallssaker er blant de mest ressurskrevende sakene Utlendingsdirektoratet (UDI) behandler. Ressursbruken

per sak vil imidlertid variere betydelig, både mellom ulike porteføljer og ved behandling av enkeltsaker innen en portefølje. Gjennomsnittsbetraktninger viser utgifter per sak på mellom 25 000 og 60 000 kroner i UDI. I disse utgiftene ligger årsverkskostnaden for en saksbehandler, inkludert overhead. Dette er ikke en fullkostberegning,

men utgiften UDI legger til grunn når de skal beregne hva det koster å behandle flere eller færre av denne typen saker. Saksbehandlingsutgifter i øvrige deler av utlendingsforvaltningen, som også kan være betydelige, kommer i tillegg. Dette gjelder spesielt Utlendingsnemnda (UNE) og politiet.

SPØRSMÅL NR. 966

Innlevert 11. januar 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 19. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva er status på arbeidet med å overføre helsetjenesten på Trandum til Ullensaker og Hurdal kommuner?

BEGRUNNELSE:

I revidert nasjonalbudsjett 2022 ble det vedtatt at helsetjenesten på Trandum skulle legges til den kommunale helsetjenesten. Det ble satt en frist til 1 juli 2023, og det er derfor av interesse å høre hvordan dette arbeidet forløper og status når det er få måneder igjen til iverksettelsesfristen.

Svar:

Regjeringen er godt i gang med arbeidet med å legge helsetjenesten ved Politiets utlendingsinternat Trandum inn

under den offentlige helsetjenesten. Den midlertidige løsningen for 2023 er allerede på plass da politiet har inngått kontrakt med et firma som sikrer et forsvarlig helsetilbud. På sikt er planen at kommunene Ullensaker og Hurdal skal overta ansvaret for helsetilbudet.

Nye oppgaver til kommunene skal som hovedregel fastsettes i lov. Før den permanente ordningen kan tre i kraft må det således på plass regelverksendringer. Dette arbeidet er det Helse- og omsorgsdepartementet som er hovedansvarlig for.

Det tas sikte på ikrafttredelse av lovendring senest innen 1. januar 2024. Som følge av at det må på plass en lovendring før helsetilbudet for Politiets utlendingsinternat blir offentlig, vil det ikke la seg gjøre å iverksette endringen før dette.

SPØRSMÅL NR. 967

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 18. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

I Prop. 1 S (2022–2023) kan vi lese; «de som kan forventes å ha store inntekter som følge av høye strømpriser i år og neste år utover det som må sies å være normal fortjeneste, må dele noe av de ekstraordinære inntektene med felless-

kapet. Dette gjelder også flere kommuner og fylkeskommuner, både som eiere av kraftverk og som vertskommunar som er mottakere av konsesjonskraft.»

Vil regjeringa sikre likebehandling av kosesjonskraft kommunane, og korleis vil regjeringa sikre at kommunane får behalde sin normale fortjeneste?

GRUNNGJEVING:

Den 22.12.2022 varsla regjeringa om kommunesektorens trekk i rammetilskot som følgje av kosesjonskraftinntekter. Denne står i stor kontrast til meldinga frå regjeringa 28.09.2022.

Konsekvensen no er at enkelte kommunar kan i teorien få høgare trekk i rammetilskot enn dei totalt har i faktiske kosesjonskraftinntekter.

Det som blir oppfatta som mest urimeleg er at regjeringa tilgodeser kommunar som gir kosesjonskrafta billig til sine innbyggjarar eller næringsliv (i strid med premissane for ordninga), samt kor innbyggjarane i tillegg hentar ut store inntekter i straumstøtte, som andre kommunar skal vere med å finansiere. Enkelte kommunar får 0 eller mindre frådrag i rammetilskotet, mens andre kommunar får eit enno større trekk enn konsekvensen av det som opphaveleg var varsla.

Eit eksempel er Hol kommune. Dei har i sin økonomiplan budsjettert med 180 mill. i kosesjonskraft inntekter, men dei har berre varsla Regjeringa at dei forventar 54 mill. i kosesjonskraft inntekter. Resultat er at dei får inga trekk i rammetilskotet. Eksempelet Masfjorden kommune må ha ein gjennomsnittleg spottpris i 2023 på 3,80 for at regjeringa skal kunne halde sin intensjon om at kommunesektoren skulle få behalde 2/3 av kosesjonskraft inntekta. Fleire kommunar meiner no dei får ein likviditets utfordring, sidan regjeringa legg til grunn at kommunane kan pårekna ein spott/kraftpris på 2 kr i 2023.

Kommunen har også kostnader med uttak av kraft, som med innmatingsavgift og andre kostnader med eit volum på 39,4 GWh utgjør om lag 5 mill. kr. Masfjorden må ha ein pris på kr. 1,35 for å komme i balanse i 2023. Det er verdt å merke seg at for eksempel Masfjorden kommune har aldri oppnådd prisar på sal av kosesjonskrafta på det nivå som regjeringa legg til grunn for 2023 – over kr. 1.20 – som med kostpris for uttak utgjør over kr. 1,35. Når regjeringa legg ein antatt spottpris til grunn, vil det skape betydeleg risiko for kommunane. Kommunane har i praksis ikkje hatt moglegheit til prissikring. Masfjorden kommune gjorde eit forsøk, men det var ingen kjøpar. I praksis vil regjeringa sin handlemåte her skjerma mange kommunar med store kraftinntekter og kosesjonskrafttrettar, ved å la andre kommunar ta belastninga.

Svar:

Dei høge straumprisane gjev kosesjonskrafta ein vesentleg høgare verdi i 2022 og 2023 enn i tidlegare år. I statsbudsjettet anslo regjeringa verdien av kosesjonskrafta i

områda med høge straumprisar til om lag 13 mrd. kroner i 2022 og 11 mrd. kroner i 2023, opp frå 4 mrd. kroner i 2021. Dette er teoretiske anslag basert på at all kosesjonskraft i desse områda blei seld til spotpris. Trekket svara altså til under ein tredel av denne anslegne teoretiske verdien for alle dei aktuelle kommunane og fylka i sum. Stortinget vedtok ved handsaminga av statsbudsjettet for 2023 eit eittårig trekk i rammetilskotet på til saman 3 mrd. kroner frå kommunar og fylkeskommunar med inntekter frå kosesjonskraft seld i områda med høgast prisar (NO 1, NO 2 og NO 5).

Regjeringa har heile tida vore tydeleg på at dei faktiske inntektene kommunane kan realisere, vil vere noko anna enn denne teoretiske verdien, blant anna som følge av fastprisavtalar eller anna disponering. I statsbudsjettet heitte det blant anna at «kor mykje av den auka verdien som blir realisert i form av auka inntekt i den enkelte kommune og fylkeskommune er samtidig usikkert. Korleis krafta blir disponert og til kva pris den eventuelt blir selt, varierer betydeleg mellom kommunar og fylkeskommunar. Det finst inga samla oversikt over dette». Regjeringa har vore oppteken av at bidraget som kvar enkelt kommune og fylkeskommune skal gje attande til fellesskapet, skal stå i eit rimeleg forhold til dei faktiske inntektene som ein kan realisere. Regjeringa gav derfor kommunane og fylkeskommunane høve til å rapportere inn til departementet innan 1. desember 2022 korleis kosesjonskrafta var disponert.

På bakgrunn av dei rapporterte opplysningane fastsette departementet fordelinga av trekket. Trekket blei sett ut frå kvar enkelt kommune og fylkeskommune sin anslegne verdi av forventa inntekt frå kosesjonskrafta i 2023. I verdsetjinga blei det teke omsyn til inngåtte fastprisavtalar og lokale vedtak om subsidiert straum til innbyggjarar og næringsliv fatta før trekket blei kjent. Anna kosesjonskraft blei verdsett til 200 øre/kWh i 2023, som var lågare enn prisforventningane for dei tre aktuelle prissonene fram mot slutten av desember 2022. Ut frå dette berekna departementet ein gjennomsnittspris for kvar kommune og fylkeskommune.

Departementet såg vidare hen til innslagspunktet for høgprisbidraget frå kraftprodusentane på sal av kraft til ein pris over 70 øre/kWh. I tråd med dette tok fordelinga av trekket utgangspunkt i at det er forventa inntekter over 70 øre/kWh som inngår i grunnlaget for trekket til kvar enkelt kommune og fylkeskommune. Kommunar som på grunn av rapporterte opplysningar om inngåtte fastprisavtalar e.l. ikkje kan realisere ei inntekt over 70 øre/kWh, blir då heller ikkje trekte i rammetilskott.

Eg meiner innretninga av trekket har vore den beste måten å gjere det på, og det ligg også tett opp til ordninga som er innført for kraftselskapa med auka marginalsatt (høgprisbidrag) på inntekter over 70 øre/kWh. Så har eg forståing for at mange kommunar no er bekymra for uvisse rundt kor mykje inntekter kommunane kan realisere. Etter at trekket blei gjort kjent, har både spotprisane

og terminprisane for resten av 2023 gått ned. Gitt dei spotprisane og terminprisane for 2023 som vi ser i desse dagar, så er føresetnadane som trekket bygger på vesentleg endra.

Regjeringa har ved fleire høve sidan ordninga blei kjent understreka at vi vil følge med på utviklinga, og kome attende til saka om nødvendig, dersom til dømes prisane skulle utvikle seg annleis enn anslått.

SPØRSMÅL NR. 968

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvor sikre er egentlig celleprøvene som tilbys kvinner i Norge, og hva vil helseministeren gjøre for å implementere testing som gir tryggere svar og lavere feilmargin?

BEGRUNNELSE:

TV2 fortalte nylig historien om Maren som er dødssyk med livmorhalskreft. Kvinner i Norge tilbys livmorhalsprøve, en celleprøve som skal fange opp celleforandringer, som et tiltak for å forebygge slike krefttilfeller. Maren Walvik Johansen er en av dem som har tatt celleprøven jevnlig for å ha mulighet til å fange opp kreft på et tidlig stadie. Hennes prøve viste tilsynelatende ingen forandringer. Likevel hadde hun kreft. Overlege Sveinung Sørbye ved Universitetssykehuset i Nord Norge er en av landets fremste eksperter på livmorhalskreft. Han sier til TV2 at det er vanskelig å se hva som er farlige celleforandringer, fordi prøvene fra kvinner mellom 25 og 34 i hovedsak vurderes med mikroskop. Videre forteller han at vi vet at halvparten av alle kvinnene med høygradige forstadier får beskjed om at celleprøven er normal, og det er ikke godt nok.

Kvinner som følger screeningprogrammet forventer at celleforandringer skal avdekkes. Når dette ikke skjer, kan det gi en falsk trygghet. Risikoen er at kvinner som burde oppsøkt helsevesenet, ikke gjør det fordi de føler seg ivaretatt med celleprøven.

Kvinnehelse er et område som har blitt nedprioritert over mange år. Dette er nok et eksempel. Og det er svært alvorlig. Det finnes andre metoder for å oppdage celleforandringer og livmorhalskreft. Rødt lurer på hva som gjøres på dette feltet.

Svar:

Livmorhalsprogrammet inkluderer kvinner i alderen 25-69 år. Det redder minst 700 kvinner i Norge fra å få

livmorhalskreft hvert år. Frem til 2022 har anbefalingen vært cytologi (celleprøve) hvert tredje år for kvinner i alderen 25 til 33 år og HPV-test hvert femte år for kvinner i alderen 34 til 69 år. Styringsgruppen for screeningprogrammene har nylig besluttet at fra 1. januar 2023 skal HPV-test innføres for kvinner i aldersgruppen 30-33 år, og fra 1.juli 2023 skal det innføres for kvinner i aldersgruppen 25-29 år.

Screening med cytologi kan avdekke celleforandringer slik at disse kan fjernes. HPV-test avdekker om man har viruset HPV eller ikke. For kvinner i alderen 34-69 år ble HPV-test innført fra 2019 til 2022.

Risikoen for å utvikle livmorhalskreft reduseres betraktelig når en deltar i livmorhals-programmet som anbefalt. Etter at livmorhalsprogrammet ble innført i 1995 har forekomsten av livmorhalskreft i Norge blitt redusert med 27 %.

I livmorhalsprogrammet tas det rundt 90 000 livmorhalsprøver av kvinner i alderen 25-33 år hvert år. De aller fleste av disse kvinnene (ca. 80 000) får helt riktig beskjed om at alt er normalt, og flere tusen alvorlige celleforandringer blir korrekt oppdaget og behandlet. I 2021 ble det avdekket høygradige celleforandringer hos 4 000 kvinner. I samme aldersgruppe ble det avdekket 51 tilfeller av livmorhalskreft i 2021. Av 80 000 kvinner som hvert år får beskjed om at de har hatt en normal prøve, vil det likevel være 8-16 som utvikler livmorhalskreft i løpet av de neste 3,5 årene. I 2021 viser tall fra Kreftregisteret at det var 14 slike tilfeller i denne aldersgruppen, noe som tilsvarer mellom 0,01 til 0,02 prosent.

En HPV-test er mer sensitiv enn cytologi, og det er vurdert at vi ved å innføre HPV-screening i aldersgruppen 25-33 år vil avdekkes flere tilfeller av alvorlige celleforandringer og forstadier til livmorhalskreft. Den største gevinsten ved innføring av tiltaket er at HPV-screening av kvinnene i aldersgruppen 25 til 33 år vil kunne redusere antall krefttilfeller med opp til 44 tilfeller hvert år.

I representantens begrunnelse for spørsmålet vises det til en uttalelse om at halvparten av alle kvinnene med høygradige forstadier får beskjed om at celleprøven er normal. Her er det en misforståelse. Årsrapport fra livmorhalsprogrammet viser at hvert år er det 50-60 tilfeller av livmorhalskreft i aldersgruppen 25-33 år (51 tilfeller i 2021). Av disse kvinnene har ca. halvparten deltatt i screeningprogrammet de siste 3,5 år. For livmorhalsprogrammet er det viktig å forstå hva som har sviktet mtp. de som fikk kreft og har deltatt i screening – altså å forstå hvilken andel av screenede krefttilfeller som likevel får kreft av ulike årsaker. Det er ønskelig å avdekke om det kan være relatert til den første screeningtesten, om det er fordi deltakere ikke møter til oppfølging, om det er tiden det tar for å få oppfølgende undersøkelser, om det er feil ved oppfølgingen eller annet.

I dette tilfelle har media festet seg ved hvilken prosentandel av selve svikten som skyldes normale prøver. Halvparten av krefttilfellene funnet hos disse 25-30 screenede krefttilfellene – (det vil si 14 kvinner i 2021) har hatt oversette prøver, mens den andre halvparten er knyttet til oppfølgingen. Det er denne «halvparten»

som da er blitt feiltolket av media og i sosiale medier. Denne statistikken om hvor i programmet det svikter, er utfordrende å formidle til befolkningen generelt og har dessverre både blitt presentert feil og misforstått.

Det er viktig å få fram overfor befolkningen hvilken risiko det er for at man utvikler kreft til tross for at celleprøven er normal. Dette tallet er på 0,01-0,02 prosent. Av 10 000 kvinner med normale prøver er det altså kun 1 eller 2 som likevel vil utvikle kreft.

Livmorhalsprogrammet informerer om at kvinner som opplever symptomer på celle-forandringer og forstadier til livmorhalskreft, selv om de har deltatt i livmorhalsprogrammet som anbefalt og fått beskjed om normale prøvesvar, bør oppsøke lege. Symptomer kan være uregelmessige blødninger, blødninger etter samleie, vedvarende smerter i underlivet /korsryggen og/eller unormal utflod.

Deltakelse i livmorhalsprogrammet har reddet mange liv. Hvert år er det likevel mange kvinner som ikke bestiller time for å ta celleprøve. Jeg håper at oppmerksomheten rundt dette temaet kan bidra til at enda flere kvinner tester seg.

SPØRSMÅL NR. 969

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 19. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Ønsker regjeringen at det settes ned en felles nordisk forsvarskommisjon når Sverige og Finland blir med i NATO?

BEGRUNNELSE:

De svenske Socialdemokraterna har foreslått en felles nordisk forsvarskommisjon når Sverige og Finland blir medlem i NATO. En slik forsvarskommisjon kunne gitt faglig og demokratisk grunnlag for utarbeidelsen av felles planverk for forsvar av Norden. Venstre mener at et nordisk forsvar med integrerte styrker og delte kapasiteter er den beste måten å sikre den forsvarevnen en trenger for å møte (bl.a.) den russiske trusselen mot NATO. En avveining er at en nordisk forsvarskommisjon ikke må bli et forsinkende ledd, som medfører at man utsetter logiske og effektive grep for integrasjon som haster. Støre uttalte til VG 11.1 at han delte Socialdemokraterna sitt mål, men vi lurte på hvordan regjeringen stiller seg til en felles forsvarskommisjon som virkemiddel.

Svar:

Regjeringen jobber aktivt for et tettere nordisk forsvarssamarbeid i rammen av NATO. Finsk og svensk medlemskap vil styrke NATO på nordflanken og samtidig skape grunnlag for vesentlig tettere sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid mellom de nordiske landene. Samtidig vil dette bygge videre på eksisterende bilateralt, trilateralt og flernasjonalt samarbeid i rammen av Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO).

Regjeringen har satt i gang et arbeid for å kartlegge mulighetsrommet etter at Finland og Sverige blir medlemmer av NATO. Internt i Forsvarsdepartementet (FD) gjøres det allerede vurderinger knyttet til sikkerhetspolitiske konsekvenser, forsvarsplanlegging og kapabilitetssamarbeid, utdanningsamarbeid og materiell- og industrisamarbeid. Det pågår også et arbeid mellom FD og Forsvaret om å vurdere de militærstrategiske og operative konsekvenser for Norge og Forsvaret. Hensikten med dette arbeidet er å danne grunnlag for nasjonale posisjon-

er inn mot prosesser i NATO og i møter med våre fremtidige nordiske allierte.

Norge initierte under formannskapsperioden i NORDEFECO i 2022 et arbeid med å utvikle NORDEFECOs videre innretning i lys av finsk og svensk inntreden i NATO. Dette arbeidet videreføres under svensk formannskap i 2023 med ny visjon for NORDEFECO. Forsvarssjefene i Norge, Danmark, Finland og Sverige har utarbeidet et felles nordisk militærfaglig råd til de nordiske forsvarsministrene. Dette rådet vil også tas videre i nasjonale prosesser og i arbeidet i NORDEFECO.

Jeg har også diskutert finsk og svensk NATO-medlemskap med lederen av Forsvarskommisjonen og dette lig-

ger som et viktig premiss i arbeidet til kommisjonen som etter planen vil legges frem i løpet av våren.

Som jeg har redegjort for arbeider regjeringen aktivt med mulighetsrommet i det nordiske forsvarssamarbeid, også i dialog med de andre nordiske landene, NATO og allierte. Jeg opplever derfor at disse prosessene ivaretar det faglige grunnlaget for fremtidig nordisk forsvarssamarbeid i rammen av NATO på en god måte i dagens situasjon. Hvorvidt det er behov for en egen nordisk forsvarskommisjon når Finland og Sverige blir medlem av NATO er et spørsmål som kan utforskes i dialog med de nye medlemslandene når det blir aktuelt.

SPØRSMÅL NR. 970

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 20. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvilke planer det er for å utbedre drivstofftanken på St. Olavs hospital?

BEGRUNNELSE:

I slutten av 2020 ble det avdekket en svakhet i drivstofftanken som benyttes til helikopterdrift ved St. Olavs hospital. Etter den tid har ikke helikopter som lander på St. Olavs hospital kunnet fylle drivstoff i tilknytning til sykehuset, men måttet benytte Luftambulansens base på Tiller eller Værnes for å fylle drivstoff. Dette kan særlig utgjøre en utfordring for transport mellom de ulike sykehusene i Helse Midt-Norge. Undertegnede ønsker svar på hvilke planer som foreligger for å forbedre situasjonen, og når disse vil følges opp.

Svar:

Det stemmer at anlegget for fylling av drivstoff for helikopter ved St. Olavs Hospital HF ble stengt i august 2020. Helse Midt-Norge RHF har orientert meg om saken. Bakgrunnen for nedstengningen var en omfattende lekkasje fra den nedgravde drivstofftanken som medførte at store mengder drivstoff lekket ut i Nidelva. St. Olavs hospital HF ble gitt pålegg fra Kystverket om raskt å finne avbøtende tiltak og fjerne forurenset masse.

Det har også tidligere vært hendelser både i 2011 og i 2015 med lekkasje fra samme tank. Etter hendelsen i 2015 ble St. Olavs Hospital HF ilagt foretaksstraff i form av bot.

En tilstandsrapport utarbeidet av ekstern konsulent har konkludert med at utformingen av tankanlegget ikke er gunstig med hensyn til å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot uhell og ulykker. Alt dette tyder på at den eksisterende løsningen ikke bør brukes videre.

En reetablering av drivstoffanlegget ved St. Olavs hospital forutsetter at det etableres et nytt tank- og røranlegg på en egnet plass, og at hele rørsystemet må utbedres. Sykehuset har gjennomført risikovurderinger både for å utrede beredskapsperspektivet og HMS-perspektivet. Manglende mulighet for fylling av drivstoff ved sykehuset medfører ekstra tidsbruk for helikoptre som leverer pasienter ved sykehuset, ved at fylling av drivstoff må skje andre steder som for eksempel på Værnes. Dette medfører ekstra tidsbruk som får negativ innvirkning på beredskap og tjenestetid. Det er spesielt utfordrende for de basene som har lengst flyavstand for levering til St. Olavs hospital, og det er derfor viktig at det kommer på plass en ny løsning for fylling av drivstoff ved sykehuset.

Arbeidet med ny løsning er i gang. Helse Midt-Norge RHF har informert meg om at det er gjennomført risikovurdering av både anleggs- og driftsfase for reetablering av drivstoffanlegget. Helse Midt-Norge RHF og St. Olavs Hospital HF har en pågående dialog om fremdrift for reetablering av anlegg for drivstoffylling ved helikopterlandingsplassen, og valg av detaljutforming.

SPØRSMÅL NR. 971**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Er det riktig at et antall russiske fiskefartøy over 500 bruttotonn ikke har vært kontrollert av norske myndigheter ved anløp til norsk havn etter 14. oktober, og hvis dette stemmer, hvordan mener utenriksministeren dette samsvarer med regjeringens klare utsagn om at alle russiske fiskefartøy over 500 bruttotonn skal kontrolleres?

BEGRUNNELSE:

14. oktober i fjor ble det særnorske unntaket fra havneforbudet for russiske fiskefartøy over 500 bruttotonn innskjerpet, og fartøyene kan nå kun anløpe havnene i Tromsø, Kirkenes og Båtsfjord. Regjeringen understreket i en pressemelding at:

«Innstramningen innebærer at alle russiske fiskefartøy over 500 bruttotonn skal kontrolleres».

I samme pressemelding understreket utenriksministeren at:

«Vi ønsker ikke at norske havner og Norge blir et transitland for å frakte varer ulovlig til Russland. Derfor strammer vi inn og øker kontrollen med russiske fiskefartøy. Vi vil om nødvendig iverksette enda strengere tiltak».

En vesentlig forutsetning for støtte til det særnorske unntaket fra havneforbudet, er at det føres reell og faktisk kontroll med alle fartøy.

Utenriksministeren understreket også i pressekonferansen 6. oktober at alle russiske fiskefartøy som anløper de tre havnene, skal kontrolleres.

Ifølge flere medier skal russiske fiskefartøy i perioden etter 14. oktober ha ankommet og senere forlatt norsk havn uten å ha vært kontrollert av norske myndigheter.

Det skal ifølge NRK og the Barents Observer konkret være opp mot ti prosent av de russiske fiskefartøyene som har anløpt Båtsfjord etter at innstramningene i regelverket ble iverksatt 14. oktober som ikke har vært kontrollert av norske myndigheter.

At russiske fiskefartøy ikke kontrolleres av norske myndigheter utgjør ikke bare en fare for den nasjonale sikkerheten, med tanke på den alvorlige etterretningstrusselen mot Norge og den forhøyede militære beredskapen. Manglende kontroll gir også stor fare for omgåelse av eksportkontrollregelverket og sanksjonsregimet som er innført for å motvirke den brutale russiske krigføringen i Ukraina. Etter innføring av stadig strengere sanksjoner, har Russland nå intensivert jakten på utstyr, komponenter, deler, råvarer og elektronikk til militær bruk i kri-

gen. Dette finnes ofte i produkter som vanligvis anvendes sivilt. Dersom regjeringen bevisst legger opp til en praksis der nærmere en tidel av de russiske fartøyene som har lagt til kai i Båtsfjord etter 14. oktober ikke har vært kontrollert av norske myndigheter, kan vi risikere at regelverket omgås, i verste fall i betydelig omfang, og at norske varer smugles tilbake til Russland for å brukes i krigen i Ukraina.

Svar:

For å unngå at russiske fiskefartøy benyttes til omgåelse av regelverket for eksportkontroll og sanksjonsregelverket er regjeringens ambisjon er at samtlige russiske fiskefartøy skal bli fysisk kontrollert. Tolletaten har fått i oppdrag å føre kontroll med russiske fiskefartøy med sikte på at alle russiske fiskefartøy blir underlagt en fysisk kontrollhandling, i tillegg til øvrig dokument- og analysebasert kontrollvirksomhet. Jeg vil framheve at dette, så vidt jeg er kjent med, er første gang Tolletaten har fått et oppdrag med sikte på 100 prosent kontrollgrad i en kategori. Det er svært vanskelig og ressurskrevende å opprettholde 100 prosent kontrolldekning over tid, og dette er tatt høyde for i oppdragsformuleringen. Regjeringens intensjon er klart at samtlige fiskefartøy skal bli fysisk kontrollert, og tiltaket sender et tydelig signal om at russiske fiskefartøy må regne med å bli fysisk kontrollert av Tolletaten før avreise.

Fra iverksettelsesdato 6. oktober 2022 til 16. januar 2023 har til sammen 147 russiske fiskefartøy forlatt havnene Tromsø (34 avganger), Båtsfjord (35 avganger) og Kirkenes (78 avganger). Tolletaten oppgir at av disse 147 fartøyene har 139 fartøy blitt underlagt en fysisk kontrollhandling før avgang. Dette tilsvarer en samlet kontrolldekning på 95 prosent. De åtte fartøyene som ikke har blitt fysisk kontrollert fordeler seg på tre fartøy i Tromsø, ett fartøy i Båtsfjord og fire fartøy i Kirkenes. For Båtsfjord er kontrolldekningen for øvrig 97 prosent.

For å unngå at russiske fiskefartøy frakter varer ulovlig ut av Norge, og videre til Russland, er det viktig at fysisk kontroll skjer så tett opp til avreisetidspunkt som mulig. Da vil det imidlertid alltid være en risiko for at det kan oppstå uforutsette hendelser som gjør at Tolletaten ikke får gjennomført en planlagt fysisk kontroll. Manglende fysisk kontroll skyldes i seks av de åtte tilfellene av manglende fysisk kontroll at fiskefartøyene endret avreisetidspunkt kort tid før avreise. Det har derfor vært nødvendig å stramme inn praksis slik at kravene etterleves og endringer i seilingsplaner meldes i rimelig tid i forkant, slik

at Tolletaten rekker å gjennomføre kontrollen før avgang. Det forekom også to ganger i oppstartsfasen av oppdrag-

et at fiskefartøy ikke ble kontrollert på grunn av begrensninger i tilgjengelig personell.

Jeg viser for øvrig også til mitt svar på spørsmål nr. 975.

SPØRSMÅL NR. 972

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 20. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Mener statsråden at det på nåværende er en overdekning, underdekning eller "sånn passe" dekning av private barnehagers pensjonsutgifter gjennom pensjonstilskuddet, i lys av at PBL sine oversikter viser at 838 av 1658 (over 50 prosent) av private barnehager ikke fikk dekket sine faktiske tariffestede pensjonsutgifter til ansatte i 2022?

BEGRUNNELSE:

I gårsdagens spørretime uttalte kunnskapsministeren blant annet følgende i den ordinære spørretimen på et spørsmål fra meg rundt pensjonstilskuddet til private barnehager, og hvor hun (går jeg ut i fra) refererte til pensjonstilskuddene til private barnehager:

"Det er et problem for alle som er opptatt av god velferd og at skattepengene våre brukes på en god måte, at det har vært overdekning mange steder."

Svar:

I statsbudsjettet for 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager nedjustert fra 13 til 10 prosent. Samtidig ble det innført en overgangsordning for enkeltstående barnehager fordi disse har mindre handlingsrom til å tilpasse seg inntektsbortfall. Formålet med endringen var at pensjonstilskuddet skulle bli mer målrettet og i tråd med barnehagenes faktiske utgifter. 90 prosent av barnehagene fikk mer i pensjonstilskudd enn de faktisk brukte på pensjon før påslaget ble redusert.

Samtidig er det en forventet effekt av nedjusteringen at flere barnehager ikke får dekket pensjonsutgiftene gjennom påslaget. Disse barnehagene har mulighet til å få dekket utgiftene etter søknad dersom de har en pensjonsavtale som er inngått før 1. januar 2019. Barnehagene kan få dekket utgifter opp til det som kommunale barnehager i samme kommune selv har i pensjonsutgifter.

Basert på informasjonen vi har på nåværende tidspunkt, mener jeg vurderingene vi gjorde da vi foreslo å nedjustere påslaget står seg godt. Det er vanskelig for meg å ta stilling til tallene fra PBL som representanten viser til. Som jeg beskrev i spørretimen forrige uke, vil regnskapene for 2022 som private barnehager rapporterer inn til Utdanningsdirektoratet bli tilgjengelige til høsten. Da vil vi få et bedre grunnlag for å vurdere hvor godt pensjonstilskuddet har truffet i 2022.

Jeg vil samtidig vise til at pensjonstilskuddet for 2022 tar utgangspunkt i regnskapstall for 2020, som på flere måter var et spesielt år. Mange av barnehagene som er tilknyttet PBL inngikk fra 2020 en ny pensjonsavtale. Vi vet at mange kommuner har vurdert at denne avtalen ikke omfattes av søknadsordningen for barnehager med høye pensjonsutgifter, siden de mener avtalen er inngått etter skjæringstidspunktet 1. januar 2019. Videre var det mange barnehager som hadde ekstraordinære engangsutgifter i 2020 i forbindelse med den nye avtalen. I tillegg hadde kommunene lave utgifter til pensjon som følge av ny offentlig pensjonsreform, som innebærer at det øvre taket for hva private barnehager kan få dekket har vært lavere enn tidligere i mange kommuner. Kommunenes pensjonsutgifter har økt i 2021. Det betyr at den øvre grensen for å få dekket utgifter gjennom søknadsordningen vil være høyere fra 2023.

Regjeringen er i gang med en større gjennomgang av finansieringssystemet for private barnehager. I dette arbeidet vil det være naturlig å blant annet å se nærmere på hvordan private barnehager blir kompensert for pensjonsutgifter. Gjennomgangen av regelverket skal være klar innen utgangen av 2023.

SPØRSMÅL NR. 973**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 20. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Er det riktig forstått at ansatte i private barnehager (med bakgrunn i Utdanningsdirektoratets brev av 09.01 til PBL) risikerer at barnehagene som de jobber i ikke får kompensert deres faktiske reelle tariff-festede pensjonsutgifter dersom de ansatte følger statsrådets råd gjengitt ovenfor og forhandler frem en ny avtale, fordi en slik avtale vil være inngått etter 1. januar 2019 og flere kommuner dermed mener at de ikke er i posisjon til å søke om noe dekning utover pensjonstilskuddet?

BEGRUNNELSE:

På et spørsmål fra meg i gårsdagens ordinære spørretime svarte statsråden blant annet:

“Til spørsmålet på om hva jeg vil anbefale de som jobber i de private barnehagene, så tror jeg bare jeg vil nøye meg med å si at jeg anbefaler de å gjøre akkurat det de gjorde, nemlig å stå på krav, forhandle frem en ny god pensjonsavtale, en avtale som er inngått etter at statsbudsjettet er lagt frem, men som likevel barnehagene mente det var mulig å betale for. Sånn sørger vi for gode arbeidsvilkår og sånn sørger vi for trygge arbeidsplasser.”

Svar:

I statsbudsjettet for 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager nedjustert fra 13 til 10 prosent. Samtidig ble det innført en overgangsordning for enkeltstående barnehager fordi disse har mindre handlingsrom til å tilpasse seg et inntektsbortfall. Formålet med endringen var at pensjonstilskuddet skulle bli mer målrettet og i tråd med barnehagenes faktiske utgifter. 90 prosent av barnehagene fikk mer i pensjonstilskudd enn de faktisk brukte på pensjon før påslaget ble redusert.

Barnehager som ikke får dekket pensjonsutgiftene sine gjennom påslaget, kan etter søknad få dekket utgifter oppad begrenset til kommunens egne pensjonsutgifter. Forutsetningen for å være omfattet søknadsordningen er at barnehagen har en pensjonsavtale som er inngått før 1. januar 2019. Skjæringspunktet for avtaler som omfattes av søknadsordningen ble foreslått av den forrige regjeringen da den i 2019 sendte på høring et forslag om å nedjustere påslaget. Tidspunktet ble valgt slik at barnehager som hadde inngått nye pensjonsavtaler med utgangspunkt i det tidligere regelverket fortsatt skulle få dekket sine pens-

jonsutgifter. Samtidig skulle det ikke være mulig å tilpasse seg nytt regelverk ved å inngå nye pensjonsavtaler og få kostnadene dekket av staten.

Jeg har fått innspill om at det er uklart om den nye pensjonsavtalen til PBL faller inn under søknadsordningen for barnehager med høye pensjonsutgifter, fordi den er inngått etter 1. januar 2019. Utdanningsdirektoratet har nylig gjort en vurdering av avtalen på bakgrunn av en henvendelse fra PBL. Direktoratet ønsker ikke å uttale seg om avtalen på generelt grunnlag, og mener det må gjøres en konkret vurdering i kommunene av hver enkelt søknad.

Jeg vil samtidig vise til at PBL visste at forrige regjering hadde sendt på høring et forslag om å nedjustere påslaget og innføre et nytt skjæringsstidspunkt for søknadsordningen, da de etter flere år med forhandlinger inngikk en ny pensjonsavtale med de ansatte høsten 2019. Det må derfor legges til grunn at den nye avtalen ble fremforhandlet innenfor rammene av forventede endringer i tilskuddsregelverket.

I fjor høst streiket ansatte i private barnehager fordi de mente at PBL hadde gått tilbake på tidligere løfter. Utfallet av streiken ble som kjent en enighet om en ny pensjonsløsning. Denne løsningen ble fremforhandlet innenfor rammene av gjeldende søknadsordning og pensjonspåslag på 10 prosent. PBL har selv uttalt at det er en avtale som barnehagene har økonomi til å bære.

Som jeg beskrev i spørretimen forrige uke, vil regnskapene for 2022 som private barnehager rapporterer inn til Utdanningsdirektoratet bli tilgjengelige til høsten. Da vil vi få et bedre grunnlag for å vurdere hvor godt pensjonstilskuddet har truffet i 2022.

Regjeringen er i gang med en større gjennomgang av finansieringssystemet for private barnehager. I dette arbeidet ser vi nærmere på hvordan private barnehager blir kompensert for pensjonsutgifter. Gjennomgangen av regelverket skal være klar innen utgangen av 2023.

SPØRSMÅL NR. 974**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Sigbjørn Framnes****Besvart 19. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Vil ministeren sørge for at statsforvaltaren er positiv til at byggegrensa vert lagt i grensa mellom sjø og land, eller vert satt i grensa mellom reguleringsføre mål bustad og andre reguleringsføre mål, der det allereie er utbygd mot sjø i sone 3?

GRUNNGJEVING:

Sunnhordland består av øyer og kommuner med lang strandlinje, Sunnhordland ligg i sone 3 i retningslinjer for strandsone.

Fleire av kommunane i Sunnhordland arbeidar for tida med ny kommuneplan. I dette arbeidet er byggegrensing mot sjø viktig å få på plass for dei eigedommane som ligg innafor 100-metersbeltet. Om ein skal til med mindre tiltak som leveggar, terrasse og så vidare, krevs det dispensasjon der dette skal oppførast nærare sjø enn byggegrensa. Dette medfører ekstra byråkrati og gjer det ekstra vanskeleg å ha eigedom mot sjø. Om byggegrensa vert satt i grensa mellom sjø og land, eller vert satt i grensa mellom reguleringsføre mål bustad og andre reguleringsføre mål, vil det vera PBL sine bestemmelsar som gjeld, utan krav til dispensasjon i mindre byggesaker.

Svar:

Kommunane har som lokal planstyresmakt ansvar for å utarbeide og vedta arealdelen til kommuneplanen i samsvar med krava i plan- og bygningslova og innanfor rammene av nasjonal politikk. I planprosessane skal for-

holdet mellom lokale, regionale og nasjonale interesser klargjerast og vegast mot kvarandre. Dette arbeidet må skje i dialog mellom kommunane, fylkeskommunane og statlege sektorstyresmakter.

Statsforvaltarane skal følgje opp den nasjonale politikken på dei områda dei har fått ansvar, og i samsvar med mellom anna lov, forskrift, retningslinjer, rundskriv og stortingsvedtak. Eg kan ikkje gå inn i konkrete saker som departementet ikkje har til handsaming. Eg vil først ta stilling til saka dersom den går til departementet for endeleg avgjerd. Det kan skje dersom ei statleg fagstyresmakt har fremja motsegn til ein kommunal arealplan, og ikkje kjem til semje med kommunen om ei løysing. Eg har allereie gjeve statsforvaltarane tydelege signal om at lokaldemokratiet skal ha stor vekt i plansaker, og at motsegn berre skal nyttast når det er naudsynt for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Dei har òg fått beskjed om å ha ein god dialog med kommunane i plansaker, og formidle nasjonal politikk så tidleg i planprosessen som mogleg. Statlege planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsona langs sjøen blei reviderte i 2021. I prop. 1 S (2022–2023) frå Kommunal- og distriktsdepartementet heiter det at «regjeringa vil sikre ein meir differensiert forvaltning av strandsona.» I tråd med dette og gjeldande retningslinjer, skal kommunar i spreiddbygde strøk med lite utbyggingspress (sone 3 og delar av sone 2) få auka handlingsrom. I retningslinjene er det gjeve klare føringar for fastsetjing av byggjegrensar mot sjø. Eg forventar at både kommunane og statsforvaltaren følgjer opp retningslinjene.

SPØRSMÅL NR. 975**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Har regjeringa gitt Tolletaten en oppdragsformulering i strid med den uttalte intensjonen om å kontrollere samtlige fartøy, og hvis dette stemmer, hvorfor har ikke stats-

råden gitt Tolletaten et oppdrag som innebærer kontroll av samtlige russiske fiskefartøy på over 500 bruttotonn?

BEGRUNNELSE:

14. oktober i fjor ble det særnorske unntaket fra havneforbudet for russiske fiskefartøy over 500 bruttotonn innskjerpet, og fartøyene kan nå kun anløpe havnene i Tromsø, Kirkenes og Båtsfjord. Regjeringen understreket i en pressemelding at:

«Innstramningen innebærer at alle russiske fiskefartøy over 500 bruttotonn skal kontrolleres».

I samme pressemelding understreket utenriksministeren at:

«Vi ønsker ikke at norske havner og Norge blir et transitland for å frakte varer ulovlig til Russland. Derfor strammer vi inn og øker kontrollen med russiske fiskefartøy. Vi vil om nødvendig iverksette enda strengere tiltak».

En vesentlig forutsetning for støtte til det særnorske unntaket fra havneforbudet, er at det føres reell og faktisk kontroll med alle fartøy.

Utenriksministeren understreket også i pressekonferansen 6. oktober at alle russiske fiskefartøy som anløper de tre havnene, skal kontrolleres.

Ifølge flere medier skal russiske fiskefartøy i perioden etter 14. oktober ha ankommet og senere forlatt norsk havn uten å ha vært kontrollert av norske myndigheter.

Det skal ifølge NRK og the Barents Observer konkret være opp mot ti prosent av de russiske fiskefartøyene som har anløpt Båtsfjord etter at innstrammingene i regelverket ble iverksatt 14. oktober som ikke har vært kontrollert av norske myndigheter.

Ifølge NRK (25.11.22) oppgir tolldirektør Øystein Børmer at over 90 prosent av de russiske fiskefartøyene er kontrollert «siden innsatsen ble intensivert i oktober.»

Børmer skriver ifølge NRK at når kontrollandelen ikke når opp til 100 prosent, «er det en usikkerhet det er tatt høyde for i oppdragsformuleringen».

Svar:

For å unngå at russiske fiskefartøy benyttes til omgåelse av regelverket for eksportkontroll og sanksjonsregelverket er regjeringens ambisjon er at samtlige russiske fiskefartøy skal bli fysisk kontrollert. Tolletaten har fått i oppdrag å føre kontroll med russiske fiskefartøy med sikte på at alle russiske fiskefartøy blir underlagt en fysisk kontrollhandling, i tillegg til øvrig dokument- og analysebasert kontrollvirksomhet. Jeg vil framheve at dette, så vidt jeg er kjent med, er første gang Tolletaten har fått et oppdrag med sikte på 100 prosent kontrollgrad i en kategori. Det er svært vanskelig og ressurskrevende å opprettholde 100 prosent kontrolldekning over tid, og dette er tatt høyde for i oppdragsformuleringen. Regjeringens intensjon er klart at samtlige fiskefartøy skal bli fysisk kontrollert, og tiltaket sender et tydelig signal om at russiske fiskefartøy må regne med fysisk kontroll av Tolletaten før avreise.

Fra iverksettelsesdato 6. oktober 2022 til 16. januar 2023 har til sammen 147 russiske fiskefartøy forlatt havnene Tromsø (34 avganger), Båtsfjord (35 avganger) og Kirkenes (78 avganger). Tolletaten oppgir at av disse 147 fartøyene har 139 fartøy blitt underlagt en fysisk kontrollhandling før avgang. Dette tilsvarer en samlet kontrolldekning på 95 prosent. De åtte fartøyene som ikke har blitt fysisk kontrollert fordeler seg på tre fartøy i Tromsø, ett fartøy i Båtsfjord og fire fartøy i Kirkenes. For Båtsfjord er kontrolldekningen for øvrig 97 prosent.

For å unngå at russiske fiskefartøy frakter varer ulovlig ut av Norge og videre til Russland, er det viktig at fysisk kontroll skjer så tett opp til avreisetidspunkt som mulig. Da vil det imidlertid alltid være en risiko for at det kan oppstå uforutsette hendelser som gjør at Tolletaten ikke får gjennomført en planlagt fysisk kontroll. Manglende fysisk kontroll skyldes i seks av de åtte tilfellene av manglende fysisk kontroll at fiskefartøyene endret avreisetidspunkt kort tid før avreise. Det har derfor vært nødvendig å stramme inn praksis slik at kravene etterleves og endringer i seilingsplaner meldes i rimelig tid i forkant, slik at Tolletaten rekker å gjennomføre kontrollen før avgang. Det forekom også to ganger i oppstartsfasen av oppdraget at fiskefartøy ikke ble kontrollert på grunn av begrensninger i tilgjengelig personell.

Jeg viser for øvrig også til mitt svar på spørsmål nr. 971.

SPØRSMÅL NR. 976**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 19. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvorvidt trepartsavtalen mellom Norge, Afghanistan og UNHCR kan anses som gyldig, når Taliban ikke etterlever Bonn-avtalen av 2001 og UNHCR anmoder land som Norge om å ikke returnere flyktninger tilbake til Afghanistan?

BEGRUNNELSE:

I september viste Justisdepartementet til at Norge har en returavtale med afghanske myndigheter. Avtalen Justisdepartementet viser til er en trepartsavtale om retur mellom Norge, Afghanistan og UNHCR som ble inngått i 2005 og senest oppdatert i 2011. Det «tar i betraktning at avtalen om midlertidige ordninger i Afghanistan i påvente av gjenoppbygging av permanente regjeringsinstitusjoner, som ble undertegnet i regi av De forente nasjoner i Bonn 5. desember 2001 (Bonn-avtalen), har lagt grunnlaget for varig fred, nasjonal enhet, forsoning, og sosial og økonomiske utvikling i Afghanistan». Avtalen hadde videre som formål å legge grunnlag for en nøye samordnet, trinnsvis og human prosess for assistert retur, der frivillighet respekteres som hovedprinsipp og der det tas hensyn til forholdene i Afghanistan, betydningen av trygg, verdig og fremtidsrettet retur.

Justisdepartementets kommunikasjonsavdeling skrev i september at:

«en returavtale er ingen forutsetning for retur, men skal sikre forutsigbarhet og effektive prosedyrer. Dette er en folkerettslig bindende avtale mellom partene, og som andre folkerettslige avtaler gjelder den uavhengig av hvem som sitter med den faktiske makten i landet».

Denne uttalelsen strider i beste tilfelle imot det som Bonn-avtalen legger til grunn. En forutsetning for avtalen var at den afghanske regjeringen er i samsvar med Bonn-avtalen som ble fremforhandlet etter frigjøringen fra Taliban i 2001. Afghanistan skulle under oppsyn av FN demokratiseres og rammene for etablering av en rettsstat og politiske prosesser ble satt. Det skulle etableres en uavhengig domstol, menneskerettighetene skulle få en høy prioritet, krigsforbrytelser skulle prioriteres, militser skulle oppløses og reorganiseres inn i en ny væpnet stryke.

Det som står i Bonn-avtalen er ikke en del av virkeligheten for det afghanske folk i dag. Siden Taliban gjenerobret makten i landet sommeren 2021 har FNs generalforsamling vedtatt en resolusjon som sender en sterk melding til Taliban om at de ikke vil anerkjennes som Afghanistans de facto myndigheter før landet re-

spekteres menneskerettigheter, inkludert for kvinner og minoriteter. UNHCR har gjentatte ganger anmodet medlemslandene om å ikke returnere flyktninger tilbake til Afghanistan før forholdene i landet forbedres.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at afghanere som får innvilget beskyttelse i Norge, ikke vil bli returnert til Afghanistan. Som kjent er det Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som avgjør søknader og klager etter utlendingsloven, og alle asylsøknader blir vurdert konkret og individuelt i lys av oppdatert landinformasjon. Dersom en asylsøker får endelig avslag på sin søknad om opphold i Norge, har personen imidlertid en plikt til å forlate landet innen en satt utreisefrist, enten på egen hånd eller med økonomisk og praktisk assistanse fra norske myndigheter. Dersom returplikten ikke etterleves risikerer personen å bli uttransportert av politiet.

Trepartsavtalen mellom Norge, Afghanistan og UNHCR fra 2005 (fornytt i 2011) er som andre returavtaler ingen forutsetning for retur, men tilrettelegger for effektive returprosedyrer mellom to land. Dette er en folkerettslig bindende avtale mellom partene, og gjelder uavhengig av hvem som sitter med den faktiske makten i landene. Trepartsavtalen vil i utgangspunktet gjelde uavhengig av hvordan Bonn-avtalen etterleves og ligger derfor fortsatt til grunn.

SPØRSMÅL NR. 977**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Hadia Tajik****Besvart 24. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Fins det, eller har statsråden vurdert å utvikla, ein metodikk for å rekne ut dei økonomiske konsekvensane av øydeleggingane klimaendringar gjev?

GRUNNGJEVING:

Det kan vere krevjande å vurdere klimatilpassingstiltak opp mot kvarandre. Allereie er regjeringa i gang med eit viktig arbeid for å rekne ut kva utslepp ulike politiske satsingar og tiltak gjev, slik at ein gradvis kan utvikle metodikk og ny politikk for å realisere klimamåla. Det er kjent at klimaendringane har store negative konsekvensar på alle deler av samfunnet. Det kan likevel vere vanskeleg å fullt ut forstå omfanget av konsekvensane, og kostnadene det inneber for folk og natur. Med eit rekneskap for dei økonomiske konsekvensane av klimaendringar, kan ein betre få grep om dei samfunnsøkonomiske konsekvensane av å setje inn naudsynnte tiltak tidnok - eller for seint.

Svar:

Representanten setter søkelys på et svært viktig tema. Vi vet at klimaendringene vil påvirke mange sektorer, samfunnsområder, natur og norsk økonomi. Når det gjelder anslag på hva klimaendringene vil kunne koste oss i årene framover, fins det per i dag ingen samlet oversikt over alle kostnadene innenfor ulike samfunnsområder, verken knyttet til skader/tap eller utgifter til tilpassingstiltak. Det finnes heller ingen samlet oversikt over ventede kostnader på kommunenivå. Det vi vet er at klimaendringene påvirker alle samfunnsområder, direkte og/eller indirekte, og at kostnadene vi ser allerede i dag er ventet å øke framover.

For å begrense oppvarmingen og skadeomfanget av klimaendringene er vi nødt til å redusere klimagassutslippene raskt. Temperaturen vil fortsette å stige, selv om utslippene slutter i morgen. Klimagasser som CO₂ blir i atmosfæren i mange hundre år. Det vil bli varmere, våtere og villere enn tidligere. Det å kutte utslipp og nå klimamålene vil innebære kostnader. Samtidig vil kostnadene ved å ikke lykkes med omstillingen til lavutslipps-samfunnet kunne være store. Teknologitvillingen og utviklingen i viktige markeder som energimarkedene kan ha mye å si både for effekten av virkemidler og for kostnadene.

Norge har en liten, åpen økonomi og vi er derfor svært avhengige av hva som skjer i verden rundt oss. Klimaen-

dringenes konsekvenser på norsk økonomi kan derfor ikke vurderes bare ved å se til endringer i Norge. Det er også nødvendig å ha et globalt perspektiv. Klimaendringene og global klimapolitikk endrer rammebetingelsene for norsk næringsliv og vil påvirke hvordan vi innretter framtidens arbeidsliv.

Ifølge rapporten Oppdatering av kunnskap om konsekvenser av klimaendringer i Norge av Cicero og Vestlandsforskning (2018), finnes det ingen studier av hva virkningene av klimaendringer vil bli for norsk økonomi som helhet. Det er derimot gjort flere studier for enkelte sektorer og samfunnsområder. I en studie utført av konsultentselskapet COWI Danmark for de to byene Stavanger og Tromsø, fremgår det at byene vil unngå store skadekostnader ved å være føre var. Nettogevinsten ved å investere i tiltakene som må til for å møte et villere, våtere og varmere klima frem mot 2100, er for Stavangers del mer enn 7 milliarder kroner for hele denne perioden. Dette anslaget er basert på de høyeste framskrivningene av klimagassutslipp frem mot 2100. Blant annet er skadekostnadene ved oversvømmelse beregnet til å være nærmere 11 milliarder kroner. Også Menon har i 2022 gjennomført et forprosjekt der de ser på hvordan kost-nytte-analyser kan belyse lønnsomhet i klimatilpassingstiltak.

Klimatilpassing er en sentral og integrert del av arbeidet innenfor flere sektorer. Flere etater benytter standardiserte kost-nytteverktøy for å vurdere sikringstiltak for naturfare for isolerte, akutte hendelser som skred og flom. I rapporten Kost-nytteanalyse av klimatilpassingstiltak. Kartlegging av utvalgte beregningsverktøy pekes det på at verktøyene til NVE og SVV er egnet til å vurdere kost-nytte av sikringstiltak mot naturfarer slik som skred og flom. Verktøyene er derimot ikke egnet til å vurdere kostnaden av konsekvenser av klimaendringene som ikke betraktes som ekstremværhendelser.

Det er metodiske utfordringer knyttet til å gi samlede anslag og regjeringen vil jobbe videre med å styrke kunnskapsgrunnlaget. Regjeringen skal i løpet av året legge fram en ny nasjonal strategi for klimatilpassing, i form av en stortingsmelding. Dette arbeidet vil sette søkelyset på konsekvensene klimaendringene vil ha for Norge og behovet for tiltak for klimatilpassing, både i og på tvers av sektorer. Jeg vil jobbe for å bedre kunnskapen om de økonomiske konsekvensene av klimaendringer slik at vi iverksetter gode tilpassingstiltak.

SPØRSMÅL NR. 978**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 20. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Hvordan sikrer utenriksministeren at norsk pengestøtte til palestinske organisasjoner fremmer en forhandlet tostatsløsning, og er det aktuelt for utenriksministeren å kreve at Norges bistandspartnere til palestinerne kontraktforplikter seg på å støtte en forhandlet tostatsløsning der to stater, Israel og Palestina, lever side om side i fred og sikkerhet innenfor gjensidig anerkjente grenser?

BEGRUNNELSE:

Norge har de siste årene opprettholdt et samlet bistandsnivå til palestinerne på omtrent 800-900 millioner kroner, inkludert støtte til Den palestinske selvstyremyndigheten, sivilsamfunnsorganisasjoner, FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, UNRWA) og andre multilaterale kanaler. Regjeringen skriver følgende i budsjettforslaget for 2023: «Norsk støtte er en del av arbeidet for å fremme en forhandlet tostatsløsning, der Israel og Palestina lever side om side i fred og sikkerhet innenfor gjensidig anerkjente grenser.»

Det er bekymringsfullt at det i en meningsmåling publisert av Palestinian Center for Policy and Survey Research i desember i fjor kommer frem at bare 32 prosent av den palestinske befolkningen støtter en totstatsløsning, mens 66 prosent sier at de er imot. Når respondentene spørres om den mest effektive måten å ende israelsk okkupasjon og bygge en selvstendig stat på, velger bare 21 prosent forhandlinger, mens hele 51 prosent velger væpnet kamp.

Det er rimelig å anta at motstand mot tostatsløsningen og støtte til væpnet kamp er holdninger som også deles av ledere og ansatte i palestinske sivilsamfunnsorganisasjoner som Norge støtter, enten direkte eller via norske bistandspartnere. Det er dermed en risiko for at Norge kan være med på å støtte organisasjoner som jobber stikk i strid med Norges mål for bistanden. For å unngå dette i størst mulig grad bør alle norske bistandskontrakter opp mot palestinerne, både med norske, palestinske og internasjonale aktører, kreve at mottakerorganisasjonene forplikter seg skriftlig på en forhandlet tostatsløsning, der Israel og Palestina lever side og side i fred og sikkerhet innenfor gjensidig anerkjente grenser.

Svar:

Norsk bistand bidrar direkte til målet om en to-statsløsning ved å bygge opp et institusjonelt og økonomisk

fundament for en palestinsk stat. Budsjettstøtten til Den palestinske selvstyremyndigheten (Palestinian Authority, PA) har over tid vært en viktig faktor for myndighetenes evne til å levere et best mulig tjenestetilbud til befolkningen. Norsk bistand bidrar også til bedre tilgang til utdanning og helsetjenester for den palestinske befolkningen. Humanitær bistand støtter opp om bedre levekår for palestinerne i Gaza, sårbare grupper i for eksempel Jordandalen og i flyktningleirene. Støtten til UNRWA gjør at de palestinske flyktingenes grunnleggende behov og rettigheter er best mulig ivaretatt. Gjennom vårt formannskap i giverlandsgruppen for Palestina (Ad Hoc Liaison Committee, AHLC) legger vi til rette for en plattform der partene, sammen med det internasjonale samfunnet, møtes og samarbeider om utvikling av palestinske institusjoner og overføring av myndighet fra Israel til palestinske myndigheter.

Den mangeårige norske støtten til sivilsamfunnet i Palestina er et viktig tillegg til innsatsen for palestinsk statsbygging. Vår støtte til palestinske organisasjoner setter dem bedre i stand til å kreve mer ansvarlige, inkluderende og demokratiske institusjoner og prosesser. Et levende sivilsamfunn er av avgjørende betydning for å ivareta og fremme demokratisk utvikling i Palestina og dermed forbedre rammebetingelsene for en to-statsløsning. Det gis ikke støtte til organisasjoner som oppfordrer til vold eller som fremmer hatefulle ytringer.

Norsk bistand skal bidra til et sivilsamfunn med meningsmangfold. Samtidig vurderes alltid tiltakets relevans for norsk politikk, prioriteringer og planer når vi inngår prosjektsamarbeid med palestinske organisasjoner. Valg av potensielle samarbeidspartnere skjer i tråd med føringer i relevante planverk, deriblant statsbudsjettet. Når vi inngår bistandsavtaler, signerer samarbeidspartnere på en rekke tverrgående betingelser som er utarbeidet for å ivareta nettopp etterlevelse av regelverk og sentrale føringer. Disse vurderingene og rutinene sørger for at de overordnede målene for norsk bistand blir fulgt opp.

Det gjennomføres evalueringer av den norske bistanden til Palestina for å sørge for at den tjener sitt formål. Evalueringer av utvalgte prosjekter og programmer er en integrert del av Utenriksdepartementets og Norads arbeid. I tillegg har Riksrevisjonen foretatt gjennomganger av vår samlede bistand til Palestina.

Det er ingen tvil om at to-statsløsningen er under betydelig press, og at palestinerne kjenner på en håpløshet i en tid med manglende politiske utsikter, økte spenninger, bosetningsutvidelser og vedvarende israelsk okkupasjon.

Vi er tydelige på at en forhandlet to-statsløsning er den beste måten å ivareta sikkerheten og menneskerettighetene til både israelere og palestinere, så vel som begge

folks rettmessige ambisjoner for selvbestemmelse, og at dette fortsatt bør være hovedmålet for den norske bistanden til Palestina.

SPØRSMÅL NR. 979

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg

Besvart 23. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

I 2021 vedtok Stortinget at regjeringen skal sørge for at politiet ikke straffefølger overtredelse av legemiddelloven § 24 første ledd, der overtreder yter assistanse eller tilkaller nødeter i akutte nødsituasjoner, eller der en slik overtredelse avdekkes hos fornærmede ved anmeldelse av andre straffbare forhold.

Er regjeringen sikre på at politiet i dag følger dette vedtaket, og hva gjøres for å informere befolkningen om at det f.eks. alltid skal være trygt å ringe ambulanse i nødsituasjoner, også ved bruk av ulovlige rusmidler?

BEGRUNNELSE:

Når det er mistanke om overdose på ulovlige rusmidler, må det alltid være første prioritet å berge liv og gi helsehjelp.

I en undersøkelse* fra 2021 publisert i Tidsskriftet Den Norske Legeforening oppga 41 % av respondentene som faktisk hadde vært i en rusrelatert akutt medisinsk situasjon at man unnlot å tilkalle ambulanse. Frykt for varsling av politiet var den hyppigst oppgitte årsaken.

Den såkalte "Samaritanerloven" vedtatt i forbindelse med behandling av Rusreformen skulle gjøre det enklere for alle å kontakte ambulanse uten å måtte veie behovet for øyeblikkelig legehjelp opp mot de juridiske konsekvensene.

Likevel ser vi at dødsfall knyttet til ulovlige rusmidler forekommer med vitner eller pårørende til stede uten at 113 ringes: En 16 år gammel gutt døde i april i fjor etter å ha tatt nesten ett gram MDMA. En 27 år gammel mann er dømt for å ha ringt politiet for seint selv om han var til stede og oppga under rettssaken at han var for redd for å få problemer med politiet.

Alle slike tilfeller er ett for mye. Det er viktig at befolkningen føler seg trygg på å tilkalle nødvendig helsehjelp uten å tenke seg om to ganger. Dette må kommuniseres.

*<https://tidsskriftet.no/2021/05/originalartikkel/hjelpesokende-atferd-blant-brukere-av-illegale-rusmidler>

Svar:

Oppfølgingen av Stortingets vedtak 1115 er omtalt i Prop. 1 S (2022-2023) der det blant annet fremgår:

«Vedtaket er fulgt opp. Departementet har vore i dialog med Riksadvokaten, som peikar på at dei resultata Stortinget ønskjer, langt på veg følgjer av eksisterande reglar, føringar og praksis. Riksadvokaten vil klargjere dette for politiet på eigna måte.»

Riksadvokaten har i brev av 15. september 2021 redegjort grundig for regler, føringar og praksis i denne typen saker. Deler av redegjørelsen tatt inn i Prop. 1 S for 2021-2022, under kap. 445. Brevet var tema i møte mellom Riksadvokaten og lederne for landets statsadvokatembeter 3. november 2022 og det ble understreket at påtalemyndigheten skal utvise oppmerksomhet om problematikken og sikre at det ved straffesaksbehandlingen foretas forsvarlige avveiningar.

Jeg har konsultert Helse- og omsorgsdepartementet om helsepersonells taushetsplikt i slike saker. Helsepersonells taushetsplikt er godt kjent i befolkningen. Det følger av helsepersonelloven § 21 at helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell. I Helsedirektoratets kommentarer til bestemmelsen fremkommer det at «formålet med helsepersonells taushetsplikt er å sikre befolkningens tillit til helsepersonell og helse- og omsorgstjenesten slik at personer ikke unnlater å oppsøke hjelp av frykt for at uvedkommende skal få tilgang til opplysninger». En persons bruk av narkotika, enten det er pasienten selv eller den som tilkaller nødetatene, omfattes ikke av helsepersonellens opplysningsplikt til politiet etter helsepersonelloven § 31.

Helse- og omsorgsdepartementet opplyser videre at selv om den som tilkaller hjelp eller yter assistanse ikke faller inn under definisjonen av pasient, er det ikke grunnlag for å tro at helsepersonell på eget initiativ informerer

politiet om at en person som yter bistand eller har tilkalt ambulanse, for eksempel ved en overdosesituasjon, er påvirket av eller kan tenkes å besitte narkotika.

SPØRSMÅL NR. 980

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 17. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hva er Finansdepartementets beregnede provenyeffekt av en slik endring av grunnrenteskatt for eksisterende virksomhet opp mot det som tidligere er blitt kommunisert (Det bes om at svaret oppgis både for 2023, 2024, 2025, samt samlet for perioden fram til sist gitte konsesjon for vindkraft utløper, hvilke forutsetninger som er lagt til grunn bes oppgitt, samt evt. avvik i disse mot departementets tidligere forutsetninger for en samlet provenyeffekt for innføringen av grunnrenteskatt i 2023 på om lag 2,5 mrd. kroner)?

BEGRUNNELSE:

Innføring av grunnrenteskatt for eksisterende virksomhet, og som ikke gir fullt fradrag for reell omsetningsverdi på virksomheten før innføring, representerer i realiteten en konfiskasjon av verdier med tap for eksisterende eiere.

Det er med rette knyttet stor bekymring til at regjeringens forslag representerer introduksjon av en politisk risiko ved investeringer i Norge, og som vi tidligere har vært forskånet for.

I høringsnotatet for innføring av grunnrenteskatt anskueliggjør regjeringen et annet fradraggrunnlag for deler av de eksisterende vindparkene enn det som er blitt kommunisert tidligere. Det er av interesse å vite regjeringens beregnede effekt av en slik endring i den foreslåtte beskatningen.

I høringsnotatet synliggjør regjeringen en modell for fradraggrunnlaget mot grunnrenteskatten for eksisterende vindkraftparker som tidligere er blitt omfattet av 5-års lineær avskrivning. Disse foreslås å bli gitt et fradraggrunnlag som om de hadde vært omfattet av ordinær avskrivning.

Svar:

Finansdepartementet sendte 16. desember på høring et forslag om grunnrenteskatt på landbasert vindkraft, med frist 15. mars. Prinsippet om at fellesskapet skal ha en andel av avkastningen ved utnyttelsen av fellesskapets naturressurser, har tjent Norge godt.

Grunnrenteskatt vil virke nøytralt på fremtidige investeringsbeslutninger i landbasert vindkraft uavhengig av behandlingen av historiske investeringer. Om og i hvor stor grad det skal gis fradrag for historiske investeringer, må først og fremst bygge på rimelighetsbetraktninger. For eksisterende vindkraftverk er det i høringsnotatet foreslått at historiske investeringer skal komme til fradrag gjennom ordinære saldoavskrivninger på gjenstående skattemessige verdier. Med den foreslåtte innretningen av grunnrenteskatten ble provenyet i Prop. 1 LS (2022–2023) Skatter, avgifter og toll 2023 på svært usikkert grunnlag anslått til om lag 2,5 mrd. kroner.

I høringsnotatet har departementet bedt om høringsinstansenes syn på en mulig lempeligere behandling av historiske investeringer, der skattemessig verdi for driftsmidler som er omfattet av de særskilte avskrivningsreglene i stedet beregnes som om de hadde vært avskrevet etter ordinære avskrivningsregler. Det vil i så fall redusere provenyet fra skatten. Provenyeffekten av en slik alternativ behandling er ikke anslått i høringsnotatet.

Forslaget om grunnrenteskatt er nå på høring. Alle som har innspill til forslaget oppfordres til å sende hørings svar. Når høringen er avsluttet, vil regjeringen i lys av høringsinnspillene gjøre en helhetlig vurdering av innretningen på skatten. Regjeringen vil deretter legge frem et endelig forslag for Stortinget, inkludert provenyanslag og vurdering av økonomiske virkninger.

SPØRSMÅL NR. 981**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 20. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen****Spørsmål:**

Hva vil kulturministeren gjøre for å sørge for strømstøtte til idretten generelt og til is-idretter og Vikingskipet spesielt?

BEGRUNNELSE:

Mandag 9/1 hadde Hamar Arbeiderblad en fantastisk førsteside med bilde fra tribuna i Vikingskipet med en jublende gjeng med skøyteentusiaster. Overskriften til bilde var «Idrettsfest i byen». Det var bla EM på skøyter i Vikingskipet. Det var en stor fest som ikke bare var inne i Vikingskipet, men også rundt i hele Hamar sentrum, både dag og natt.

Mens hollandske musikere bidro til musikalsk stemning og stor entusiasme for folk flest som koste seg på byen, så var det norske utøvere som bidro til stor entusiasme og idrettsglede inne i Vikingskipet. Norske skøyteløpere sørget for god stemning og mye jubel da de sikret seg flere medaljer.

Det er ingen tvil om at Vikingskipet er viktig for Hamar og at det bidrar til økt handel, liv og aktivitet i byen. Men Vikingskipet er også viktig for Norge. Vikingskipet er tross alt et nasjonalanlegg for skøyter. Det setter Norge og norsk skøyteidrett på verdenskartet.

Men unødvendig og unaturlig høye strømpriser har skapt stor usikkerhet om fortsatt skøyteaktivitet i Vikingskipet. Dessverre så har manglende strømstøtte fra Ap/Sp regjeringen bidradd til spekulasjoner, usikkerhet og frykt for at forrige helgs EM på skøyter i Vikingskipet ble det siste.

Hamar kommune har hatt flere møter og henvendelser til Ap/Sp regjeringen om hjelp til strømstøtte i Vikingskipet, men foreløpig har det ikke gitt resultater.

Situasjonen i Vikingskipet er dessverre ikke unik. Idretts Norge sliter med store problemer pga. høye strømpriser. Hall etter hall og ishall etter ishall hele Norge rundt har tilsvarende problemer som Vikingskipet. I Innlandet så er det spesielt krevende for Curlinghallen i Stange, Fjellhallen på Gjøvik og Ishockey hallene på Lillehammer.

Pga. at Ap/Sp regjeringen ikke ønsker å bidra med strømstøtte må idrettstilbud reduseres og flere av anleggene vil bli tvunget til å stenge, om de ikke får ekstra økonomisk støtte. Det vil være et stort tap for idretten i Norge. Men den største taperen er barn og unge som driver med idrett rundt omkring i hele landet. Det er rett og slett ikke en rik oljenasjon som Norge verdig at barn og unge ikke

har råd og mulighet til å drive med idrett og spesielt is-idrett.

Svar:

Det er allerede etablert en strømstøtteordning for frivillig sektor, hvor foreninger og idrettslag som er registrert i Frivillighetsregisteret kan søke om støtte. Kultur- og likestillingsdepartementet har ansvaret for denne støtteordningen. Jeg har vært tydelig på at dette vil videreføres så lenge det er behov for det. Regjeringen var tidlig på banen i denne saken, og helt siden desember 2021 har idrettslag og foreninger fått støtte til å dekke en andel av strømråningene sine. I perioden desember 2021 – juni 2023 er det bevilget over 1,3 mrd. kroner til dette formålet. Ordningen for frivillig sektor følger ordningen for husholdninger, og i perioden oktober 2022 – mars 2023 er støttenivået på rekordhøye 90 prosent av gjennomsnittlige strømpriser over 70 øre per kWt. I tillegg er det bevilget 15 mill. kroner for å støtte idrettslag som har hatt vesentlig økte kostnader til gass i 2022. Ingen andre enn idretten får støtte til økte gasskostnader.

Strømutgifter til kommunal eide bygg dekkes ikke av frivilligheten sin ordning. Mens det er som kjent kommunaldepartementet som følger opp kommunal sektor. Det er ikke etablert særskilte strømstøtteordninger til kommuner og verken Frp eller noen andre partier har foreslått støtteordninger til kommunalt eide bygg.

SPØRSMÅL NR. 982**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø****Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hva gjør norske myndigheter for å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering gjennom kunst og tilsvarende verdifulle gjenstander?

BEGRUNNELSE:

Økokrim og andre eksperter på området har tydelig påpekt risikoen for at verdifulle gjenstander brukes i forbindelse med hvitvasking og terrorfinansiering. Kunst, gull, diamanter, antikviteter og vin er noen av mange eksempler. Det som særlig kjennetegner kunst er at verdien er subjektiv. Den har ikke en fast pris, men prisen etter avtale mellom kjøper og selger. Anonymitet og manglende transparens, samt et stort gråmarked, øker attraktiviteten og interessen blant kriminelle aktører.

Svar:

Kunst og andre verdifulle gjenstander kan være attraktivt for hvitvaskingsformål, blant annet fordi det ofte er tale om flyttbare gjenstander som er vanskelige å spore gjennom registre eller serienummer. Taksering av gjen-

standene kan også være utfordrende og gi mulighet for manipulasjon. Det er derfor viktig med regler som kan redusere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering.

Forhandlere av gjenstander er underlagt hvitvaskingslovens forbud mot å motta kontantvederlag på 40 000 kr eller mer. Dette forbudet gjelder også for aktører i kunstbransjen som forhandler kunst og andre gjenstander. Brukthandellova oppstiller i tillegg krav om at handelsvirksomhet med brukte kunstgjenstander og antikviteter ikke kan drives uten løyve fra politiet.

EU vedtok i mai 2018 et endringsdirektiv til fjerde hvitvaskingsdirektiv, direktiv (EU) 2018/843 («femte hvitvaskingsdirektiv»). Endringsdirektivet utvider blant annet hvitvaskingsdirektivets virkeområde til å gjelde enkelte aktører innen kunstbransjen, samt krav om tilsyn med disse. Gjennomføring av direktivets regler i norsk rett vil kreve lovendring, og femte hvitvaskingsdirektiv ble derfor tatt inn i EØS-avtalen 30. april 2020 med forbehold om Stortingets samtykke.

Finansdepartementet forbereder nå nasjonal gjennomføring av EUs femte hvitvaskingsdirektiv på dette området.

SPØRSMÅL NR. 983**Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø****Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hvor mange av arbeidstakerne i Rogaland er omfattet av regjeringens økning i arbeidsgiveravgift, i andel og antall, hva vil den økte avgiften samlet sett utgjøre for bedriftene i Rogaland i inneværende år, og kan statsråden forsikre oss om at avgiftsøkningen blir fjernet i statsbudsjettet for 2024?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen øker skatten på å holde folk i jobb gjennom arbeidsgiveravgiften, for alle inntekter over kroner 750 000.

Høyre har i vårt alternative budsjett foreslått å fjerne økningen.

Jeg ber i denne sammenheng om at departementet etter beste evne, med nødvendige forbehold, gir et anslag for hva regjeringens avgiftsøkning i praksis betyr for Rogalands næringsliv.

Svar:

På bestilling fra Høyres stortingsgruppe publiserte SSB 8. november artikkelen «De fleste jobber i oljeindustrien får økt arbeidsgiveravgift». Artikkelen inneholder en oversikt over hvordan den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønn mv. over 750 000 kroner vil fordele seg på ulike fylker og næringer.

Statistikken viser stor variasjon i hvordan den ekstra arbeidsgiveravgiften slår ut for ulike fylker og næringer. Arbeidsgivere i fylker og næringer der arbeidstakerne har et høyt lønnsnivå, vil betale relativt mer i ekstra arbeidsgiveravgift enn områder med lavt lønnsnivå. SSBs statistikk viser for eksempel at en stor del av provenyet vil komme fra kategorien bergverksdrift og utvinning, som i

stor grad er dominert av olje- og gassnæringen. Ettersom mange arbeidstakere i Rogaland jobber i denne bransjen er det sannsynlig at arbeidsgivere i Rogaland gjennomgående vil betale mer i ekstra arbeidsgiveravgift per sysselsatt enn arbeidsgivere i andre fylker.

Den ekstra arbeidsgiveravgiften er et situasjonstilpasset tiltak begrunnet med det stramme arbeidsmarkedet og behovet for inndekning av ekstraordinært store utgifter i statsbudsjettet for 2023. I tillegg kan den ekstra arbeidsgiveravgiften bidra til sterkere omfordeling av inntekter. I arbeidet med statsbudsjettet for 2024 vil regjeringen vurdere mulig fjerning eller utfasing av den ekstra arbeidsgiveravgiften.

SPØRSMÅL NR. 984

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 20. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å sørge for at alle skal ha lik rett til fritt sykehusvalg slik at man kan velge å få behandling ved det sykehuset som har best kompetanse på pasientens diagnose, uten at dette skal bestemmes av størrelsen på lommeboka?

BEGRUNNELSE:

Ordningen med fritt sykehusvalg er en svært viktig ordning. Den sikrer at pasienter kan velge det sykehuset som har best kompetanse på deres diagnose.

Pasienter som får behandling ved et sykehus som ikke er ved helseforetaket de selv tilhører, betaler høyere egenandel for reise og de får dekket noe av overnatningskostnadene. Dessverre er det slik at mange opplever store ekstrakostnader for å motta behandling. Med de store prisøkningene på varer og tjenester blir det nå enda dyrere for pasienter å motta behandling utenfor sitt eget helseforetak.

Jeg har vært i kontakt med Grethe, som nå må avbryte kreftbehandling/kontroll ved Haukeland sykehus, til tross for at det er der den beste kompetansen for hennes diagnose finnes. Hun skal nå tilbake til eget helseforetak noe som medfører nytt legepersonell, mye papirarbeid og risiko for å havne i helsekø. Alt fordi det rett og slett har blitt for dyrt for henne å benytte seg av fritt sykehusvalg.

Dette bryter med prinsippet om at alle skal ha lik rett til behandling, uavhengig av størrelsen på lommeboka.

Svar:

Pasienter med rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten har rett til å velge behandlingssted. Formålet med retten til valg av behandlingssted er særlig å sikre valgfrihet og medbestemmelse for pasienten, samt å bidra til lik tilgang på helsetjenester. Videre er formålet å bidra til bedre utnyttelse av ressurser og kapasitet i spesialisthelsetjenesten. Pasientene kan velge mellom offentlige behandlingssteder og private virksomheter som har avtale med et regionalt helseforetak. Pasienter kan ha ulike grunner til å velge at de vil motta helsehjelp ved et annet behandlingssted enn sitt nærmeste. Valg av behandlingssted kan f.eks. være knyttet til variasjon i ventetider, nærhet til pårørende, eller til kvaliteter ved tjenestetilbudet ved enkelte behandlingssteder. Jeg vil presisere at alle de regionale helseforetakene har et ansvar for å sørge for nødvendige og forsvarlige spesialisthelsetjenester til innbyggerne i sine regioner. I enkelte tilfeller vil høyspesialiserte tjenester sentraliseres til ett eller to steder i landet.

Utgangspunktet i norsk helse- og omsorgstjeneste er at tjenestene er gratis for innbyggerne. Pasientene må samtidig betale en begrenset egenandel for visse typer tjenester – dette er regulert i en rekke forskrifter. Videre

kan pasienter ha rett til å få dekket utgifter bl.a. knyttet til reiser og overnatting. Nedenfor gis det en omtale av disse refusjonsordningene.

Pasient- og brukerrettighetsloven og pasientreiseforskriften regulerer retten pasienten har til å få stønad til dekning av utgifter i forbindelse med reiser til og fra helsetjenesten. Som hovedregel ytes det stønad til dekning av reise til det nærmeste stedet der helsetjenesten kan gis. Dette gjelder også der nærmeste sted pasienten kan få helsehjelp, er utenfor pasientens helseregion. I disse tilfellene betaler pasienten ordinær egenandel. Pasienten får også stønad til reiser til sykehus innenfor egen helseregion, selv om det ikke er nærmeste sted. Det betales også her kun ordinær egenandel.

Pasienter som benytter retten til valg av behandlingssted og som reiser ut av egen helseregion har rett til å få stønad til dekning av reiseutgifter, men pasienten må i disse tilfellene betale en høyere egenandel.

Pasienter som har rett til å få stønad til dekning av reiseutgifter har også rett til dekning av utgifter til nødvendig overnatting under reisen. Fra 1. januar 2023 dekkes overnatting med kr 655 per døgn. Dette gjelder uavhengig av om pasienten reiser innen eller ut av egen helseregion.

Det å senke egenandelen eller øke satsene til overnatting vil gi økte utgifter for de regionale helseforetakene, og gå på bekostning av behandling av pasienter. Dette reiser spørsmål om riktig prioritering av de ressursene vi har til rådighet i helsetjenesten. Jeg har per i dag ikke planer om å gjøre slike endringer.

SPØRSMÅL NR. 985

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 20. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvilke kommuner og sykehus det er som nå mister sine lovede LIS1-stillinger?

BEGRUNNELSE:

LIS1-stillinger er praksisordningen som alle leger som skal spesialisere seg må gjennom. Fra før har kommuner og sykehus blitt lovet 62 LIS1-stillinger, som de har forberedt seg på å ta imot. Halvparten kom høsten 2022, og de resterende skulle komme våren 2023.

Regjeringen har derimot besluttet å legge ned de 31 LIS1-stillingene som skulle komme våren 2023, og derfor er det nå både kommuner og sykehus som sto klare til å få inn praksisplasser, som ikke får det.

Det er spesielt bekymringsfullt at man halverer antall LIS1-stillinger i en tid der fastlegemangelen er rekordhøy, og øker for hver dag som går.

Noen har allerede fått beskjed om at LIS1-stillingene som de egentlig ble lovet, og som de har forberedt seg på å ta imot, nå ikke kommer likevel.

Jeg ber derfor statsråden om å redegjøre for hvor de 31 LIS1-plassene kuttet, og hvilke kommuner og sykehus som mister sine praksisplasser.

Svar:

Etablering av flere LIS1-stillinger er viktig, men i statsbudsjettet for 2023 valgte vi å prioritere andre tiltak som raskere kan hjelpe på rekrutteringsutfordringene i tjenestene.

Det var utlyst 544 LIS1-stillinger for oppstart i mars 2023. Når 31 ikke blir finansiert, vil antallet som skal besettes være 513. Departementet har bedt Helsedirektoratet informere søkerne, helseregionene og kommunene om endringene.

Helsedirektoratet har oversikt over de 31 LIS1-stillinger som ble fordelt til helseforetakene høsten 2022, og som ikke kan besettes i vår. Fordelingen er som vist i tabellen under:

RHF	Selskapsnavn/avdelingsnavn	An-tall
Helse Vest RHF	Haraldsplass Diakonale Sykehus	1
Helse Vest RHF	Helse Bergen HF	2

Helse Vest RHF	Helse Fonna HF	1
Helse Vest RHF	Helse Førde HF	1
Helse Vest RHF	Helse Stavanger HF	2
Helse Sør-Øst RHF	Ahus - med distrikt Akershus	3
Helse Sør-Øst RHF	Ahus - med distrikt Kongsvinger	1
Helse Sør-Øst RHF	Sykehuset Innlandet HF	2
Helse Sør-Øst RHF	Sykehuset Østfold HF	3
Helse Sør-Øst RHF	Sørlandet sykehus HF	3
Helse Sør-Øst RHF	Vestre Viken HF	3
Helse Nord RHF	Helgelandssykehuset HF - Sandnessjøen	1
Helse Nord RHF	Nordlandssykehuset HF	3
Helse Nord RHF	Universitetssykehuset Nord-Norge HF	2
Helse Midt-Norge RHF	Helse Møre og Romsdal HF - Molde	1
Helse Midt-Norge RHF	Helse Nord-Trøndelag HF - Levanger	1
Helse Midt-Norge RHF	St Olavs Hospital HF	1

Helsedirektoratet opplyser at det ikke er nasjonalt tilgjengelige data som viser fordelingen på sykehusnivå av disse LIS1-stillingene.

Når nye LIS1-stillinger opprettes er det først dialog mellom Helsedirektoratet og de regionale helseforetakene om fordelingen av stillingen, dersom det ikke er gitt spesifikke føringer. Det er de regionale helseforetakene som deretter fordeler stillingene til helseforetakene, som deretter fordeler til de aktuelle sykehusene.

Statsforvalteren samarbeider med koordinatorene i helseforetak og kommuner og sørger for å opprette et tilstrekkelig antall kommunestillinger for LIS1. Legene som ble ansatt i de første 31 LIS1-stillingene hadde oppstart i sykehus høsten 2022. De skal ikke ut i kommunetjeneste før høsten 2023. Helsedirektoratet opplyser at arbeidet med å opprette og fordele kommunestillinger pågår.

SPØRSMÅL NR. 986

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan helse- og omsorgsministeren forsikre Stortinget om at Helse Nord RHF ved gjennomføringen av denne anbudsrunderen ivaretar pasientenes beste og sikrer at samiskspråklige pasienter fortsatt skal få tilrettelagte og dermed likeverdige tjenester?

BEGRUNNELSE:

I følge Altapostens nettavis 12. januar har Helse Nord RHF gjennomført en anbudskonkurranse om avtaler med rehabiliterings- og habiliteringsinstitusjoner i helseregionen og tatt en beslutning som vil få store konsekvenser

for pasientene i den nordlige delen av Helse Nord område.

Det vises i artikkelen til bekymring for at Helse Nord nå tar beslutninger som gjør at pasientene står i fare for å miste sitt rehabiliteringstilbud i Finnmark, og at det vil føre til økt pasienttransport, reisebelastning og dermed økte utgifter, samt avvikling av sterke og kompetente fagmiljøer og tap av arbeidsplasser. Det er også bekymring for hvilke konsekvenser det vil ha for den samiske kompetansen når tilbudet flyttes ut av Finnmark.

Det vises i denne sammenheng til hovedkravet i ILO-konvensjonen nr. 169 artikkel 25 nr. 1 om at urfolk skal gis tilfredsstillende helsetjenester, slik at også ur-

folk kan nyte av best mulig fysisk og mental helsemessig standard.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har i forbindelse med ovennevnte spørsmål bedt Helse Nord RHF om å opplyse denne saken nærmere.

Helse Nord RHF informerer om at de har forutsatt et tjenestekjøp innenfor samme økonomiske budsjettamme som tidligere rehabiliteringsavtaler. Som følge av at flere aktører har satt opp prisene, er samlet volum redusert med ca. 9 %. Samtidig er kravet til kompetanse og bemanning økt, sammenliknet med tidligere avtaler.

Etter evaluering av tilbudene er omfanget av tjenester redusert for Helsepartner Rehabilitering både for lokalisasjon Alta og Skibotn, henholdsvis med 10,9 mill. kr/år og 4,1 mill. kr./år, mens omfanget av tjenestekjøp hos f.eks. ViGØR Rehabiliteringssykehus i Tromsø er økt. Økningen skyldes blant annet økt antall dagopphold, hvor ViGØR er

eneste leverandør av denne typen tjenester i Tromsø-regionen.

I kravspesifikasjonen som ligger til grunn for anskaffelsen informeres det om Helse Nord's særlige ansvar for den samiske befolkningen, og det stilles krav om at tilbyderne skal tilegne seg samisk kulturforståelse og ivareta retten samiske pasienter har til å snakke sitt eget språk. Dette er vektlagt som en del av kvalitetsvurderingen.

Alle leverandørene som er tildelt avtale har dokumentert at de enten har samisktalende personell, samarbeid med SANKS, kurs eller godkjente tolketjenester for at samisk kulturforståelse og språk skal bli ivaretatt.

Avstand til behandlingssted er vurdert i evalueringen. Som følge av vridning i sammensetning av tjenestekjøpet vil flere pasienter i Finnmark fraktes med fly til behandlingssted. For flere av pasientene vil dette gi kortere reisevei i tid.

Avslutningsvis så vil jeg nevne at Helse Nord RHF vurderer at samiskspråklige pasienter fortsatt vil få tilrettelagte og likeverdige tjenester, på lik linje med den øvrige befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 987

Innlevert 12. januar 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 20. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvilke grep vil regjeringen ta for å sikre tilstrekkelig kontroll og tilsyn med hjemmeundervisning, for å sikre at alle elever får den opplæringen de har rett på?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Utdanningsdirektoratet får for tiden 247 elever undervisning i sine egne hjem. Det stilles ingen krav til foreldrenes kompetanse, og det er ingen krav om at elevene skal ha noen form for vurdering. Opplæringsloven § 14–3 gir kommunene rett og plikt til å føre tilsyn med barn som har privat hjemmeundervisning. Et tilsyn skal se til at undervisningen tilsvare den som blir gitt på offentlig skole, men kommunene avgjør selv hvordan tilsynet med hjemmeskole skal organiseres. Det stilles ingen krav til hvor mange tilsyn som skal gjennomføres i løpet av et skoleår, eller til at tilsynsføreren skal møte barna.

Bergens tidende og Aftenposten fortalte før jul historien om «Mathias». Tenåringen hadde aldri gått på skolen, men fikk hjemmeundervisning av moren. Han ble funnet

alvorlig underernært i en leilighet i Bergen i fjor. Avisene har senere avdekket at flere av landets største kommuner, inkludert Oslo, ikke kan svare på hvor ofte de har hatt tilsyn de siste årene. Minst tre kommuner har ikke ført tilsyn med elever i løpet av et helt skoleår. En av dem er Bergen, landets nest største kommune.

At det er mange barn i Norge som ikke får opplæring i skolen, men som vi antar får privat hjemmeundervisning, uten at vi vet om det føres tilsyn med opplæringen, er uholdbart.

Svar:

Skolen er viktig for barns læring og utvikling, både i undervisningen og i friminuttene. Skoledagen gir både faglig læring, sosial læring, struktur, rammer, mulighet for lek og vennskap. I de aller fleste tilfeller vil det være til barns beste å få gå på skolen sammen med andre barn.

Foreldres mulighet til å undervise egne barn er forankret i menneskerettskonvensjoner og det må derfor være en åpning for dette i nasjonalt regelverk. Det er regler om

hjemmeundervisning i opplæringsloven, blant annet regler om tilsyn. Kommunen har både en rett og en plikt til å føre tilsyn med hjemmeundervisning, jf. opplæringsloven § 14-3. Kommunene må gjennom sin plikt til å føre tilsyn forsikre seg om at barnet får oppfylt sin rett til grunnskoleopplæring og at opplæringen som gis, oppfylder kravene i loven.

For å vurdere om barnet får en opplæring i tråd med regelverket må den som fører tilsyn, vurdere om det er nødvendig å møte eleven under tilsynet. Kommunen kan som ledd i tilsynet kalle inn barn som får hjemmeundervisning til særskilte prøver. Dersom barna ikke får en opplæring i tråd med regelverket, kan kommunen kreve at barnet heller går på skolen. Dette følger av opplæringsloven § 14-3.

For å sikre at barn får oppfylt sin rett til opplæring er det helt avgjørende at kommunen fører tilsyn og at avvik oppdages og rettes opp. Det er viktig at kommunene er bevisste sitt ansvar og har gode rutiner for dette.

Det er kommunens egen risikovurdering som bestemmer hvilken frekvens og hvilket omfang tilsynet skal ha.

Kommunen skal løpende vurdere om det er behov for et nytt tilsyn, basert på en vurdering av risikoen for at barnet ikke får den opplæringen det skal ha.

Det føres ikke tilsyn med om foreldrene har forutsetninger for å undervise egne barn, men det føres tilsyn med at barna får en opplæring i tråd med regelverket. Det legges til grunn at det vil oppdages gjennom tilsynet om barnet får en slik opplæring og dermed også om foreldrene har forutsetning for å undervise egne barn.

Jeg er klar over at det vil være vanskeligere å ha kontroll med barn som ikke går på skolen, og det bekymrer meg. Jeg vil imidlertid vise til at alle offentlig ansatte og en rekke private yrkesutøvere med profesjonsbestemt taushetsplikt, har plikt til å melde fra til barnevernet hvis de er alvorlig bekymret for et barn. Den som fører tilsyn med hjemmeundervisningen eller for eksempel møter barnet i helsevesenet, har derfor en slik plikt.

Regjeringen jobber med å lage en ny opplæringslov og i dette arbeidet vil reglene som gjelder for hjemmeundervisning bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 988

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 19. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvor store utgifter knyttet til markedsføringskampanjer og sponsoravtaler har Equinor krevd fradrag for i skattemeldingen de siste årene?

BEGRUNNELSE:

I dag får oljeselskapene skrive av store utgifter gjennom petroleumsskatteregimet, dersom utgiftene har gått med til virksomhet som anses å fremme petroleumsvirksomheten. Dette inkluderer også omdømmebygging, markedsføring, informasjonsvirksomhet og medlemskap i interesseorganisasjoner, forutsatt at også disse utgiftene anses å fremme petroleumsvirksomheten.

Som det største oljeselskapet på norsk sokkel bruker Equinor kanskje mest penger av alle oljeselskapene på eksterne sponsor- og markedsføringskampanjer. Selskapet er synlig gjennom "Morgendagens helter"-programmer, kultursponsing og betalte annonser i en rekke medier. Sponsoravtaler for idrett og kultur beskrives av Equinor som en del av deres samfunnsoppdrag.

Når man leser beskrivelsen av hva "Morgendagens helter" er, er det vanskelig å skjønne at dette skal fremme petroleumsvirksomheten. Det fremstår merkelig at Equinor skal få skrive av utgifter til denne typen markedsføring og omdømmebygging. Spesielt når vi er inne i en avgjørende periode for å lykkes i kampen mot klimakrisa.

Verden skal gjennom en historisk rask omstilling fra fossilt til fornybart. Tempoet i den omstillingen vil svekkes av grønnvasking av oljeselskaper som sliter med omstillingen. En nylig rapport fra LO og NHO konkluderte med at oljeindustrien risikerer å sakke omstillingen, fordi den tiltrekker seg arbeidskraft som trengs for å lykkes med det grønne skiftet.

At oljeselskapene får skrive av utgifter til markedsføring favoriserer oljeselskapenes mulighet til å drive markedsføring, da de får skrive av langt mer av markedsføringsutgiftene på skatten enn andre næringer, som kun kan skrive av 22 prosent av disse utgiftene.

Svar:

Selskapers skattemeldinger er ikke offentlige, mens fastsatt skatt publiseres per selskap. Jeg har ikke informasjon om hvor store utgifter til markedsføringskampanjer og sponsoravtaler Equinor har krevd fradrag for i skattemeldingen.

Det er styret og ledelsen i Equinor som er ansvarlig for selskapets operative virksomhet, inkludert å drive innen-

for gjeldende lover og regler, jf. rolle- og ansvarsfordelingen i selskapslovgivningen.

Staten har i den nye eierskapsmeldingen skjerpet forventningene til klima og natur betydelig. Vi forventer at selskapene har mål og tiltak for å redusere direkte og indirekte utslipp i tråd med Parisavtalen. Denne forventningen gjelder også for Equinor og jeg har tillit til at selskapet følger opp forventningen.

SPØRSMÅL NR. 989

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 23. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

På bakgrunn av erfaringene etter åpningen av Follobanen, vil samferdselsministeren nå be om en ekstern vurdering av Bane NORs håndtering av jernbaneprojektet Sandbukta-Moss-Såstad hvor deler av strekningen går gjennom kvikkleireområder og hvor det kan være store sikkerhetsutfordringer?

BEGRUNNELSE:

I lys av problemene ved Bane NORs håndtering av Follobanen og de manglende rutinene for sikkerhet og kvalitetssikring Bane NOR har utvist, er det viktig at Bane NORs jernbaneprojekt Sandbukta-Moss-Såstad også følges opp tettere. Siden Bystyret i Moss kommune vedtok å si ja i 2016 til InterCity banen gjennom Moss, Sandbukta - Moss - Såstad har svært mye ny negativ informasjon fremkommet, særlig om grunnforholdene og potensiell fare for kvikkleireskred. Bedre Byutvikling Moss (BBM) gikk sågar til rettsak mot staten fordi de mente at beslutningen i 2016 ble fattet på feil grunnlag og dermed var ugyldig. Rettsaken frembrakte informasjon fra flere kvalitetssikringsrapporter som ellers ikke ville blitt kjent offentlig. Likevel tapte BBM da retten konkluderte med at til tross for svakheter i beslutningsprosessen ville antagelig beslutningen blitt den samme.

Kvikkleireskred er en fare for mennesker og infrastruktur. Det er også en utfordring for jernbanelinjer, og den nåværende jernbanestrekningen til Moss er planlagt bygget på en strekning hvor det er kvikkleire som kan utgjøre en risiko for traseen selv og mennesker og annen infrastruktur rundt. Flere lokalpolitikere har over lengre tid etterlyst en ekstern gjennomgang av prosjektet som

er uavhengig av rapportene Bane NOR har bestilt, slik at potensialet for kvikkleireskred kan kartlegges på en god måte, og at man også kan forstå hvorfor forholdene ikke er blitt avdekket tidligere.

I tillegg er det mange i lokalsamfunnet som ønsker å forstå hvordan kostnadsoverskridelsene kan være så store sammenlignet med hva staten mente prosjektet ville koste. Det er viktig med en god og åpen prosess for å bevare tilliten i lokalsamfunnet til prosjektet og sørge for at man får bygget en jernbanelinje som kan stå seg i lang tid fremover. Særlig etter Bane NORs uryddige håndtering av Follobanens åpning, så er det viktig at dette prosjektet kvalitetssikres så fare for fremtidige utsettelse, ytterligere kostnadsoverskridelser og potensiell fare for mennesker og infrastruktur ikke oppstår på grunn av en for dårlig prosess.

Svar:

Utbyggingen av strekningen Sandbukta-Moss-Såstad omfatter om lag 10 km nytt dobbeltspor og ny stasjon på Moss, sør for dagens stasjon. Hovedarbeidene startet høsten 2019.

Det har vært behov for tett oppfølging av kostnadsutviklingen i prosjektet. På grunn av store kostnadsøkninger underveis i planleggingen av InterCity-prosjektene på Østfoldbanen, ga Samferdselsdepartementet i september 2019 Jernbanedirektoratet i oppdrag å gjennomføre en uavhengig evaluering av planleggingsarbeidene. Som oppfølging av dette gav departementet også Jernbanedirektoratet i 2022 oppdrag om å gjennomføre en etterevaluering fra en uavhengig tredjepart om hvorvidt tiltakene som ble identifisert i evalueringsrapporten er implementert

og hvorvidt tiltakene har gitt antatte effekter. Denne eterevalueringen ble nylig levert Samferdselsdepartementet og gjennomgås nå.

Ved supplerende grunnundersøkelser som ble gjennomført sommer/høst 2020 ble det, som du skriver, avdekket omfattende sensitive kvikkleiresoner og Bane NOR stanset arbeidet med ny jernbane gjennom Moss. Bane NOR gjorde også endringer i prosjektet og avbestilte arbeider for å selv kunne gå inn som byggherre og ta ansvar for fremdriften og rekkefølgen i prosjektet.

Det er Bane NOR som byggherre og Moss kommune som lokal planmyndighet, som har ansvaret for å sørge for at prosjektet i Moss gjennomføres på en forsvarlig og sikker måte.

Bane NOR har orientert om at det er lagt mye arbeid i å kartlegge omfanget av kvikkleire og behovet for områdestabilisering samt vurdere rest-usikkerhet i prosjektet. Foretaket har igangsatt omfattende arbeider for å sikre området med kvikkleire rundt jernbaneprosjektet og har vært tydelige på at hensynet til sikkerheten for innbyggerne, togpassasjerer og de som jobber på anleggene alltid kommer først og at krav til sikkerhet styrer fremdriften i prosjektet. Norges Geotekniske Institutt (NGI) har i lengre tid bidratt inn med viktig fagekspertise i prosjektet og vil fortsette å være en viktig premissleverandør i arbeidet. NGI har blant annet bidratt med å kvalitetssikre prosjektet og gjennomføre ytterligere grunnundersøkelser. Basert på ny kunnskap om grunnforholdene og kvalitetssikring av

tiltak fra NGI arbeider Bane NOR med ytterligere sikring- og stabiliseringstiltak for å sikre at prosjektet er trygt å gjennomføre. Det er Bane NOR sin vurdering at tiltakene vil bedre stabiliteten i området og bidra til å gjøre Moss sikrere.

Samferdselsdepartementet har vært tydelige overfor Bane NOR på at sikkerhet skal prioriteres høyt i det videre arbeidet og i mars 2021 ba Samferdselsdepartementet Jernbanedirektoratet om å gå i dialog med Bane NOR for å forsikre seg om at rutiner og krav for planlegging og utbygging i kvikkleireområder var gode. Bane NOR opplyste da om at de ville iverksette en systematisk gjennomgang av sitt system, og innførte blant annet i juni 2021 ny rutine for kontroll av kvikkleire langs eksisterende bane. Bane NORs geoteknikere har nå særskilt fokus på kvikkleire ved planlegging og gjennomføring av nye prosjekter.

Håndtering og styring av risiko er viktig i jernbanesektoren. Dette er påpekt i tildelingsbrevet til Jernbanedirektoratet for 2023, og direktoratet har fått i oppdrag å utvikle et bedre risikostyringssystem for sektoren som helhet.

Sett i lys av hendelsene på jernbanen den siste tiden, blant annet på Follobanen, forventer jeg at Bane NOR håndterer utfordringene og følger opp dette prosjektet på en god måte. Jeg legger ikke opp til en ytterligere ekstern gjennomgang av dette prosjektet per nå, men vil følge opp i den løpende styringen. Den eksterne gjennomgangen av Follobanen vil også kunne gi læringspunkter som vi vil kunne bruke inn i andre prosjekter.

SPØRSMÅL NR. 990

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 18. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hva som er gjort, og hva som gjøres for å følge opp Stortingets vedtak (986 og 987) fra mai 2021 om nasjonale retningslinjer og meldeplikt i eldreomsorgen for å motvirke vold og overgrep mot eldre, samt når vi kan forvente at vedtakene blir iverksatt?

BEGRUNNELSE:

Ingen eldre skal oppleve frykt for å bli utsatt for vold og overgrep. Alle eldre har rett på en trygg og god eldreomsorg, men dessverre er ikke dette realiteten for alle. Det er et stort behov for ytterligere tiltak mot vold og overgrep

ovenfor eldre, slik at det i større grad enn i dag avverges og følges opp.

På bakgrunn av dette fremmet FrP et representantforslag som ble enstemmig vedtatt i mai 2021. Vedtakene lød som følger:

1. Stortinget ber regjeringen etablere nasjonale retningslinjer for utredning og håndtering av eldrevoldssaker.
2. Stortinget ber regjeringen etablere meldeplikt til tilsynsmyndighetene når det er grunn til å tro at eldre blir utsatt for vold og overgrep.

Regjeringen har fortsatt ikke kommet tilbake til Stortinget med verken retningslinjer eller krav til meldeplikt. Jeg ber derfor statsråden redegjøre for hva som er

gjort for å følge opp disse vedtakene, og hva som gjøres for å få dette på plass så raskt som mulig.

Svar:

I Hurdalsplattformen løfter regjeringen fram eldre som en egen målgruppe, med en rekke konkrete punkter som skal bidra til å gi eldre en trygg og god alderdom. Eldre skal være trygge på at fellesskapet stiller opp. Vi vil jobbe for en hjemmetjeneste som arbeider forebyggende og bidrar til å holde folk friskere, hjelper eldre i aktivitet og gir trygghet. Regjeringen vil gjennom en målrettet innsats legge til rette for at eldre får bo i egen bolig lengst mulig dersom de kan og vil, og vi vil i løpet av 2023 legge fram en egen stortingsmelding – Bo trygt hjemme-reformen.

For at eldre skal kunne bo trygt hjemme er det behov for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke, avverge og håndtere eldrevold i omsorgssektoren. Ansatte i helse- og omsorgstjenesten har behov for tydelige og gode rutiner som understøtter godt arbeid med å forebygge, avdekke, avverge og håndtere vold. Regjeringen har derfor i 2023 styrket TryggEst med 3 mill. kroner, hvor Helse- og omsorgsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet har et samarbeid om å følge opp tiltaket. TryggEst er et viktig og effektivt tiltak som blant annet sikrer at voldssaker blir avdekket, at saker ikke blir oversett eller glemt, og at den utsatte blir ivaretatt i et samarbeid mel-

lom aktuelle tjenester. I tillegg finnes tjenesten melde.no, hvor helsepersonell og andre ansatte i helse- og omsorgstjenesten kan melde om uønskede hendelser i tjenesten. Privatpersoner, pasienter og pårørende kan melde på helsenorger.no.

Helse- og omsorgsdepartementet har i et eget oppdrag til Helsedirektoratet bedt om at direktoratet gjennomgår dagens virkemidler og prosedyrer for utredning og håndtering av saker der det er grunn til å tro at eldre blir utsatt for vold og overgrep, samt vurderer effektive meldesystemer for å ivareta behovet for oppfølging fra tilsynsmyndighetene. Helsedirektoratet er også bedt om å utrede ev. etablering av nasjonale faglige retningslinjer eller vurdere andre normerende virkemidler for utredning og håndtering av eldrevoldssaker. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte for utkvittering av de nevnte anmodningsvedtakene.

Helsedirektoratet er i tillegg bedt om å gi en helhetlig vurdering og prioritering av hvilke tiltak som bidrar til å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke, avverge og håndtere eldrevold i omsorgssektoren. Leveransen på oppdraget skal ses i sammenheng med annet relevant arbeid, blant annet Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, som koordineres av Justis- og beredskapsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 991

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 17. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Eg syner til svar på mitt skriftlege spørsmål dagsett 4/1-23 om netttotal for formue som er flytta ut/inn av Noreg etter at Støre-regjeringa kom til makta i oktober 2021, jmf. Dokument nr. 15:868 (2022-2023). Finansministeren opplyser her at 36 personar med nettoformue over 100 mill. NOK flytta ut av Noreg i 2022.

Kva var samla netto skattepliktig formue for desse 36 personane året før dei flytta, altså i 2021?

Svar:

Finansdepartementet har hentet inn en oversikt fra Skatteetaten over antall utflyttinger og innflyttinger fra og

med 2011 og til og med 2022, blant et utvalg av personer som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i ett eller flere år i denne perioden, eller har vært på Kapitals liste over de 400 rikeste (2019-2022), totalt 2 864 personer. Det presiseres at tallene ikke er innhentet for statistikkformål, og at uttrekket ikke er kvalitetssikret. Tallene må tolkes med varsomhet.

Tallene departementet har fått fra Skatteetaten, baserer seg på de aktuelle personenes formuesskattepliktige nettoformue det året de fikk status som henholdsvis inn- og utflyttet i det norske Folkeregisteret. Dette vil i noen tilfeller sammenfalle med året for skattemessig utflytting fra Norge, i andre tilfeller ikke. Etter internretten er hovedregelen at personer som har vært bosatt i Norge i minst ti år, først blir skattemessig utflyttet etter utløpet av det tred-

je inntektsåret etter at vedkommende tar fast opphold i utlandet. I disse tilfellene vil altså skattemessig utflytting normalt skje flere år etter at personen fikk status som utflyttet i Folkeregisteret. En skatteavtale mellom Norge og tilflyttingslandet vil imidlertid kunne medføre at personen (når og dersom skatteavtalen påberopes) blir ansett bosatt i det andre landet etter skatteavtalen tidligere enn de blir skattemessig utflyttet etter internretten.

I lys av skatteavtalenes betydning for når opphør av skattemessig bosted faktisk skjer, kan det være relevant å

se på tall for nettoformue både i utflyttingsåret og for året før utflyttingsåret.

Tallene for 2022 viser at totalt 36 personer flyttet ut og 3 personer flyttet inn. For de personene som flyttet ut eller inn i 2022, foreligger det ikke tall over skattepliktig formue for inntektsåret 2022. Dette vil først foreligge etter at skatten er fastsatt for 2022 i 2023. Det presiseres at tallene er foreløpige. Det kan komme endringer fra folkeregisteret, eller det kan komme endring i skattefastsettingen.

SPØRSMÅL NR. 992

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 20. januar 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe

Spørsmål:

Hva er årsaken til at det ikke er foreslått noen satsning på høyere yrkesfaglig utdanning i Langtidsplanen, og hva planlegger regjeringen å gjøre for å sikre at denne formen for utdanning får den oppmerksomheten og støtten den fortjener?

BEGRUNNELSE:

Høyere yrkesfaglig utdanning er en viktig form for utdanning som gir mange mulighet til å få kompetanse innen ulike fagområder, slik som teknologi, bygg og anlegg, helse og omsorg, med mer. Yrkesfaglig utdanning kan være en vei inn i arbeidslivet for mange unge mennesker, og kan bidra til å øke kompetansen i samfunnet og styrke næringer som trenger kvalifiserte fagarbeidere.

Imidlertid fremstår det i regjeringens forslag til Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032 som at det ikke er noen særskilte satsninger på høyere yrkesfaglig utdanning. I planen er det kort redegjort for sektoren, men det varsles ingen planer for videreutvikling eller satsning på høyere yrkesfaglig utdanning.

Svar:

Langtidsplanen skal sette kursen for politikkutviklingen og investeringene i forskning og høyere utdanning. I langtidsplanen gir regjeringen uttrykk for hva den fra et nasjonalt perspektiv mener det er særlig viktig å prioritere for disse sektorene de kommende årene.

Høyere yrkesfaglig utdanning er helt sentralt for å tilby fleksible og arbeidsrettede utdanningstilbud som kan

svare på utfordringene med for eksempel grønt skifte, digitalisering og eldrebølge. Det er også derfor Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032 viser til fagskolesektoren. Regjeringen vil gi fagskolene en viktigere rolle i arbeidet med livslang læring og prioritere en utvikling av kvaliteten og tilbudet for å møte fremtidens kompetansebehov.

Kapasitetsvekst vurderes i forbindelse med de årlige statsbudsjettene. I 2023 har regjeringen prioritert midler til 500 nye studieplasser til fagskolene. Dette er en solid satsning i en viktig sektor, og denne satsingen vil sikre enda flere tilgang til utdanninger skreddersydd til arbeidsmarkedets behov.

Prioriteringene for tilbudene i høyere yrkesfaglig utdanning er ikke nødvendigvis identiske med de som angår forskning og høyere utdanning. Vi ønsker å utvikle fagskoleutdanningene på egne vilkår og premisser, slik at de i arbeidsdeling med universitet- og høyskoleutdanningene kan bidra til å dekke samfunnets kompetansebehov. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag til videreutvikling av sektoren, og vil i dette sikre god sammenheng i politikken for de ulike delene av utdanningssystemet.

Allerede denne våren vil vi legge fram en melding til Stortinget om kompetansebehov på kort og lang sikt. I meldingen vil vi stake ut retning for den videre politikken for å dekke arbeidslivets behov for kompetanse. Høyere yrkesfaglig utdanning er et viktig virkemiddel for å dekke fremtidige kompetansebehov, og meldingen vil gi en retning for den videre utviklingen av fagskolesektoren.

SPØRSMÅL NR. 993**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 19. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden følge opp opplysningene som kommer frem i VGs artikkel om det som skjedde i forkant av terroren under Oslo Pride og vil hun ta initiativ til at evalueringen av PST skal inkludere samarbeidet mellom e-tjeneste, PST og Oslopolitiet?

BEGRUNNELSE:

VG skriver denne uken om at etterretningstjenesten fikk opplysninger om planer om et terrorangrep mot Skandinavia i forkant av terrorangrepet under Oslo Pride. PST senket trusselnivået 16. juni 2022. I vurderingen av terrortrusselen mot Norge ble sannsynligheten senket fra «mulig» til «lite sannsynlig». Tre dager senere skal PST etter VGs opplysninger ha fått info fra etterretningstjenesten om planer for et terrorangrep mot Skandinavia. Assisterende direktør i PST opplyser at informasjonen ble vurdert som reell og ble prioritert. Etter det opplyste skal en kjent norsk ekstremist raskt ha havnet i søkelyset hos PST. Likevel hevet de ikke trusselnivået. Etter det opplyste

skal heller ikke Oslo politidistrikt eller arrangørene av Oslo Pride ha fått informasjon om terrortrusselen. Etter det opplyste skal e-tjenesten ikke ha holdt tilbake for at terrorvarselet kunne bli delt med Oslopolitiet.

Svar:

Jeg er som mange andre opptatt av at vi får flere svar i denne saken, slik at vi kan vurdere om noe burde vært gjort annerledes og ta lærdom.

Derfor er evalueringen av politiet og PSTs håndtering av hendelsen, som pågår, svært viktig. 25. juni-evalueringen skal etter planen levere sin rapport før sommeren i år. Det ligger i utvalgets mandat å evaluere hendelsesforløpet frem til masseskytingen i Oslo sentrum natt til 25. juni 2022, og PST og politiets håndtering av hendelsen.

Dette omfatter å vurdere i hvilken grad politiet eller PST, med bakgrunn i den informasjonen de hadde inntil tidspunktet for hendelsen, kunne forebygget eller avverget hendelsen, samt informasjonsdeling og samhandling.

SPØRSMÅL NR. 994**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 20. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Hva gjøres og hva skal til for at Nav saksbehandlingstid på klager på sykepengesaker kommer ned til samme tidsfrist som for den sykemeldte på 2 uker?

BEGRUNNELSE:

Nav sin saksbehandlingstid på klager er nå kommet opp i 52 uker, altså ett år, samtidig som klager på vedtak fortsatt har en svarfrist på 2 uker. Dette gir en enorm makt forskjell mellom brukere og forvaltningen, som gjør at brukerne blir sittende å vente på svar på en klage på søknad, samtidig som de selv har en tidsfrist de må holde. Forvaltningsloven sier bare at man skal få svar innen rimelig tid,

men ikke hvor lang tid det vil ta å få fattet ett endelig vedtak.

Svar:

Først vil jeg si at jeg har stor forståelse for at lang saksbehandlingstid i klage- og ankesaker kan være krevende for dem det gjelder. Lang saksbehandlingstid vil kunne sette mange i en usikker og vanskelig situasjon, og ha betydning for velferden til den enkelte. Det stemmer, som representanten har skrevet i bakgrunn for sitt spørsmål, at saksbehandlingstiden på en klage på et vedtak om sykepengesaker er 52 uker.

Hvis jeg søker om sykepenger og får et vedtak som jeg vil klage på, har jeg etter folketrygdloven en frist på seks uker fra jeg mottok vedtaket. Det er ikke to ukers klagefrist, som representanten skriver i sitt spørsmål.

De siste årene har Arbeids- og velferdsetaten mottatt flere klager, samtidig som sakene blir mer komplekse. Slik Riksrevisjonens undersøkelse fra 2021 viser, har økt behandlingstid i klagesaker vært en utvikling over flere år. Behandlingstiden for klager økte ytterligere under koronapandemien.

Arbeids- og velferdsetatens drift er fremdeles preget av ettervirkningene av koronapandemien. Under pandemien stod Arbeids- og velferdsetaten i en situasjon med historisk store mengder med søknader. Dette gikk ut over klagebehandlingen, og først på høsten 2021 kunne etaten igjen vie flere saksbehandlere til behandlingen av klagesaker.

Ser vi alle ytelser under ett, har Arbeids- og velferdsetaten fra 2021 til 2022 lyktes med å redusere saksbehan-

dlingstiden i klagesaker med flere uker. Situasjonen har dessverre vært annerledes når det gjelder sykepenger.

I 2022 har det vært utfordringer i utviklingen av nytt system for behandling av søknader om sykepenger. Samtidig har antallet søknader økt. I denne situasjonen har etaten måttet prioritere sin kapasitet mellom klagebehandling og behandling av nye søknader om sykepenger. De nye søknadene er blitt prioritert for å sikre at de som søker om sykepenger ikke står uten penger.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har informert meg om at de nå forsterker bemanningen for å redusere saksbehandlingstiden i klagesaker på sykepengeområdet, men at det dessverre kan ta noe tid før vi ser en bedring.

Når det gjelder tiltak på lengre sikt, vil jeg vise til utvalget som nå gjør en helhetlig gjennomgang av klage- og ankesystemet i Arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten.

Utvalget skal avggi sin rapport innen 31. mars 2023.

SPØRSMÅL NR. 995

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 18. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

2022 ble et år med stadige prisrekorder på strøm, og strømprisen forble vedvarende høy gjennom hele året. Regnskapene for kraftselskapene foreligger ikke ennå, men forbruk og gjennomsnittspriser er klare.

Kan statsråden ut fra dette redegjøre for hvor store inntekter fra strøm kraftselskapene hadde i 2022 sammenlignet med 2021, fordelt på inntekter fra hhv. næringsliv og industri (utenom den kraftkrevende), kraftkrevende industri og husholdninger?

BEGRUNNELSE:

2022 hadde rekorddyr strøm, og næringslivet har flere ganger varslet om oppsigelser, permitteringer og konkurs-er grunnet skyhøye strømpriser. Både storindustri og SMB-segmentet melder om strømsjokk. NHO og andre aktører har også blant annet vist til strømstøtteordningene i Tyskland, som de mener er bedre enn ordningene i vannkraftnasjonen Norge. Spørsmålsstilleren mener det er viktig å få belyst hvor mye penger som kommer inn kas- sen til de i all hovedsak offentlig eide kraftselskapene.

Svar:

2022 var som representanten påpeker et år med svært høye kraftpriser i Sør-Norge (prisområdene NO1, NO2 og NO5). Gjennom året endte prisen på om lag 200 øre/kWh, noe som er rundt 125 øre/kWh over 2021. De vedvarende høye prisene skyldes i bunn og grunn energimangel i Europa, og vi har sett høye priser på gass, kull og CO₂-kvoter som har påvirket prisene her hjemme. Russlands militære invasjon av Ukraina har forverret situasjonen og ført til stor usikkerhet i energimarkedene i Europa.

Beregningene som representanten skisserer er ikke beregninger departementet sitter på, og ville heller ikke gitt et riktig bilde av kraftselskapenes faktiske inntjening. Departementet har ikke detaljert oversikt over i hvilken grad produsentene selger kraften sin direkte i markedet eller på fastpriskontrakter til for eksempel industrien. Produsentene kan ha bundet opp deler av volumet i fastpriskontrakter, eller sikret seg finansielt. Det blir derfor misvisende å beregne inntjeningen til kraftselskapene basert på at de oppnår spotprisen i engrosmarkedet for all sin produksjon, kanskje særlig i en tid med store svingninger i prisene. Det riktige bildet vil man først kunne få

oversikt over når årsrapporten til de ulike kraftselskapene foreligger.

SPØRSMÅL NR. 996

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 20. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden svare på når den planlagte styringsmekanismen for krafteksport vil bli lagt frem?

Svar:

I lys av en usikker situasjon i den europeiske energiforsyningen kan sårbarheten ved uventede hendelser i vår egen kraftforsyning, for eksempel tilsigssvikt, være høyere enn før.

Olje- og energidepartementet igangsatte derfor et arbeid i høst for å se på hvordan forsyningsikkerheten for strøm kan sikres på en best mulig måte. Som del av dette arbeidet har departementet blant annet vurdert tiltak for sikre at mer vann spares i magasinene ved lave magasinivåer, og at eksporten av kraft i slike tilfeller da begrenses.

es. Formålet med mekanismen er i første rekke å sikre tilgangen på kraft gjennom vintersesongen.

Kraftsituasjonen er nå en annen enn den vi opplevde i høst. Mye tilsig og kraftprodusenter som sparte vann gjennom høsten bidro til en betydelig økning i fyllingsgraden i løpet av høstmånedene. Dette har gjort at vi nå i starten av 2023 står i en betydelig bedre situasjon enn lenge fryktet. I november endret Statnett også vurderingen av kraftsituasjonen fra stram til normal, og NVE anser sannsynligheten for rasjonering denne vinteren som liten.

Jeg ser ikke styringsmekanismen som et tiltak primært rettet inn mot inneværende vinter, men vil ha den klar for kommende vintre der situasjonen kan være mer krevende og usikker.

Jeg tar sikte på å legge fram konkrete forslag til innhold i en styringsmekanisme i løpet av januar.

SPØRSMÅL NR. 997

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 24. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for innføringen av Helseplattformen, og hvilke tiltak statsråden vil gjøre for å sikre pasientsikkerheten i Helse Midt-Norge?

BEGRUNNELSE:

Helsepersonell og fagpersoner har advart mot innføringen av journalsystemet Helseplattformen. Likevel er den blitt innført på St. Olavs hospital i en tid der beredskapen

er under press som følge av spredning av RS-virus, covid-19 og influensa. Det rapporteres om stort merarbeid blant de ansatte, og det er kommet tilfeller der pasienter er blitt feilmedisinert på grunn av feil og mangler i Helseplattformen. Før det nye journalsystemet ble innført advarte en rekke fagpersoner mot innføringen av systemet, og varslet at det kunne på utover pasientsikkerheten. Nå som det foreligger saker om at pasienter er blitt feilmedisinert på grunn av systemet, er det tydelig at fagpersonene fikk rett i sine spådommer. Det rapporteres også nå om at

man ikke har kontroll på henvisninger og ventelister, at feil i systemet fører til redusert kapasitet og at sykehuset har merutgifter knyttet til overtid som følge av dette.

Svar:

Bakgrunnen for innføringen av Helseplattformen strekker seg helt tilbake til 2012. Den gang kom man til en erkjennelse i Helse Midt-Norge RHF om at de baserte sin virksomhet på et journalsystem og et pasientadministrativt system som de var eneste bruker av i verden. I tillegg var dette systemet i ferd med å nå endt levetid. Helse Midt-Norge RHF gjennomførte som følge av dette et strategiarbeid og en påfølgende offentlig anskaffelsesprosess, med en bred brukerinvolvering. Helseregionen arbeidet i tråd med det nasjonale målbildet i Meld. St. 9 (2012-2013) Én innbygger - én journal. Helse Midt-Norge RHF inviterte dessuten inn kommunene i denne prosessen, fordi det var viktig å understøtte nettopp helhetlige pasientforløp og effektiv deling av informasjon i hele behandlingsskjeden.

Helse Midt-Norge RHF har opplyst at de helt fra signering av kontrakten med leverandøren i 2019, har vært oppmerksom på eventuell risiko knyttet til den valgte løsningen. Dette omhandler både det faktum at det er en amerikansk løsning som i utgangspunktet ikke er tilpasset norsk organisering av helsetjenesten, men også de krevende erfaringene man har hatt både i Danmark og delvis i Finland. Det har derfor vært et tett samarbeid med klinikere fra hele helsetjenesten og fra alle profesjoner for

å tilpasse løsningen til norske forhold og for i størst mulig grad å unngå noen av de utfordringene man har hatt i våre to naboland.

Det er et omfattende arbeid som nå gjøres i Helse Midt-Norge, og de må både finne praktiske løsninger og ivareta forsvarlige helsetjenester parallelt. Dette kan bare gjøres lokalt i et samarbeid mellom fagfolk. Jeg har imidlertid fulgt situasjonen tett etter at man startet innføringen av Helseplattformen og hadde senest 17. januar et møte med styreleder og administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF, hvor jeg blant annet ble orientert om situasjonen ved St. Olavs hospital HF. De er åpne på at utfordringene ved St. Olavs hospital innen enkelte fagområder har vært større enn forventet, men samtidig så er det også iverksatt en rekke tiltak og satt inn betydelige ressurser for å intensivere arbeidet med feilretting og optimalisering av løsningen. Det regionale helseforetaket opplyser at de allerede ser effekt av disse tiltakene. Jeg legger til grunn at Helse Midt-Norge RHF og St. Olavs hospital HF gjør en kontinuerlig vurdering av situasjonen i forbindelse med innføringen av Helseplattformen ved sykehuset. Pasientsikkerheten må ivaretas.

Jeg har stor forståelse for at situasjonen er krevende for de ansatte. Det blir viktig at sykehuset gjør det de kan for at belastningen ikke blir større enn nødvendig, og at det opprettholdes et godt arbeidsmiljø. God pasientsikkerhet og godt arbeidsmiljø er to sider av samme sak.

SPØRSMÅL NR. 998

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 20. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Siden juni 2022 har Forandringsfabrikken levd i et vakuum all den tid Bufdir valgte å holde tilbake tilskuddene for 2. halvår og igangsatte en granskning ved KMPG. Denne rapporten var klar i november.

Hva er fremdriftsplanen for Bufdir i det videre arbeidet, og vil statsråden bidra til en så rask avklaring av situasjonen til Forandringsfabrikken som mulig?

BEGRUNNELSE:

Utgangspunktet for situasjonen er ulike varslinger og mediesaker gjennom våren og sommeren 2021. Alle er enige

i at det var behov for å ettergå Forandringsfabrikkenes rutinger og virksomhet. Samtidig er det avgjørende at barn og unges stemme er tilstede i de mange debattene som pågår rundt barnevernet. Her har Forandringsfabrikken fylt en viktig rolle gjennom mange år. Med denne bakgrunnen fortjener organisasjonen, de som jobber der og alle de som trenger disse røstene i samfunnsdebatten en rask avklaring av situasjonen og veien videre.

Svar:

Eg er samd i viktigheita av ei rask avklaring i denne saka. Forandringsfabrikken har fått førehandsvarsel om at Buf-

dir vurderer å gjera om tilskotet for 2022, og krevja tilbake allereie utbetalt tilskot. Forandringsfabrikken vart gitt frist måndag 16. januar på å svara på førehandsvarselet.

Dersom direktoratet gjer vedtak om tilbakebetaling av tilskotsmidlar, skal Forandringsfabrikken ha minst tre vekers klagefrist på vedtaket. Ei eventuell klage vil bli handsama av Bufdir i første instans, og eventuelt sendt vidare til Barne- og familiedepartementet for endeleg handsaming. Dersom direktoratet vel å ikkje gjera vedtak

om tilbakebetaling av midlar, vil sakshandsamingstida bli kortare.

Eg forventar at Bufdir handsamar saka med naudsynt grundigheit, men utan ugrunna opphald. Eg følgjer med på saka, men ettersom Barne- og familiedepartementet er potensiell klageinstans i saka, er det ikkje rett av meg eller departementet å gå nærare inn i saka på noverande tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 999

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 20. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Hvorfor mener regjeringen det er en god ide å slutte å stille opp for frivilligheten når de sliter med skyhøye strømpriser, og hva vil det koste å forlenge strømtøtten for frivilligheten ut 2023 med samme støttenivå som støtten til husholdningene?

BEGRUNNELSE:

Strømtøtteordningen for frivillige organisasjoner er besluttet fjernet i juni 2023. Ordningen, gir tilskudd til frivillige organisasjoner for å kompensere for de skyhøye strømprisene som rammer frivillighet og idrett knallhardt.

Samtidig har regjeringen forlenget strømtøtten for husholdningene. Da sa olje- og energiministeren “Snart ett år senere ser vi at det fortsatt er stor usikkerhet i energimarkedene når det gjelder kraftsituasjonen fremover, og da skal folk være trygge på at vi skal stille opp for husholdningene så lenge prisene er ekstraordinært høye. “ Tydeligvis skal ikke frivilligheten være trygge på at regjeringen skal stille opp for dem, selv om prisene ligger an til å bli veldig høye.

Svar:

Det er ikke riktig, som representanten legger til grunn, at regjeringen ikke stiller opp for frivilligheten. Regjeringen stiller opp for frivilligheten med strømtøtte så lenge det er behov for det. Det er allerede bevilget 770 mill. kroner til strømtøtteordningen for første halvår av 2023. Bevilgningsbehovet for en forlengelse fra juni–desember 2023 er estimert til 210 mill. kroner. Dette anslaget er usikkert, et-

tersom det tar utgangspunkt i forventede strømpriser for siste halvår 2023 og forventet strømforbruk i den aktuelle perioden. Anslaget legger videre til grunn en dekningsgrad på 80 pst. av gjennomsnittlige strømpriser over 70 øre per kWt fra juli til september og 90 pst. av gjennomsnittlige strømpriser over 70 øre per kWt fra oktober til desember.

SPØRSMÅL NR. 1000**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie****Besvart 20. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

En ny rapport fra Forbrukerrådet viser at så mange som 38 prosent av oss har hatt store problemer med å bestille eller betale for én eller flere varer og tjenester det siste året, fordi vi mangler verktøy som PCer, smarttelefoner, apper og/eller nettilgang i kjøpsøyeblikket. I tillegg forteller hele 43 prosent at de har noen de jevnlig må hjelpe med å bestille eller betale, særlig på grunn av digitale hindre.

Hvordan vil statsråden sikre at alle forbrukere kan få tilgang til viktige varer og tjenester?

BEGRUNNELSE:

Transporttjenester, helsetjenester og offentlige tjenester er blant godene som forbrukerne svarer er vanskeligst tilgjengelig.

Forbrukerrådet peker blant annet på at folks tilgang til mange offentlige tjenester forutsetter at de har en elektronisk identifikasjon på høyeste sikkerhetsnivå, som i dag bare utstedes av kommersielle leverandører. BankID er den mest utbredte. Men mange med lav digital kompetanse og andre utsatte grupper kan ikke få BankID. Dette skyldes at bankene har plikt til å nekte å utstede den til personer som kan utgjøre en risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Dermed er forbrukeres digitale tilgang til både offentlige og kommersielle varer og tjenester for en stor del overlatt til bankene.

Vanskelighetene på legekontorer og sykehus kan i tillegg skyldes at det stort sett ikke er mulig å få betalt egenandeler med kontanter.

Utenforskapet som oppstår når forbrukere ikke får bestilt og betalt for varer og tjenester, verken digitalt eller på andre måter, kan få dramatiske konsekvenser. I verste fall får folk ikke dekket helt grunnleggende behov. Forbrukernes rett til tilgang til viktige varer og tjenester er derfor vernet av FN, og gjelder uttrykkelig for varer og tjenester fra både kommersielle og offentlige leverandører.

Forbrukere som ikke får tilgang til helt grunnleggende tjenester, opplever et utenforskap. Når manglende elektronisk ID eller andre teknologiske hindre fratrar deg muligheten til å kommunisere med det offentlige mister forbrukerne muligheten til å kreve sin rett.

Svar:

Digitalisering legg til rette for ein enklare kvardag for innbyggjarar, næringsliv og offentleg sektor, men kan òg skape nye eller forsterke eksisterande utfordringar. Eg er

kjent med rapporten frå Forbrukerrådet, og utfordringane som blir tekne opp der. Representanten peiker fyrst og fremst på manglande tilgang til Bank-ID og problema dette skaper for mange med låg digital kompetanse og for sårbare grupper.

Dei konkrete konsekvensane av manglande tilgang til Bank-ID som representanten viser til, handlar mellom anna om tilgang til banktenester. Det bør vere i banken si eiga interesse å sørge for at kundane deira har tilgang til dette. Finansnæringa har sjølv sett behovet for å sikre kundar god kontroll over eigen økonomi uavhengig av digital kompetanse. Finans Norge lanserte i fjor ei bransjenorm for finansiell inkludering som alle bankane har slutta seg til. Blant krava er at bankane skal gjere analoge tenester tilgjengelege for kundane. Finans Norge oppgir at dette kan vere å ha filialar, tilby brevgiro eller telefonetjenester som gjer det mogleg å gjennomføre banktenester utan å bruke digitale løysingar.

Regjeringa har som prioritert oppgåve å leggje til rette for at alle kan delta i den digitale utviklinga og nyte godt av fordelane som digitaliseringa gir. For å motverka utanforskap, arbeider fleire departement med å finne gode løysingar for digital inkludering. Eg vil særleg vise til at Kommunal- og distriktsdepartementet har sett i gang eit arbeid med ein ny eID-strategi for offentleg sektor. Dei skal sjå på korleis ein kan sikre tilgang til digitale tenester gjennom å gjere det mogleg for alle å skaffe seg ein eID på det tryggleiksnivået dei har behov for. I dag blir det nytta private eID-aktørar, der Bank-ID er den dominerande, for tilgang til digitale offentlege tenester som krev eID på høgt tryggleiksnivå. Som ein del av arbeidet med strategien skal det òg greiast ut ei digital fullmaktsløysing for dei som treng å bli representert av andre, fordi dei av ulike årsaker ikkje er i stand til å nytte digitale tenester. Digitaliseringsdirektoratet er allereie i gang med eit fullmaktsregister-prosjekt (FUFINN) som skal møte behovet for brukarvennlege digitale fullmaktsløysingar.

Som eit døme på problema viser representanten òg til at mange opplever utfordringar med å betale eigenandel med kontantar på legekontor og sjukehus. Høve til å bruke kontantar er viktig for finansiell inkludering. Eg nemner elles at Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høyring eit forslag om å styrkje retten til kontant betaling på området til formueretten. Regjeringa arbeider òg med å setje ned eit utval som mellom anna skal sjå på rolla kontantar skal ha i samfunnet framover.

Eg kan òg nemne at eg har avtalt eit møte med Forbrukerrådet, og ser fram til ei nærare gjennomgang av rap-

porten om utanforskap i Forbrukarmarknadene. Eg viser elles til svar på skriftleg spørsmål nr. 905 som omtalar andre tiltak Regjeringa har sett i verk for å styrkje den digi-

tale kompetansen i befolkninga, i samband med liknande spørsmål om digitalt utanforskap.

SPØRSMÅL NR. 1001

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Ane Breivik

Besvart 20. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden styrke effektbalansen i det norske kraftsystemet?

BEGRUNNELSE:

En utredning fra NVE av mai 2022 viser at vi går mot et mer effektbegrenset kraftsystem. Analysen viser at det norske effektbehovet vil kunne øke med mellom 2 og 6 GW fram mot 2030. I samme periode ventes det kun en moderat økning i tilgjengelig vintereffekt fra produksjon, på rundt 0,6 GW.

Tilgangen på effekt krever både en nasjonal, nordisk og nordeuropeisk tilnærming. Av momenter som kan bedre effektbalansen peker NVE særlig på å øke mengden tilgjengelig effekt på produksjonssiden, å redusere effektbehovet i topplasttimer, og bedre utnyttelse av det norske og nordiske kraftnettet.

NVE viser blant annet til at pumpekraft og effektutvidelser blir viktigere fremover. Slike investeringer blir mindre lønnsomme med regjeringens forslag om et høyprisbidrag på vind- og vannkraft.

Svar:

I årene framover forventes effektuttaket å øke med voksende elforbruk og elektrifisering. Som følge av dette ba Olje- og energidepartementet NVE, i samarbeid med Statnett, vurdere hvordan en større elektrifisering av Norge påvirker det samlede effektbehovet og kraftsystemets evne til å opprettholde kortsiktig balanse mellom forbruk og tilgang i kraftforsyningen. Rapporten til NVE og Statnett ble lagt frem sommeren 2022. En tydelig konklusjon fra rapporten er som representanten påpeker at vi går mot en strammere effektbalanse både i Norge og i Norden, som følge av økt elektrifisering, mer variabel kraftproduksjon og samtidig mindre bidrag fra ny regulerbar kraftproduksjon. Også Statnett i sin Kortsiktige markedsanalyse 2022 peker på effektknapphet som en særlig utfordring i årene

som kommer. I rapporten fra NVE pekes det på økt forbrukerfleksibilitet, mer oppmerksomhet på energieffektivisering, nettførsterkninger og utbygging av mer kraft som tiltak som bør iverksettes for å imøtekomme en negativ effektbalanse mot 2030.

Regjeringen er allerede godt i gang med et temposkifte i byggingen av ny fornybar kraft og nytt nett. Vi har blant annet lansert en kraftfull satsing på havvind, gjenopptatt konsesjonsbehandlingen av vindkraft på land og styrket konsesjonsmyndighetene for å få ned saksbehandlingstiden. Mer uregulerbar kraftproduksjon og mer nett internt i Norge løser ikke nødvendigvis effektproblematikken. Jeg er derfor samtidig opptatt av å legge til rette for økt effektinstallasjon i norske kraftverk med reguleringssevne, og viser til at flere kraftprodusenter har slike planer. Til sammen vil disse planene bidra til mer produksjon på lang sikt, samtidig som økt effektinstallasjon i vannkraftverkene vil samspille godt med økt vindkraftproduksjon, ved at det blir mulig å holde tilbake vann når det er mye vind, og produsere vannkraft når det er lite vind. Samtidig mener jeg det er nødvendig å legge til rette for mer fleksibelt forbruk og for mer energieffektivisering som igjen kan bidra til å redusere effekttoppene.

Omfanget av effektutfordringen framover vil avhenge av hvor mye forbruket øker, og i hvilke deler av landet forbruksveksten kommer. Over hele landet står mange kunder i tilknytningskø, men det er stor variasjon i modenhet og realisme i de ulike planene. I første omgang er det viktig at vi nå får en bedre oversikt over disse planene. I tiden framover vil det også være viktig å ha en god dialog med NVE og Statnett om disse problemstillingene.

SPØRSMÅL NR. 1002**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 23. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Hva i BDOs rapport eller mandatet for rapporten, gjorde at konklusjonen om "korrekt" utbetaling av feriepenger til Heimevernets innsatsstyrker ble feil; hvor mye ble betalt for BDO-rapporten; hvor mye skal totalt utbetales i feriepenger på sluttbonus tilbake til 2005; hva vil det koste å betale feriepenger på henholdsvis startbonus og omforent tillegg tilbake til 2005 og hva er grunnen til at dette ennå ikke er utbetalt?

BEGRUNNELSE:

10. november 2021 uttalte Forsvaret at soldater i Heimevernets innsatsstyrker har fått korrekt utbetalt feriepenger. Uttalelsen bygget på en rapport fra BDO, bestilt av Forsvarets internrevisjon. Bakgrunnen for rapporten var dom i Frostating lagmannsrett som slo fast at disse soldatene hadde krav på etterbetaling av feriepenger tilbake til 2005. Ved publiseringen av rapporten uttalte talspersoner i Forsvaret at rapporten viser at soldatene har «fått de pengene de har krav på» og at Forsvaret «...har et godt system for å beregne lønn til mannskapene...».

27. november 2022 gjorde Forsvarsdepartementet helomvending og vedgikk at soldatene i Heimevernets innsatsstyrker likevel ikke hadde fått pengene de har krav på. Det skjedde etter at Norges offiser- og spesialistforbund (NOF) og LOs juridiske avdeling varslet om søksmål på grunn av manglende utbetaling av feriepenger på sluttbonus. Da vedgikk forsvarsministeren, stikk i strid med Forsvarets konklusjon, at det var blitt gjort feil overfor personellet og at det likevel skal utbetales feriepenger på sluttbonus.

Feriepengesaken i Heimevernet, der forsvarsdepartementet i stedet for å betale ut feriepengene soldatene hadde krav på etter loven, valgte å saksøke soldaten som varslet om uretten, er en skamplett i norsk politikk. Spørsmålsstiller mener det er avgjørende at regjeringen betaler ut alle feriepengene som Heimevernets innsatsstyrker har krav på, inkludert feriepenger på såkalt omforente tillegg, og at soldatene som varslet om uretten bør få alle sine reelle saksomkostninger dekket.

Det er beklagelig at Forsvarets internrevisjon har fått utarbeidet en rapport som konkluderte at soldatene i innsatsstyrkene hadde fått alle feriepengene de hadde krav på, når dette åpenbart ikke var tilfelle. For å gjenopprette tilliten og sikre at ikke liknende feil gjøres igjen, ber spørsmålsstiller om at forsvarsministeren klargjør hva som gjorde at rapporten bestilt av Forsvarets internrevis-

jon kom til en konklusjon i soldatenes disfavør, som viste seg å være så feilaktig.

Svar:

Forsvaret har opplyst at mandatet til BDO var å kvalitetssikre at beregningene knyttet til utbetalinger av innsatsstyrketillegget, godtgjørelse i henhold til grad og risikotillegg til soldater i Heimevernets innsatsstyrke, var korrekt. Det var ikke i mandatet til BDO å undersøke om personellet skulle hatt feriepenger på flere av tilleggene de hadde mottatt.

Forsvaret betalte 208 350,- eks. mva. for BDO-rapporten.

Forsvaret har kostnadsberegnet at en utbetaling av feriepenger på sluttbonus tilbake til innføringen av bonusen i 2007, utgjør om lag 52 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner er arbeidsgiveravgift. Forsvaret har opplyst at det den 12. januar 2023 ble utbetalt 30 mill. kroner i feriepenger på sluttbonus, og 19 mill. kroner i forsinkelsesrente til soldatene som hadde fått utbetalt sluttbonus i perioden 2007-2021. Opptjeningen for 2022 vil bli utbetalt i juni 2023.

Forsvaret har opplyst at feriepenger av signeringsbonus vil koste om lag 17 mill. kroner. Det er imidlertid lagt til grunn at signeringsbonus faller inn under unntaksbestemmelsen i ferieloven, slik at det ikke skal inngå i feriepengegrunnlaget.

Feriepenger av omforente tillegg er under saksbehandling i Forsvarsstaben. Det foreligger ingen kostnadsberegning av hva feriepenger av omforente tillegg utgjør.

SPØRSMÅL NR. 1003**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 23. januar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Vil statsråden legge til rette for de nødvendige endringer slik at man i realiteten gjør det enklere å få tillatelser til å produsere stamfisk på land, og hvordan mener statsråden å kunne hevde at det er tilstrekkelig kapasitet i rognproduksjonen til å dekke Norges behov for rogn hele året når myndighetene ifølge fiskeridirektoratet ikke har informasjon om etterspørselen i Norge?

BEGRUNNELSE:

Det vises til skriftlig spørsmål (23.06.22) og statsrådets svar (30.06.2022), jf. Dokument nr. 15:2445.

Statsråden uttalte på ovennevnte spørsmål at det er tilstrekkelig kapasitet i rognproduksjonen til å dekke Norges behov for rogn, og at det er rom for vekst i næringen. I tillegg uttalte statsråden at dagens produksjon viser at det burde være en god sikringskapasitet ved sykdomsutbrudd.

Næringen og undertegnede deler ikke statsrådets forutsetninger i regnestykket. Statsrådets regnestykke baserer seg åpenbart på at alle de 30 stamfisktillatelsene som er tildelt, problemfritt kan produsere 35 millioner rognkorn hver, og det hele året. Dette er en forutsetning som ikke stemmer med virkeligheten.

Rapportering fra aktører med stamfisklisenser har kun vært på årlig basis, slik at det ikke har vært tall over rogn produsert og levert over hele året. Det er lenge siden næringen kun har lagt inn rogn i sesong, og det er først nå i sommer at slik informasjon har vært etterspurt fra næringen.

De fleste av disse stamfiskkonsesjonene er knyttet til produksjon i sjø for hele livssyklusen, og hvor fisken går ett år lengre enn vanlig matfisk. Dette innebærer at risikoen er høy for å bli smittet av sykdommer som ILA. Smitte inntreffer, og det skjer faktisk så ofte at det må forutsettes i beregningene av rogn tilgangen at flere av tillatelsene fortløpende er ute av produksjon. Dette gjelder også for landproduksjon som tar imot stamfisken fra sjø rett før stryking. For øyeblikket er det flere anlegg som er rammet av positive ILA-prøver med tilhørende båndlegging i 3 måneder. Flere oppdrettsaktører har ifølge Sjømatbedriftene delt sin bekymring på om man vil kunne klare å skaffe nok rogn for tildelt produksjon.

Ett annet forhold som bør hensyntas i beregningen av kapasiteten i produksjonen er, om du produserer stamfisk i sjø som landsettes rett før stryking, så kan du i prinsippet bare levere rogn mellom november og mai. De aller fleste

av sjøkonsesjonene er lagt opp til en slik produksjon. Det betyr at leveringssituasjonen er god deler av året (forutsatt frisk fisk), men med store underdekninger andre deler av året.

Svar:

Et velfungerende stamfiskmarked er en sentral del av suksessen til norsk havbruksnæring, og jeg mener at det er en forutsetning for vekst i havbruksnæringen at vi har nok egenproduksjon av lakserogn i Norge.

Fiskeridirektoratet innhentet sommeren 2022 tall fra næringen om produksjon og import av rogn utenfor sesong. Dette bidrar til å få en oversikt over utviklingen i næringens tilgang til sesonguavhengig rogn, selv om det er korrekt at dette ikke gir en fullstendig oversikt over næringens behov.

Jeg registrerer at næringen uttrykker bekymring for tilgangen til sesonguavhengig rogn. Dette er en bekymring jeg tar på alvor. Jeg mener imidlertid at regelverket har lagt godt til rette for etablering av landbasert stamfiskproduksjon som kan sikre en slik sesonguavhengig produksjon av rogn. Stamfiskaktørene har siden 1. juni 2016 hatt anledning til å søke om egne tillatelser til landbasert stamfiskproduksjon.

Det er nå innført midlertidig stans i nye søknader om landbasert akvakultur, dette omfatter også tillatelser til stamfisk på land. Det pågår nå et arbeid i Nærings- og fiskeridepartementet med utforming av et regelverk som skal hensynta utfordringene knyttet til akvakultur på land. Dette vil bli sendt på høring om kort tid.

Hvorvidt det skal foretas andre større endringer i regelverket for stamfisktillatelser på land, er et spørsmål jeg må komme tilbake til. Som nevnt i mitt svar av 30. juni 2022 på skriftlig spørsmål nr. 2445 er det ikke gjort store endringer i forvaltningen av stamfisktillatelser siden dagens regelverk trådte i kraft i 2008 – heller ikke gjennom årene. Fremskrittspartiet var regjeringsparti og hadde fiskeriministerposten. Gitt tiden som er gått siden seneste revisjon av stamfisksystemet, mener jeg derfor at det kan være grunn til å se nærmere på stamfisknæringens rammebetingelser, herunder muligheten for å legge til rette for mer produksjon av rogn utenfor sesong. Det er nedsatt et offentlig utvalg for en helhetlig gjennomgang av tillatelsessystemet i havbruksnæringen. Det er nedfelt i utvalgets mandat at det skal vurdere utforming av et helhetlig tillatelsessystem som både ivaretar hensynet til en bærekraftig utvikling av akvakulturnæringen, herunder hensynet til

bestander av vill anadrom laksefisk, og legger til rette for størst mulig verdiskaping.

Jeg mener fortsatt at det er hensiktsmessig å avvente utvalgets arbeid, og jeg har derfor ikke planlagt å gjøre

store omlegginger av tillatelsessystemet for stamfisktillatelse før utvalgets rapport har vært på høring.

SPØRSMÅL NR. 1004

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 23. januar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan næringsministeren garantere at en eventuell innføring av et obligatorisk småbåtregister ikke vil følges opp av en eller annen form for avgift for småbåteiere på deres fritidsbåter?

BEGRUNNELSE:

I følge en pressemelding fra Nærings- og fiskeridepartementet vil regjeringen sette i gang et arbeid for å utrede innretning og effekter av et obligatorisk småbåtregister. Dette har imidlertid blitt utredet tidligere, og småbåteiere har hele veier uttrykt bekymring for at dette er et ledd i innføringen av en ny avgift på småbåteiere. Regjeringen begrunner denne utredningen med at flere organisasjoner ønsker et slikt register, men det er viktig å presisere at det er svært mange som ikke ønsker et slikt register velkommen.

Svar:

Regjeringen har satt i gang et arbeid for å utrede hvorvidt et nasjonalt obligatorisk småbåtregister bør innføres. Arbeidet er et samarbeid mellom Nærings- og fiskeridepartementer, Klima- og miljødepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

Det er riktig at innføring av et obligatorisk småbåtregister tidligere har vært vurdert. Det fremgår av Meld. St. 30 (2018-2019), Samhandling for bedre sjøtryggleik, at Solberg-regjeringen konkluderte med at dagens ordning med Redningsselskapets frivillige småbåtregister kombinert med frivillig registrering av fritidsbåter over 7 meter i Skipsregistrene (NOR) var en formålstjenlig løsning. Solberg-regjeringen innførte derfor ikke et obligatorisk register.

Vi har registrert at flere aktører ønsker et obligatorisk småbåtregister, og at mange småbåter ikke er registrert i de frivillige ordningene. I et sikkerhetsperspektiv

vil obligatorisk registrering blant annet kunne bidra til å forenkle søk og redning. Videre vil et obligatorisk småbåtregister kunne bidra til redusert forurensning ved å redusere omfanget av forlatte og dumpede småbåter, da båter kan spores tilbake til sine eiere. Regjeringen har derfor besluttet at det skal utredes hvilke gevinster et obligatorisk småbåtregister vil kunne gi med hensyn til sjøsikkerhet, kriminalitetsbekjempelse og miljø.

Arbeidet som nå igangsettes vil se på effektene og innretningen av et eventuelt obligatorisk register. Med tanke på innretningen må både avgrensningen av et slikt register, samt drift og finansiering utredes nærmere før det konkluderes. Det er derfor på nåværende tidspunkt for tidlig å si noe om hvordan innretningen på et eventuelt register vil bli, herunder om det vil være aktuelt/nødvendig med en avgift.

SPØRSMÅL NR. 1005**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 24. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sørge for at statsforvalterens saksbehandlingstid for søknader om driftstillatelse til viktige grønne industriinvesteringer reduseres slik at man unngår unødig lang behandlingstid og dermed økonomisk usikkerhet for industri som ønsker å omstille seg?

BEGRUNNELSE:

Flere bedrifter har erfaringer med at behandlingstiden hos statsforvalteren er mange måneder og opp til nærmest ett år fra søknaden for grønne prosjekter er sendt til endelig beslutning er tatt. I mange søknader er sakene mindre komplekse og konsekvensen med tanke på miljøet er minimale.

Der sakene er mindre komplekse med mindre konsekvenser kan det være rom for redusert svartid. Det er likevel viktig at det gjøres grundige gjennomganger, men med rimelig og forventet tidsbruk.

Et eksempel på en bedrift som bidrar til bærekraftig utvikling men som har satt planer for videre utvikling på vent på grunn av lang saksbehandlingstid er Metallco Sortering AS i Fredrikstad. De har søkt om tillatelse etter forurensningsloven til etablering av sorteringsanlegg for shredderavfall med bruk av ny teknologi for å forbedre sortering.

Sorteringsanlegget skal motta inntil 15 000 tonn per år av et produkt fra fragmenteringsanlegg som kalles «Zorba». Zorba består av ikke-magnetiske metaller, hovedsakelig aluminium, men også jern, rustfritt stål, kobber, messing, sink, bly og ulike kompositter. Hensikten er å sortere dette til renere metallfraksjoner. Dette er viktig for økt sirkularitet i økonomien vår.

Prosessen vil ikke gi utslipp til vann. Overvann fra transportvei ledes til oljeutskiller tilkoblet kommunalt overvannsnett. Utslipp fra oljeutskilleren er allerede regulert i gjeldende tillatelse etter forurensningsloven til Metallco Kabel AS. Ved sortering og håndtering av Zorbafraksjonen kan det oppstå støving, og det er derfor planlagt at sorteringsprosessen skal foregå under avsug og med støvfiltrering, for å redusere utslipp til luft.

I denne søknaden er kompleksiteten lav. Likevel må bedriften vente svært lenge for å få åpnet det grønne prosjektet fordi det har tatt 9 måneder på å få vedtak fra statsforvalteren. Bedriften kan nå ikke vente noe vedtak før tidligst rundt påske. Konsekvensene er blant annet økonomisk usikkerhet, utsettelse av ansettelse og store investeringer som må betjenes uten økte inntekter.

Svar:

Statsforvalterne har mange viktige oppgaver, blant annet å sikre forsvarlig behandling av søknader på avfallsområdet. Avfallsbransjen er i endring og det medfører økt behov for nye og endrede tillatelser for flere virksomheter. Dette kan påvirke saksbehandlingstiden, særlig i komplekse saker.

Når det gjelder søknaden fra Metallco Sortering AS i Fredrikstad som det vises til, så har Miljødirektoratet opplyst at Statsforvalteren i Oslo og Viken fikk saken oversendt fra Miljødirektoratet den 27. juni 2022 og at den har vært på høring i høst. Høringsuttalelsene ligger nå hos virksomheten for kommentarer. Statsforvalteren i Oslo og Viken har som mål å ha en saksbehandlingstid på rundt 6-9 måneder fra de har en komplett søknad inne, til saken er ferdig behandlet. Søknaden fra Metallco Sortering AS er derfor innenfor normal saksbehandlingstid.

SPØRSMÅL NR. 1006**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 23. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at strømstøtten for bedrifter faktisk når foretak som leier sine lokaler?

BEGRUNNELSE:

Mange bedrifter som leier sine forretningslokaler av eiendomsselskaper opplever at regjeringens ordning for strømstøtte ikke når frem til dem. I Dagens Næringsliv 13.01 kan vi lese om Power City i Oslo, som ikke får støtte fra regjeringens energitilskuddsordning for bedrifter, da støtten utbetales til gårdeier, eiendomsselskapet til Christian Ringnes.

Slike eiendomsselskaper er den sektoren som mottar desidert mest fra regjeringens strømstøtte for bedrifter. Av de 2,78 milliarder kronene som er blitt delt ut, har eiendomsrelaterte selskaper mottatt over 1,2 milliarder – altså mer enn en tredjedel av det totale tilskuddsbeløpet.

I følge §2-11, (5) i forskrift om midlertidig ordning for energitilskudd til næringslivet som følge av ekstraordinære strømavgifter slår fast at:

«foretak som formelt anses som sluttbruker av strøm eller fjernvarme og som mottar tilskudd under denne forskriften, men som viderefakturerer sine utgifter til reelle sluttbrukere av strømmen eller fjernvarmen, eksempelvis til leietakere, skal sørge for at tilskudd kommer de reelle sluttbrukere av strømmen eller fjernvarmen til gode.»

Likevel melder mange bedrifter som leier lokaler, og er reelle sluttbrukere av strømmen, at strømstøtten ikke når frem til dem, men for eksempel brukes av gårdeier til tiltak for å strømsparing i selve boligmassen.

Svar:

Det er riktig som representanten viser til at en betydelig del av det samlede tilskuddet i energitilskuddsordningen har blitt tildelt foretak som er registrert i Brønnøysundregistrene med virksomhet innenfor eiendomsrelaterte næringskoder. Slik det fremgår av tilskuddslisten for ordningen synes denne gruppen tilskuddsmottakere å være en blanding av små, mellomstore og større foretak som driver eiendomsrelatert virksomhet av ulik art, bl.a. næringsparker, kontorfellesskap, og kjøpesentre. En del av disse foretakene synes også å inngå i konsern hvor hovedvirksomheten ikke er utleie, men hvor drift av eiendom håndteres i foretaket som står som søker i ordningen.

Det er også riktig som representanten påpeker at forskriften for ordningen tydelig slår fast at foretak som

formelt anses som sluttbruker av strøm/fjernvarme, men som viderefakturerer sine utgifter til reelle sluttbrukere, eksempelvis til leietakere, skal sørge for at tilskudd kommer de reelle sluttbrukerne av strømmen/fjernvarmen til gode. Dette følger av § 2-11 femte ledd i forskriften for ordningen (Forskrift om midlertidig ordning for energitilskudd til næringslivet som følge av ekstraordinære strømavgifter). Jeg vil også her vise til den nevnte paragrafens øvrige ledd, som bl.a. gir bestemmelser om at et foretak (eksempelvis en leietaker) kunne søke om tilskudd på bakgrunn av kostnader til strøm eller fjernvarme som foretaket hadde fått viderefakturert fra et annet foretak.

Hvordan vilkåret i § 2-11 femte ledd skal oppfylles vil kunne variere, bl.a. mht. hvilke avtaler som foreligger mellom utleieforetak og leietaker. Når det gjelder tilskudd til delvis dekning av strømkostnader, kan det være naturlig at utleiere lar dette komme leietakere til gode ved fratrukk i viderefakturerte strømkostnader, fratrukk i felleskostnader e.l. Når det gjelder tilskudd til gjennomføring av energitiltak, kan det være naturlig at dette kommer leietakere til gode eksempelvis ved reduserte viderefakturerte energikostnader over tid.

Tilskuddsmottakerne plikter å følge forskriftens regler. Jeg legger til grunn at utleiere og andre foretak som viderefakturerer kostnader knyttet til strøm/fjernvarme til reelle sluttbrukere finner fornuftige løsninger for å oppfylle vilkåret i § 2-11 femte ledd, ev. i samråd med disse sluttbrukerne.

For ordens skyld viser jeg også til forskriftens § 4-6, som gir bestemmelser om at tilskuddsmyndigheten for ordningen skal gjennomføre en stikkprøvekontroll av søknader etter at tilskudd er utbetalt, og § 5-3 første ledd, som gir bestemmelser om at dersom det er utbetalt tilskudd i strid med bestemmelsene i forskriften, skal det uriktig utbetalte beløpet tilbakebetales med renter.

SPØRSMÅL NR. 1007**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 23. januar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Hvor mye må det norske jordbruksarealet anslagsvis øke for å nå målet om en sjølforsyningsgrad på 50 prosent, korrigert for import av forråvarer?

BEGRUNNELSE:

I Hurdalsplattformen heter det at:

«Regjeringa vil (...) Leggje fram og gjennomføre ein opptrappingsplan for trygg matproduksjon på norske ressursar og setje eit mål for sjølforsyningsgrad av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av forråvarer, på 50 prosent.»

For å nå et slikt mål må andelen dyrka mark i Norge antakeligvis økes betraktelig. Det ville vært bra for den videre debatten om sjølforsyning og utvikling i landbruket å få et anslag over hvor mye det norske jordbruksarealet må økes om vi skal nå målene som er slått fast i Hurdalsplattformen.

Svar:

Ifølge NIBIO var selvforsyningsgraden på energibasis, i 2021 på 47 prosent korrigert for grensehandel. Selvforsyningsgraden for jordbruksmat, korrigert for import av fôr var på 40 prosent. Vi har meget høy selvforsyningsgrad for husdyrprodukter, men husdyrproduktene står bare for om lag 36 prosent av kaloriinntaket vårt. Vi har relativt lav selvforsyningsgrad for planteprodukter til mat, bl.a. fordi en del slike vekster ikke dyrkes i Norge, som ris, sukker, tropiske frukter og noen hvetekvaliteter. Planter står for om lag 64 prosent av kaloriinntaket.

Økning i selvforsyningen korrigert for import av fôr er et krevende mål. Men det er et viktig mål for regjeringen å øke selvforsyningsgraden, både av hensyn til matsikkerheten i en usikker verden og for at landbruket i økende grad skal utnytte produksjons- og inntekts-mulighetene der selvforsyningen er lavere, både for mat og dyrefôr.

Regjeringen vil derfor prioritere å legge gode rammebetingelser for å nå dette målet, slik vi gjorde ved det ekstraordinære jordbruksoppgjøret i 2022. Men politikken kan bare bidra et stykke på vei. For å lykkes er vi avhengig forskning og rådgivning, av bøndenes innsats, og målrettet arbeid i både fôr- og matindustrien.

Dette handler om å øke produksjonsvolumet, men også om å forbedre kvaliteten, økte avlinger og proteininnhold i grovfôret, økte avlinger til riktig kvalitet av mat- og fôrkorn, økt dyrking av proteinvekster, uten at det går ut over kornproduksjonen i jordbruket. På lengre sikt vil

det være tilførsel av norskprodusert protein fra annen biomasse. For plantevekster til mat handler det om å øke produksjonen på en konkurransedyktig måte mot import, effektive verdikjeder og produktutvikling.

En rekke planteprodukter til mat kan ikke produseres i Norge. Til syvende og sist er derfor også forbrukernes sammensetning av kosthold svært viktig. Norsk produksjon konkurrerer ikke bare på mange områder med import av tilsvarende vare. Det vil også være vesentlig at forbrukerne legger om kostholdet fra energirike plantevekster, som ikke kan produseres i Norge, til et større forbruk av norske lagringssterke vekster. Det styrer vi i liten grad gjennom landbrukspolitikken. Samtidig er det viktig å styrke konkurransekraften for husdyrprodukter hvor selvforsyningsgraden er høy, for å unngå økt import og dermed svekke selvforsyningen med slike produkter. På samme måte er et sterkt jordvern viktig for å holde gode jordbruksarealer i bruk til matproduksjon.

Hvorvidt økt selvforsyningsgrad, korrigert for import, krever økt arealbehov, vil i stor grad være avhengig av utviklingen i forbruksmønster og kosthold, og utviklingen i avlinger og kvalitet. Plantevekster til mat er mer energieffektivt enn husdyrhold og bidrar til å trekke arealbehovet ned.

Økt arealbruk må være bøndenes valg som følge av riktige rammebetingelser, og god effekt av bransjens kontinuerlige arbeid og prosjekter, som eksempelvis bedre grovfôr og matkorninitiativet.

SPØRSMÅL NR. 1008**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 24. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren legge fram ei oversikt som syner Statens vegvesen sin forbruk og pengebruk til planleggingsmidlar i 2022, fordelt pr. riksvegprosjekt i heile landet?

GRUNNGJEVING:

Det har nå kome informasjon om at E-18 ut av Oslo blir utsatt med bakgrunn i blant anna at Statens veivesen har fått redusert sine planleggingsrammer. Dette betyr utsettelser og mindre framdrift på viktige prosjekter.

Det er også kjent at det blir brukt betydelige planleggingsressurser på veiprojekt rundt omkring i landet, som ikkje er i posisjon til å kunne bli realisert på lang tid. Døme på dette er det ekstremt dyre ferjefri E-39 prosjektet Møreaksen, eit prosjekt for kryssing av Romsdalsfjorden for 2 300 bilar i døgnet, og som ca. 80 % av befolkninga i Møre og Romsdal slett ikkje vil ha. her bruker ein 100 mill. kr i planleggingsmidlar i 2022, utan at dette prosjektet nokon gong ser ut til å kunne bli realisert.

Svar:

Oversikten under viser faktisk forbruk av midlar på prosjekt i Statens vegvesens NTP-portefølje (prosjekt over 1

mrd. kr i planfase som er omtala i Nasjonal transportplan 2022-2033), samt andre prosjekt som er omtala konkret i Prop. 1 S (2021-2022).

Prosjekter	Forbruk i mill. kr
Rv. 22 Kryssing av Glomma, RP	43
E39 Ålgård- Hove, RP	2
Rv. 19 Moss, KDP	13
E134 Dagslett E18, KDP	6
E18 Ramstadsletta-Nesbru, RP	74
E39 Volda-Furene	5
E39 Storehaugen- Førde	12
E39 Ådland- Svevatjørn	232
E39 Sulafjorden	74
E39 Halsafjorden	28
E39 Ålesund-Molde	27
Rv. 36 Skjelsvik-Skyggestein, KDP	18
Rv. 5 KDP Erdal- Naustdal	1
E8 Flyplasstunnelen	2
E10 Nappstraumen- Å	2
	537

SPØRSMÅL NR. 1009**Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 25. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil regjeringen sørge for at E6 gjennom Lågendeltaet blir bygget som planlagt, eller er det underliggende sektoreta-ter som styrer regjeringen?

BEGRUNNELSE:

Statsforvalteren godkjente våren 2022 utbygging av E6 gjennom Lågendeltaet i Lillehammer.

Statsforvalteren foretok en grundig helhetsvurdering av både samfunnsnyttene og naturhensyn. Om naturhensyn påpeker Statsforvalteren blant annet følgende i sitt vedtak:

«Ut fra den kunnskap vi har i dag om naturverdiene både ved Våløya og dagens E6-trase, samt hvordan brua over Lågen og Våløya nå vil bygges, er vi også sikre på at den nå tillate brua også er et bedre alternativ for naturreservatet enn en fire-felts veg med lavere hastighet i dagens E6-trase. Dette fordi dagens

E6 krysser gjennom et mer sentralt og sårbart område av naturreservatet, særlig for trekkfugl.»

Det har vært enighet både på Stortinget og i de berørte kommunene om valg av trase, noe Nye Veier som ansvarlig utbygger også har fulgt opp gjennom prosessen.

Rett før jul overprøvde Miljødirektoratet alle andre, og sa nei til veien. Direktoratet er tydelige på at dette er en beslutning regjeringen kan overprøve om de ønsker gjennom en enkelt forskriftsendring.

Når FrP satt i regjering fikk daværende Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen (FrP) en liknende sak på sitt bord på strekningen Åkervika sør for Hamar. Denne saken ble løst av Regjeringen Solberg.

Nå etterlyser innlandet samme handlekraft fra regjeringen Støre.

Så langt har planlegging og eiendomskjøp i forbindelse med eiendommen kostet over en milliard kroner. Alt vil ikke gå tapt ved en ny trase, men dette vil åpenbart føre til utsettelse og tap av hundrevis av millioner skattekrone.

Svar:

Som jeg har svart på spørsmålet i Dokument nr. 15:954 (2022-2023), knytter E6 landet sammen fra nord til sør og

er landets viktigste riksvei. Regionalt muliggjør veien de eksisterende bo- og arbeidsmarkedene i Gudbrandsdalen og Mjøsregionen og legger grunnlaget for videre utvikling av det store potensialet her. Både den pågående og den fremtidige E6-utbyggingen i Innlandet forbedrer fremkommelighet for både gods- og persontransport, reduserer ulykker og øker samfunnsikkerheten og beredskapen i hele regionen.

Miljødirektoratet har i denne saken vurdert lovgrunnlaget for motorvei gjennom et naturreservat. Slike tiltak er i utgangspunktet forbudt i naturreservat, og krever dispensasjon etter naturmangfoldloven. Miljødirektoratets vedtak betyr først og fremst at Nye Veier ikke lenger har dispensasjon etter naturmangfoldloven til å bygge den planlagte traseen med firefelts bru og fartsgrense 110 km/t gjennom naturreservatet. Direktoratet har ikke tatt stilling til hva som er en hensiktsmessig veiløsning.

Den eksisterende utbyggingsavtalen for ny E6 mellom Moelv og Øyer ligger fortsatt til grunn og videre prosess er til vurdering hos Nye Veier. I samarbeid med klima- og miljøministeren vil jeg også bidra til en avklaring av saken.

SPØRSMÅL NR. 1010

Innlevert 13. januar 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 23. januar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Mener statsråden det er akseptabelt at de evigvarende vederlagsfrie konsesjonene for torskeoppdrett går til utenlandske holdingselskaper og milliardærinvestorer?

BEGRUNNELSE:

Selskapet Gadus Group har fått innvilget flere søknader for å drive torskeoppdrett langs norskekysten. Konsesjonene som gis er vederlagsfrie, men i 2021 viste E24 til at gratiskonsesjonene da var priset til 2,3 milliarder kroner på aksjemarkedet.

Kapitalen til å investere i torskeoppdrett har Gadus Group hentet i det europeiske markedet, til forskjell fra vanlig praksis som er å hente finansiell støtte i det norske markedet. Det belgiske selskapet North Capital SA, har skutt inn i underkant av 300 millioner kroner i selskapet.

North Capital SA er et selskap kontrollert av en belgisk familie som har tjent enorme summer på eierskapet i parkeringsgiganten Interpark. Kapitalbidraget fra North Capital SA til Gadus Group renteberegnes med en årlig rente på 4,5 %.

Torskeoppdrett er også unntatt regjeringa sitt forslag til ny grunnrenteskatt, som forsterker mulighetene for kapitalgevinst for det utenlandske selskapet som har investert i Gadus Group.

Norge skal bygge langsiktige, grønne og rettfærdige næringer for fremtiden. Når naturressurser og -områder stilles til disposisjon, må denne forståelsen ligge til grunn. Gadus Group henter inn mesteparten av kapitalen for sin investering i torskeoppdrett fra en utenlandsk investor som raskt kan flytte sin kapital til andre sektorer som forventes å gi høyere kapitalavkastning. Dette kan skape

usikkerhet i en næring hvor staten tar en stor risiko ved å gi ut vederlagsfrie konsesjoner.

Svar:

Regjeringen ønsker å legge til rette for vekst i torskopdrett, og det er gledelig at flere nå satser på oppdrett av torsk. Jeg mener at vederlagsfrie konsesjoner til torskopdrett har vært og er et viktig virkemiddel for å legge til

rette for denne utviklingen. Havbruksutvalget skal foreta en helhetlig gjennomgang av dagens tillatelsessystem, og herunder vurdere om fremtidige oppdrettstillatelser bør være tidsavgrenset. Jeg mener at det er klokt å avvente utvalgets rapport før jeg vurderer eventuelle endringer i regelverket.

Regjeringen ønsker fortsatt mangfold og lokalt eierskap i havbruksnæringen.

SPØRSMÅL NR. 1011

Innlevert 14. januar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 24. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil regjeringa forby eller på annan måte rydde opp i bruken av returprovisjonar for turistguidar og dermed sørge for meir rettferdige konkurransevilkår i reiselivet?

GRUNNGJEVING:

Det har vore eit problem over lang tid at turistbutikkar inngår samarbeid med guidar og reiseselskap der butikane betaler provisjon til aktørane for å ta turistane med til visse butikkar og ikkje til andre. Det går ut over aktørar som ikkje er villige til å betale ein slik provisjon, og er til hinder for konkurransen mellom aktørane.

Noverande Konkurransedirektør Tina Søreide har omtala praksisen som skadeleg og noko som bør regulera, og m a sagt følgande om saka: «Bruken av returprovisjonar fører til at turistar får høgare prisar og avgrensa tilgang til marknaden, medan butikane opplever urettferdig konkurranse på urettvist grunnlag.» (Firda, 29/3-21 – Søreide var då professor ved NHH og ein av Noregs fremste ekspertar på korrupsjon).

Næringsdepartementet var i gang med å arbeide med problemstillinga i 2019/2020, men la arbeidet på is etter COVID-19-utbrotet for å prioritere akutt krisehandtering overfor reiselivet og andre bransjar i 2020 og 2021. Dåverande Næringsminister Iselin Nybø varsla i skriftleg svar til Stortinget i april 2021 om temaet at ho ville gjenoppta arbeidet med provisjonsproblemet når samfunnet gjenopna for fullt. Det skjedde på nyåret 2022.

Eg vonar difor at noverande Næringsminister har tatt opp stafettpinnen etter regjeringa Solberg, og at det no er på gang konkrete tiltak for å få slutt på denne uheldige

praksisen som står i vegen for sunn og rettferdig konkurranse i norsk reiseliv og handelsnæring.

Svar:

Takk for spørsmålet. Eg er godt kjent med at praksisen med returprovisjonar vert opplevd som ei utfordring for nokre bedrifter i reiselivsnæringa. Forbrukarane er vinnarane når konkurransen får utspele seg på ein sunn måte, og selskapa må kappast om å tilby best mogleg produkt til lågast mogleg pris. Praksisen med returprovisjonar kan på si side bidra til å svekke konkurransen mellom turistbutikkar.

Som du seier vart det gjort eit arbeid med denne problemstillinga i 2019. Informasjonsbrosjyra som vart utforma hadde til føremål å gje ei oversikt over nokre av føresegnene ein må ta omsyn til dersom det er ynskje om å inngå ei slik avtale. Slik eg les spørsmålet ditt er det problemstillinga knytt til at nokre turistbutikkar inngår samarbeid med guidar og reiseselskap du er oppteken av.

I informasjonsbrosjyra frå 2019 er relevante paragrafer frå avtalelova, konkurranselova, marknadsføringslova og straffelova framheva, for at det skal vere enkelt å sette seg inn i kva reglar som gjeld. Eigar av ein butikk må ta omsyn til at vedkomande driv si verksemd i ein konkurranseutsett marknad. Det vil seie at eigaren ikkje kan ta avgjerder eller inngå avtaler som skader eller avgrensar konkurransen mellom aktørane i sin bransje. Det er heller ikkje lovleg å skjule overfor kundane korleis produkta vert marknadsført.

Ingen av våre nordiske naboland synes å ha konkrete reguleringar av slike avtaler, men dei har regelverk som kan kome til bruk tilsvarende det vi har i Noreg. Departementet

mentet hadde dialog med næringslivsorganisasjonane for reiselivet for å få bistand til å avdekke omfanget av problemet, før brosjyra blei utarbeida. Praksisen vert ikkje oppfatta å være ei særleg stor utfordring generelt eller i heile landet, men heller ein utfordring enkelte plassar, og det var heller ikkje alle på same stad som meinte at praksisen var eit problem.

Eg tek utgangspunkt i at alle som driv forretning i Noreg overheld norske lovar og reglar. Dersom det vert

oppdaga at nokon bryt reglar må det verte meldt inn til politiet som vil ta saken vidare i rettssystemet, eller til rette tilsyn som vil handtere saka i tråd med gjeldande reglar for saksførebuing.

Før sommaren vil eg leggje fram ein handlingsplan for reiselivet. Eg vil ha nær dialog med næringa om ulike tema for planen, returprovisjonar er eit av fleire aktuelle tema.

SPØRSMÅL NR. 1012

Innlevert 14. januar 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 19. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

En 47 år gammel alenemor fra Iran har fått sin oppholdstillatelse trukket tilbake. Hun har en sønn i Norge og bidrar sterkt i fellesskapet. I store deler av livet har mor og sønn vært adskilt, men er omsider gjenforent. En utsendelse til Iran vil også bety utsendelse til et land Norge advarer norske innbyggere om å reise til.

Hva kan statsråden gjøre for å hindre utsendelsen og splittelse av familien?

Svar:

Som representanten bør være vel kjent med, er utlendingsforvaltningen organisert slik at det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som treffer

vedtak i saker etter utlendingsloven, herunder om tilbakekall av oppholdstillatelse. Som statsråd kan jeg verken gripe inn i eller påvirke utfallet av en konkret sak, med mindre saken berører hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Jeg kan derfor ikke kommentere den konkrete saken representanten viser til. Jeg har tillit til UDI og UNEs behandling av sakene på utlendingsfeltet.

Utenriksdepartementets reiseråd omfatter i dag 52 land. At det er gitt særskilte reiseråd for norske borgere vedrørende et gitt land, betyr ikke nødvendigvis at alle borgerne av

det aktuelle landet er vernet mot retur dit. Det må vurderes konkret av UDI og UNE, ut i fra gjeldende regelverk, praksis og tilgjengelig landinformasjon.

SPØRSMÅL NR. 1013

Innlevert 15. januar 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 23. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen sikre et betydelig kraftoverskudd i Nord-Norge i forbindelse med elektrifisering av Melkøya?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skal ta stilling til Equinors planer om elektrifisering av Melkøya. Tiltaket er viktig for at Norge for fremtiden skal forbli en sikker leverandør av gass til 6,5

millioner husholdninger i Europa med lave karbonutslipp fra produksjonsprosessen. Prosjektet er viktig for utviklingen av offshore industri i Finnmark og Barentshavets muligheter for å erstatte russisk gass.

Samtidig vil elektrifisering av Melkøya med ensidig bruk av landstrøm dramatisk redusere kraftoverskuddet i landets nordligste prisområde. Dette vil kunne svekke den industrielle vekstkraften i Nord-Norge betydelig og samtidig øke strømprisen.

Det legges til grunn at regjeringen, i forbindelse med vurderingen av søknaden fra Equinor, ser på alternativer som vil sikre og opprettholde det store kraftoverskuddet i Nord-Norge. Det vil være nyttig å vite om regjeringen konkret vurderer alternative energikilder som vind og gasskraftanlegg med CCS når Melkøya-søknaden vurderes.

Svar:

Nord-Norge har i dag kraftoverskudd i et normalår, og har skilt seg ut som et lavprisområde i Norden den siste tiden som følge av en god ressursituasjon og redusert overføringskapasitet ut av regionen. NVE publiserte høsten 2021 sin Langsiktige Kraftmarkedsanalyse. I rapporten antar NVE at kraftbalansen i Nord-Norge gradvis blir svekket fram mot 2040 som følge av nytt industriforbruk, økt kraftforbruk til petroleumsnæringen og elektrifisering av transportsektoren. Det antas at området i større grad vil trenge tilført energi gjennom økt import eller produksjon.

Regjeringen jobber målrettet for å legge til rette for mer kraftproduksjon, mer nett og sikre at folk og industri skal ha rikelig tilgang på ren kraft. I april 2022 gjenåpnet

regjeringen konsesjonsbehandlingen for vindkraft på land etter at regjeringen Solberg stoppet all behandling av slike konsesjonssaker i 2019. Den storstilte satsingen på havvind vil også bidra til betydelig ny kraftproduksjon inn i det norske systemet. Regjeringens forslag om en betydelig styrking av energimyndighetene vedtatt i statsbudsjettet for 2023 støtter opp under arbeidet med raskere behandling av søknader om utbygging av kraftproduksjon og nett. Regjeringen vil fortsette arbeidet for å legge til rette for mer utbygging av kraftproduksjon og nett i Finnmark og resten av landet for øvrig.

Rettighetshaverne har over flere år planlagt Snøhvit Future-prosjektet. Prosjektet innebærer økt gassproduksjon fra Snøhvitfeltet og en omlegging av energiforsyningen på LNG-anlegget fra gasturbindrevne generatorer til kraft fra nettet. Prosjektet forventes å bidra til å forlenge driften av Hammerfest LNG til 2040. Selskapene har de siste årene vurdert ulike alternativer til drift med kraft fra nettet, herunder karbonfangst- og lagring på gassturbinene og ulike kombinasjoner av kraft fra nettet og karbonfangst- og lagring. Rettighetshaverne har lagt bort disse alternativene fordi de hadde høyere tiltakskostnader enn drift med kraft fra nettet.

Rettighetshaverne på Snøhvitfeltet tok i desember 2022 investeringsbeslutningen og leverte endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) for Snøhvit Future-prosjektet til Olje- og energidepartementet. Prosjektet som ligger til grunn for de endrede utbyggingsplanene er omlegging til kraft fra nettet. De endrede utbyggingsplanene er til behandling i departementet.

SPØRSMÅL NR. 1014

Innlevert 14. januar 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 24. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Stemmer det at regjeringen har fått tilbakemelding fra RME om at tredje energimarkedspakke hindrer Norge i å skille mellom strømprisen på innenlandsstrøm og strøm brukt til eksport, når kom denne tilbakemeldingen, og når ble det bedt om en vurdering av dette (Jeg ber om å få se begrunnelsen til RME)?

BEGRUNNELSE:

I en sak fra NTB fredag 13. januar siteres en kilde på at EUs tredje energimarkedspakke setter en stopper for muligheten til å skille mellom innenlandsstrøm og strøm brukt til eksport, slik Rødt og flere andre partier har tatt til orde for lenge. Senterpartiet og SV har også krevd at regjeringen forsøker å gjennomføre dette.

I saken siteres en statssekretær på at:

“Det kilden sier, er likelydende med tilbakemeldingene vi har fått fra Reguleringsmyndigheten for energimarkedet (RME) når vi har bedt om en vurdering av spørsmålet.”

Om dette stemmer vil det bety at regjeringen sitter på informasjon om at tilslutningen til EUs tredje energimarkedspakke hindrer regjeringen å gjennomføre politikken til to av partiene som utgjør regjeringens parlamentariske grunnlag.

Svar:

På forespørsel fra departementet utredet Reguleringsmyndigheten for energi (RME) i fjor handlingsrommet for tiltak knyttet til overføring av kraft til utlandet, og oversendte et notat 22. august 2022. Notatet er offentlig tilgjengelig.

Det framgår av RMEs vurderinger at begrensninger på eksport av kraft i utgangspunktet er i strid med våre internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen. I vurderingen av eventuelle unntak etter EØS-avtalen, viser RME til at forsyningssikkerhet er et relevant hensyn, mens beskyttelse mot høye priser ikke er det. Hvis en restriksjon skal være lovlig må den være egnet til å bedre forsyningssikkerheten, og være forholdsmessig. Et viktig element i vurderingen er at en restriksjon ikke skal gå lenger enn det som er nødvendig for å oppnå tilstrekkelig forsyningssikkerhet.

RME har ikke særskilt utredet hvorvidt et toprissystem for omsetning av strøm i Norge kan opprettes. Hvis man ser for seg en toprismodell hvor staten legger begrensninger på vilkårene for eksport av strøm sammenlignet med innenlands handel, fremstår tiltaket etter

min vurdering som en eksportrestriksjon, som i utgangspunktet er forbudt. For eksempel dersom det uten at det er nødvendig av hensyn til systemdriften legges begrensninger i overføringskapasiteten i nettet inn til et eventuelt eget budområde som omfatter tilknytningspunktene til utenlandsforbindelser, for å oppnå den ønskede prisseffekten.

Vurderingen fra RME er grundig og omfattende. Den dekker både energiregelverket som er innlemmet i EØS-avtalen og øvrige deler av EØS-avtalen, herunder reglene om fri varebevegelse og unntaksbestemmelser i EØS-avtalen. Som RME understreker, bygger sektorregelverket for energi videre på de generelle hovedprinsippene i EØS-avtalen om fri flyt av varer mellom landene i EØS-området. RMEs vurdering inneholder også en gjennomgang av de rettslige utgangspunktene i handelsregelverket med Storbritannia.

Jeg vil også nevne at det EØS-rettslige handlingsrommet for inngripen i kraftmarkedet også har blitt vurdert tidligere. I 2007, to år før markedsregelverket i tredje energimarkedspakke ble vedtatt i EU, innhentet OED en vurdering som blant annet omfattet spørsmålet om eksportbegrensninger fra fire professorer ved juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo. I likhet med RME i fjor høst, kom de den gangen frem til at statens adgang til å begrense eksport av kraft er svært begrenset etter EØS-retten. Eksportrestriksjoner er i utgangspunktet forbudt, og unntaksmulighetene er snevre.

Jeg har ikke gitt RME noe særskilt oppdrag om å utrede hvordan et toprissystem for omsetning av strøm i Norge eventuelt kunne opprettes. Jeg viser til at det nå, etter avtale med SV i Stortinget, vil bli nedsatt et utvalg for å se på prisdannelsen for strøm, både hvordan den foregår og hva som eventuelt kan gjøres innenfor EØS-avtalen.

SPØRSMÅL NR. 1015

Innlevert 15. januar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Er finansministeren samtd med næringsministeren i at Noreg i tida framover må knyte stadig tettare band til EU og at EØS-avtalen ikkje lenger er tilstrekkeleg for å ivareta interessene for norsk næringsliv, jf. intervju i Altinget 10/1-23, eller meiner finansministeren framleis at EU er

svekka og i ferd med å bli mindre viktig for Noreg, jf. intervju i Dagbladet 29/3-22?

Svar:

Regjeringens Europa-politikk er formulert i Hurdalsplattformen og er konkretisert i arbeidsprogrammet for EU- og EØS-saker.

SPØRSMÅL NR. 1016

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug

Besvart 20. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for departementets vurdering av hvilke konsekvenser det må forventes for en privat drevet lufthavn som Torp, og for Avinor som bruker overskuddet fra de store flyplassene til å drifte de små, når det heller ikke kan selges «full» tobakkskvote til passasjerer bosatt utenfor Norge?

BEGRUNNELSE:

Finansdepartementet har på sine nettsider en nyhetssak med tittel «Endring i vareførselsreglene» publisert 21. desember 2022. Det fremgår bl.a. at:

«Fra 1. januar 2023 kan personer bosatt i Norge ta med 100 sigaretter, 125 gram andre tobakksvarer (for eksempel snus eller rulletobakk) eller 100 gram andre nikotinvarer og 100 sigarettpapir, avgiftsfritt som reisegods ved ankomst fra utlandet til Norge. Dette blir også mengden som kan selges til reisende fra tax free-utsalg ved ankomst til Norge.»

Siste setningen referert foran må antas å påvirke omsetningen på taxfree ved ankomst til Norge langt ut over halvering av tobakksalget, da utenlands bosatte passasjerer som ønsker å kjøpe full tobakskvote ikke vil kjøpe tobakksvarer ved ankomst i det hele tatt. Videre må det antas at disse da også i stor grad også vil gjøre unna kjøp av f.eks. alkoholvarer og annet ved avreiseflyplassen, sammen med tobakskvoten.

Spørsmålet gjelder spesielt konsekvensene av at reisende, kanskje særlig de som reiser jevnlig, må antas å ville kjøpe både full tobakskvote og derfor også kvoten for alkohol på avreiseflyplassen, i stedet for ved ankomst på f.eks. Torp.

Svar:

Med virkning fra 1. januar 2023 ble kvoten for tobakksvarer som kan innføres avgiftsfritt som reisegods, halvert. Ny kvote er 100 sigaretter eller 125 gram andre tobakksprodukter og 100 sigarettpapir. I endringen inngår også en halvering av kvotene for væske med nikotin til e-sigaretter og andre nikotinvarer. I tråd med Konvensjon 4. juni 1954 tillates turister å innføre 200 sigaretter eller 250 gram andre tobakksvarer avgiftsfritt, som reisegods.

Volumet tobakksvarer som kan selges på tax free-utsalg på lufthavn ved ankomst til Norge, er strammet inn tilsvarende som kvoten for reisegods. Innstramming av salget på ankomst omfatter også salg til turister. Hva som kan selges til den enkelte reisende på tax free-utsalg ved avreise på lufthavn, berøres ikke av endringen.

Provenyanslag ved endring av kvotene for tobakksvarer, er svært usikkert. I departementets beregning er det lagt til grunn at halvering av kvoten for tobakksvarer gir halvering av tax free-salget av tobakksvarer ved ankomst på lufthavnene. I dette ligger en antagelse om at dersom enkelte turister ved reiser hit velger å kjøpe tobakksvarer på avreiseflyplassen, får det liten betydning for samlet tax free-salg av tobakksvarer i Norge. Selv om det isolert sett kan være ønskelig å handle alle varer på ett sted, virker det lite sannsynlig at mange turister vil velge å ha med seg alkohol på flyet, fremfor å kjøpe lett tilgjengelig alkohol ved ankomst. Jeg støtter derfor ikke representanten Listhaugs antagelse om at innstramming i kvotene for turister vil «påvirke omsetningen på tax free ved ankomst til Norge langt ut over halvering av tobakksalget».

Ordningen med tax free-utsalg på lufthavner har stor betydning for Avinors økonomi og bidrar til å finansiere drift og investeringer ved Avinors flyplasser. Tax free-salget av tobakksvarer ved ankomst utgjør en begrenset del av tax free-omsetningen på Avinors lufthavner.

Det er grunn til å tro at todelingen på Tax free er ganske likt på f.eks. Torp som på Avinor sine flyplasser.

SPØRSMÅL NR. 1017**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 23. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Kan ministeren redegjøre for status i arbeidet med revidering av krisesenterloven og utdype hvordan hun vil følge opp kritikken fra Europarådet spesielt?

BEGRUNNELSE:

Krisesentre skal være et sentralt hjelpetilbud til kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner. I januar kan vi lese at krisesentre over hele landet opplever økt pågang fra mennesker som trenger hjelp eller et trygt sted å bo. Tallene bla NRK viser til er svært urovekkende. Samtidig som rekordmange trenger hjelp fra krisesentre kommer Europarådet med kritikk av det norske tilbudet. Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem og er svært ødeleggende for dem som har en hverdag preget av vold og trusler. Nylig kritiserte også Riksrevisjonen myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner. Arbeidet med revidering av krisesenterloven ser ut til å dra ut i tid da det er nesten to år siden jeg fikk til svar om at også tidligere barne- og familieminister arbeidet med dette.

Svar:

Krisesentera skal vere eit sentralt tilbod til kvinner, menn og barn som blir utsett for vald i nære relasjonar, og eg er einig i at det er behov for tiltak for å betre krisesenter-tilbodet. Overvakingskomitéen GREVIO la fram si første evaluering av korleis Noreg har implementert Istanbulkonvensjonen i november i fjor. GREVIO har følgande anbefalingar om krisesentertilbodet.

- Betre den geografiske spreinga av krisesentera og følgje med på kommunane si finansiering av tilbodet.
- Sikre at kvinner og menn har separate tilbod.
- Sikre at alle kvinner får tilgang til krisesentera, særleg kvinner med funksjonsnedsetjing, kvinner utan gyldig opphaldsløyve, samiske kvinner og kvinner med rusproblem.
- Vere meir oppmerksom på behova til samiske kvinner, minoritetskvinner og kvinner med innvandrabakgrunn slik at dei får eit tilpassa tilbod.

Mitt departement arbeider no med forslag til ny krisesenterlov (revidering), og ein planlegg å sende ut høyringsforslag i løpet av 2023. Rapporten frå GREVIO peikar på kjente manglar ved tilbodet, og som ein er i gang med å utgreie. Det har også vore fleire innspelsmøter der eg har fått råd frå fleire aktørar om kva som fungerer og kva som bør endrast. GREVIO-rapporten spørsmålsstillar viser til, peikar på utfordringar som vi kjenner til, og som no inngår i vårt arbeid med å revidere krisesenterlova. Sentrale tema er mellom anna tilbodet til sårbar gruppe til dømes valdsutsette i aktiv rus, tilbodet til menn, barn på krisesenter, tilbodet til den samiske befolkninga, der også Sametinget blir konsultert. Når det gjeld separate tilbod for kvinner og menn er det ulike oppfatningar om kva som er best. Romerike krisesenter held på med eit forsøk om integrert tilbod til kvinner og menn. Vi må sjå på erfaringane som blir gjort der.

Krisesentera er i dag eit kommunalt ansvar, og eg vil ikkje endre på det prinsippet i arbeidet med revidering av lova.

Eg viser også til at Regjeringa skal legge fram ein opptrappingsplan mot vald og overgrep mot barn, og vald i nære relasjonar.

SPØRSMÅL NR. 1018**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 19. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at en emoji er alkoholreklame?

BEGRUNNELSE:

Avisa Kvinnheringen skriver i en artikkel om skjenkekontrollørene sitt besøk hos baren Bar-On i Rosendal 16. desember i fjor. Under dette besøket fikk baren tildelt en prikk. Grunnen til dette var fordi kontrollørene hadde gått igjennom baren sin facebookside før besøket. På to innlegg som baren hadde lagt ut på deres facebooksider hadde de lagt til en paraplydrink-emoji og to ølglas-emoji, dette resulterte i at baren fikk en prikk på bakgrunn av det skal være i strid med reklameforbudet.

Svar:

Jeg kan ikke gå inn i en vurdering av enkeltsaker. Svaret er derfor en generell redegjørelse for reglene om alkoholreklame og er ikke knyttet til den konkrete saken det vises til i spørsmålet.

Det følger av Hurdalsplattformen at regjeringen ønsker å videreføre en restriktiv alkoholpolitikk. Dette innebærer blant annet å opprettholde et strengt og omfattende forbud mot alkoholreklame. Reklameforbudet, som har både en etterspørselsreducerende og holdningsskapende begrunnelse, er et viktig virkemiddel for å begrense alkoholkonsumet i befolkningen og dermed redusere omfanget av skader og problemer knyttet til alkoholbruk.

I henhold til alkoholloven § 1-8 tredje ledd er det fastsatt bestemmelser om standardiserte reaksjoner for ulike typer overtredelser i alkoholforskriften kapittel 10. Etter alkoholforskriften § 10-3 kan kommunen ilegge bevillingshaver et bestemt antall prikker for ulike typer overtredelser.

Ved sin kontroll av skjenkesteder er det opp til kommunen å vurdere om det foreligger brudd på reklameforbudet i alkoholregelverket. Dersom kommunen kommer til at reklameforbudet i alkoholloven § 9-2 er overtrådt, følger det av alkoholforskriften § 10-3 siste ledd at skjenkestedet skal tildeles én prikk for overtredelsen.

Forbudet mot alkoholreklame er nedfelt i alkoholloven § 9-2. I alkoholforskriften § 14-2 er reklame definert som «massekommunikasjon» i «markedsføringsøyemed». Det foreligger markedsføringsøyemed dersom et siktemål med kommunikasjonen er å fremme salg.

Det må gjøres en konkret vurdering i det enkelte tilfellet av om de to grunnleggende vilkårene om «massekommunikasjon» i «markedsføringsøyemed» er oppfylt.

I alkoholforskriften § 14-2 annet ledd er det oppstilt en rekke momenter som må vektlegges i vurderingen av om det foreligger «markedsføringsøyemed», blant annet hvem som er avsender av informasjonen og hvem som tar initiativ til å gi informasjonen. I tillegg må det legges vekt på innholdet i og utformingen av informasjonen og hvordan informasjonen er presentert og formidlet.

Når det gjelder spørsmålet om bruk av emoji er å anse som alkoholreklame, må dette vurderes konkret fra sak til sak. Det må i vurderingen sees hen til formålet bak bruken av emoji i den aktuelle kommunikasjonen. Alkoholreklameforbudet kan ikke omgås ved bruk av illustrasjoner eller lignende. Det avgjørende vil være om kommunikasjonen har til formål å fremme salg av alkohol. Dersom det foreligger massekommunikasjon i markedsføringsøyemed, vil informasjonen, herunder alkoholrelaterte emoji, være å anse som alkoholreklame etter alkoholregelverket.

SPØRSMÅL NR. 1019

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen

Besvart 20. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvor mange legerklæringer eller sakkyndig rapporter mener statsråden det er nødvendig at man må levere for å få ytelse man har rett på?

BEGRUNNELSE:

Man leser oftere og oftere at mennesker som søker på ytelse, både hos nav og Statens pensjonskasse må levere flere legerklæringer eller utredninger før saken blir vurdert.

Inntrykket brukere får er at det blir sådd tvil om deres og deres leger vurderinger ikke er gode nok, og at de blir mistenkeliggjort av staten for å få ytelse de har krav på.

Svar:

Jeg vil aller først understreke at Arbeids- og velferdsetaten ikke skal be om mer dokumentasjon enn nødvendig, for å vurdere om noen har rett til en ytelse. Jeg har forståelse for at noen kan føle at det bes om mye dokumentasjon.

Arbeids- og velferdsetaten har en plikt til å påse at en sak er så godt opplyst som mulig før det fattes vedtak i en sak. Alle saker skal vurderes individuelt og helhetlig mht. til om man har rett til en ytelse.

Behovet for å innhente erklæringer og opplysninger skal alltid vurderes i lys av de medisinske opplysningene som etaten allerede har i en sak. I noen saker vil det være behov for å innhente ny dokumentasjon eller erklæringer fra flere instanser. Dette kan f.eks. være begrunnet i utvikling i sykdom og/eller at etaten vurderer at det er behov for uttalelser fra både fastlege og spesialisthelsetjenesten

eller fra andre behandlere. Formålet med informasjonsinnhenting er alltid å få tilstrekkelig kunnskap om brukersens helsetilstand, for å kunne ta stilling til om vilkårene i folketrygdloven er oppfylt. En vurdering av rett til ytelse gjøres på grunnlag av om saken er tilstrekkelig opplyst, og ikke på grunnlag av antallet legeerklæringer eller rapporter fra sakkyndige.

Jeg gjentar at Arbeids- og velferdsetaten ikke skal be om mer dokumentasjon enn nødvendig for å vurdere om noen har rett til en ytelse – men at det er viktig at en sak er tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes.

SPØRSMÅL NR. 1020

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 23. januar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan statsråden gi en oppdatering på om regjeringen vil opprette et sektorvist responsmiljø for maritim sektor, og eventuelt når statsråden ser for seg å treffe en beslutning?

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmålet i Dokument nr. 15:2757 (2021-2022). Spørsmålsstiller viser til at regjeringen i Meld. St. 9 (2022-2023) beskriver sektorvise responsmiljøer som et «viktig tiltak for å sikre deling av informasjon og støtte til håndtering av digitale angrep», og at evalueringen av ordningen viser at ordningen har «gitt et mer samlet sikkerhetsmiljø i Norge». Spørsmålsstiller er enig i at slike sektorvise responsmiljøer er svært viktige for å styrke den digitale sikkerheten, og mener det er på høy tid at det opprettes et slikt responsmiljø for maritim sektor. Spørsmålsstiller ber derfor om en oppdatering om fremdriften.

Svar:

Maritim sektor benytter seg av stadig flere digitale verktøy, og økt bruk av digitale verktøy gjør sektoren mer sårbar for digitale hendelser. Maritim sektor er eksponert for digitale angrep, og digital sikkerhet har derfor avgjørende betydning for å forhindre konsekvensene av slike angrep.

Jeg understreker at arbeidet med å ivareta digital sikkerhet først og fremst er den enkelte virksomhets ansvar. Virksomhetene som har ansvaret i en normalsituasjon, har også ansvaret for nødvendige beredskapsforberedelser og for å håndtere ekstraordinære hendelser.

Jeg deler imidlertid representantens syn om at det er behov for å etablere et responsmiljø for maritim sektor for å få en bedre helhetsoversikt og styrke innsatsen mot digitale angrep i sektoren. Dette har sammenheng med at sektoren har en kritisk samfunnsfunksjon som transportør av passasjerer og last og som en viktig bidragsyter til olje- og gassnæringen. I tillegg har sektoren en viktig rolle opp mot Forsvaret.

På denne bakgrunn vil det bli etablert et myndighetsbasert, overordnet og koordinerende responsmiljø for maritim sektor, der ansvaret for etablering og drift legges til Kystverket.

Kystverket har det nasjonale ansvaret for innsamling og deling av AIS-data og drift av sjøtrafikksentralene. Kystverket har også ansvaret for den felles nasjonale meldeportalen SafeSeaNet og overvåkings- og informasjonssystemet Barents Watch. Disse tjenestene benyttes av en rekke offentlige etater som inkluderer blant annet Sjøfartsdirektoratet, politiet, Tolletaten, redningstjenesten, Forsvaret/Kystvakten og Fiskeridirektoratet. Bortfall av disse systemene eller feilaktig informasjon kan føre til at avgjørende informasjon ikke er tilgjengelig når kritiske situasjoner oppstår. Dette kan få alvorlige konsekvenser og det er derfor behov for at den digitale sikkerheten styrkes i sektoren.

Kystverket har fått i oppdrag å følge opp slik at Kystverket etableres som et sentralt kontaktpunkt for alvorlige IKT-hendelser i maritim sektor, og at det etableres prosedyrer for varsling og informasjonsdeling til relevante aktører, herunder NSM. Arbeidet skal gjøres i nært

samarbeid med Sjøfartsdirektoratet og i dialog med andre berørte aktører.

Nærings- og fiskeridepartementet vil fremover ha tett dialog med Kystverket om dimensjonering av respons-

miljøet for maritim sektor. Arbeidet vil ha høy prioritet slik at vi kan ha dette på plass så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 1021

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 23. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Finnes det i dag etablert praksis eller regler som gjør at en leverandør som har teknologi fra selskapene Hikvision og Dahua i sin underleverandørkjede er utelukket fra å delta i en sikkerhetsgradert anskaffelse av den art som gir leverandør tilgang til skjermingsverdig objekt eller infrastruktur?

BEGRUNNELSE:

Flere norske private sikkerhetselskaper tilbyr overvåkningsteknologi fra det kinesiske statlig eide selskapet Hikvision. Sammen med det delvis statlig eide selskapet Dahua, er Hikvision markedsledende globalt innen overvåkningsteknologi og overvåkningskameraer. Det er avslørt både at selskapene har tvilsom sikkerhet. Eksempelvis skal den italienske kringkasteren RAI i mai 2021, ifølge Teknisk ukeblad («Overvåkningsutstyr som er forbudt i store deler av verden, selges åpent i Norge» 17.2.22), ha dokumentert at kameraer fra Hikvision automatisk åpnet kommunikasjonskanaler til adresser i Kina. I 2017 skal det amerikanske Homeland Security sin Industrial Control System CERT ha funnet en bakdør i koden knyttet til Hikvisions kameraer. Dette kommer i tillegg til at selskapet er helt sentralt når det gjelder grove menneskerettighetsbrudd mot uigurene i Xinjiang. Avslutningsvis vil jeg trekke fram at kinesiske virksomheter, ifølge Nasjonal sikkerhetsmyndighet, i stor grad kan pålegges å utlevere informasjon til kinesisk etterretning, og at man derfor må regne med at informasjon og observasjoner tilgjengelig for det kinesiske firmaet kan tilkomme kinesisk etterretning. Både Storbritannia og USA vedtok i november 2022 sterke begrensninger i selskapenes anledning til å operere i landene, med argumenter om at selskapenes overvåkning utgjorde en trussel mot nasjonal sikkerhet. I sum mener vi at det er viktige problemstillinger knyttet til sikkerhet, personvern og etikk ved bruk av selskapenes teknologi i Norge. Med dette spørsmålet ønsker vi å fok-

usere på sikkerhetsaspektene, og finne ut av om det er slik at disse selskapenes teknologi er kategorisk utelukket fra å overvåke skjermingsverdige objekter, eller om det er noe som blir vurdert fra sak til sak når det inngås sikkerhetsavtale mellom oppdragsgiveren og leverandøren.

Svar:

Sikkerhetslovens bestemmelser om sikkerhetsgraderte anskaffelser vil kunne medføre at bestemte leverandører kan bli utelukket fra å delta i en anskaffelse. Ved sikkerhetsgraderte anskaffelser til skjermingsverdig objekt eller infrastruktur må det iverksettes tiltak slik at anskaffelsene gjennomføres med et forsvarlig sikkerhetsnivå. Det er virksomheten som gjennomfører anskaffelsen som er ansvarlig for å vurdere risiko og ivareta kravet til forsvarlig sikkerhet. Vurdering av risiko omfatter også risiko i egne leverandørkjeder.

Sikkerhetsloven har også mekanismer for kontroll av selskaper som skal leverandørklareres. Dette kravet stilles blant annet der leverandøren kan få elektronisk tilgang til objekter eller infrastruktur klassifisert KRITISK eller MEGET KRITISK. Her vil NSM ha mulighet til å avslå en klareringssøknad dersom ikke leverandøren anses som sikkerhetsmessig skikket.

Sikkerhetsloven åpner for at eier av skjermingsverdig objekt eller infrastruktur, gjennom risikovurderinger som nevnt over, vil kunne utelukke produkter og leverandører som kommer fra land vi ikke har et sikkerhetsmessig samarbeid med. Dette innebærer at selskaper med kinesisk eierskap vil kunne utelukkes dersom det er nødvendig for at sikkerheten i anskaffelsen skal være forsvarlig.

Det vises også til svar på spørsmål nr. 916 til skriftlig besvarelse fra representanten.

SPØRSMÅL NR. 1022**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 25. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er helseministeren enig i at dette må bety at norske pasienter som får avslag på å ta i bruk nye behandlinger, medisiner eller utstyr heretter kan reise til andre EU/EØS land for å få behandling der, betalt av HELFO i Norge?

BEGRUNNELSE:

Norske pasientrettigheter har stått på stedet hvil siden 90-tallet. Fusa-dommen i høyesterett i 1990 var sist gang pasientrettigheter ble prøvet for høyesterett. Veldig mye har skjedd i norsk helsevesen og medisinsk utvikling siden den gang.

I 2022 bestemte EFTAs overvåkingsorgan ESA for å se nærmere på norsk regelverk etter en rekke klager, da særlig som en følge av avslag på søknad om å få dekket helsehjelp i utlandet.

ESA mente at norsk regelverk ikke var i tråd med EØS-regelverket ettersom EØS reglene ikke ble gitt forrang over pasient- og brukerrettighetsloven (PBRL). Den 25. november 2022 ble det norske regelverket endret av kongen i statsråd slik at EØS-regelverket nå har forrang på PBRL.

ESA var av den oppfatning at de norske reglene for å få behandling i utlandet var for strenge og konkluderte med at: by maintaining a system for seeking access to in-patient treatment in other EEA States in which it is very difficult for the competent institutions and bodies to apply the correct rules correctly, and which makes it impossible or excessively difficult for patients to identify, understand and effectively enforce their rights under EEA law, Norway has created a state of ambiguity and lack of legal certainty which is not in compliance with Articles 3 and 36 EEA and Article 20 of Regulation 883/2004.

Fremskrittspartiet er av den oppfatning at dette må bety at når norske pasienter nå ikke får tilgang på medisiner, behandlinger og utstyr som en følge av et nei i beslutningsforum så må de heretter kunne reise til utlandet å få slik behandling dekket av HELFO.

Svar:

Jeg antar at sitatet som stortingsrepresentant Hoksrud viser til, er hentet fra supplerende grunnlagt uttalelse datert 20. oktober 2022 fra ESA. I den nevnte uttalelsen mener ESA at det er i strid med EØS-retten at Norge har en nasjonal ordning for dekning av utgifter til sykehusbehandling i utlandet som ikke er utformet i samsvar med artikkel 20 i trygdeforordningen og rettspraksis knyttet til fri flyt av tjenester.

I Norge har vi tre ordninger for dekning av utgifter til helsehjelp i utlandet. To av disse ordningene springer ut av EØS-retten.

1. For det første gir trygdeforordningen artikkel 20 rett til å få dekket utgifter til helsehjelp i andre EØS-land i særskilte tilfeller. Trygdeforordningen er som stortingsrepresentanten peker på, inkorporert i norsk rett ved lov.

2. Videre kan pasienter etter forskrift om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land, få dekket utgifter til helsetjenester som tilsvarer helsetjenester vedkommende ville ha fått dekket av det offentlige i Norge. Forskriften gjennomfører våre forpliktelser etter pasientrettighetsdirektivet.

3. I tillegg har vi en egen nasjonal ordning for dekning av utgifter til behandling i utlandet som følger av pasient- og brukerrettighetsloven. Den nasjonale ordningen skal ivareta pasienter når det ikke finnes et tilbud i Norge eller helsehjelpen i utlandet er dokumentert mer virksom enn den helsehjelpen som tilbys av det offentlige i Norge. Ordningen gjelder også for spesialisthelsetjenester mottatt utenfor EØS-området.

Stortingsrepresentanten reiser spørsmål om uttalelsen fra ESA betyr at norske pasienter som får avslag på å ta i bruk nye behandlinger, medisiner eller utstyr, heretter kan reise til andre EØS-land for å få behandling betalt av Helfo.

Jeg mener dette ikke er riktig. EØS-retten begrenser ikke de enkelte EØS-landenes kompetanse til å organisere sin helsetjeneste og finansieringen av helsetjenester. I rettspraksis ved EU/EFTA-domstolen er det lagt til grunn at EØS-retten i prinsippet ikke kan ha som virkning at et EØS-land må utvide tilbudet av helsetjenester som finansieres av landet. Det er videre akseptert at landene må prioritere innen de samlede ressursene og at det er opp til

EØS-landenes kompetanse å beslutte hvilke helsetjenester som skal finansieres av det offentlige.

Det er dermed det enkelte land som bestemmer hvilke helsetjenester som det offentlige skal dekke. Videre er det slik at pasienter ikke har sterkere rettigheter til helsetjenester i andre EØS-land enn de har i trygdetilknytningslandet. Dette innebærer at dersom det er besluttet at enkelte behandlinger, medisiner eller utstyr ikke skal finansieres av det offentlige i Norge, vil pasienter som er bosatt i Norge heller ikke ha rett til å få dekket dette av det offentlige i Norge dersom vedkommende mottar dette i andre EØS-land.

I Norge er det de regionale helseforetakene som beslutter hva som skal være tilgjengelige behandlinger,

medisiner eller utstyr i spesialisthelsetjenesten. Disse beslutningene bygger på de prinsippene som Stortinget har vedtatt skal anvendes for prioritering av ressursene i spesialisthelsetjenesten.

Pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten har ikke rett til en bestemt behandling, men at spesialisthelsetjenesten som tilbys er forsvarlig. Det er behandlende helsepersonell som bestemmer hvilken behandling som skal tilbys for den enkelte pasient etter en individuell vurdering. Dette gjøres innenfor det tilbudet som er gjort tilgjengelig i spesialisthelsetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 1023

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten

Besvart 23. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan jeg be om en tabell over marginalskatt på lønn inkludert arbeidsgiveravgift for de ulike trinnene i trinnskatten i 2023 ((Jeg ber om at tabellen viser personinntekt (kroner), trinnskatt (pst.), marginalskatt (pst.) og endring i marginalskatt (pst.-enheter) fra Prop. 1 LS (2021-2022) til Saldert budsjett 2023))?

Tabell 1 og 2 viser marginalskatt på lønn og innslagspunkt for de ulike trinnene i trinnskatten med henholdsvis vedtatte 2023-regler og foreslåtte regler i Prop. 1 LS (2021-2022). Det er lagt til grunn at skattyter kun har lønnsinntekt og standard fradrag.

Marginalskatten inkl. arbeidsgiveravgift vil variere med arbeidsgiveravgiftssonen som arbeidstakers virksomhet er registrert i. Norge er inndelt i syv geografiske arbeidsgiveravgiftssoner som har følgende satser:

- 14,1 pst. i sone I
- 10,6–14,1 pst. i sone Ia
- 10,6 pst. i sone II

BEGRUNNELSE:

En lignende tabell finnes på s. 112 i Perspektivmeldingen 2021.

Svar:

- 6,4 pst. i sone III
- 5,1 pst. i sone IV
- 7,9 pst. i sone IVa
- 0 pst. i sone V

I tabellene er den høyeste satsen (sone I) lagt til grunn.

Tabell 1 Marginalskatt på lønnsinntekt for de ulike trinnene i trinnskatten med 2023-regler

	Innslagspunkt. Kroner	Trinnskattesats. Pst.	Marginalskatt ekskl. ar- beidsgiveravgift. Pst.	Marginalskatt inkl. ar- beidsgiveravgift. Pst. ²
Trinn 1 ¹	198 350	1,7	21,5	31,2
	239 022	1,7	31,6	40,1
Trinn 2	279 150	4,0	33,9	42,1
Trinn 3	642 950	13,5	43,4	50,4/52,5 ³
Trinn 4	926 800	16,5	46,4	53,0/55,0 ³
Trinn 5	1 500 000	17,5	47,4	53,9/55,8 ³

1 Marginalskatten øker fra 21,5 til 31,6 pst. ved overgang fra sats til øvre grense i minstefradraget.

2 Marginalskatten inkl. arbeidsgiveravgift beregnes i prosent av totale lønnskostnader (inkl. arbeidsgiveravgift).

3 Den høyeste satsen inkluderer ekstra arbeidsgiveravgift (5 pst.) som inntreer når lønn mv. fra én og samme arbeidsgiver overstiger 750 000 kroner.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 2 Marginalskatt på lønnsinntekt for de ulike trinnene i trinnskatten med forslag i Prop. 1 LS (2021-2022)

	Innslagspunkt. Kroner	Trinnskattesats. Pst.	Marginalskatt ekskl. ar- beidsgiveravgift. Pst	Marginalskatt inkl. ar- beidsgiveravgift. Pst. ²
Trinn 1 ¹	190 350	1,4	21,0	30,8
	229 063	1,4	31,6	40,1
Trinn 2	267 900	3,8	34,0	42,2
Trinn 3	670 800	13,2	43,4	50,4
Trinn 4	1 052 200	16,2	46,4	53,0

1 Marginalskatten øker fra 21 til 31,6 pst. ved overgang fra sats til øvre grense i minstefradraget.

2 Marginalskatten inkl. arbeidsgiveravgift beregnes i prosent av totale lønnskostnader (inkl. arbeidsgiveravgift).

Kilde: Finansdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 1024

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten

Besvart 25. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan jeg be om oversikt over hvilke endringer som er gjort i beløpsgrenser for skattefradrag med særskilte formål?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber om at reglene i Prop. 1 LS (2021-2022) fremskrives og sammenlignes med Saldert budsjett 2023. Med særskilte formål mener jeg skattefradrag som fradraget for gaver til frivillige organisasjoner, BSU, kjøp av aksjer i egen bedrift, privat pensjonssparing og lignende.

Svar:

I arbeidet med de årlige skatteoppleggene utarbeides et referansesystem hvor gjeldende skatteregler fremskrives til det aktuelle budsjettåret. I referansesystemet for 2023 er fradrag og beløpsgrenser mv. i den generelle satsstrukturen i personbeskatningen i hovedsak justert til 2023-nivå med anslått lønnsvekst fra 2022 til 2023 på 4,2 pst. Særskilte fradrag og andre grenser i personbeskatningen er hovedsakelig justert med anslått konsumprisvekst fra 2022 til 2023 på 2,8 pst.

Tabell 1 viser de viktigste inntekts- og skattefradragene for særskilte formål i 2022 som foreslått av regjeringen

Solberg i Prop. 1 LS (2021–2022), og størrelsen på disse fradragene i 2023 når de fremføres med anslått prisvekst fra 2022 til 2023, slik det gjøres i referansesystemet. Dette er samme fremføring som i svar på spørsmål 3 fra

finanskomiteen/Høyres fraksjon til Nasjonalbudsjettet 2023. I tabellen her vises i tillegg beløpsgrensene som Stortinget har vedtatt for 2023.

Tabell 1 tar utgangspunkt i regelverkstabellen for skatt (tabell 1.10 i Prop. 1 LS (2022–2023)), som omfatter eksemplene nevnt i spørsmålet unntatt ordningen med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift. Denne ordningen ble avvirket fra 2022, jf. forslag i Prop. 1 LS Tillegg 1 (2021–2022). I tilleggsnummeret ble det pekt på at regjeringen i stedet opprettholdt Solberg-regjeringens forslag til ny opsjonsskatteordning, som ble ansett som mer målrettet og i tråd med målet i Hurdalsplattformen om at flere ansatte skal kunne ta del i verdiskapingen i oppstarts- og vekstselskap.

I Prop. 1 LS (2022–2023) ble det foreslått å innføre et nytt jobbfradrag for unge under 30 år, som ikke ble videreført i tilleggsnummeret. Det er usikkert hvordan dette fradraget skal kategoriseres, men det antas at det kunne regnes som et fradrag i den generelle satsstrukturen (for unge) og ikke inngår her. Alternativt vises det til frem-

føringen i svar på spørsmål 3 fra finanskomiteen/Høyres fraksjon til Nasjonalbudsjettet 2023.

De fremførte beløpene til 2023 er en ren teknisk fremføring og gir uttrykk for hva budsjettforslag for 2023 ville blitt regnet i forhold til dersom Solberg-regjeringens forslag for 2022 hadde blitt vedtatt. Et forslag til skatte- og avgiftsopplegg vil ofte omfatte beløpsgrenser som holdes nominelt uendret, som reelt sett innebærer og vil fremstå som en innstramming sammenlignet med referansesystemet. For eksempel strammet Solberg-regjeringen inn ved å holde følgende beløpsgrenser/fradrag nominelt uendret fra 2021 i sitt forslag for 2022: særskilt fradrag i Troms og Finnmark (finnmarksfradraget), fradraget for sjøfolk, fiskerfradraget, jordbruksfradraget, reindriftsfradraget, maksimalt fradrag for innbetaling til individuell sparing til pensjon, nedre grense for reisefradraget i sentralitetsklasse 1–3, maksimalt fradrag for gaver til frivillige organisasjoner, maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv., maksimalt årlig og samlet sparebeløp i BSU og øvre grense for foreldrefradraget for ett barn.

Tabell 1 Inntekts- og skattefradrag med særskilte formål. Forslag i Prop. 1 LS (2021–2022), fremskriving av forslagene i Prop. 1 LS (2021–2022) til 2023 og vedtatte regler for 2023.

	Prop. 1 LS (2021–2022)	Fremskriving til 2023 av forslag i Prop. 1 LS (2021–2022)	Vedtatte 2023-regler
Særfradrag for enslige forsørgere ¹	52 476 kr	53 945 kr	Erstattet med økt utvidet barnetrygd
Særskilt fradrag i Troms og Finnmark (tiltakssonen)	15 500 kr	15 934 kr	20 550 kr
Særskilt fradrag for sjøfolk			
Sats	30 pst.	30 pst.	30 pst.
Øvre grense	80 000 kr	82 240 kr	83 000 kr
Særskilt fradrag for fiskere og fangstfolk			
Sats	30 pst.	30 pst.	30 pst.
Øvre grense	150 000 kr	154 200 kr	154 000 kr
Særskilt fradrag i næringsinntekt for jordbruk mv. ²			
Inntektsuavhengig fradrag	90 000 kr	92 520 kr	93 000 kr
Sats utover inntektsuavhengig fradrag	38 pst.	38 pst.	38 pst.
Maksimalt samlet fradrag	190 400 kr	195 731 kr	195 000 kr
Maksimalt fradrag for innbetaling til individuell sparing til pensjon ³	40 000 kr	41 120 kr	15 000 kr
Frdrag for reiser mellom hjem og arbeid			
Sats per km	1,65 kr	1,70 kr	1,70 kr
Nedre grense for fradraget (sentralitetsklasse 1–3)	23 900 kr	24 569 kr	-

	Prop. 1 LS (2021–2022)	Fremskriving til 2023 av fors- lag i Prop. 1 LS (2021–2022)	Vedtatte 2023-re- gler
Nedre grense for fradraget (sentralitetsklasse 4–6)	14 000 kr	14 392 kr	-
Nedre grense for fradraget	-	-	14 400 kr
Maksimalt fradrag for gaver til frivillige organisas- joner	50 000 kr	51 400 kr	25 000 kr
Maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskon- tingent mv.	3 850 kr	3 958 kr	7 700 kr
Boligsparing for ungdom under 34 år (BSU)			
Sats for skattefradrag	20 pst.	20 pst.	10 pst.
Maksimalt årlig sparebeløp	27 500 kr	28 270 kr	27 500 kr
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	300 000 kr	308 400 kr	300 000 kr
Foreldrebetaling for legitimerede utgifter til pass og stell av barn			
Øvre grense			
Ett barn	25 000 kr	25 700 kr	25 000 kr
Tillegg per barn utover det første	25 000 kr	25 700 kr	15 000 kr

1 Særfradraget avvikles med virkning fra 1. mars 2023 og erstattes med økt utvidet barnetrygd. For januar og februar videreføres satsen for særfradraget nominelt.

2 Det inntektsuavhengige fradraget i reindriftsfradraget settes til 93 000 kroner i 2023, og det maksimale fradraget settes til 195 000 kroner 2023.

3 I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2017 ble det innført en ordning for skattefavourisert individuell sparing til pensjon. Maksimalt fradragbeløp i denne ordningen er 15 000 kroner både i 2022 og 2023. Den gamle IPS-ordningen videreføres med 15 000 kroner i maksimalt fradrag (samordnes med innskudd i den nye ordningen slik at samlet fradrag ikke kan overstige grensen i den nye ordningen) for de som allerede sparer i ordningen.

SPØRSMÅL NR. 1025

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 25. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Burde justis- og beredskapsministeren vært informert om varselet fra E-tjenesten til PST om planene for et terrorangrep mot Skandinavia, og vil statsråden ta initiativ til en ekstern granskning av PSTs håndtering av varselet?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mediens omtale av hvilke informasjon som tilfløt norske myndigheter i forkant av terrorangrepet i Oslo den 25.06.22. Fra mediens dekning fremgår det at en agent på oppdrag for E-tjenesten ble varslet om planer for et terrorangrep mot Skandinavia, seks dager før terrorangrepet den 25.06.22. Det fremgår videre at E-tjenesten brakte denne informasjonen videre til PST. Hverken jus-

tis- og beredskapsministeren eller statsministeren ble informert om varselet.

Spørsmålsstiller vil på denne bakgrunn be om statsrådens vurdering av at hun ikke ble informert om varselet. Det bes også om en tilbakemelding på om statsråden vil ta initiativ til å gjennomføre en ekstern og frittstående granskning av PSTs håndtering av det aktuelle varselet. Etter det opplyste skal evalueringen administreres av Politihøgskolen, med bistand fra definerte kontaktpunkt fra PST, Politidirektoratet og Oslo politidistrikt. PST og Politidirektoratet er etter det opplyste oppdragsgivere.

Svar:

Det er viktig at vi undersøker håndteringen av masseskytingen i Oslo sentrum natt til 25. juni. Evaluering ble varslet 27. juni, og igangsatt i høst. Rapporten skal etter planen leveres før sommeren og vil danne grunnlag for en vurdering av om det er behov for videre oppfølging. Det ligger i utvalgets mandat å evaluere hendelsesforløpet frem til masseskytingen i Oslo sentrum natt til 25. juni 2022, og PST og politiets håndtering av hendelsen. I lys av dette vil det ikke være riktig å gå inn på spørsmålet om PST burde varslet Justis- og beredskapsdepartementet før evalueringen foreligger. Jeg viser for øvrig til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 993 fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik.

SPØRSMÅL NR. 1026

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 23. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden legge til rette for at norskregistrerte biler også kan foreta EU-kontrollen i andre EU land?

BEGRUNNELSE:

Det å kunne foreta EU-kontrollen i andre EU land har vært etterspurt fra flere norske bileiere i lang tid. Dette kan f.eks. gjelde nordmenn som deler av året bor i et annet EU-land og som tar med seg sin norske bil. Dette har de lov til å gjøre i inntil 6 av 12 mnd. i løpet av året. Hvis bilen har behov for EU kontroll i tiden de er i et annet land er det i mange tilfeller mer hensiktsmessig å foreta kontrollen i det landet en oppholder seg. Regelverket skal være det samme i EU-land og Norge, men tidligere har Statens Vegvesen sagt nei da de ikke har oversikt over godkjente kontrollorganer i andre EU land. Men i 2013 kunne vi lese en artikkel i Spaniaavisen om at Statens Vegvesen allikevel åpnet for at nordmenn kunne foreta EU-kontrollen i Spania, men så skal dette ha blitt endret igjen.

Svar:

Periodisk kontroll av kjøretøy, også kjent som EU-kontroll, bygger på harmoniserte minimumskrav som alle medlemsland i EØS må følge når de kontrollerer kjøretøy registrert i sitt land. Så er det opp til hvert enkelt land å

tilpasse sin kontrollordning utover disse minimumskravene.

Hovedprinsippet er at medlemslandene godkjenner kontroller gjennomført av kontrollorganer i sitt eget land. Det skyldes blant annet den store variasjonen i de ulike landene både i omfang og metode for kontrollene. Det er gjort mange nasjonale tilpasninger, som ofte er begrunnet i det enkelte medlemslands geografi, klima, med videre. I Norge har vi eksempelvis egne nasjonale kontrollpunkter for kjøretøy med elektrisk eller hybrid fremdrift, som ikke nødvendigvis vil bli sjekket i en kontroll gjort i annet land.

Dersom vi skulle åpne for godkjenning av kontroller gjennomført i annet land, vil kjøretøy kunne bli godkjent i en kontroll uten at våre nasjonale kontrollpunkter faktisk er kontrollert, og kjøretøyet vil likevel kunne benyttes på det norske vegnettet.

I Norge har vi også gjort mange tiltak for å bekjempe juks og svindel. Blant annet må alle kontrollører verifisere at de er godkjente ved å benytte ID-porten for hver enkelt innrapportering av kontrollresultat. Dessverre finnes det ingen tilsvarende internasjonal løsning for å verifisere for eksempel kontrollsedler, kontrollører og kontrollorganer fra EU-kontroller i andre land.

Etter at regelverket ble endret i 2018 kan man selv velge hvor tidlig man ønsker å gjennomføre kontrollen, så lenge kjøretøyet er godkjent innen fristen. Siden tidspunktet for kontrollen er fleksibelt, kan man eksempel-

vis gjennomføre kontrollen sommeren før, selv om kontrollfristen er på vinteren. Har man en bil eller bobil som kun brukes om sommeren, eller man planlegger en lengre tur til utlandet, kan EU-kontrollen dermed tas på forhånd. Fristen for neste kontroll vil beregnes fra når siste kontroll er gjennomført.

Jeg mener gjeldende regler på dette området er hensiktsmessige. De som ønsker å ta med seg bilen til utlandet en periode er ivare tatt ved fleksibiliteten for når man kan gjennomføre kontrollen.

SPØRSMÅL NR. 1027

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 25. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Når vil statsråden komme til Stortinget for å redegjøre for arbeidet med å følge opp rapporten fra Rolleforståelseutvalget?

BEGRUNNELSE:

Forrige uke la Rolleforståelseutvalget frem sin rapport om politiets rolleforståelse, med særlig vekt på koblingen til NNPF. Reaksjonen fra andre partier og deler av offentligheten lot ikke vente på seg, men statsråden selv har forholdt seg stille. Flere krever at statsråden kommer til Stortinget for å redegjøre for hvordan anbefalingene fra rapporten skal følges opp. Det bes derfor om et svar på når

statsråden tenker å komme til Stortinget for en slik redegjørelse.

Svar:

Representanten Andreas Sjalg Unneland har 17. januar meldt interpellasjon til justis- og beredskapsministeren om samme tema der det blant annet spørres følgende: «Hva er regjeringens syn på rapporten, og hvordan vil regjeringen følge opp anbefalingene?».

Jeg vil svare på interpellasjonen i Stortinget i henhold til vanlig praksis og Stortingets forretningsorden.

Det vises for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 958 fra representanten Ingvild Wetrhus Thorsvik om samme tema.

SPØRSMÅL NR. 1028

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 25. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Når er KVUen ferdig og kan statsråden bekrefte at premisset fremdeles er at E39 herunder Hordfast er bygd ut for KVUen?

BEGRUNNELSE:

11. desember 2020 vedtok stortinget dette: Stortinget ber regjeringen gjennomføre en konseptvalgutredning (KVU) av bygging av en arm til Bergen fra E134. Arbeidet med konseptvalgutredningen bes igangsatt innen utgangen av 2020.

Premisset for KUV-arbeidet har vært å se på kopling mellom Bergen og E134 etter de planlagte NTP-prioriterte strekningene på E39 er fullført. Dette premisset kommer også frem i Statens vegvesen sitt utfordringsnotat for KUVen.

Svar:

Jeg vil vise til at konseptvalgutredningen (KVU) for E134 arm til Bergen er planlagt ferdigstilt før sommeren 2023, i tråd med tidligere føringer for utredningsoppdraget.

I Statens vegvesens dokumentasjon som ble utarbeidet som grunnlag for Samferdselsdepartementets mandat til utredningen, det såkalte utfordringsnotatet, legges det til grunn at Hordfast vil være ferdigstilt. I praksis for KVU-arbeidet betyr dette at Hordfast ligger som ferdig utbygd i referansealternativet i transportanalyseverktøyet.

SPØRSMÅL NR. 1029

Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 23. januar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Statsråden peker i sitt svar på spørsmål nr. 470 at hun vil komme til Stortinget med en opptrappingsplan etter at høringsfristen for Grytten-utvalgets rapport har gått ut. Høringsfristen har nå gått ut, men statsråden har enda ikke varslet noe opptrappingsplan. Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag etterlyste 14. desember 2022 en tydelig opptrappingsplan. Denne trengs for å gi forutsigbarhet.

Når vil landbruksministeren legge fram en opptrappingsplan for landbruket?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen lovte allerede i hurdalsplattformen at de skulle komme med en opptrappingsplan for landbruket. Lovnaden ble gitt i oktober 2021. Nå er vi i 2023, men regjeringen har fortsatt ikke lagt fram noe plan.

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag sier 14. desember 2022 i en pressemelding at:

“Enklarogtydeligopptrappingsplanformatproduksjon må til for at bonde og forbruker skal få tillit til at regjeringen tar matsikkerhet og verdiskapning på alvor inn i framtida.”

Bøndene trenger forutsigbarhet i driften.

Den alvorlige og urolige situasjonen i verden viser med tydelighet at det er viktig å legge til rette for økt selvforsyningsgrad i Norge. For å få til dette må produksjonen økes, men mange av de tiltakene som kreves for å øke produksjonen, krever store og langsiktige investeringer.

Bøndene på hver enkelt gård må ha trygghet for at investeringene lønner seg på lang sikt.

Svar:

Regjeringen prioriterer trygghet for matproduksjon og bøndenes inntektsmuligheter høyt. Det viste vi bl.a. ved et historisk godt jordbruksoppgjør i 2022. Det la til rette for et inntektsløft i en situasjon med ekstraordinær kostnadsvekst. Høringen på Inntektsutvalgets rapport er nettopp avsluttet. Utvalgets hovedoppgave var å drøfte og klargjøre prinsipper og metoder, samt muligheter og begrensninger, for måling av inntekter i jordbruket som sektor og for bønder som private næringsdrivende, samt grunnlag og forutsetninger for å sammenligne næringsinntekter i jordbruket med lønn for arbeidstakere.

Vi starter nå arbeidet med å gjennomgå høringsinnspillene, som sammen med NOU 2022: 14, vil være viktig grunnlag for det videre arbeidet. En opptrappingsplan er et stort og krevende arbeid, og regjeringen vil jobbe for å få fram saken så fort som det er forsvarlig.

SPØRSMÅL NR. 1030**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 23. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at det vil bli etablert flere offentlige tilfluktsrom?

BEGRUNNELSE:

Den typen krigføring som nå foregår i Ukraina, synliggjør viktigheten av tilstrekkelig tilfluktsromkapasitet til å kunne beskytte den norske befolkningen ved behov. I følge justis- og beredskapsministeren er dekningsgraden ved norske tilfluktsrom i dag på rundt 50%. Denne deknningen er fordelt på ca. 600 offentlige tilfluktsrom med plass til rundt 300 000 personer og ca. 19 000 private tilfluktsrom med rundt 2,2 millioner plasser.

Fremskrittspartiet fremmet den 07.04.22 et representantforslag i Stortinget om styrking av den sivile beredskapen. Et av punktene i forslaget var utarbeidelse av en plan for økt bygging av offentlige tilfluktsrom for å sikre tilstrekkelig nasjonal tilfluktsromkapasitet. Forslaget ble dessverre nedstemt i Stortinget, da blant annet regjeringsspartiene Ap og Sp stemte imot.

Det vises til nettsak hos abc-nyheter den 14.01.23. Som det fremgår av saken foreligger det ingen planer om å bygge nye tilfluktsrom. Det fremgår videre av saken at DSB sent i fjor leverte et forprosjekt til justis- og beredskapsdepartementet, hvor tilfluktsrom var et av temaene. Departementet uttaler i saken at man nå vurderer rapporten, men spørsmålet om det stemmer at det ikke er planlagt opprustning eller bygging av nye tilfluktsrom i Norge blir ikke besvart. Spørsmålsstiller vil på denne bakgrunn be om en garanti fra statsråden på at det vil bli etablert flere offentlige tilfluktsrom.

Svar:

Tilfluktsrom er et viktig sivilt beskyttelsestiltak. Regjeringen er opptatt av at befolkningen skal ha tilgang på sivile beskyttelsestiltak over hele landet. Det jobbes derfor med å vurdere hvordan vi kan forbedre de sivile beskyttelsestiltakene, inkludert tilfluktsrommene. Dette følges opp i styringsdialogen med DSB i 2023.

SPØRSMÅL NR. 1031**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 25. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er det riktig at PST-ansatte i distriktene har blitt autorisert av sjef PST for tilgang til PST-eid informasjon?

BEGRUNNELSE:

VG skrev forrige uke om at en jurist tar til orde for at kravet om autorisering fra PST er i strid med sikkerhetsloven grunnet mangler ved personell kompetanse, jf. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/KnPnXE/flere-ekspert-er-mener-pst-krav-er-ulovlig>. VG skriver at minst 100 PST-ansatte i distriktene kan være ulovlig autorisert, dersom det er slik at delegasjonen av myndigheten var ulovlig.

Svar:

Jeg viser til mine svar av 31. oktober og 15. november 2022 til representanten Thorsviks spørsmål (Stortingets spørsmål nr. 229 og nr. 331) om samme tema.

I mine svar fremkommer departementets vurdering av hvordan sikkerhetslovens bestemmelser er å forstå når det gjelder den enkelte virksomhetsleders ansvar for og forvaltning av gradert informasjon i egen virksomhet. Vedlagt det siste svaret fulgte kopi av PSTs redegjørelse for tjenestens forståelse av rettstilstanden og praktisering av regelverket, og for utviklingen i tjenestens presisering av virksomhetsleders ansvar.

SPØRSMÅL NR. 1032**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 23. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden fremdeles at det er veldig viktig at NorSIS finnes, og hva vil hun gjøre for å sikre fortsatt drift ved NorSIS?

BEGRUNNELSE:

Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS) er en uavhengig organisasjon og medlemsforening, som arbeider med informasjonssikkerhet. Deres mest kjente råd- og veiledningstjenesten er slettme.no. Senteret er lokalisert på Gjøvik i tilknytning til NTNUs fakulteter. Statsråden besøkte NorSIS i august i fjor, og uttalte den gangen at «det er veldig viktig at dere finnes».

Spørsmålsstiller er helt enig i at det er veldig viktig at denne lille ekspertorganisasjonen på Gjøvik med et svært viktig samfunnsoppdrag finnes, og at det er avgjørende at de sikres økonomiske rammer for videre drift. Framskrittspartiet bevilget derfor 2 millioner kroner mer enn regjeringen til styrking av NorSIS arbeid med cybersikkerhet i vårt alternative statsbudsjett for 2023.

Det rapporteres nå om at alle utenom to ansatte ved NorSIS er permittert, og at dette skyldes dårlig økonomi. Dette er svært alvorlig, særlig sett i lys av den nye sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa og de utfordringer den medfører. Spørsmålsstiller vil derfor vite om statsråden fremdeles mener det er veldig viktig at NorSIS finnes, og

hvilke grep hun vil ta for å sikre den videre driften ved NorSIS.

Svar:

Tilskuddet som årlig har vært tildelt NorSIS er viktig for ivaretagelse av et segment innenfor digital sikkerhet, og som er mitt ansvarsområde. Etter en ekstern evaluering av tilskuddet i 2021 er dette nå særlig rettet mot råd og veiledning overfor den enkelte innbygger. Således er tilskuddet en del av regjeringens arbeid med forebyggende digital sikkerhet i sivil sektor.

NorSIS har over tid levert tjenester i henhold til tilskuddets leveransekrav, hva angår kvalitet og omfang. I 2022 har foreningens økonomiske situasjon skapt usikkerhet om leveranseevnen, og det er i den sammenheng mitt ansvar å ivareta statens interesser. I denne sammenheng er statens interesser å sikre leveranser i henhold til tilskuddets formål innenfor digital sikkerhet.

Mitt departement har i dialog med NorSIS fått status for den økonomiske situasjonen i 2022, hvilke tiltak som er gjennomført og hva som er planlagt for 2023. Departementet har på bakgrunn av redegjørelsene, herunder tiltak foreningen har gjort for å styrke økonomistyringen og internkontrollen, godkjent tildelingen av 1. del av tilskuddet for 2023. Dette er formidlet NorSIS.

SPØRSMÅL NR. 1033**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 24. januar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Kan landbruksministeren redegjøre for hvorfor Norsk Landbruksrådgivings ti selvstendige regionale virksomheter, eid av lokale bønder, blir pålagt å fusjonere og sentraliseres til en nasjonal juridisk enhet, og om hvilken lovhjemmel som gjør det mulig å vedta krav om tvangs-fusjon av private selskaper gjennom jordbruksavtalen?

BEGRUNNELSE:

I Jordbruksavtalen for 2022 ble det fremforhandlet et krav om at de ti selvstendige regionale selskapene i Norsk Landbruksrådgiving, som er eid av lokale bønder, skal fusjonere og sentraliseres til et nasjonalt selskap om de fortsatt skal kunne motta tilskudd til kunnskapsformidling.

Avtaleteksten fra jordbruksavtalen ble videreført i Prop. 120 S (2021 – 2022):

«Dagens oppgaveløsning må bli mer samordnet, enhetlig og effektiv. Dette er en forutsetning for at NLR skal tildeles tilskudd fremover i tid. Partene kan ikke se at dette kan gjøres uten at NLR organiserer seg som én juridisk enhet. Formålet med støtten vil ikke kunne oppfylles gjennom å tildele tilskudd direkte til NLRs 10 juridiske regionale enheter hver for seg.»

I teksten kan det se ut til at partene henviser til:

«Gjennomgang av støtten som gis til Norsk Landbruksrådgiving over jordbruksavtalen, rapport 09/2022».

Spørsmål knyttet til eierorganisering av virksomhetene i Norsk Landbruksrådgiving er ikke utredet i rapporten, da det var vurdert utenfor rapportens mandat, og kan derfor ikke legges til grunn for krav om fusjon.

Det er underlig at partene i jordbruksavtalen benytter jordbruksforhandlingene til å fremme et krav om fusjon av selskapene uten å ha diskutert dette med virksomhetene og uten at det foreligger noen utredning eller konsekvensvurdering som understøtter kravet.

5. september 2022 sendte Landbruksdirektoratet et oppdragsbrev som gir Norsk Landbruksrådgiving Sentralenhet i oppdrag å utarbeide en fusjonsplan som skal leveres innen 1. mars 2023. NLR Sentralenheten er et foretak som er eid i fellesskap av de regionale virksomhetene i NLR. Det reises spørsmål om hvorfor Landbruksdirektoratet velger å adressere oppdragsbrevet til driftsselskapet, som ikke har noen fullmakt til å representere virksomhetene, og ikke direkte til de berørte virksomhetene.

De regionale virksomhetene hevder at forvaltningssloven ikke er lagt til grunn i saksbehandlingen. Opplevelsen hos styrer og ledelse i flere av regionene er at deres demokratiske rettigheter utfordres etter at partene har blitt enige om et krav som vedrører eierorganisering uten at bøndene som eier selskapene har blitt hørt eller hatt noen mulighet til å påvirke utfallet av krav om fusjon.

Svar:

Norsk Landbruksrådgiving (NLR) har en sentral og unik rolle i det norske landbruket ved å tilby bønder og gartnere nødvendig og lokalt tilpasset rådgiving og forskningsbasert kunnskap innen mange produksjonsområder. Over jordbruksavtalen tilføres organisasjonen et tilskudd på rundt 100 mill. kroner årlig. Formålet med støtten til NLR er å bidra til et likeverdig rådgivningstilbud til alle bønder i hele landet. Med dette forstås at alle bønder skal ha tilgang til faglig kompetent rådgiving innenfor de områdene som støttes over jordbruksavtalen, uavhengig av geografisk tilhørighet og medlemskap. Støtten skal også bidra til å sikre et landsomfattende tilbud av krisebistand. For at NLR skal kunne oppfylle dette formålet, samtidig som midlene benyttes slik at oppgavene løses på en mest mulig målrettet og effektiv måte, må organisasjonen være innrettet slik at den kan foreta helhetlige prioriteringer som sikrer systematisk flyt av kompetanse og ressurser.

NLR består i dag av ti regionale, økonomisk og juridisk selvstendige rådgivingsenheter samt en sentral enhet. Til sammen har de 11 enhetene 330 ansatte fordelt på nærmere 100 kontorer. Landbruksdirektoratets gjennomgang av støtten som gis over jordbruksavtalen til NLR, jf. rapport nr. 9/2022, viser at NLR sin forvaltning av tilskuddet ikke i tilstrekkelig grad bidrar til at formålet med tilskuddet nås. Det må også gjøres endringer for at tilskuddsforvaltningen skal tilfredsstillende økonomiregelverket i staten. I Prop. 120 S heter det følgende:

«Dagens oppgaveløsning må bli mer samordnet, enhetlig og effektiv. Dette er en forutsetning for at NLR skal tildeles tilskudd fremover i tid. Partene kan ikke se at dette kan gjøres uten at NLR organiserer seg som én juridisk enhet. Formålet med støtten vil ikke kunne oppfylles gjennom å tildele tilskudd direkte til NLRs 10 juridiske regionale enheter hver for seg.»

Partene i jordbruksoppgjøret ble videre enige om at fortsatt støtte til organisasjonen vil kreve at NLR innen 1.3.23 legger frem en plan for hvordan samordningen av organisasjonen kan realiseres. Som følge av dette ble avtalepartene også enige om å tildele NLRs sentralenhet en engangssum på 2 mill. kroner som de forutsatte at skulle brukes til en organisasjonsprosess i NLR. Partene forutsatte videre at gjennomføring av planen vil sette organisasjonen i stand til å oppfylle formålet med avsetningen på om lag 100 mill. kroner innen 1.1.2024.

Hverken staten eller jordbruksavtalepartene har krevd eller kan kreve at NLRs ulike juridiske enheter skal fusjonere, eller at det skal gjøres andre organisatoriske grep. Avtalepartene kan og må likevel sette vilkår for støtte som utbetales over jordbruksavtalen. Dette ble også gjort for støtten som partene var enige om å tildele NLR i jordbruksoppgjøret i 2022. I tillegg valgte partene å bidra med 2 mill. kroner til en organisasjonsprosess i NLR, som både skal bidra til at formålet med støtten nås og at støtten utbetales og brukes i tråd med økonomiregelverkets krav. Det er viktig for meg å understreke at lokal og regional tilstedeværelse fortsatt skal være en forutsetning for rådgivningstjenesten, noe partene også har nedfelt i sluttprotokollen fra forhandlingene.

SPØRSMÅL NR. 1034**Innlevert 16. januar 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde****Besvart 26. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Når vil regjeringen legge frem en revidert gjødselverforskrift, og hvorfor har det tatt regjeringen så lang tid for å legge den frem?

BEGRUNNELSE:

5. september 2022 ble det lagt frem en ny Oslofjordrapport som viste at mange av de 63 tiltakene for en renere Oslofjord var påbegynt, men få var ferdigstilt. Et konkret tiltak er å endre gjødselverforskriften, slik at avrenning av blant annet husdyrgjødsel til elver, vann og til fjorden blir strengere regulert.

Statsråd Barth Eide uttalte fra Stortingets talerstol i juni 2022:

«Gjødselverforskriften står veldig høyt på regjeringens agenda. Det er helt riktig at det er en viktig del av svaret for både Oslofjorden og de andre områdene hvor vi har overgroing og dårlig vannkvalitet. Der vil vi sende ut forslaget vårt på høring allerede i høst, sannsynligvis i august, men i hvert fall tidlig i høst, og der kommer det altså nye regler, som etter høring også blir framlagt for Stortinget.»

Svar:

Representanten refererer i bakgrunnen for sitt spørsmål til situasjonen i Oslofjorden. Miljøtilstanden i Oslofjorden er alvorlig og jeg deler bekymringen.

Dette er bakgrunnen for at "Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv" ble lagt frem i 2021, der det tas grep mot de ulike påvirkningene. Planen viser til at de største påvirkningskildene er kommunalt og spredt avløp og avrenning fra landbruk. I rapporten om gjennomføring av tiltaksplanen heter det at mange av innsatsområdene har fått et løft, men at det fremdeles er et stort gap mellom dagens tilstand og Stortingets mål. Dette må sees i sammenheng med at det kun var gått ett år siden planen ble lansert. Det tar tid å gjennomføre tiltak, og i sin tur se forbedring av miljøtilstanden.

Regjeringen er godt i gang med et krafttak for Oslofjorden. Oslofjordrådet, som ledes av klima- og miljøministeren, har i løpet av det siste året hatt flere arbeidsmøter der berørte aktører møtes for å planlegge felles innsats for å redde fjorden.

Regjeringen har et særlig fokus på jordbruk og avløp. Innen avløp er statsforvalterne rundt Oslofjorden i gang

med å revidere utslippstillatelser og Miljødirektoratet følger opp arbeidet. Kommunene har fått tydelig signal om at krav om nitrogenfjerning kommer og at de bør starte planleggingen allerede nå.

Innen jordbruk har Statsforvalteren i Oslo og Viken innført nye regionale miljøkrav for store deler av Viken, bl.a. om redusert høstpløying. Statsforvalterne er nå i gang med å vurdere nye regionale miljøkrav for de resterende delene av fjordens nedbørsfelt.

Det er også satt av en rekordstor sum til miljøordningene i jordbruksoppkjøret 2022. Rammen for Regionale Miljøprogram (RMP) økte med 185 mill. kroner, til totalt 786 mill. kroner, hvorav 70 mill. kr. er øremerket vannmiljøtiltak i fylkene rundt Oslofjorden. Den nasjonale rammen for SMIL-midler (Spesielle Miljøtiltak i jordbruket) ble økt med 23 mill. kroner, til totalt 170 mill. kroner. Oslofjordkommunene vil få en større andel av denne økningen, slik at kommunene kan prioritere tilskudd til vannmiljøtiltak. Foreløpige tall fra tiltaksgjennomføring og søknader om regionale miljøtilskudd høsten 2022 viser at f.eks. arealer i stubb har økt med om lag 17 pst. på landsbasis og om lag 28 pst. i Oslo og Viken, altså rundt Oslofjorden. Det er også en tydelig økning innen andre tiltak, som tilsåing av grasstriper i korn og etablering av fangvekster.

Dette er viktige tiltak for å redusere avrenning og utslipp av næringsalter til fjorden. Rask fastsettelse av revidert gjødselverforskrift, med strengere krav til lagring og bruk av gjødsel vil være viktig for hele landet, og har betydning også for Oslofjorden.

Regelverket eies i dag av Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i fellesskap. Departementene arbeider nå med å vurdere regelverket i sammenheng med annen politikkutforming. Det er mange hensyn som må avveies, og departementene legger vekt på å komme fram til løsninger som sikrer god og effektiv forvaltning, gode løsninger for næringen og miljøet, trygge produkter og effektiv ressursutnyttning.

Departementene vil på vanlig måte sende forskriftene på høring, slik at berørte aktører kan gi innspill. Jeg er opptatt av at vi nå må få god framdrift i dette arbeidet, men jeg kan i per i dag

ikke si når regelverket er klart for å sendes på høring.

SPØRSMÅL NR. 1035**Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 26. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hvorfor kan ikke lenger foretak som driver utvikling av gjenvinningsløsninger for marint avfall eller andre innovasjonsprosjekter, som for eksempel systemer for båtvaske, tekniske installasjoner for oppsamling av marint avfall og lignende, søke midler fra programmet Marin Forsøpling, og har statsråden endret instruksene til Miljødirektoratet når det omhandler hvilke prosjekt som kan søke støtte gjennom programmet Marin Forsøpling?

BEGRUNNELSE:

På et arrangement på Oslofjordmuseet forsommeren 2021, kom det frem at man ikke lenger kunne søke midler fra programmet Marin Forsøpling til for eksempel skrogvaskemaskiner. Slike prosjekter har tidligere fått støtte, eksempelvis Vollen marina i Asker der det er et pilotprosjekt for dette. Daværende klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn svarte imidlertid i et skriftlig spørsmål 02.07.2021 at pilotanlegg for miljøvennlig båtvaske fortsatt kunne søke tilskudd gjennom ordningen:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=85435>

Nå har problemstillingen kommet opp på nytt. Miljødirektoratet skriver på sine nettsider at ordningen ikke omfatter

«utvikling av gjenvinningsløsninger for marint avfall eller andre innovasjonsprosjekter, som for eksempel systemer for båtvaske, tekniske installasjoner for oppsamling av marint avfall og lignende.»

Svar:

Tilskuddsordningen for tiltak mot marin forsøpling skal bidra til gjennomføring av oppryddingstiltak og forebyggende tiltak for å redusere marin forsøpling i Norge. Ordningen er nedfelt i egen forskrift og forvaltes av Senter mot marin forsøpling (Marfo) fra og med 1. januar 2022. Tiltak det kan søkes om støtte til ifølge forskriften er opprydding av marin forsøpling og organisering av slike prosjekter, og prosjekter med hensikt å forebygge marin forsøpling. Hovedmålet med ordningen er ifølge forskriften opprydding i strandsonen. Det kan også gis tilskudd til tilsvarende tiltak langs eller ved elver, vann og innsjøer. De som i henhold til forskriften kan søke støtte fra ordningen, er frivillige og ideelle organisasjoner og

stiftelser registrert i Enhetsregisteret. Tilskudd kan også tildeles private bedrifter, og selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer, slik som avfallsselskap og friluftsråd. Det er opp til Marfo å gjøre en helhetlig vurdering av hvilke type prosjekter og søkergrupper som bør prioriteres i utlysningen årlig innenfor forskriftens rammer. Blant annet vurderes dette i lys av andre offentlige og private initiativ bredt sett. Prioriteringene informeres om ved utlysningen. Marfo vurderer deretter søknadene og avgjør tilsagn etter en skjønnsmessig vurdering innenfor rammene gitt av forskrift og prioriteringer i utlysningen. Jeg er kjent med at i utlysningen fra 2023 har Marfo valgt å prioritere store, samordnede prosjekter som organiserer regionale eller nasjonale oppryddingstiltak. Marfo vil også prioritere å støtte rydding i områder som ikke er omfattet av Rydd Norge programmet som Handelens Miljøfond administrerer.

Det har vært vurdert at tiltak slik som utvikling av gjenvinningsløsninger for marint avfall eller andre innovasjonsprosjekter, ikke er tiltak som bør prioriteres. Denne vurderingen har vært gjeldende de siste par årene også da tilskuddsordningen ble forvaltet av Miljødirektoratet. Det er videre gjort en helhetlig vurdering av hvilke type prosjekter som bør finansieres av ordningen i lys av samlede offentlige og private finansieringskilder og tiltak.

Det finnes flere offentlige virkemidler for å forebygge marin forsøpling og fremme innovasjon. Når det gjelder småbåter, kan jeg for øvrig opplyse at departementet har gitt Miljødirektoratet i oppdrag å utrede forskrift for å redusere utslipp fra småbåthavner med fokus på Oslofjorden.

SPØRSMÅL NR. 1036**Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen****Besvart 23. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Tidligere ble NSB-ansatte tildelt en fribillett da de ble ansatt. For en del år siden ble denne fribilletten endret til en såkalt personalbillett. Det medførte blant annet innføring av egenandel for innehaver, og bruker av en slik billett. Under Solberg-regjeringen ble det innført skattlegging av disse billettene, også for pensjonister, til stor motstand fra de rødgrønne partiene.

Vil ministeren jobbe for å avskaffe beskatning av personalbilletter for pensjonister?

BEGRUNNELSE:

Retten til å ha og bruke en personalbillett uten store omkostninger er en rettighet mange NSB-pensjonister fikk ved ansettelse, og som nå i vesentlig grad er endret på grunn av skattlegging av bruken.

Svar:

Jernbanedirektoratet har på oppdrag fra Samferdselsdepartementet utredet hvordan personalbillettordningen fungerer innenfor en reformert jernbanesektor og kommet med tilråding om endringer i ordningen. Samferdselsdepartementet mottok denne utredningen i oktober 2022. Saken er nå til behandling i departementet.

Spørsmålet om beskatning av personalbilletten, og da også skattlegging av personalbilletten blant pensjonerte jernbanearbeidere, er løftet frem i flere innspillsrunder, både i Jernbanedirektoratet og i Samferdselsdepartementet. Selve spørsmålet om skatt på personalbilletten lå imidlertid utenfor mandatet for Jernbanedirektoratets evaluering og utredning. Skatten er en generell beskatning av naturalytelse, og er ingen særskatt på personalbilletten. Dette sorterer således under Finansdepartementets ansvarsområde. Når det gjelder spørsmålet om egenandeler i ordningen så avgjøres det av den enkelte virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 1037**Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 24. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Evalueringen av seksårsreformen viser at 1. klassinger har fått mindre frilek enn det som var tenkt.

Hvilke tiltak vil kunnskapsministeren gjøre for å sikre mer frilek for seksåringene, og vil kunnskapsministeren vurdere å reversere seksårsreformen?

Svar:

Jeg er opptatt av at det skal være rom for lek i skolen. Lek er en helt nødvendig del av barns liv. Leken har en verdi i seg selv, og den er viktig for både faglig og sosial læring og utvikling. Det trenger ikke være noen motsetning mellom lek og læring, og mye god læring skjer gjennom lek.

Det nye læreplanverket legger godt til rette for lek i skolen. Lek er omtalt både i overordnet del og i lære-

planene for fag. Overordnet del av læreplanen slår fast at lek er nødvendig for trivsel og utvikling, spesielt for de yngste barna. Det understrekes også at lærerne må følge elevenes utvikling og gi dem støtte tilpasset deres alder, modenhets- og funksjonsnivå. Lek, undring og utforskning er inne både i kompetansemål og vurderingstekster i flere fag.

De nye læreplanene er utviklet sammen med de som jobber i skolen, og jeg mener vi nå må la skolene og lærerne få tid til å ta de nye læreplanene i bruk. Lærere og skoleledere må hver dag forholde seg til ulike forventninger og ta ulike hensyn når de vurderer hvordan skoledagen kan bli best mulig for sine elever. Jeg mener det er viktig at skoler og lærere får bruke det handlingsrommet læreplanverket gir dem til å legge til rette for de yngste elevene. Vi må ha tillit til at de vil gjøre dette med pedagogisk klokskap.

Delrapporten om seksårsreformen fra OsloMet som vi fikk før jul, viser at det er rom for ulike former for lek i første klasse. De yngste elevene møter en variert skoledag med både lek, læring og fysisk aktivitet. Det er positivt at leken er til stede i norske klasserom, både initiert av lærere og av elevene selv. Det er også bra at så mange skoler velger å bruke uteskole og turdager som en del av opplæringen. Det gir gode muligheter til fysisk aktivitet og bevegelse, som er viktig for trivsel og læring.

Det er variasjoner i lærernes tilnærming til lek det første året. Noen lærere legger mer og noen mindre til rette for lek enn andre, og de legger ulik vekt på lek utover i skoleåret. Vi vil få et mer utfyllende bilde av hvordan skoledagen er lagt opp for de yngste i neste delrapport

som etter planen kommer i 2023. Sluttrapporten kommer i 2024 og jeg mener derfor at det er for tidlig å konkludere.

Det har gått 25 år siden seksåringene begynte i skolen. Jeg er glad for at vi nå får mer kunnskap om de første årstrinnene. Dette gir et godt grunnlag for den videre diskusjonen om de yngste elevene.

En viktig begrunnelse for reformen var sosial utjevning og at alle barn skal få et godt utgangspunkt for videre læring og utvikling. Dette er fortsatt en viktig og aktuell problemstilling. Jeg har ingen planer nå om å reversere seksårsreformen, men jeg vil vurdere behovet for eventuelle tiltak basert på den kunnskapen vi får, særlig når sluttrapporten er klar.

SPØRSMÅL NR. 1038

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 23. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Denne uken ble det klart at Havila Kystruten kutter frakt av biler (el-biler, hybrider og hydrogenbiler) i 32 av 34 havner. Historisk har ikke Hurtigruten bare vært en turistattraksjon/turistskip, men et viktig samferdselstilbud til kystens folk. Dette er heller ikke første gangen Havila leverer et dårlig tilbud, lenge har de kuttet i antall avganger og tilliten til selskapet er allerede tynnsnitt.

Vil samferdselsministeren kreve at samferdselstilbudet til kystens befolkning opprettholdes?

BEGRUNNELSE:

Rederiet peker på sikkerheten når de nå kun tar om bord fossilbiler. Men allerede i 2021 var rederiet ute og vurderte å droppe bilkapasiteten langs kysten. Det var allerede på det tidspunktet klart at dette rederiet ikke var særlig interessert i å gi kystens befolkning dette tilbudet. Så en kan jo bare spekulere i om det sikkerhetsargumentet bare er en unnskyldning.

Svar:

Staten kjøper sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes for å sikre et tilfredsstillende transporttilbud for passasjerer som reiser lokalt eller regionalt fra havn til havn, og godstransport mellom Tromsø og Kirkenes. Samferdselsdepartementets kontrakt med de to kystrutelever-

andørene Hurtigruten Coastal AS og Havila Kystruten AS (Havila) omfatter ikke krav om å stille lastekapasitet til disposisjon for biler. Leverandørene står derfor fritt til å tilby biltransport på kommersielt grunnlag og har valgt å gi ulike tilbud på dette området. Havila har informert Samferdselsdepartementet nå i januar 2023 om at det er sikkerhetsmessige årsaker til at man ikke lenger vil ta om bord elbil, hybridbiler, eller hydrogenbiler. Samferdselsdepartementet er svært opptatt av høy sikkerhet og kan ikke overprøve denne type vurderinger.

Kystruten er viktig for mange lokalsamfunn langs kysten og jeg har stor forståelse for at svekket regularitet vekker reaksjoner blant passasjerer, næringsliv og andre berørte. Regjeringen er opptatt av å sikre et langsiktig kystrutetilbud i tråd med kystrutekontraktenes formål og Hurdalsplattformen. Dette tilsier 11 skip i drift på ruten. Samtidig har det vært – og er fortsatt – uvanlige tider: Vi har gjennom to år hatt en pandemi og nå opplever vi krig i Europa. Begge disse forholdene har medvirket sterkt til den situasjonen vi har på kystruten nå. På grunn av Havilas forsinkelser og Hurtigrutens ombyggingsprogram, er det blitt kommunisert fra selskapene at det fortsatt vil være noe begrensninger i kystrutetilbudet i 2023. Departementet fortsetter den tette dialogen med Havila Kystruten om klargjøringen av de to skipene som fortsatt ikke er satt i drift.

SPØRSMÅL NR. 1039**Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 26. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil regjeringen allerede nå gi signal om at de som er i Norge på bakgrunn av midlertidig kollektiv beskyttelse vil få fornyet beskyttelsen, og vil regjeringen gjøre vedtaket gjeldende for alle uten å måtte levere søknad om forlengelse av vedtaket?

BEGRUNNELSE:

Ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse ble innført som svar på det store antallet flyktninger fra Russlands invasjon av Ukraina, og omfatter ukrainske statsborgere som har flyktet fra Ukraina etter 24. februar 2022. I tillegg omfattes tredjelandsborgere og statsløse som har hatt internasjonal eller nasjonal beskyttelse i Ukraina, samt tredjelandsborgere som er nær familie til de nevnte gruppene.

En tillatelse om midlertidig kollektiv beskyttelse gjelder fra det tidspunkt UDI fatter vedtak i den konkrete sak, og gis for ett år. Under midlertidig kollektiv beskyttelse får personene lov til å bo og arbeide i Norge, men tillatelsen danner ikke grunnlag for permanent opphold. Tillatelsen kan fornyes eller forlenges inntil tre år.

Det nærmer seg tidspunktet der de første vedtakene ble fattet, noe som betyr at mange flyktninger snart kommer til å trenge vedtak om forlengelse. Dersom ikke situ-

asjonen i Ukraina endrer seg dramatisk til Ukrainas favør om kort tid, vil dette kunne medføre stor usikkerhet for mange flyktninger i Norge og et stort byråkratisk arbeid.

Svar:

Jeg er opptatt av at alle som har fått midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge, i god tid før de første tillatelsene utløper i mars, skal få informasjon om hvilke ordninger som vil gjelde videre. Justis- og beredskapsdepartementet iverksetter derfor i disse dager en endring i utlendingsforskriften som innebærer at fordrevne fra Ukraina med midlertidig kollektiv beskyttelse vil få rett til forlenget tillatelse i ett år fra førstegangstillatelsens utløp. Tillatelsene vil bli automatisk forlenget, og de som omfattes trenger ikke å søke om slik forlengelse. Utlendingsdirektoratet (UDI) og politiet vil også fornye utløpte oppholdskort, slik at lovlig opphold fortsatt kan dokumenteres.

Det vil være noen mindre unntak fra denne retten, bl.a. for personer som også har en tillatelse på annet grunnlag i Norge (f.eks. arbeidstillatelse eller familieinnvandring) og i saker der det er grunnlag for tilbakekall av førstegangstillatelsen (f.eks. fordi det er oppgitt uriktig identitet).

UDI vil legge ut informasjon om retten til forlengelse og prosedyrene rundt dette på sine hjemmesider.

SPØRSMÅL NR. 1040**Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 20. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden følge opp KVVU for et nytt system for veibruksavgift og bompenger?

BEGRUNNELSE:

Skatteetaten og Statens vegvesen leverte 23. november sin KVVU for veibruksavgift og bompenger. I informasjon-

smøtet 13. desember ble det sagt at regjeringen skulle ta stilling til konseptvalg i månedsskiftet februar/mars.

På oppdrag fra Finansdepartementet og Samferdselsdepartementet har Skatteetaten og Statens vegvesen gjennomført en konseptvalgutredning for fremtidig system for fastsettelse og innkreving av veibruksavgift og bompenger. KVVUen er nå på høring med frist 1. februar 2023.

Svar:

Konseptvalgutredningen (KVU) om veibruksavgift og bompenger er initiert av Finansdepartementet i samarbeid med Samferdselsdepartementet. Det er Skatteetaten og Statens vegvesen som har utarbeidet KVU'en, som nå er på offentlig høring med frist 1. februar. I tråd med Utredningsinstruksen og Statens prosjektmodell, gjen-

nomgår KVU'en også en ekstern kvalitetssikring (KS1). Dette skjer parallelt med den offentlige høringen. Først etter at disse prosessene er ferdige, vil det foreligge grunnlag for en beslutning om videre oppfølging av dette arbeidet. Det er altså nå for tidlig å si noe om hvordan denne konseptvalgutredningen vil bli fulgt opp.

SPØRSMÅL NR. 1041

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Ane Breivik

Besvart 23. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Stemmer det at statsråden har hatt TikTok installert på sin tjenestetelefon?

frem at TikTok har blitt brukt til å spionere på journalister i forsøk på å avdekke kildene deres. Og informasjon om amerikanske brukere skal gjentatte ganger ha blitt åpnet fra Kina.

BEGRUNNELSE:

I en sak i Dagbladet av 17. januar 2023 fremgår det at justis- og beredskapsministeren "hadde TikTok på sin jobbtelefon i en periode i fjor sommer".

TikTok er eid av det kinesiske selskapet ByteDance. Den nasjonale etterretningsloven i Kina forplikter internettelskaper til å gi fra seg data myndighetene forlanger.

Appen har nylig blitt bannlyst fra tjenestetelefonene til amerikanske politikere. For kort tid siden kom det

Svar:

Jeg viser til mine svar på spørsmålene nr. 7, nr. 65, nr. 152, nr. 433, nr. 728, nr. 729 og nr. 933. I svar på spørsmål nr. 7 fremgår det blant annet følgende:

«Jeg forholder meg til gjeldende råd og retningslinjer for bruk av bl.a. mobiltelefon i tjenesten.»

SPØRSMÅL NR. 1042

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 26. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen finansiere avtalen med NAMMO, og gir regjeringen i denne avtalen noen form for økonomisk støtte til NAMMO spesifikt rettet mot å øke produksjonen, i tråd med NAMMOs uttalte behov for 650 millioner

kroner i støtte til flere konkrete prosjekter for å øke selskapets evne til å produsere?

BEGRUNNELSE:

13. januar annonserte regjeringen at den vil bestille artilleriammunisjon fra den norske bedriften Nammo for inn-

til 2,6 milliarder kroner. Ifølge regjeringens pressemelding om saken, vil dette

«gi Nammo økt produksjonskapasitet og garantier for bestilling av råvarer til produksjonen.»

Statsråd Bjørn Arild Gram uttaler i samme pressemelding at dette

«vil bidra til at vi bygger opp våre beredskapsbeholdninger raskere, og samtidig gi den norske bedriften Nammo bedre forutsigbarhet for å kunne gjøre ytterligere investeringer i produksjonskapasitet. Vi har hatt god dialog med Nammo om hvordan myndighetene kan bidra til å øke produksjonen. Det er helt sentralt at dette skjer raskt, og i den spesielle situasjonen vi står oppe i må vi være løsningsorienterte. Det er viktig å bidra til at norsk og annen alliert forsvarsindustri øker produksjonstakten.»

Svar:

Krigen i Ukraina har medført sterk internasjonal etterspørsel etter våpensystemer og ammunisjon. Den medfører også konsekvenser for leveringstider, priser og råvaretilgang i store deler av verden. Også Norge merker dette presset tydelig.

Regjeringen er opptatt av å sikre tryggheten til den norske befolkningen gjennom en god beredskap. En av måtene å gjøre dette på er ved å styrke vår egen produksjon av forsvarsmateriell og bygge opp de militære beredskapslagrene av bl.a. artilleriammunisjon.

Regjeringen vil bidra til å sette Nammo i stand til ytterligere å styrke produksjonskapasiteten av ammunisjon, og bekjentgjorde fredag 13. januar at vi vil bestille artilleriammunisjon for ca. 2,6 mrd. kroner. Dette vil bidra til å gi Nammo nødvendig forutsigbarhet til å investere i økt produksjonskapasitet og bestille nødvendige råvarer og komponenter fra sine underleverandører.

Selve anskaffelsen har vært planlagt gjennom sektorens investeringsplan, og skulle opprinnelig finne sted fra 2026. Vi fremskynder nå denne anskaffelsen som finansieres over forsvarsbudsjettet. Regjeringen vil legge frem saken for Stortinget i løpet av vårsesjonen.

Utbygging av produksjonskapasitet hviler vanligvis på virksomhetens vurdering av fremtidig avkastning på denne investeringen gjennom leveranser i markedet. Et tydelig signal om fremtidige bestillinger gir dermed virksomheten større trygghet for lønnsomheten i slike investeringer. I dette tilfellet er det min vurdering at det vil være hensiktsmessig å bidra til at Nammo kan starte med å bygge ut en kapasitet som overstiger deres nåværende ordreserver. En slik ytterligere investering i produksjonskapasitet er en investering i nasjonal og alliert beredskap for krise og krig, og vil bidra til at Nammo kan levere ammunisjon raskere. På bakgrunn av regjeringens beslutning om å øke produksjonskapasiteten hos Nammo, kunngjorde bedriften nylig at de investerer 260 mill. kroner i forbedret maskinpark og produksjonsutstyr for å kunne øke produksjonen av artilleriammunisjon.

SPØRSMÅL NR. 1043

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 26. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hvorfor velger statsråden å tilbakeføre renholdet i forsvarssektoren til Forsvarsbygg uten å kjenne kostnadene ved dette tiltaket, verken merutgifter til bl.a. prosjektkostnader i oppstartsfasen eller de påfølgende årlige driftskostnadene?

BEGRUNNELSE:

I sitt svar av 13. januar på et skriftlig spørsmål fra representanten Ine Eriksen Søreide, om hvor store kostnader tilbakeføringen av renholdet i forsvarssektoren til Forsvarsbygg vil medføre, gir ikke statsråden på noe vis noen

konkret oversikt over kostnadene dette tiltaket vil medføre. I stedet viser statsråden blant annet til at

«Regjeringen har en tydelig ambisjon om å drifte renholdet effektivt og vil drøfte veien videre med de ansatte og arbeidstakerorganisasjonene.»

Ifølge Prop. 1 S (2021-2022) Forsvarsdepartementet, tabell 6.1, er den samlede estimerte besparelsen i perioden 2016-2021 som følge av konkurranseutsettingen av renholdet i forsvarssektoren, om lag 610 millioner kroner.

Regjeringens reversering av konkurranseutsettingen av renholdet i forsvarssektoren risikerer dermed å påføre Forsvaret betydelig økte kostnader i årene fremover, kostnader det i statsrådets svar fremstår som at regjeringen

ikke har oversikt over per dags dato. Dette i en tid der regjeringen allerede har flyttet betydelige midler fra investeringer i nytt forsvarsmateriell samt eiendom, bygg og anlegg, over på driftsbudsjettet for å kompensere for økte driftsutgifter i forsvarssektoren. Dette videre etter at regjeringen har fremmet og fått vedtatt et forsvarsbudsjett der utgiftene til forsvarsformål i 2023 reelt reduseres med 0,2 pst, ref. Prop. 1 S (2022-2023) Gul bok, tabell 4.1, og dette i motsetning til perioden 2013-2022, da bevilgningene til forsvarsformål i snitt reelt økte med 3,7 pst. årlig ifølge samme tabell.

Det er med andre ord mye som taler for at det ikke nødvendigvis er fornuftig å påføre forsvarssektoren økte utgifter av foreløpig ukjent omfang til renhold, i en tid der det allerede er svært krevende å kompensere for økte utgifter i forsvarssektoren.

Svar:

Regjeringens ambisjon med tilbakeføringen av renholdstjenesten i forsvarssektoren er ikke å gå tilbake til den gamle modellen for tjenesten. Vi skal bygge på de erfaringene man har gjort seg de seneste årene, for å sikre en totalt sett bedre løsning for renholdet i sektoren enn den vi har i dag. Som en del av prosessen med å videreutvikle renholdstjenesten, skal det ses på mulighetene for både kvalitetsforbedring og kostnadsbesparelser som ligger i

ny teknologi og synergier med den øvrige eiendomsforvaltningen i Forsvarsbygg.

Det er viktig for regjeringen å sikre gode arbeidsvilkår for dem som står for renholdet i forsvarssektoren. Vi vet at det følger kostnader blant annet med at renholderne får en bedre pensjon gjennom Statens pensjonskasse. Regjeringen mener imidlertid at forsvarsbudsjettet ikke skal salderes med pensjonen til renholderne. De personellmessige konsekvensene skal derfor kartlegges grundig, herunder forholdet til pensjon. De videre etableringsutgiftene blant annet til innkjøp av nødvendig materiell vil også klargjøres nærmere blant annet i dialog med leverandørene med tanke på muligheten for å overta brukt materiell.

Tilbakeføringen skal skje gradvis, hvor målet er at all daglig renhold er tilbakeført senest i løpet av 2024. Tempoet i gjennomføringen vil avhenge av at målsettingen om en bedre løsning for sektoren samlet sett, både hva angår kvalitet og effektivitet, blir oppnådd, samtidig som personellet ivaretas på en god måte.

Som jeg redegjorde for i mitt svar av 13. januar 2023 på skriftlig spørsmål fra representanten Ine Eriksen Søreide, vil regjeringen derfor måtte komme nærmere tilbake til Stortinget med de konkrete budsjettmessige implikasjonene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og senere budsjettfremlegg.

SPØRSMÅL NR. 1044

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 27. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Har statsråden dokumentasjon på at tilskudd til kjente og velprøvde energiltak mot husholdninger gir økte priser i markedet, er det troen på dette som gjør at regjeringen bruker så lang tid å følge opp vedtakene fra oktober og når vil regjeringen være klar til å legge fram oppfølgingen av disse for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

10 organisasjoner sendte den 11. november brev til Enova med spørsmål om tilskudd til kjente og velprøvde energiltak mot husholdninger gir økte priser i markedet. Energi- og miljøkomiteens medlemmer fikk kopi av dette brevet. Spørsmålet i brevet er ikke besvart av Enova.

I tilfelle dokumentasjon er tilgjengelig, vennligst spesifiser for hvilke energiltak mot husholdninger det kan dokumenteres at tilskudd gir økte priser i markedet. Jeg ber statsråden angi hvor høye tilskudd som er gitt, og hvor stor prisøkning i markedet dette har medført. Jeg ber også statsråden om å angi tidsperiode.

Jeg er kjent med at støtte til energiltak som Enova definerer som «senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon» mot husholdninger kan medføre økte priser i markedet. Dette er ofte produkter og tjenester hvor det i slik tidlig fase er et veldig begrenset antall tilbydere i markedet.

Jeg er også kjent med støtte til energiltak medfører en viss risiko for «gratispassasjerer», det vil si de husholdninger som ville gjennomført tiltak også uten støtte

faktisk får støtte. Jeg presiserer derfor at spørsmålet ikke gjelder «gratispassasjerer» i en støtteordning.

Stortinget venter fortsatt på tilbakemelding på oppfølging av vedtakene fattet i behandlingen av innst. 25 S (2022-2023) som blant annet ber regjeringen vurdere å gi Enova-støtte for energiltak til flere, og gjøre ordningene mer tilgjengelige. Dette har regjeringen nå brukt 3 måneder på å vurdere, og jeg lurer på hva som kan gjøre at dette skal ta så veldig lang tid.

Svar:

Energieffektivisering er viktig. Vi vet at det er et stort potensial for å utnytte strømmen bedre. Det finnes mange ulike virkemidler. Det kan redusere behovet for økt kraftproduksjon, effektutvidelser og mer strømnnett, og som følge av det redusere areal- og miljøinngrep. Energieffektivisering vil også bidra til reduserte klimagassutslipp og redusert press på kraftpriser. Derfor er regjeringen svært opptatt av å utvikle virkemidler som kan bidra til energieffektivisering.

Regjeringen har valgt å øke og målrette støtten til de som har minst, slik at vi bidrar til at disse husholdningene får lavere utgifter og økt bokomfort. Regjeringen åpnet for første gang i forbindelse med Meld. St. 11 (2021–2022) opp for å støtte modne energieffektiviserende teknologier gjennom en ordning i Husbanken. Denne ordningen fortsetter også i år og er økt med 60 millioner kroner til 160 millioner kroner. Denne ordningen har ikke virket lenge nok til å kunne dokumentere særegne prisøkninger som følge av støtten. Dette er en risiko ved enhver form for statlig støtte som vi ønsker å redusere.

Regjeringen jobber med å følge opp Stortingets anmodningsvedtak på en grundig og god måte. Vi må forsikre oss om at innsatsen gir ønsket effekt. Både departementet og Enova har dessuten vært tungt involvert i utviklingen av energitilskuddsordningen til næringslivet. Dette har vært ressurskrevende og har forsinket arbeidet med oppfølgingen av anmodningsvedtakene. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget så snart som mulig med oppfølgingen.

SPØRSMÅL NR. 1045

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 25. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva sier utredningen fra RME om hvordan disse husholdningene kan få strømsstøtte, og hvor mange husholdninger dette gjelder, og hvor raskt mener statsråden at arbeidet med å sikre disse strømsstøtte kan gå?

BEGRUNNELSE:

I svar til representanten Nyholt på spørsmålet i dokument nr. 15:824 (2022-2023) skriver statsråden “ RME skal innen 17. januar 2023 vurdere omfanget av husholdninger i private strømnnett og hvordan disse husholdningene eventuelt kan få strømsstønad. Jeg vil ta stilling til utredningen fra RME så snart denne foreligger. Jeg kan imidlertid ikke garantere at alle nødvendige vurderinger kan foretas innen utløpet av januar”. De dette gjelder er nok utålmodige på hvordan dette følges opp, og hvordan regjeringen tenker løse dette.

Svar:

Jeg forstår spørsmålet til å knytte seg til vedtak nr. 158 som Stortinget fattet i forbindelse med behandlingen av Prop. 11 L (2022-2023), jf. Innst. 105 L (2022-2023). Vedtaket lyder som følger:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger tilkoblet mindre, private strømnnett, kan motta strømsstøtte på linje med andre, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømsstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger med sikte på utgangen av januar 2023.»

Departementet sendte 16. desember 2022 en bestilling til Reguleringsmyndigheten for energi (RME), og ba om en vurdering av omfanget av husholdningsforbruk i private strømnnett og hvordan disse husholdningene kan få strømsstønad. Departementet mottok RMEs vurderinger 17. januar 2023.

RME opplyser at de ikke har oversikt over hvor mange husholdningskunder som er tilknyttet private strømnnett. RME mener det i hovedsak dreier seg om husholdninger

krav. Fleire har tatt til orde for at dei ikkje har tillit til ei granskning i regi av Bufdir, og det er viktig for meg at denne granskninga har legitimitet. Difor set eg i gang den eksterne granskninga straks.

Regjeringa vil kome tilbake til mandat, samansetning og tidsaspektet.

Eg har i år også prioritert å få på plass eit betre etteradopsjonstilbod i Bufdir. Dette inkluderer mellom anna ei forsterka teneste for bistand til søk etter biologisk opphav, ei kompetanseteneste for adopterte og familiane og foreldrestøttande kurs for adoptivfamiljar.

SPØRSMÅL NR. 1047

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 30. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at Stortingets vedtak om stedlig ledelse i Alta fortsatt etterleves?

BEGRUNNELSE:

Stortingets flertall har vært opptatt av at og presisert at Klinikk Alta skal ha reell stedlig ledelse, jf. bl. a. Innst. 55 S (2017–2018) og Dokument nr. 15:1358 (2018-2019).

Stedlig ledelse ved Klinikk Alta ble etablert i 2018, og leder tiltrådte stillingen i juni 2018. Det er viktig for Klinikk Alta med en leder som har ansvar for hele sykehusdriften og som har sin daglige arbeidsplass på sykehuset.

I Stortingets behandling av Nasjonal helse- og sykehusplan argumenterte komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV for at det er viktig med førstelinjeledere som er til stede og aktivt medvirkende i den daglige driften. Disse partiene understrekte at stedlig ledelse er sterkt medvirkende til å bygge en god kultur og sterke fagmiljøer. God kultur og godt arbeidsmiljø skapes ved å ha en stedlig leder som kan bidra med nødvendige avklaringer i daglig drift og minimere usikkerhet og sørge for tydelig oppgavefordeling, og som kjenner de ansattes omgivelser og rammevilkår ved å delta nært i pasientbehandlingen. Det ble argumentert for at innføring av stedlig ledelse i spesialisthelsetjenesten kan bidra til bedre og mer effektiv pasientbehandling.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har gjennom krav i foretaksmøtet slått fast at det skal sikres stedlig ledelse i sykehusene. Som det framgår av protokoll fra foretaksmøtet i januar 2022 ble de regionale helseforetakene bedt om å vise hvordan dette blir ivaretatt og redegjøre for hvordan de ulike virksomhetene er organisert for å ivareta prin-

sippet om stedlig ledelse. Dette skal gå fram av den årlige melding fra helseregionene for 2022 som skal leveres innen 15. mars i år.

For å belyse spørsmålet representanten Ojala stiller rundt situasjonen i Alta, er det innhentet en kommentar fra Helse Nord RHF. De opplyser at Finnmarkssykehuset HF er i en prosess der målet er å skape robuste spesialisthelsetjenester og styrke kvaliteten på tilbudet til befolkningen i Finnmark. Samtidig er helseforetaket i en utfordrende økonomisk situasjon, og det pågående arbeidet er ment å bidra til en bedre styring og bruk av ressursene. Finnmarkssykehuset har i dag fire behandlingssteder, to sykehus og to klinikker, som har mange av de samme fagområdene. De ulike behandlingsstedene har hver sin klinikkleder som rapporterer til direktøren. Finnmarkssykehuset vil vurdere ny organisering på tvers av de ulike lokaliseringene. De ønsker en organisering som er mer basert på fagområder, hvilket vil innebære en harmonisering mer lik de andre helseforetakene i regionen og i mange helseforetak for øvrig. En endret struktur vil innebære at ansatte innenfor et fagområde får én overordnet faglig leder å forholde seg til, uavhengig av arbeidssted. Hensikten er å styrke fagmiljøene, bedre ressursbruken og styrke kvaliteten. Samtidig opplyser helseforetaket at stedlig ledelse skal ivaretas ved alle fire behandlingssteder, men muligens på et annet nivå enn i dag. Nærmeste leder til de fleste ansatte vil fortsatt være stedlig som i dag.

Jeg legger til grunn at helseforetaket vurderer og finner løsninger som samsvarer med de krav som er stilt.

SPØRSMÅL NR. 1048

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 27. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Mener statsrådens dagens regelverk og praksis for pasientreiser sikrer den tryggheten pasienten trenger, og når vil Stortinget få til behandling en sak om forbedringer i regelverket for pasientreiser, slik Stortinget har bedt om?

BEGRUNNELSE:

iFinnmark har flere ganger omtalt Edelh Ingebrigtsens erfaringer med Pasientreiser.

Ingebrigtsen bor i Honningsvåg og har en sykdom som gjør at hun er avhengig av å komme seg til sykehus for behandling i rett tid. Hun forteller om erfaringer der hun venter lenge på sykehuset ved UNN i Tromsø, og når det blir dårlig vær og kansellerte fly rundt avreise, blir det behov for endringer, og hun møter da ulik tolkning og praksis i regelverket hos Pasientreiser, varierende etter hvilken saksbehandler som tar telefonen. Dette oppleves ubehagelig og utrygt. I tillegg oppleves det urimelig å betale gebyr for manglende oppmøte når årsaken til manglende oppmøte er at været gir behov for endret reiserute, og Pasientreiser ikke vil dekke endret reiserute.

Ingebrigtsen er en av mange finnmarkinger som er avhengig av Pasientreiser og som opplever utrygghet og frustrasjon, og som uttrykker at det er behov for forbedringer i praksis.

Dette er kjent problematikk for mange. Ingebrigtsens erfaringer med Pasientreiser er dessverre ikke unike, men et problem som er mer normalen enn unntaket for pasienter fra Finnmark som må reise til UNN i Tromsø, men også til sykehus i Finnmark. Finnmark er et fylke med store arealer, lange avstander og hyppige transportutfordringer grunnet vær- og føreforhold.

Stortinget vedtok den 9. februar 2021:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig og innen 1. april 2021 fremme en sak for Stortinget om forenklinger og forbedringer i regelverket for pasientreiser og de regionale helseforetakenes organisering av tilbudet, jf. Stortingets anordningsvedtak av 19. april 2018.»

Svar:

Jeg mener det er behov for å gjøre forbedringer i pasientreiseordningen. Det fremgår også av Hurdalsplattformen at denne regjeringen vil forenkle og forbedre pasientreiseordningen.

Det er helseforetakenes pasientreisekontorer som tilrettelegger transport i de tilfellene pasienten har behov for tilrettelagt transport av medisinske eller trafikale grunner. De regionale helseforetakene ble i foretaksmøtet i juni 2021 pålagt å følge opp sin rapport Interregional utredning av organiseringen av pasientreiseområdet. Dette innebærer blant annet at de regionale helseforetakene skal utvikle standarder og retningslinjer for venting på transport og samkjøring, forbedre rekvirentordningen, utvikle videre nasjonalt rammeverk for anbud og forvaltning av avtaler med transportleverandører, samt fortsette satsingen på digitale løsninger.

Pasientreisereguleringen regulerer pasienters rett til å få stønad til dekning av nødvendige utgifter i forbindelse med reiser til og fra nærmere bestemte helsetjenester. Helse- og omsorgsdepartementet ble i tildelingsbrevet for 2019 gitt i oppdrag å foreta en bred gjennomgang av regelverket for pasientreiser. Helse- og omsorgsdepartementets rapport om gjennomgangen ble oversendt departementet i midten av oktober 2020. Evalueringen viser flere forbedringspunkter og det foreslås endringer som skal bidra til å gjøre regelverket lettere å forstå og praktisere.

Departementet arbeider med forslag til endringer i pasientreiseforskriften for å følge opp innspillene i Helse- og omsorgsdepartementets rapport, og vil komme tilbake til Stortinget med en nærmere omtale av forskriftsendringene når disse har vært på offentlig høring.

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 27. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Regjeringen har varslet at de er åpne for å vurdere et forbud mot variabelavtaler. Variabelavtaler er i gjennomsnitt dyrere enn andre strømvavtaler og er ofte kompliserte og vanskelige å forstå for forbrukerne. I kontrast til innretningen og prisen på variabelavtalene, har de ofte forlokkende navn som «Trygg» «Stabil» og «Forutsigbar». Forbrukerrådet har i lang tid advart mot avtaleformen.

Hva vil statsråden foreta seg for å sikre at strømsalgsselskapene avvikler variabelavtaler?

BEGRUNNELSE:

Flere strømsalgsselskap har etter Regjeringens utspill om at et forbud kan bli aktuelt, sagt at de slutter å selge variabelavtaler. Det kan umiddelbart fremstå som avtalene dermed forsvinner. Det er ikke tilfelle. Avtalene fortsetter som aktive avtaler hos mange strømsalgsselskap. Dermed betaler fortsatt svært mange forbrukere langt mer for strømmen enn nødvendig. Mens snittprisene på strøm i januar for Sør-Øst Norge hittil har vært i overkant av 1 krone per kWh, har strømkunder med variabelavtale betalt opp mot 5 kroner per kWh.

Per tredje kvartal 2022 hadde om lag 15 prosent av norske husholdningskunder en variabelavtale. Det tilsvarer flere hundre tusen forbrukerkunder. Med lavere snittpriser på strøm, vil heller ikke den statlige strømtøtten bidra til å redusere strømutgiftene nevneverdig for de med variabelavtale.

I sin kvartalspresentasjon for tredje kvartal 2022 oppga selskapet Elmera, som eier flere strømsalgsselskap, at blant annet gode marginer på variabelavtaler bidro til å styrke deres resultat. I samme periode har variabelavtaler bidratt til å redusere husholdningenes økonomiske trygghet. Dette understreker behovet for å beskytte forbrukerne bedre og at Regjeringen så raskt som mulig bør vurdere variabelkontraktenes fremtid.

Svar:

Som forbrukarminister er eg oppteken av at det finst gode forbrukarrettar og at forbrukarane er verna mot urimeleg marknadsføring og urimelege straumavtalar. Regjeringa har vedteke ei rekkje tiltak for å bidra til ein meir forbrukarvenleg marknad for straum.

Mellom anna har eg saman med olje- og energiministeren fastsett endringar i prisopplysningsforskrifta og avrekningsforskrifta. Eg har der stramma til krava til opplysningar om pris, varigheit og avtaletype og innført ei plikt til å vise til straumprisportalen (Strømpris.no) i all marknadsføring som inneheld kjøpsoppfordringar. I tillegg har eg dobla varslingstida for endring av pris eller avtalevilkår, slik at forbrukarane får betre tid til å områ seg. Reglane tok til å gjelde 1. november 2022. Føremålet med dei nye reglane er å gjere det enklare å forstå si eiga straumrekning, samanlikne eigen avtale med andre og sikre at forbrukaren får relevant informasjon.

Innstrammingane vil kunne avgrense tilbodet av «standard variabel» avtalane ved at prisintervalla i desse avtalene er forlenga frå 14 til 30 dagar. Varslingane blir òg meir synlege, sidan forbrukarane skal bli varsla på SMS. I følgje Forbrukerrådet har talet på straumselskap som tilbyr slike avtalar blitt redusert frå om lag 53 for eit år sidan, til om lag 15 i januar i år. Det meiner eg er bra.

Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) handhevar reglane om straumfaktura, og Forbrukartilsynet rettleiar næringa og fører tilsyn med reglane om marknadsføring, prisopplysningar og avtalevilkår. Handhevingsorgana har eit godt samarbeid og er svært aktive i straummarknaden og i tilsynet med dei nye regelendringane. I følgje Forbrukartilsynet skjer det framleis mange regelbrot og bransjen har ikkje innarbeida krava frå november. Det er kritikkverdig og viser at tilsynet må intensiverast. Forbrukartilsynet har varsla at dei vil gjennomføre ein tilsynsaksjon etter dei nye reglane i mars 2023. Departementa har gitt dei to tilsyna i oppdrag å vurdere om det er behov for nye sanksjonsmoglegheiter. I tillegg kjem det snart eit nytt felleseuropeisk regelverk som gir Forbrukartilsynet endå sterkare sanksjonsmoglegheiter.

Eg meiner at dei nye forskriftsendringane i kombinasjon med aktiv handheving, sanksjonering og rettleiing er viktige tiltak for å betre problema vi har sett knytt til marknadsføring av straum og sal av straumavtalar. Likevel meiner eg at det trengs ytterlegare reguleringar av marknaden for å ivareta forbrukarane sine interesser.

Den 26. januar inviterte eg og olje- og energiministeren straumbransjen, tilsyna og Forbrukerrådet til eit møte kor vi utfordra bransjen på kva dei vil gjera for å rydde opp i kritikkverdig praksis. I møtet var vi tydeleg på at tilstanden for forbrukarane har vore uakseptabel og kom med klare krav til bransjen om å tilby ei enkel og saman-

liknbar spotprisavtale til forbrukarane. I tillegg uttrykte vi ei klar forventning om at bransjen styrkar Elklagenemnda slik at ventetida i klagehandsamingsorganet går ned. Dette fortalte bransjen at dei no er i gong med.

I møtet med bransjen varsla vi òg at regjeringa no vil greie ut ytterlegare tiltak i forbrukarmarknaden for straum, mellom anna forbod mot enkelte avtaletypar – til dømes «standard variabel»-avtalane, regulering av maksi-

malt påslag, pålegg om å opplyse om eventuell risiko knytt til avtalar og tiltak retta mot koblingssal av straum med andre produkt.

Regjeringa tek forbrukarutfordringane i straummarknaden svært alvorleg og er tydelege på våre krav og forventningar til ein bransje som sel ei vare vi alle er avhengig av.

SPØRSMÅL NR. 1050

Innlevert 17. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 25. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Vil Noreg fordømme uttalen frå presidenten i Sør-Korea der han opnar for utplassering eller utvikling av eigne atomvåpen?

GRUNNGJEVING:

Presidenten i Sør-Korea Yoon Suk Yeol tok onsdag 11. januar til orde for at Sør-Korea skal plassera ut amerikanske atomvåpen på territoriet sitt eller skaffa seg eigne atomvåpen. Uttalen kom som eit svar på nord-koreanske provokasjonar. Nord-Korea har det siste året gjennomført eit titals missilstestar, noko som tyder på ei stadig meir fiendtleg haldning til land som motset seg atomvåpenprogrammet deira. Likevel er det å utplassera, motta og tileigna seg atomvåpen grove brot på Ikkjespreiingsavtalen og ei farleg eskalering som aukar sjansen for bruk.

Svar:

Nord-Korea gjennomførte i 2022 et rekordstort antall – over 90 - missiloppskytinger, og har fortsatt utviklingen av programmene for ballistiske missiler og kjernefysiske våpen i strid med FNs Sikkerhetsråds resolusjoner og internasjonale avtaler. Norge har fordømt på det sterkeste Nord-Koreas gjentatte brudd på sikkerhetsrådsresolusjonene. Nord-Koreas missiloppskytinger medfører både en økende risiko for eskalering og militær konfrontasjon, og en vedvarende risiko for sivil luftfart og maritim sikkerhet i området.

Nord-Korea har ikke besvart tilbud om politisk dialog fra USA og Sør-Korea. Fra norsk side har vi oppfordret Nord-Korea til å gå i dialog og til å gi avkall på missilprogrammene og utviklingen av kjernefysiske og andre masseødeleggelsesvåpen.

Representanten viser til bemerkninger fra den sørkoreanske presidenten, Yoon Suk Yeol, 11. januar om mulig framtidig respons på nordkoreanske trusler om bruk av kjernevåpen. Sørkoreanske myndigheter har i etterkant presisert at bemerkningene var relatert til behov for en klar respons på truslene, men at Sør-Koreas forpliktelser til Ikkespredningsavtalen (NPT) ligger fast. Det ble også vist til at forsvarssamarbeidet med USA fortsetter.

Norge og Sør-Korea er samstemte i at de nordkoreanske våpenprogrammene er en trussel mot regional og internasjonal stabilitet og sikkerhet, samt at Nord-Korea må gi avkall på masseødeleggelsesvåpnene.

